VÁCLAV ERBEN

Femeia dispărută

VÁCLAV ERBEN

Femeia dispărută

Traducere şi note de Sandu Apostolescu

Editura Univers
Bucureşti – 1989

Este de datoria oricărui autor ca, la începutul unei povestiri să precizeze dacă întâmplările, locul acţiunii, personajele precum şi întreaga atmosferă sunt imaginare. În această carte orice asemănare cu realitatea a personajelor şi a locurilor trebuie socotită doar pură coincidenţă.

1

Teatrul avea un nume frumos – *În băltoacă.* Cineva care n-a avut ce face a descoperit că aici, în centrul oraşului, în locurile pe unde în anii douăzeci-treizeci se ştie că a fost o febrilă întrecere de construcţii, ce-a dat naştere unei aglomerări de palate, pasaje, clădiri administrative, restaurante, cinematografe şi hoteluri, existase cândva, în Evul Mediu, o ulicioară purtând acest nume atât de ciudat – *În băltoacă.* În subsoluri, printre magazii, bucătării şi săli de cazane, arhitecţii găsiseră un loc ca să amplaseze şi un mic teatru-cabaret. Pe urmă acolo a fost un bar, apoi un depozit, până când altcineva a redescoperit acel spaţiu, l-a renovat şi uite aşa a luat naştere un teatru intim; sus intrarea, casa de bilete şi garderoba, iar jos pe scări, un foaier cu o tejghea pentru bar, câteva bănci de-a lungul pereţilor, măsuţe şi două-trei fotolii; în spate, o sală micuţă, cabina de proiecţie cu o fereastră şi uşa de intrare; în faţă scena puţin adâncă – zidul se găsea imediat în spatele fundalului negru; în stânga, după portal, o chichineaţă pentru maistrul de lumini, în dreapta două cabine mici pentru interpreţi – a treia era înghesuita sub scară în foaier – şi o scăriţă abruptă metalică, ducând către intrarea actorilor. Uşa dădea spre palierul scării principale.

Becul de serviciu împrăştia pe scenă o lumină galbenă. În stânga, într-un fotoliu, şedea cunoscutul

actor Karel Holátko. Ţinea în mână o carte. În dreapta, la pian, compozitorul Milan Fišárek, un pic mai în faţă, lângă un stativ de lemn, oboistul Ladislav Budnik, cu oboiul în mână. Jos în sală, la un pupitru luminat de o veioză, şedea regizorul Václav Vokoun.

— Nu terminăm repetiţia? întrebă morocănos oboistul. E aproape trei şi jumătate.

— E ora cincisprezece şi zece minute fix, îl corectă Václav Vokoun. Domnule Holátko, apreciez viziunea dumneavoastră, dar vă rog să înţelegeţi, Mácha e un romantic. Mi-ar plăcea dacă sobrietatea muzicii lui Milan ar răsuna în contrast cu melodia romantică a versurilor lui Mácha.

Holátko privea dincolo de regizor, undeva în întuneric şi se gândea poate dacă va mai apuca ziua în care un compozitor va scrie o muzică romantică şi regizorul îi va cere să citească asemeni buletinului de ştiri la radio poemul *Mai*[1], de dragul contrastului. Vârsta, experienţa şi înţelepciunea îl învăţaseră să adopte o atitudine calmă şi plină de îngăduinţă.

— Înţeleg, domnule regizor!

— Atunci, vă rog, două versuri înapoi.

Premiera urma să aibă loc în seara aceea. Una din ultimele reprezentaţii ale acestei stagiuni teatrale.

Fišárek atinse claviatura şi oboistul cântă două note, dar deodată se auzi un zgomot, un fel de bubuitură, după care urmară câteva bocănituri înfundate.

— Aşa nu mai merge, spuse Budnik disperat. Dacă nu-i linişte, nu putem lucra.

Regizorul interveni:

— Domnule Kotouč, vă rog linişte!

[1] Poem celebru al scriitorului romantic ceh Karel Hynek Mácha (1810 – 1836).

Nici de data asta domnul Kotouč nu dădu vreun semn de viaţă. Peste incinta teatrului se lăsase liniştea, aşa că repetiţia putea continua.

Poate şi datorită faptului că această după-amiază de sâmbătă răzbatea de-afară, de sus, cu veselie şi lumină ca o adevărată după-amiază de vară, cei patru se simţeau şi mai singuri pe lume şi nespus de trişti.

Aşezaţi în faţa fundalului negru, în semiobscuritatea micului teatru *În băltoacă,* într-adevăr aşa arătau.

2

Peste drum, în faţa clădirii albe a Agenţiei de presă pe ale cărei acoperişuri se zăreau sârme şi catargul antenelor, la fereastra snack-barului şedea Vladimír Novák. Prost dispus, privea distrat strada pe care se înghesuiau maşinile. La sfârşit de săptămână toţi plecau din oraş, doar el era obligat să rămână şi să se sufoce printre blocuri. Termină de băut o cafea proastă şi sorbi câteva înghiţituri de apă minerală călâie. Una-două se uita la ceas!

Scotoci în portmoneu după două monede de douăzeci şi cinci de haleri. O clipă se jucă cu ele, de parcă nu s-ar fi putut hotărî să telefoneze, apoi se decise şi se îndreptă spre colţul încăperii, unde se afla cabina telefonului public.

— Cu doamna Nováková, de la telex, spuse! Aşteptă puţin. Cu doamna Nováková, repetă!

— Lipseşte, îi răspunse un glas de femeie! Cine o caută?

— Soţul!

Urmă o clipă de tăcere.

— Nu, nu-i aici.

Şi se auzi ţăcănitul receptorului pus în furcă.

Se încruntă. Pufăi nerăbdător şi formă alt număr.

— Karel? Mergem la fotbal? Nevasta? Nevastă-mea? E de serviciu.

Plăţi şi ieşi în stradă, în strada plină de oameni, ameţită parcă şi ea de zăpuşeală şi de mirosul gazelor de eşapament.

3

În clădirea Agenţiei de presă, redactorul Richard Král ieşi din lift şi se izbi de colegul său Josef Pilous. Pe fruntea lui Král se vedeau broboane de sudoare, iar bluza de vară îi era udă pe piept şi pe spate.

— Scuză-mă, spuse, zăduf nu glumă.

— Îhî, zise Pilous.

Nu-i plăceau oamenii grăbiţi şi nu înţelegea cum poate cineva să alerge până să transpire. Purta un costum de culoare închisă, pantofii îi erau lustruiţi, arăta impecabil.

— Încotro te grăbeşti aşa?

— Să mă schimb. Merg la un cocteil.

— Al geologilor?

— Da.

— Au ceva de mâncare jos?

— Habar n-am. Eu n-am băut decât o sticlă de Pepsi.

Pilous dădu grav din cap, urcă în lift şi coborî cu trei etaje mai jos, unde se afla micul şi intimul bufet al agenţiei. Părea mai degrabă un club decât o cantină.

— Ceva de băut? îl întrebă chelneriţa.

— În niciun caz, se îngrozi Pilous! Ca să mă scald în

propria-mi sudoare? Vreau ceva bun de mâncare.

4

La colţul străzii, îngropat parcă sub scări, se afla un birt cu nume rustic, neobişnuit pentru centrul oraşului – *La spicu' de orz.* Mai degrabă semăna cu o berărie! O tejghea şi trei mese, un barman, un chelner şi un responsabil cu o ţigară de foi între dinţi.

Avea două avantaje: răcoare şi o bere excelentă, dar şi două cusururi: zgomot şi o aerisire infectă.

Fumul puteai să-l tai cu cuţitul, gălăgia se revărsa în valuri pe scări şi se pierdea spre stradă.

— Dumnezeule, tocmai îi spunea un grăsan unui zdrahon chipeş şi tuciuriu, nu poţi să faci una ca asta... sigur te-ar omorî... Sfinte Dumnezeule. Zdrahonul era tânăr şi nu părea că s-ar teme de ceva.

— Porcă... declară el, porcă... rie... Porcă... rie...

— Eda, ai să nimereşti sub roţile unei maşini... Dumnezeule... te omoară.

— Porcă... se încăpăţâna tânărul, porcărie... Hai!

Se sprijiniră de tejghea şi clătinară din cap. Apa curgea cu zgomot dintr-un robinet. Se uitară în chiuvetă, printre halbe, de parcă ar fi căutat un peştişor de aur.

— Mergem... mergem, aprobă grăsanul. Clar... Ştii, la mine...

— Porcă... rie. Înţelege... frate-miu... eu sunt o figură... îhî.. O figură. Aşa sunt eu. Dau în pas... în pasaj peste o pipiţă... Şi hop!

— Pe căldura asta...

— Puţin îmi pasă! Şi hop! Zdrahonul se agăţă de marginea de metal lucios a chiuvetei. Nici eu nu ştiu

încă de ce sunt în stare. Îhî.

— Bem o cafea? se târgui grăsanul.

— Mergem! declară hotărât celălalt.

Zgâlţâi energic clanţa uşii şi porni pe trepte.

— Bine, Petr, foarte bine! Păşi iute în urma lui. Da' cu grijă. Dumnezeule! Altfel te omoară...

Coborâră pe scări şi ieşiră în stradă, în soarele puternic.

— Dumnezeule, fii atent...

Se petrecuse o oarecare schimbare. Flăcăul cel roşu în obraji se congestionase şi mai tare, şi se cam tuflise.

— Petr, eu zic să mergem pe lângă zid.

— Mă duc în pasaj... afirmă Petr, dar părea că nu va fi în stare să-şi ducă gândul la împlinire.

Îl asculta totuşi şi o luă pe lângă zid. Mai degrabă se sprijinea de el.

— Doamne, ce zăpuşeală, rosti grăsanul cu dificultate. Opreşte-te, să-mi trag un pic sufletul. Se scotoci în buzunar. Bine că n-am pierdut-o. Uite cheia. Te culc în pat ca pe-un copil. Ca pe-un prunc te culc.

— Păi eu... lui Petr i se împleticea limba în gură. Păi eu... tocmai asta nu vreau... neghiobule. Ştii ce vreau eu...

— Nu ştiu, Petr.

— De pildă să... he, he, să caftesc pe cineva. Uite-aşa! arătă el şi izbi în zid. Îhî.

Strada forfotea de maşini şi oameni. Pe cei doi însă nu-i băga nimeni în seamă. Mergeau pe lângă zid, se târau pe lângă el izolaţi de tumultul lumii.

Pătrunseră cu greu în pasaj, unde se afla şi intrarea agenţiei.

În faţa uşii cu geam, prin care puteai vedea chichineaţa în care stătea portarul, era o altă uşă de

sticlă cu zăbrele de alamă. Pe dinăuntru geamul era dat cu vopsea albă. Grăsanul se scotoci din nou prin buzunare, în cele din urmă găsi o cheie yale şi deschise.

— Intră... băiete... spuse. O să te simţi bine la mine...

Intră. Grăsunul încuie uşa în urma lui.

Se aflau în fosta intrare a agenţiei, printre lăzi şi hârtii.

— Eu voiam să merg după fete... se împotrivi Petr, fără vlagă. Tu nu mă iubeşti...

— Mi-eşti drag ca ochii din cap, declară grăsanul. Vino, băieţaşule, să-ţi aştern pătucul...

Se ţineau de balustradă şi, lovindu-se de zid, coborau agale spre sala cazanelor.

La puţin timp după aceea grăsanul reveni în pasaj. Din părul ud şi lins, i se mai prelingeau stropi de apă. Încuie cu grijă uşa şi duse cheia vizavi, la portar. Se clătina uşor.

— Încotro, domnule Šoule? întrebă portarul.

— Să iau şi eu puţin aer. Revin spre seară...

Portarul aprobă din cap şi agăţă cheia în tablou.

5

Soţii Roček stăteau în faţa cabinei telefonice, pe bordura trotuarului, şi aşteptau ca Vladimír Novák să termine convorbirea. Roček îşi aprinse o ţigară.

— Are probleme cu Věra, zise acesta.

— Îl invităm la noi, nu?

— Eventual, răspunse el şi prinse din zbor ocazia! Cumpăr o sticlă, ce zici?

— Cum crezi.

Stăteau cu spatele în Vladimír Novák şi urmăreau cum mulţimea de oameni se revărsa de pe stadion şi se agăţa de tramvaie. La ieşirea din parcare, maşinile claxonau furioase.

Novák ieşi din cabină

— Ei? întrebară.

Dădu din mână.

— N-a sosit încă...

Naděžda Kočková îl luă de braţ.

— Asta-i situaţia! Ai să vezi că totul o să reintre în normal. Vino la noi la cină... îl consolă Roček, ca să-i mai ridice un pic moralul.

Şi, cum în clipa aceea prin faţa lor trecu un taxi, Roček păşi pe partea carosabilă şi începu să dea din mâini:

— Taxi!

6

Vechiul palat privea parcă nepăsător la piaţa din faţa sa. Zidurile sale trăiseră atâtea, încât puteau trece netulburate cu vederea şirurile strălucitoare de automobile de fabricaţie străină.

Prin difuzorul de deasupra scării se anunţa răguşit în fiecare minut, un număr de maşină. Şoferul îşi lua ramas-bun de la colegi şi trăgea în faţa intrării, ca să îmbarce încă un participant la cocteilul oferit de guvern în cinstea invitaţilor la Congresul internaţional al geologilor.

Sus, în sală, domnea o răcoare plăcută. Redactorul Král terminase de transmis, prin telefon, o succintă informare oficiaia, dar tot nu se îndura să plece. Cu un pahar de coniac în mână, se plimba printre invitaţii

care vorbeau, sau ascultau plictisiţi frânturi de conversaţie, aşteptând de fapt să fie adusă cafeaua. În loc de cafea, Král ceru un ultim coniac. Îl dădu pe gât aproape pe nerăsuflate, coborî pe scara cea veche şi largă şi ieşi, prin pasajul alb, în piaţa din faţa palatului.

Soarele apunea, colorând bolta în roşu-trandafiriu. Era o seară făcută parcă să hoinăreşti în doi, să te întinzi pe iarba caldă şi să aştepţi să apară stelele.

— Trage la scară maşina douăzeci şi cinci... rosti răguşit difuzorul de deasupra capului său.

Se sperie şi după aceea râse de propria-i sperietură, intră din nou în pasaj şi-i ceru voie portarului să dea un telefon.

— Se termină, îi spuse soţiei. E o vreme minunată şi m-aş duce la teatru. Unde? Jos, la noi *În băltoacă*, Holátko recită *Mai,* pe muzica lui Fišárek. Nu cred să fie ceva nemaipomenit. Dar pentru Holátko. Ce părere ai? Da? Atunci, la opt în faţa teatrului. Ajung. Nicio problemă. Dacă m-am ameţit!? Oarecum! Cu un coniac bun.

7

— Vara, spuse domnul Kořínek, ştergând masa din faţa lui Michal Exner şi a antropoloagei Hodačová, vara este anotimpul abundenţei. Soţia v-a pregătit un platou cu de toate. Azi-dimineaţă am primit marfă proaspătă, a-ntâia.

— Ciudat, observă căpitanul Exner, că ai primit-o sâmbătă.

— Prietenii, răspunse domnul Kořínek, o fac pentru o vorbă bună şi două beri. Cred că azi apa a fost ca

leşia, aşa-i?

— Minunată, spuse entuziasmată Eva Hodačová. Nu-i aşa, Michal?

— Între noi fie spus, domnule Kořínek, a fost mai bună decât cele două beri.

— Apa iazului, declamă domnul Kořínek şi-şi aruncă şervetul pe braţ cu gestul unui chelner de hotel internaţional, în flagrantă contradicţie cu mânecile suflecate ale cămăşii lui în carouri – apa este exact cum trebuie de caldă. Fug după platou, să nu se usuce bunătăţile de pe el. Toate trebuie să aibă culoare, aromă şi să fie servite la timpul potrivit.

Dispăru în bucătărie.

Eva Hodačová oftă mulţumită.

— Ce zile frumoase, se extazie ea, teribil de frumoase.

Prin ferestrele deschise se vedea verdele frunzelor castanilor, sub care stătea cuminte un cărăbuş negru – Mercedesul lui Exner. Piaţa satului Libice, pe unde nu trecea nicio stradă circulată, era ireal de liniştită.

Ca la începutul secolului.

— Încă cinci zile, rosti antropoloaga Hodačová. Cinci! Aici e raiul pe pământ. Iar la plecare, vom vorbi cu domnul Kořínek.

— Prezent, spuse hangiul din bucătărie şi îşi făcu apariţia cu un platou bine garnisit. Doriţi şi Pepsi?

— Bere, răspunse Michal Exner visător. Azi nu mă mai sui în maşină. Două beri.

Când văzu splendoarea de platou, garnisit cu salată verde şi ridichi de lună roşii, pe care domnul Kořínek tocmai îl aşezase în faţa lor, Hodacovei îi străluciră ochii. Kořínek turnă berea şi Michal Exner spuse:

— E prima oară când reuşesc să dispar fără urmă.

O adevărată victorie asupra destinului meu.

8

Era după pauză. Doamna de la barul din foaierul Teatrului *În băltoacă* aduna de pe mese. Câţiva dintre cei ce se duseseră să fumeze o ţigară sus, în pasaj, coborau pe scară în fugă şi se strecurau în sală.

Barmaniţa controla fotoliile şi măsuţele, să vadă de nu cumva vreun spectator îşi uitase mănuşile sau geanta cum se întâmpla adesea. Nimic! Oftă şi începu să şteargă paharele. Şi aşa, răsucindu-le mecanic, cu cârpa în mână privirea i se opri pe uşa din mijloc a sălii. Acolo pe jos, zări nişte pete. Le urmări involuntar până la draperia grea ce atârna din perete şi acoperea o uşă pe care nu o folosea nimeni, uşă ce ducea spre pivniţa clădirii învecinate, spre ţevile de încălzire centrală şi spre tabloul de siguranţe.

Îi trecu prin minte că petele brun-roşcate seamănă cu nişte urme de paşi. Pe mocheta verde, ce acoperea toată podeaua camerei, lăsau o impresie proastă de dezordine şi murdărie.

Puse cârpa jos şi se duse să se uite îndeaproape la petele acelea. Păreau a fi de vopsea. Ce porcărie, gândi ea. A vărsat cineva vopsea şi acum covorul trebuie aruncat. O luă după ele până la draperie. Constată că acolo erau şi mai multe. Când trase puţin draperia descoperi o aderată baltă. Între faldurile draperiei şi uşă era un spaţiu de vreo şaizeci-şaptezeci de centimetri. Uşa avea două batante din lemn tare, lustruit. Pragul lat se afla în foaier. Lângă prag zăcea cineva. Acel cineva nu mai avea chip. Era o femeie moartă.

9

Barmaniţa Eliška Vonková nu era dintre acelea care, în asemenea situaţii, încep să urle sau pălesc şi pică late. Bineînţeles că s-a speriat. Şi a dat drumul draperiei. S-a aşezat în cel mai apropiat fotoliu. Vroia să nu se mai uite nici în dreapta şi nici pe jos.

Un sfert de minut a durat până i s-au aşezat lucrurile în minte. Apoi a privit din nou spre podea, ca să se convingă că nu i se năzărise.

Şi, după ce mai mişcă draperia, în afară de pete apăru şi o baltă de sânge.

Se sculă şi aranja pliurile la loc.

Ceasul barului arăta ora nouă şi cinci. Scoase o sticlă de votcă din frigider şi-şi umplu un pahar plin ochi. Mâinile îi tremurau atât de tare, încât gâtul sticlei atinse cu zgomot paharul. Bău votca de parcă ar fi fost apă minerală.

Ridică receptorul. Telefonul era cuplat aşa că sus, la garderobă, în acel moment se auzi un ţăcănit, iar garderobiera ridică şi ea receptorul. Acesta era semnalul convenit între ele.

— Ce-i, Eliška?

— Doamnă Lochmanová, vă rog să încuiaţi uşile. Şi să nu lăsaţi pe nimeni să iasă sau să intre. Spuneţi că aţi pierdut cheia.

— Ce s-a întâmplat, pentru numele lui Dumnezeu?

— Un furt, doamnă. Tot ce vă rog eu e să staţi de pază acolo sus. Chem imediat miliţia. Se străduia din răsputeri să nu-i tremure vocea. Şi dacă vedeţi cumva în pasaj vreun miliţian, rugaţi-l să coboare la mine.

Doamna Lochmanová nu văzu niciun miliţian. Şi,

din fericire, nu auzi convorbirea barmaniţei cu Miliţia. Îi scăpă, fiindcă se dusese să încuie uşa.

Bine că s-a întâmplat aşa, altfel ar fi leşinat.

10

Agenţii din maşina de serviciu unde se recepţionă ştirea se aflau la numai câteva străzi distanţă de teatrul *În băltoacă.* Nu i-a lăsat însă inima să nu dea drumul la girofar, la sirenă şi să nu sosească în trombă, ca pompierii.

Au stârnit agitaţie mare şi s-a strâns o mulţime de lume.

Portarul din chiţimia Agenţiei de presă clipi speriat când îi văzu trecând în goană pe lângă uşa lui, spre intrarea teatrului.

— Sssst! le atrase atenţia doamna Lochmanová. E spectacol.

Cuvintele categorice ale garderobierei domoliră entuziasmul celor trei.

— Unde s-a întâmplat? întrebă unul dintre ei în şoapta.

Garderobiera arătă spre scară.

— Ştie doamna Vonková. Vă aşteaptă jos.

Încuie cu grijă în urma lor şi zgâlţâi uşa, să vadă dacă e bine închisa.

Se năpustiră spre foaier, cu sentimentul neplăcut că fuseseră luaţi peste picior.

Din difuzorul de deasupra capului auzeau muzică şi glasul profund, tulburător al lui Karel Holátko, artist emerit.

Barmaniţa care stătea în spatele barului le arătă draperia, fără să scoată o vorbă.

Sublocotenentul care-i conducea se îndreptă într-acolo şi trase de faldurile draperiei, dar îi dădu imediat drumul.

— Fir-ar... spuse. E de rău. Pălise văzând cu ochii. Încetişor, mai ridică o dată draperia. E de rău, repeta. Ferda, se adresă unuia dintre agenţi, uite, acolo e telefonul. Cheamă-i pe-ai noştri. Iar tu fugi la uşă. Nu intră şi nu iese nimeni.

Se întoarse spre Eliška Vonková.

— Ce se petrece înăuntru? întrebă el în timp ce arătă cu degetul mare peste umăr, spre uşa sălii.

— Poemul *Mai* de Mácha... Spectacol... Recitare. Melodramă.

Sublocotenentul dădu din cap cu atâta dezinvoltură, de parcă recitarea poemului *Mai* al lui Mácha ar fi reprezentat în mod firesc cauza tuturor crimelor. Cine-i acolo?

— Publicul.

— Unde dă uşa asta?

Barmaniţa ridică din umeri.

— Cred că undeva în blocul de alături.

— Alături, repetă nemulţumit locotenentul. Cine-ar putea să ştie?

— Domnul Kotouč.

— Unde e?

— La reflectoare.

— Vă rog să-l chemaţi.

— Păi nu se poate. E spectacol.

— Dacă-i aşa, să aşteptăm, spuse sublocotenentul. Până termină cu reflectoarele... Ferda! strigă la sergentul care tocmai pusese receptorul în furcă.

— Au pornit spre noi, răspunse Ferda şi atinse draperia.

— Mai bine nu te uita, se încruntă sublocotenentul.

Altfel n-o să poţi dormi la noapte, băiete.

11

Vladimír Novák, contabil şef la întreprinderea de desfacere cu amănuntul Praga, sări din tramvai şi simţi cum i se moaie genunchii. Îşi îndreptă cu greu picioarele, ca să aibă o mai bună stabilitate şi porni spre casa în care locuia, asemenea unui marinar care, pe o furtună năprasnică, cu greu se duce spre catargul de la proră.

Îşi tot spunea molatec că ar fi trebuit să rămână peste noapte la familia Roček. Ori dacă nu la ei, altundeva, unde s-o ţină numai în cântec şi veselie.

Îl reţinuseră două lucruri. Pe de o parte trista realitate că avea în buzunar doar patruzeci şi cinci de coroane şi câţiva haleri, şi niciun bănuţ în plus. Dacă nu punea la socoteală cele vreo cinci sute puse pe un carnet cu câştiguri, prin întreprindere. Şi pe de altă parte, un sentiment confuz de vinovăţie.

Descuie uşa şi, clătinându-se, urcă până la mansardă, unde, împreună cu soţia, ocupa o cămăruţă, pe care o numea garsonieră. Pe vremuri, acolo dormeau calfele de la măcelăria fostului proprietar al casei. În antreu se împiedică de nişte pantofi.

Cu maximă prudenţă se descălţă în întunericul de nepătruns, şi se furişă în mansardă. Beznă. Se strădui să asculte răsuflarea femeii adormite, dar nu izbuti, căci nu se putea concentra. În primul rând trebuia să facă un efort să nu pice lat şi apoi să ajungă în linişte până la veioza de lângă fereastră.

Nu-şi putea da seama dacă făcuse drumul de la

uşă la fereastră fără niciun zgomot.

Apăsă pe comutator.

Cele două paturi erau aşternute pentru dormit. Toate arătau întocmai cum le lăsase după-amiază.

Nevastă-sa nu era acasă.

Ochii contabilului şef Vladimír Novák se umplură de lacrimi. Se prăbuşi în fotoliu şi în câteva clipe adormi.

12

În faţa clădirii Agenţiei opri o clipă o maşină ministerială din care coborî redactorul Josef Pilous. Îşi luă rămas bun de la şofer printr-o mişcare distrată a capului, ocoli maşina Miliţiei, pe a cărei capotă se rotea şi clipea încă lumina albastră; când intră în clădire, îl întrebă pe portar:

— Ai ceva pentru mine?

— Nu!

— S-a întâmplat ceva în pasaj?

— La teatru!

— Aha?!

Pilous intră în lift. Întârziase neobişnuit de mult, era sâmbătă seara, încă o seară de sâmbătă liberă pierdută. Dineul oferit de membrii guvernului nostru unor membri de guvern ai unui stat din America de Sud fusese o acţiune oficială fără prea mare importanţă. Îşi planificase să ajungă la hotelul unde avea loc recepţia cu puţin înainte de cinci şi jumătate, ca să discute cu cineva din colectivul de protocol diplomatic, până se adună toţi invitaţii, să telefoneze că cutare şi cutare au organizat o masă festivă pentru cutare şi cutare, că de faţă au fost cutare şi cutare, că

dineul a decurs într-o atmosferă de înţelegere şi cordialitate şi s-o şteargă.

Căci avea griji până peste cap şi simţea nevoia să le rezolve într-un fel sau altul.

Dar avu ghinion.

— Scuzaţi, îl opri pe coridorul din faţa salonului chelnerul care conducea pregătirile. Mergeţi la dineu?

— Da.

— S-a amânat cu o oră.

Pilous se strâmbă, mulţumi şi ieşi în grădina restaurantului. Comandă o cafea şi un pahar cu apă minerală. Cu un zâmbet maliţios constată că nu era singurul care se grăbise de pomană. În parcul din preajma hotelului se plimbau un ambasador şi un prim-consilier de la ambasadele a două ţări prietene. Curând, spre satisfacţia lui Pilous, apăru şi un funcţionar de la serviciul de protocol diplomatic. Îl cunoştea pe Pilous şi se aşeză la masa lui. Ceru un coniac şi spuse:

— Fi-ar să fie. Pe unde-or fi întârziat?

Pilous strânse din umeri.

— Se pare că la vizita unor întreprinderi industriale şi agricole din Cehia Centrală.

— Gustarea trebuiau s-o ia la Karlštejn[2].

— Te pomeneşti că au nimerit la Berounka[3], remarcă Pilous cinic. Apa e caldă.

— Măcar de-ar fi aşa, oftă funcţionarul de la protocol. Nevastă-mea e bolnavă. Cine a mai auzit de gripă în toiul verii? Treizeci şi nouă cu cinci. De necrezut.

— Hm... spuse Pilous nedesluşit. Ce-ar fi să

[2] Cetate din Cehia.

[3] Râu din Cehia.

pregătim textul.

— Păi dacă nu ştim sigur cine vine...

Pilous îi numi pe cei ce se plimbau prin parc.

— Nici nu ştiu exact cine s-a dus cu ei. Ministrul zicea că la dineu va fi şi un discurs. Ar trebui şi o cuvântare, cât de mică.

Pilous simţi primejdia. Şi anume că va trebui să aştepte discursurile.

— E absolut sigur?

— Absolut.

Aşa a şi fost. Persoanele oficiale au sosit înainte de şapte. Ministrul a scuturat cordial mâna lui Pilous şi l-a aşezat la masă. Era de rău. Cât dura dineul nu putea să se mişte de acolo. Spera ca măcar discursul să fie la început. N-a fost. L-au lăsat pentru sfârşitul mesei, înainte de desert. Pilous îşi balansa notesul de pe şervet pe genunchi, iar în farfuria din faţa lui se stingea flacăra albăstrie a prăjiturii flambate.

Din fericire, niciuna dintre persoanele oficiale n-avea chef să petreacă cu oaspeţii de vază – cum numea Pilous, în ştirea sa, personalităţile străine – mai mult timp decât era absolut necesar. Telefonă din biroul hotelului, transmise ce avea de transmis, şi tocmai se pregătea să dispară pe tăcute, când îl prinse de mânecă ministrul.

— În regulă?

— Desigur, zâmbi Pilous.

— Aşa-i că ştii spaniola?

— Un pic, recunoscu modest Pilous, care vorbea spaniola perfect, căci fusese patru ani corespondent de presă chiar în America de Sud şi cunoştea până şi subtilităţile limbii cu care nu se operează în timpul tratativelor diplomatice.

— N-ai putea să-mi fii câteva minute interpret?

Trebuie să-l conduc până la hotel! Ministrul se referea la şeful delegaţiei străine.

— Dar era aici un translator!

— O va însoţi pe doamna, şopti ministrul. În ce-l priveşte, şi arătă cu ochii spre conducătorul delegaţiei străine, nu te teme, pe zăpuşeala asta a băut la Karlštejn două sticle de vin.

— Înţeleg, spuse Pilous şi oftă.

— Îi spun şoferului să te ducă pe urmă acasă.

Redactorul mulţumi. Au avut ghinion, încă un ghinion, pentru Pilous pe ziua aceea, căci abia în drum spre hotel alcoolul şi-a făcut efectul.

Au fost siliţi să-l ducă pe conducătorul delegaţiei până în pat.

Acum Pilous urca la etajul patru al agenţiei. Se privea în oglinda liftului şi nici măcar nu-i păsă că mai arată încă atât de bine.

Odată ajuns, aruncă o privire în încăpere. Şeful de tură, prăvălit în fotoliu şi cu picioarele într-un sertar, citea informaţiile. În spatele lui ţăcănea telexul. Cei trei redactori de serviciu şedeau în faţa maşinilor de scris şi numai unul dintre ei scria ceva.

— Am primit informarea, spuse şeful de tură. Putea să fie mai scurtă.

— Ministrul a vrut discursuri.

Şeful de tură dădu din cap.

— Am mai tăiat. Puţin. Tot nu ar fi acceptat-o în întregime. Se referea la agenţiile de presă străine, care le preluau ştirile.

— N-a lăsat nimeni ceva pentru mine? întrebă Pilous.

— Ce să lase?

— Un plic.

— Ferească sfântul. Nimic.

Nici pe biroul său nu găsi niciun mesaj. Se aşeză şi rămase o clipă cufundat în gânduri. Îşi muşca înciudat buzele. Ridică receptorul şi ezită îndelung înainte să formeze numărul centralei telex. Cineva ridică telefonul şi se auzi clar ţăcănitul maşinilor.

— Cu doamna Nováková, vă rog.

— A plecat imediat după masă, răspunse un glas de femeie.

— Nu a lăsat un plic sau vreun mesaj pentru redactorul Pilous?

— Nu văd nimic. Cine o caută?

— Mulţumesc, spuse Pilous şi închise.

13

Sublocotenentul Beránek, din serviciul de criminalistică, desfăcu harta pe genunchi. Şoferul, de la volan, se aplecă spre el.

— Uite, spuse Beránek şi nu se putu abţine să nu zâmbească maliţios, aici e satul Libice. Hanul *La Koříne*k. Piaţa satului, cum spunea dragul nostru căpitan, e plină de castani umbroşi. În două ore poţi fi înapoi. Dacă ai probleme, telefonează la Teatrul *În băltoacă.*

— O să-l apuce toţi dracii, declară şoferul şi-şi frecă bucuros mâinile. Am pornit-o. I-aţi telefonat?

— I-ar pune să spună că nu-i acolo, zise furios Beránek şi coborî din maşină. Se aplecă spre geam. Momentul surpriză. Înţelegi!

Tatra 603 demară. De cealaltă parte a străzii stătea cuminte o Volga oficială albastră şi becul albastru de pe acoperiş clipea ca un far. În jurul intrării în pasaj se adunase un grup de oameni.

Beránek porni spre Volgă şi ciocăni în geamul şoferului.

— Stinge lampa, mototolule!

Îşi îndreptă sacoul şi îşi croi drum printre oameni, spre intrarea teatrului. Portarul Agenţiei se sprijinea de canatul uşii şi căsca ochii.

— Cu *picioare lungi,* fredona încet Beránek, *aşa îmi plac mie fetele...* Deschide, prietene! Criminalistica! Sublocotenentul Beránek! Închise uşa în urma lui şi se uită în jur, prin garderoba liniştită. Părea atât de mulţumit, de parcă tocmai ar fi venit la teatru, şi nicidecum să ancheteze o crimă. E spectacol?

— E, spuse jandarmul.

— Băieţii noştri au venit?

— Sunt jos. E şi locotenentul Vlček.

— În ordine.

14

Barmaniţa stătea tot în spatele barului. Considera, probabil, că locul acela e cel mai sigur şi mai lipsit de primejdii. Credea, poate, că şi în cer barmanii au baruri şi shakere, şi cârpe de vase, şi pahare, şi sticle prăfuite, ca să poată să se refugieze de plictiseala fericirii eterne.

Băieţii mişunau prin hol. Locotenentul Vlček le dădea indicaţii în şoaptă. Ridică prieteneşte mâna, ca să-l salute pe Beránek.

— Bohouš s-a dus după el?

— S-a dus. Beránek se apropie de bar. V-aş ruga, o cafea.

— Ce-aţi spus?

— Aş dori o cafea, repetă Beránek calm. O

cunoaşteţi?

— Nu, adică...

— Ştiu, spuse Beránek plin de înţelegere. Cred că n-o să uitaţi niciodată. Doamna de sus se numeşte...

— Lochmanová.

— Vinde bilete?

— Nu. E garderobieră. Casiera pleacă la jumătate de oră după începerea spectacolului.

— Are telefon acasă?

— Nu ştiu. Poate doamna Lochmanová...

— Dacă sună cineva, Beránek arătă spre telefon, e pentru noi. Numai pentru noi. Toate convorbirile. Înţelegeţi?

— Desigur.

— Pot să iau ceaşca cu mine sus? V-o aduc înapoi.

— Bineînţeles.

Luă ceaşca cu farfurioară cu tot în mână. Sorbi o gură şi, ocolindu-i pe băieţii care se foiau pe acolo, porni cu grijă spre Vlček.

— Ce părere ai?

— Nu-mi place deloc, şopti locotenentul.

Beránek arătă din cap spre uşa de după draperie.

— Încuiată. Pe dinăuntru. Întinse mâna şi-i dădu lui Beránek o bucăţică de sârmă. Încearcă. Cheia e de partea cealaltă.

Beránek ocoli cu grijă urmele şi se aplecă spre broasca *yale,* peste picioarele femeii ce zăcea pe jos. Scormoni în *ea* cu sârma.

— Aha, ai amprentele de pe clanţă?

— Îhî, aprobă Vlček. Mai nimic. Bea-ţi cafeaua.

Beránek începu să asculte glasul lui Karel Holátko.

— *Mai* de Mácha... Frumos... arătă din cap spre uşa sălii. O lăsăm închisă?

— Trebuie, răspunse Vlček. Să vezi ce scandal o să

iasă. Sper să nu ne ia la bătaie.

Berának ocoli urmele mergând pe vârfuri, ca o balerină. Porni cu grijă în sus, spre garderobă. Pe palier întredeschise uşa spre culise. Scârţâia uşor. Îşi aduse aminte de ceva.

— Vlček, strigă şoptit. Unde dă uşa asta?

— În culise.

— Da’ asta? arată spre uşa în faţa căreia zăcea femeia nemişcată.

— În pivniţa agenţiei. O păzesc băieţii.

— Bine, bine, spuse trist Berának, oricum n-avem nicio şansă...

15

Redactorul Pilous coborî din lift şi se îndreptă spre ieşire. Uşa era încuiată şi chiţimia de la poartă goală. Portarul stătea în pasaj, cu spatele la uşă. Pilous ciocăni nerăbdător în geam.

— Vă e frică să nu ne fure? întrebă ironic. Noapte bună!

— Domnule redactor, nu puteţi ieşi, se scuză portarul.

— Nu mai spune!?!

— Vreau să zic că, până la noi dispoziţii, nimeni n-are voie să părăsească clădirea.

— Cine? Dumneata sau cine anume a înnebunit?

— Sunt aici cei de la criminalistică. S-a întâmplat ceva la teatru.

— Şi ce-mi pasă mie.

— Eu am primit ordin şi e aici şi tovarăşul... arătă portarul spre miliţianul care patrula afară, în faţa uşii.

— Asta-i o porcărie, declară Pilous şi ieşi cu forţa.

Nimeni nu mă poate...

— Înapoi, spuse tânărul în uniformă. Vă rog să vă întoarceţi!

— Sunt redactorul Pilous. Vreau să mă duc acasă.

— Vă rog să aşteptaţi. Până la noi instrucţiuni, nimeni n-are voie să părăsească clădirea.

— Matricola dumneavoastră, tovarăşe! spuse Pilous sever. Vedem noi cum stau lucrurile!

Tânărul duse un deget la insigna cu număr.

Pilous aprobă din cap.

— Bine. Voi ţine minte. Noapte bună.

— Înapoi, domnule!

— Zău aşa, domnule redactor, insistă portarul. Poate se termină repede...

Era clar că Pilous se pregătea să spună ceva foarte dezagreabil. Pe urmă însă parcă se dezumflă, pufni pe nas şi dispăru în lift.

16

Beránek se sprijinea de tejgheaua garderobei şi doamna Lochmanová forma, cu degete tremurătoare, numărul casieriţei teatrului *În băltoacă.*

— Alo, spuse, aici e Lochmanová, de la teatru... Doamna Ivánková e acasă? Da? Tocmai a sosit... se uită la Beránek cu o oarecare uşurare. Credea că dacă nu e casieriţa acasă o să aibă neplăceri ea, Lochmanová.

Beránek îşi sorbea liniştit cafeaua.

Dincolo de uşa de sticlă, cu ochii cât cepele, se agita mulţimea de gură cască.

— Doamna Ivánková... Lochmanová la telefon. S-a întâmplat, doamnă, o nenorocire... Vă dau pe

cineva...

— Criminalistica, sublocotentul Beránek. Nu, niciun furt, doamnă. Aţi putea veni la teatru? Vă plătim noi drumul. E cât se poate de grav.

— Da, aş putea, spuse Ivánková. Da' ce s-a întâmplat?

— Vă spunem noi. Unde locuiţi?

— În Dejvice. Să vin cu taxiul?

— Aveţi la dumneavoastră încasările şi biletele nevândute?

— Le iau întotdeauna cu mine.

— Atunci veniţi. Fiţi, vă rog, amabilă: câte persoane sunt azi la spectacol?

— Trebuie să fac socoteala.

— Aştept.

Când se întoarse la telefon, casiera îi comunică lui Beránek că din o sută cincisprezece bilete, azi vânduse şaizeci şi cinci.

— Destul de multe.

— Cum adică?

— Pentru închiderea stagiunii... Cum se explică?

— Cred că oamenii au venit mai ales ca să-l asculte pe domnul Holátko.

— Aha. Vă mulţumesc frumos. Închise. Apoi formă alt număr. Buble? întrebă. Află, băiete, c-am nevoie de tine. Ce noroc că dormi acasă. Suntem *În băltoacă.* Da' de unde! La teatrul *În băltoacă.* Nu-i nevoie să vii aici. Ce spui? Exner? Sublocotenentul Beránek râse răutăcios. Tocmai l-am trimis pe Bohouš după el.

17

Şoferul Bohouš conducea spre Libice pe şoseaua

comunală mai degrabă după inspiraţie. Era prea comod, ca să se uite pe hartă şi la indicatoarele de la intersecţii care, după cum se ştie, mai mult te încurcă decât te ajută pe acele drumuri încâlcite şi al naibii de încurcate.

Oftă uşurat când farurile maşinii se îndreptară spre o piaţă liniştită, ascunsă de coroanele unor copaci înalţi.

Hanul cu etaj ce domina piaţa şi Mercede-sul-cabriolet negru, ascuns sub arbori, reprezentau obiectivul vizat.

Bohouš era şofer cu experienţă, aşa că mai întâi întoarse maşina în direcţia din care venise.

Fereastra berăriei era deschisă şi înăuntru ardea lumina. Când Bohouš opri motorul, auzi clar plesnetul cărţilor de joc şi discuţii. Un bărbat în cămaşă cu mânecile suflecate apăru la fereastră. Lumina îi venea din spate, aşa că nu i se vedeau decât contururile siluetei întunecate. Dar până să coboare Bohouš din maşină, umbra de la fereastră dispăru.

Nişte trepte tocite de piatră duceau spre intrare. Aveau o balustradă rudimentară, ruginită. Coridorul rece era iluminat de uşa berăriei, care nu se închidea bine.

— Bere? întrebă bărbatul cu mânecile suflecate, care stătea în spatele tejghelei de alamă. Dacă sunteţi cu maşina, ar fi mai bine să nu beţi.

— O apă minerală, spuse Bohouš şi trecu imediat la obiect: Trebuie să vorbesc cu domnul Exner.

— Exner? bărbatul de după tejghea se prefăcu că se miră. Luă paharul, apoi sticla de apă minerală, iar deschiderea ei dură nesfirşit de mult. Exner... Poftim, Treizeci de haleri.

— Unde-l găsesc?

— Pe cine, mă rog?

— Pe domnul Exner!

— Asta, din păcate... Vă rog să mă scuzaţi, spuse iute bărbatul şi apoi dispăru undeva în bucătărie.

Bohouš bău paharul dintr-o înghiţitură.

18

Bucătăria era mare, făcută să sature mulţimile înfometate în serile cu dans. Era de o curăţenie exemplară şi în perfectă ordine, pe masa grea de stejar nu vedeai *o* firimitură, soba era goală şi focul stins. În spatele mesei se afla o plită electrică, din ceainic se înălţau încet aburii, apa fierbea în continuu, astfel ca fiecare client să poată avea pe masă rapid o cafea proaspătă.

Michal Exner, doctor în drept şi căpitan de miliţie, şedea la masă, tocmai îşi bea cafeaua şi mânca cu poftă dintr-o prăjitură mare cu frişca. În cămaşa lui orbitor de albă, cu pantalonii perfect călcaţi şi cu pantofii lustruiţi lună, părea un diplomat în smoching, rătăcit într-o barcă pe sub podul Karel, chiar dacă era evident că se simţea neobişnuit de bine în acest mediu.

— Tortul ăsta, domnule Kofinek, declară satisfăcut, e excepţional. Grozavă cremă ştie să facă soţia dumilale.

— Domnule căpitan...

— Cred că-ţi trebuie răbdare, nu glumă, ca s-o faci. Termină de mâncat şi adună cu grijă firimiturile de pe farfurie. S-a întâmplat ceva?

— Vă caută un domn.

— Nu sunt aici. Cum arată?

— Destul de scund, rotofei. Păr rar deasupra frunţii...

— Şi sacou din *tweed* pe căldura asta.

— Da. E de rău?

— Şi încă cum! Mă tem că va trebui să vă părăsesc pentru câteva zile.

Domnul Kofinek arătă cu privirea undeva în sus.

— Şi domnişoara?

— Asta mi-e soarta, oftă Michal Exner. Bani am. Legitimaţia e la mine. După maşină vin eu mai târziu. Te rog să fii atât de amabil şi să tragi capota. Uite cheile.

— Da, dar...

— Domnişoara? Ai o bucată de hârtie şi un creion?

— Am bonierul, dar mă tem că nu se potriveşte pentru aşa ceva.

— Aşa-i, domnule Kořínek. Numai că şi aici tot soarta-i de vină. Întinse mâna după bonier şi scrise:

Draga mea!

Ofiţerii mei mi-au dat de urmă. Doresc să mă întorc cât mai curând lângă tine.

Al tău, Michal

Se gândi o clipă şi pe urmă peste „Al tău, Michal” adăugă „teribil de nefericit” şi făcu un semn de legătură cu cele trei cuvinte de mai jos. Întinzându-i biletul domnului Kořínek, spuse:

— Dă-i-l când se trezeşte. Consider că e cât se poate de nepotrivit ca o femeie care a adormit după cină ca un copil să se trezească la miezul nopţii – ca Napoleon în timpul unei bătălii – exact atunci când majoritatea oamenilor dorm liniştiţi şi apoi, până la

patru dimineaţa, să mai fie şi zglobie ca o păsărică.

— Interesant, spuse domnul Kořínek plin de înţelegere.

— Foarte, aprobă din toată inima Michal Exner. Ei bine, noapte bună!

— Plecaţi chiar aşa?

— De ce nu? se miră Michal. Afară e cald şi plăcut.

19

Intră în berărie, se încruntă la Bohouš, care, fără să spună o vorbă, îi deschise uşa ce da spre coridor. Coborî treptele în goană şi sări în maşină. Când porniră, întrebă scurt:

— Cine?

— O femeie, zise Bohouš.

— Ce-ai spus?

— *În băltoacă.* Au omorât o femeie.

— Ce prostie mai e şi asta?

— Nu-i nicio prostie, se apără Bohouš. Chiar aşa se cheamă teatrul: *În băltoacă.*

— Ce-aş vrea eu să ştiu, tovarăşe, e cine te-a trimis după mine.

— Tovarăşul sublocotenent Beránek.

— Vipera.

— Cine? Femeia aia? întrebă, nevinovat şi parcă într-o doară şoferul Bohouš.

Căpitanul Exner gemu.

20

Spectacolul se termină cu un acord tânguitor, după

chemarea emoţionantă a lui Karel Holátko, din finalul poemului.

Şi locotenentul Vlček îşi începu acţiunea. În clipa în care în sală se aprinseră luminile, intră şi declară cu hotărâre:

— V-aş ruga să rămâneţi pe locurile dumneavoastră!

Sublocotenentul în uniformă îl urma ca o gardă de onoare.

Vlček conta pe faptul că la început nu vor fi dificultăţi. Publicul se afla încă sub impresia spectacolului, probleme vor apărea după câteva minute, când oamenii îşi vor reveni şi vor dori să plece acasă.

Trecu în faţa sălii.

— Vă rog să luaţi loc, aş dori să vă explic ceva.

Îl ascultară. Unul râse, iar altul îi spuse vecinului, cu glas coborât:

— Mai mare hazul...

— Arde? se interesă un domn mai în vârstă din rândul doi.

Vlček zâmbi încurcat.

— În foaierul acestui teatru, spuse direct, s-a comis în ultimele ore o crimă. În timp ce dumneavoastră asistaţi la spectacol, trupul victimei se afla acolo, după draperie. Întrucât victima sângera puternic, unii dintre dumneavoastră, fără să vrea... se opri brusc, nu ştia exact cum să se exprime... fără să vrea au lăsat urme pe covorul din foaier şi probabil şi aici, în sală. Cum e vorba despre o chestiune foarte gravă şi cum nu ştim încă precis ora la care a survenit decesul, vă rog să nu părăsiţi sala. Pe cei care, poate, îşi aduc aminte să fi stat, în timpul pauzei sau înainte de spectacol, lângă draperia din fundul foaierului, îi

rog să treacă aici, în dreapta. Poate că inconştient au observat ceva şi astfel ne-ar putea fi de ajutor la anchetă.

— Suntem reţinuţi? întrebă cineva.

— Nu. Vă rog numai să ne ajutaţi. Pentru că n-am terminat încă cercetarea, din păcate nu puteţi ieşi în foaier. Closetul e în spatele scenei, iar telefon aveţi în cabina actorilor. Doamna care se ocupă aici, la teatru, de bufet s-a oferit să ne sprijine şi vă stă la dispoziţie.

21

Domnul Kotouč coborî definitiv cortina şi aprinse lumina în chiţimia lui. Karel Holátko se destinse la faţă şi se şterse de transpiraţie.

— S-a terminat, spuse obosit Budnik. Cât e ceasul? Aproape zece. Splendid.

Holátko încă nu-şi revenise complet:

— A mers, nu? îl întrebă pe regizor, care ieşi de după portal.

— Da, cu excepţia...

— Un moment, domnilor, spuse Budnik şi arătă cu oboiul spre cortină. Acolo se petrece ceva.

— Ce-i? se auzi de pe pasarela portalului vocea domnului Kotouč.

— Pssst! repetă regizorul!

Cortina era dintr-o pânză subţire. Se auzea fiecare cuvânt.

— Aoleu, se sperie Budnik. Peste o oră am înregistrare în Holešovice...

— Pssst! repetă regizorul.

Cu toţii, în mod mecanic, se apropiară din ce în ce mai mult de cortină.

Regizorul Vokoun se afla cel mai aproape de fanta cortinei. Îşi apropie ochiul de ea.

— Văd un miliţian cu un civ... nu termină fraza, căci toţi cei de pe scenă pricepură despre ce e vorba.

— Domnilor, se sperie oboistul Ladislav Budnik şi-şi strânse instrumentul cu viteza fulgerului. Era o activitate neobişnuit de rapidă, febrilă; să desfaci oboiul, să-l pui pe pian, să fugi după portal să iei cutia, să bagi instrumentul înăuntru, să te întorci să-ţi iei haina...

— Ce te-a apucat? se miră compozitorul Fišárek. E de furat?

— Ce banc prost! tresări Budnik. Curând, domnilor, aici o să mişune miliţienii. Am mai văzut aşa ceva o dată, la un restaurant. Am stat acolo până în zori, ca proştii. Or eu am înregistrare în Holešovice. Salut, domnilor! Vară plăcută!

Îşi încheie trenciul până la gât, ca să acopere cât de cât plastronul, căci era în frac, îşi înfundă pălăria pe cap – şi treptele spre ieşirea de pe scenă duduilă sub suta lui de kilograme.

— Aş cam pleca şi eu, spuse Karel Holátko şi-şi mângâie barba. Mâinile îi tremurau uşor. Mie chestiile astea, domnilor, nu-mi plac... Şi dispăru în chichineaţa pretenţios denumită cabină, ca să-şi şteargă fardul. Ce întâmplare neplăcută. Lăsase uşa deschisă şi în oglindă se vedea cum îşi freacă cu putere obrazul.

— Sper că nu sunteţi superstiţios, domnule Holátko, râse compozitorul Fišárek.

— Bineînţeles că nu, spuse actorul distrat. La revedere, domnilor.

— E superstiţios, spuse Vokoun cu jumătate de glas. Ce actor nu e...

Între timp mecanicul Kotouč coborâse de pe

balconaşul lui.

— Ei, domnilor, eu n-am prea înţeles. S-a petrecut ceva în sală, aşa-i?

— Aşa-i, apuse Václav Vokoun. O crimă.

22

Oboistul Budnik nimeri drept în braţele lui Beránek. Acesta stătea pe palier, chiar lângă uşa de fier ce dădea în scenă, şi asista dus pe gânduri la foiala de jos din foaier. Din când în când se uita la ceas, socotind cât a mai rămas până la venirea lui Michal Exner.

Nu se putea să nu audă tropăitul de pe trepte.

Budnik apăru în goană şi o luă în sus spre garderobă.

— Încotro? strigă Beránek.

— Spre Holešovice! răspunse Budnik, fără ca măcar să se întoarcă.

— Da’ de ce? se miră Beránek.

Cu siguranţă că oboistul nu-l mai auzi. Alerga pe scări şi acum făcea tărăboi sus, în garderobă.

Tărăboiul se transformă în scandal.

Beránek porni după el. Budnik stătea lângă miliţian şi zgâlţâia uşa încuiată.

— Chestia asta o s-o plăteşti scump, omule, îi spuse tânărului în uniformă. Ştii cine sunt cu?

— Nu, spuse Beránek încă de pe scară. Vă rog să vă calmaţi.

— Puţin îmi pasă, domnule. Dumneavoastră cine sunteţi?

— Beránek. Sublocotenentul Frantisek Beránek.

— Ordonaţi-i să-mi dea drumul.

Beránek se uită la cutia instrumentului.

— Domnul Budnik?

— Evident. La unsprezece am înregistrare în studioul din Holešovice.

— Da, spuse Beránek. E cam neplăcut. Cred că va trebui să telefonaţi că întârziaţi.

— Nici gând.

— Există, domnule Budnik, două motive pentru care, din păcate, va trebui să vă reţinem puţin. Primul: îl aşteptăm pe... Beránek se opri, până găsi termenul potrivit, pe... superiorul nostru. Şi al doilea: aţi fost aici după-amiază, la repetiţie?

— Bineînţeles.

— De la cât la cât?

— De la două la şase. Pe urmă m-am dus să mănânc şi m-am întors la şapte. Asta e tot ce ştiu. De la mine, domnule, n-o să aflaţi nimic mai mult. Îmi văd de munca mea şi toate celelalte trec pe lângă mine neobservate.

— Vă cred, aprobă Beránek. Dar, după cât se pare, tocmai când eraţi la repetiţie, după cum declaraţi, aici, în acest teatru a fost ucisă o femeie.

23

Căpitanul Exner ajunse la teatrul *În băltoacă* aproape de ora unsprezece. Se strecură prin mulţimea de gură cască din pasaj, la fel ca filfizonii obişnuiţi dar deosebindu-se de ei numai prin perfecta lui curăţenie, care pur şi simplu te izbea, cu obrajii bine bărbieriţi, cu părul ciufulit cu şic, cu cămaşa albă şi pantofii lustruiţi oglindă.

Ciocări cu unghia în geamul uşii şi i se dădu drumul

înăuntru.

— Eşti un ticălos, îi spuse lui Beránek în loc de bună ziua.

— Clar, răspunse subalternul lui. Dar un concediu medical, poate...

— Rezumăm? îl întrerupse Michal. Unde e Vlček?

— Ţine publicul în şah.

— Pe cine?

— Publicul, răspunse Beránek, de parcă Vlček obişnuia aproape zilnic sau aşa, în general, să ţină în şah publicul mai multor teatre. Eşti aşteptat cu destulă nerăbdare.

— Unde sunt băieţii?

— Aşteaptă să arunci şi tu o privire, şi pe urmă vor să plece.

Băieţii stăteau ciorchine, în foaier, în jurul barului. Lângă draperie era pregătită o targă. Medicul şedea singur într-un fotoliu şi bea în tăcere. La măsuţa de lângă scară, separat de ceilalţi, se afla un grup posomorât, cât se poate de ciudat. Un tânăr cu un pulovăr negru cu guler răsucit, un bărbat în salopetă, un domn mai în vârstă cu o figură inteligentă, în haine de culoarea oţelului, şi doi bărbaţi în frac.

— Cine sunt? arătă Exner spre ei cu privirea.

— Artiştii, îi şopti Beránek. Sunt calmi, dar cred că domnul acela cu cutia mică neagră o să-ţi tragă o palmă.

— Zău?

— Trebuia să fie la unsprezece în Holešovice.

— Hm... Bună seara, domnule locotenent, îi spuse Michal dulce lui Vlček şi adăugă încet: Viperă!

— Un concediu medical... începu Vlček, dar Exner îl întrerupse iute. Taci! Spune ce-i?

Vlček se apropie de draperie şi o trase.

Ce se afla lângă uşă nu era plăcut la vedere. Toţi cei din preajmă, inclusiv Vlček şi Beránek, se întoarseră cu spatele. Michal Exner închise ochii.

— Bruta... spuse încet. Fir-ar să fie, ce brută... Instrumentul?

— Aici nu-i nimic.

— Uşa?

— Încuiată pe dinăuntru, dincolo e subsolul Agenţiei de presă.

— Aţi fost acolo?

— Încă nu.

— Identitatea?

— N-o cunoaştem.

Îngenunche şi privi în jur.

— Documentarea?

— E gata.

— Atunci lasă draperia aia, spuse Exner nervos. Cine a călcat aici?

— Patru spectatori, după câte am putut afla. Au stat în pauză lângă draperie. La bar era lume multă, aşa că s-au înghesuit în draperie şi aşa...

— Înţeleg. Bună scara, doctore. Ce zici de asta?

— Primele impresii, căpitane...

— Bineînţeles... aprobă Michal.

— Pare că s-a produs după-amiaza. Cu şase până la zece ore în urmă.

— În timpul spectacolului?

— Exclus.

Michal Exner arătă cu capul spre sală şi îl întrebă pe Vlček:

— Câţi oameni sunt acolo?

— Şaizeci şi cinci.

— Câte bilete s-au vândut?

— Casiera susţine că şaizeci şi cinci.

— O cunoaşte cineva?

— Ar fi greu s-o recunoască, spuse Vlček morocănos.

— Adevărat! rosti Michal Exner trist. Niciun act?

— Nimic.

— Atunci lăsaţi-i pe cei şaizeci şi cinci să se ducă, bieţii de ei, acasă.

— Am putea să-i lăsăm, spuse Beránek. Ciocăni cu degetul într-un carneţel. Am aici toate adresele, trei neverificate, nu aveau buletine de iden... Amuţi, căci Exner îl privea cu compătimire.

— Iau măsuri, spuse Vlček.

— Şi cei din colţ? întrebă Michal.

— După-amiază au avut repetiţie aici.

— Cam câte persoane or fi acum în agenţie?

— Nu ştiu, recunoscu Beránek.

— Asta-i o greşeală.

— Portarului i s-a ordonat să nu lase pe nimeni să iasă.

— Când?

— Acum o oră şi jumătate.

— Altă prostie. Michal Exner oftă. Cine a descoperit-o?

— Barmaniţa. După pauză a observat urmele de pe covor.

— Şi s-a uitat după draperie?

— Da.

— N-a leşinat?

— E o femeie tare, nu glumă.

Uşa sălii se deschise şi spectatorii, încet şi parcă cu timiditate, părăsiră teatrul. Privirile unora dintre ei rătăciră spre draperie.

— Ce a fost în program?

— Poemul *Mai* al lui Mácha. Un fel de melodramă.

— Ia te uită... spuse Exner şi dădu din cap, de parcă nu-i venea să creadă. Şaizeci şi cinci de oameni... Iar alături, privi spre uşa închisă, foială în agenţie... Destul de greu de cuprins cu privirea.

— Mare bucurie, n-am ce zice...

24

— Am dat telefon, domnule, îi spuse ameninţător lui Exner oboistul Budnik şi voi...

— Veţi reclama, îl completă Exner. Ştiu.

— Cvintet de suflători, domnule...

— Domnule Budnik, spuse Michal împăciuitor, chiar dacă s-ar putea să nu mă credeţi, mă număr printre cei care nu numai că apreciază, dar chiar iubesc muzica de cameră. Înţeleg că prezenţa dumneavoastră în Holešovice este indispensabilă. Cu cât mă veţi ocărî mai mult, domnule Budnik, cu atât mai mult, vă jur, se va prelungi această discuţie. Şi invers. Dacă îmi răspundeţi repede, pun să vă ducă cu maşina de serviciu.

— Întrebaţi-mă.

— Aţi avut repetiţie de la două la şase.

— Da.

— În timpul repetiţiei aţi părăsit scena?

— Nu.

— Nici cu... un scop anume?

— Nu. Closetul, dacă nu ştiţi, se află în spatele scenei.

— Da, aşa-i de obicei. Deci dumneavoastră, toată după-amiaza, nu aţi părăsit spaţiul scenei şi culisele.

— Deloc.

— Cum a decurs repetiţia?

— Normal.

— Nu vă amintiţi dacă, în timpul repetiţiei, cineva s-a purtat ciudat? Dacă nu cumva, de exemplu, a părăsit pentru mai mult timp scena, dacă n-a primit vreo vizită?

— Nu-mi amintesc.

— Cam straniu. Cred că nu încercaţi...

— Eu, domnule, spuse Budnik, mă gândesc în primul rând la ceea ce fac. Cei din jur n-au decât să stea şi în cap. Tot ce-mi trebuie mie e linişte, ca să mă pot concentra.

— Şi a fost linişte?

— Desigur. Regizorul Vokoun a condus repetiţia într-o atmosferă excepţională.

Prin spatele lor treceau încă spectatori ce părăseau teatrul.

Băieţii îşi strângeau aparatura şi se foiau în jur. Barmaniţa curăţase tejgheaua şi spăla paharele.

Interpreţii care mai rămăseseră, regizorul şi domnul Kotouč mai stăteau lângă scară, sub privirile curioase pe care le aruncau, fără jenă, spectatorii care plecau.

— Vă mulţumesc, domnule Budnik, spuse Michal Exner zâmbind. Dacă se întâmplă să vă amintiţi ceva... îi dădu oboistului o carte de vizită... aveţi aici numele şi numărul meu de telefon. Puteţi chema oricând.

— Da’ maşina, domnule? Vă daţi seama câţi oameni mă aşteaptă? Acum, sâmbătă noaptea?

— Cereţi-le scuze din partea mea. Afară e o Tatra neagră, cu un şofer care arată oricum, numai slab şi frumos nu. Spuneţi-i că v-am trimis eu şi indicaţi-i adresa la care să vă ducă.

25

— Ascultă, îi spuse Budnik şoferului Bohouš, când porniră, şeful ăsta al vostru nu-i cam prea tânăr?

— Ştiu şi eu, răspunse Bohouš nepăsător. Aşa pare. Dar rău nu-i.

— Zicea despre dumneata că eşti grăsan, spuse răutăcios oboistul, cu intenţia de a crea discordie între cei care-i încurcaseră programul.

— Aşa-i el, zise Bohouš calm. Când o avea anii mei!...

— E şi cam prea pus la punct.

— Cine?

— Păi, el...

— Căpitanul Exner?

— Da, cred că aşa îl cheamă.

— Cu timpul n-o să-i mai ardă nici de asta. Ziceaţi că vreţi să mergeţi la Holešovice?

26

Artistul emerit Karel Holátko îşi îndreptă dungile de la pantaloni, se rezemă de spătarul scaunului şi se aplecă familiar spre Exner.

— E o situaţie întrucâtva neobişnuită, nu?

— Din punctul meu de vedere, nici măcar neobişnuită nu-i, zâmbi Exner trist. E cazul să-mi cer scuze, dar nu sunt eu vinovatul.

— Înţeleg. Adevăratul vinovat se află printre noi.

— Care noi?

— Printre cei ce am fost aici. Uite cum judec eu:

cică s-a petrecut după-masă. În teatru, în afară de noi... arătă cu privirea spre măsuţa de lângă scară, n-a mai fost nimeni. L-am întrebat pe domnul Kotouč – cel ce se ocupă aici de întreţinere, e electrician, proiecţionist pe scurt – fată la toate, ei bine, l-am întrebat şi pretinde că, în timpul repetiţiei, sus a fost sigur încuiat. Altă intrare în teatru nu există. Evident, cu excepţia uşii aceleia. Probabil că ea...

— Da, probabil. A primit vreunul dintre dumneavoastră vreo vizită?

— Nu, răsuci Holátko din cap. Oricine ar fi venit, ar fi trebuit să intre pe uşa încuiată. Sau să telefoneze, şi cineva ar fi trebuit să meargă să-i deschidă şi...

— Evident. Exact la asta mă gândeam şi eu.

— Numai că n-a telefonat nimeni.

— Sunteţi absolut sigur?

— Da... Adică... De fapt, aveţi dreptate... Soneria sună la garderobă, ca să nu se audă pe scenă...

— Ca şi aici. Telefonul sună numai la garderobă.

— Aşa o fi... spuse Holátko nesigur. Noi am repetat foarte serios. Trebuie să recunosc că nu eram prea bine pregătit pentru repetiţia şi spectacolul de azi. Pentru mine, asta e o activitate secundară. Am acceptat din prietenie pentru domnul Vokoun şi...

— Aţi fost toţi, întrebă Exner, toţi patru, tot timpul, împreună? Toată după-amiaza? De fapt, toţi cinci. Inclusiv domnul Kotouč.

— Lucrul ăsta n-aş putea, bineînţeles, să-l afirm cu certitudine. Domnul Kotouč n-a fost tot timpul pe scenă. A aprins reflectoarele şi pe urmă s-a ocupat, probabil, de alte treburi. Am avut câteva pauze... Nu, n-am fost toţi, tot timpul, împreună.

— O cunoşteai pe femeia aceea?

— Consider întrebarea dumneavoastră, spuse Karel

Holátko cu un suris amar, ca fiind pur formală. Nu-i cunoşteam rochia. Nici părul, nici silueta nu-mi erau cunoscute.

— Chiar aşa?

— Întâlneşti atâţia oameni...

— Atunci poate că totuşi...?

— Ştiţi ce, domnule, domnule...

— Exner.

— Deci, domnule Exner, n-aş putea afirma cu toată certitudinea...

— N-aţi putea încerca, fără certitudine? Fără să vă angajaţi la nimic.

— Cum să vă spun... când au ridicat-o... Poate e deplasat, dar am impresia că înţelegeţi ce vreau să spun?... Atunci... i-am văzut picioarele. Pantofi albi de vara... Flecuşteţe din acelea cu talpă subţire şi cu toc foarte înalt. Cred că nu era prea înaltă...

— Nu. Nu era.

— Fustă scurtă de tot... Azi după-masă, când veneam la repetiţie... Ei bine, am văzut picioarele alea. Mergeam în urma lor. Cu moda asta nu poţi să nu te uiţi la picioarele fetelor. Îmi amintesc perfect că mergeam în urma lor. Glezne subţiri, aproape numai os... Holátko închise ochii, ca să retrăiască amintirea, pulpe lungi, dar nu slabe, musculoase, frumoase pulpe, şi cele două linii verticale la genunchi... şi coapse zvelte. Ofta. Asta e. Am văzut picioarele acelea, domnule Exner, înainte de ora două.

— Încotro mergeau?

— În faţa mea... Pardon. Vreau să spun... dinspre piaţă spre stradă. Am lăsat maşina în piaţă şi am trecut prin pasaj. Picioarele au mers tot timpul în faţa mea, până în clipa în care am intrat în teatru. Ba chiar, Holátko zâmbi vinovat, am grăbit pasul, ca să

nu le pierd.

— Dumneavoastră aţi intrat în teatru şi ele au mers mai departe.

— Da. Am mai rămas o clipă în uşă. Numai o clipă... E destul de penibil, nu?

— Nu ştiţi dacă au ieşit în stradă sau au intrat în vreo prăvălie?

— Nu. Deodată, însă, au dispărut. S-au evaporat. Evident, în pasaj era destulă lume... Pur şi simplu au continuat să meargă spre stradă.

Michal Exner îşi frecă, îngândurat, vârful nasului. Şi tăcu.

— Numai că, declară Karel Holátko, s-ar putea ca toate astea să nu însemne nimic... tot ce v-am spus...

— S-ar putea, consimţi Exner. De la două la şase aţi fost aici, în teatru...

— Da.

— Unde anume în teatru?

— Pe scenă şi în culise. La garderobă. Holátko zâmbi, Soarta actorului, domnule Exner. Vede lumina zilei mai puţin decât un minier.

— Chiar n-aţi părăsit nicio clipă spaţiul scenei şi culisele?

— Nu. Am mâncat ceva la garderobă – îmi adusesem cu mine de acasă... Iar domnul compozitor Fišárek a fost atât de amabil şi, când am avut pauză, ne-a adus câteva sticle de Pepsi. De fapt premiera de azi era a lui, dacă mă înţelegeţi. Vreau să spun că muzica lui e remarcabilă. Nu-mi trecuse niciodată prin minte că tocmai oboiul are timbrul cel mai potrivit pentru poetul *Medului.* Premiera adevărată va avea loc, bineînţeles, abia la toamnă. Sper că – în pofida evenimentului tragic de azi – veţi veni şi dumneavoastră. Evident, dacă vă place poezia.

Michal Exner zâmbi.

— Pe vremuri, domnule Holátko, recitam întregul *Mai* pe de rost.

— De necrezut, declară Karel Holátko.

— De ce, pentru numele lui Dumnezeu?

— Un funcţionar de miliţie, domnule!

Michal Exner îşi puse palma pe braţul lui Holátko:

— Nu sunt funcţionar, domnule. Sunt doar un om neobişnuit de neliniştit şi de curios. Atâta tot.

27

Când Exner se aşează lângă compozitorul Fišárek, barmaniţa puse în faţa lor două pahare cu coniac.

— Pentru premieră, rosti trist Fišárek. Prietenii mă aşteaptă, la *Trei struţi...*

— Curând, spuse Exner liniştitor, veţi fi cu ei. Asta ne e soarta.

— Aşa-i, aprobă compozitorul şi oftă. Şi ghinionul. Nu avea mai mulţi ani decât Exner, dar părea mai în vârstă. Părul negru i se rărise deasupra frunţii, pielea obrazului şi a mâinilor căpătase o culoare gălbuie. Poate că din cauza oboselii şi a tensiunii din timpul serii, cu trăirea evenimentului ce avusese loc. Când ridică paharul, mâna îi tremură uşor.

— Păcat, declară Exner cu vădit regret în glas, că n-am fost la spectacol.

— Da. Presupun că s-ar fi putut evita ce-a fost mai rău.

— Cele petrecute, cu siguranţă n-ar fi putut fi evitate. Dar aş fi putut măcar să vă ascult muzica. Ştiţi, oboiul şi poemul *Mai...*

— Neobişnuit.

— Nu găsesc. Mai degrabă mă mir că nu i-a venit nimănui ideea înaintea dumneavoastră. Cred că e chiar firesc. Consider că tocmai timbrul special, plin şi tremurător al acestui instrument c deosebit de potrivit versurilor lui Mácha.

— Fantastic!

— Ce anume?

— Un miliţian să vorbească aşa.

Michal Exner oftă:

— Tocmai am încercat să-i explic domnului Holátko că nu sunt un funcţionar de miliţie. Vă asigur că nu sunt nici miliţian. Cred că nu mă înţelegeţi, dar poate e de ajuns dacă vă declar că aceasta, arătă cu mâna în direcţia draperiei fatale, e soarta mea şi atâta tot.

— Mă strădui să înţeleg.

— Mulţumesc. Şi acum la treabă: aţi sosit înainte de ora două şi repetiţia a început la două fix.

— Da. Chiar ceva mai devreme, căci am ajuns cu toţii puţin mai înainte de ora stabilită.

— Repetiţia s-a terminat la şase?

— Cu puţin înainte de şase. M-am dus acasă să mănânc şi-mi aduc aminte că în piaţa Jirásek m-am uitat la ceas. Locuiesc în Smíchov. Arăta ora şase.

— Vreunul dintre dumneavoastră a părăsit teatrul în timpul repetiţiei?

— Dacă îmi aduc bine aminte, numai eu.

— La ce oră?

— Nu ştiu exact. Cam în jur de ora trei. Muream de sete, aşa că atunci când colegul Vokoun a dat pauză, le-am propus şi celorlalţi să merg să iau ceva de băut.

— De ce nu l-aţi trimis pe domnul Kotouč?

— Donul Kotouč nu e curier. Chiar aşa v-ar fi răspuns, dacă i-aţi fi cerut să vă aducă ceva.

— M-aş bucura grozav dacă mi-aţi descrie în

amănunt drumul parcurs.

— Vă asigur, spuse Fišárek ironic, că voi face tot ce-mi stă în putinţă ca descrierea mea să fie cât mai amănunţită.

— M-aş bucura mult.

— Zău?!

— Deci, domnule Fišárek?...

— Ei bine: colegul Vokoun a anunţat pauză. Am declarat că mor de sete. Ceilalţi au spus c-ar bea şi ei ceva. Aşa că m-am oferit să mă reped până la bistroul din piaţă, după câteva sticle de Pepsi. Şi m-am dus asta-i tot.

— Mi-aţi putea descrie drumul?

— Nu credeţi că e inutil?

— Nu cred. Altfel, probabil, n-aş întreba.

— Bine, spuse Fišárek morocănos. Am luat-o pe scările de fier. O clipă! Mai întâi m-am dus la garderobă să-mi iau servieta, pe urmă am coborât pe scăriţă, prin uşa aceea am ieşit pe scara principală şi de-acolo spre ieşirea din teatru.

— Încoace, în jos, nu v-aţi uitat?

— Nu. Abia mai târziu. Dacă aţi avea puţină răbdare...

— Mă voi strădui, declară Exner cu un aer fermecător.

— Am constatat că uşa e încuiată. Aşa că m-am întors pe palier şi l-am strigat, în jos, pe domnui Kotouč.

— De ce în jos?

— Fiindcă s-ar fi putut să fie acolo. Dacă n-ar fi fost, m-aş fi dus în spate, în cabina de proiecţie. Pe scenă nu l-am văzut. Era aici. Draperia era puţin trasă şi domnul Kotouč meşterea ceva.

— Ce anume?

— Cred c-ar fi mai bine să-l întrebaţi pe el. Văd prost şi nici nu mă interesează în general. Domnul Kotouč a lăsat treaba şi a venit să-mi deschidă. Mi-a dat cheia. Am descuiat, am ieşit în pasaj, am încuiat în urma mea...

— Sunteţi sigur că aţi încuiat?

— Bineînţeles. Fiindcă îmi aduc aminte că, la întoarcere, a trebuit să descui. Am mers prin pasaj înspre piaţă, am intrat în bistroul din colţul pasajului, am cumpărat Pepsi, cu totul şase sticle, le-am pus în servietă, le-am plătit şi m-am întors pe acelaşi drum spre teatru, fără să mă opresc nicăieri, am descuiat, am încuiat în urma mea şi am lăsat cheia în broască. Am coborât pe scară...

— Domnul Kotouč nu mai era aici, jos?

— N-am băgat de seamă. Mă grăbeam, ca să nu se întârzie repetiţia din cauza mea. Am coborât pe scările de fier pe scenă, unde se aflau cu toţii...

— Şi domnul Kotouč?

— Nu, el nu era acolo. Am împărţit sticlele şi...

— Aţi putea să-mi arătaţi, îl întrerupse Exner pe compozitorul Fišárek, cum era trasă draperia?

— Să încerc.

Compozitorul se apropie de draperie şi o trase aşa încât, deşi acoperea uşa, lăsa descoperită bucata din perete pe care se afla contorul electric şi dulăpiorul siguranţelor. Cel puţin bănuiai că asta este după fulgerul roşu desenat pe uşiţă.

— Cam aşa, spuse Fišárek. Dar n-aş putea să jur. Luă de pe masă un pahar şi-l goli până la fund. Mai e ceva?

— Ar cam fi cazul să mergeţi la cei *Trei struţi,* spuse Exner cu un zâmbet fermecător. Petrecere bună, domnule Fišárek.

28

— Asteptând să aveţi timp şi pentru mine, declară regizorul Vokoun şi-şi cuprinse genunchii cu mâinile, am avut răgazul să mă gândesc puţin. Sunt cam tulburat. Toate astea nu-s un fleac, înţelegeţi? După-masă repetiţie, seara premieră şi, între timp, ei, chestia asta...

— Înţeleg...

— Sper însă că mi-am păstrat, într-o oarecare măsură, gândirea logică.

Michal Exner aprobă din cap, de parcă nici nu i-ar fi trecut prin minte să se îndoiască de una ca asta.

— Dacă am înţeles eu bine, continuă Vokoun crima s-a petrecut în timpul după-amiezii. Să fiu mai clar. Nu în timpul spectacolului, şi nu între şapte şi opt. Fiindcă atunci sunt aici plasatoarele şi e un adevărat balamuc. Pot să vă întreb ceva?

— De ce nu?

— Când cineva lichidează, aşa, un om... se produce gălăgie mare?

— N-am asistat niciodată la o crimă, domnule Vokoun. Din fericire. Sau din păcate. Cum vreţi s-o luaţi. Dar de ce ma întrebaţi? Aţi auzit vreun zgomot ciudat?

— După pauza în care domnul Fišárek a adus de băut, am repetat puţin, dar ne-au întrerupt nişte bufnituri ciudate.

— Sunteţi primul oare pomeneşte despre ele.

— Ceilalţi nu v-au spus nimic?

— Nu.

— De fapt, căzu pe gânduri Vokoun, e firesc, nu? În

teatru e tot timpul zgomot, nici nu poţi repeta.

— Asta e tot?

— Da... Am strigat la domnul Kotouč să nu mai ciocăne.

— Şi a încetat?

— Da.

— V-a spus cumva domul Kotouč ce anume făcea de producea acel zgomot ciudat?

— Nu. Nu l-am întrebat.

— Era într-adevăr hărmălaie? Vreau să spun strigăte bufnituri sau aşa ceva?

— Nu. Mai degrabă un fel de lovituri surde. Ca atunci când baţi un ţăruş în pământ.

— Chiar că e ceva ciudat cu zgomotul ăsta al dumneavoastră, zise îngândurat Michal Exner. Vreau să spun că aţi auzit nişte lovituri înfundate din foaier, deşi uşile sălii, după cum văd, sunt izolate fonic.

— Nu-i chiar atât de ciudat, îl corectă timid Vokoun. În timpul repetiţiei uşile de la mijloc au stat deschise. Întotdeauna rămân aşa în timpul repetiţiilor. Altfel ne-am sufoca înăuntru... Când repetăm nu se dă drumul aerului condiţionat, căci e prea scump. Puţin le pasă dacă ne sufocăm...

— În foaier era lumină?

— Era. Dar mult mai puţină decât acum. Doar trei-patru becuri. Domnul Kotouč ştie cel mai bine, el se ocupă de lumini în timpul repetiţiilor.

29

Josef Kotouč se apropie de Exner cu o sticlă de bere în mână.

— În viaţa mea n-am păţit una ca asta, spuse.

— Ce anume? se miră Michal Exner.

— Sfinte Doamne, declară Josef Kotouč, păi puţine s-au petrecut azi aici?

— Destule, aprobă Exner sincer. Vă rog să-mi spuneţi ce aţi făcut toată după-amiaza.

— Vă spun deschis, domnule căpitan. Am stat în cabina de proiecţie şi am citit un roman poliţist.

— Dar aţi fost şi pe scenă, nu?

— Păi sigur c-am fost, da' numai o clipă. Cât am aprins reflectoarele. Treabă simplă.

— Aţi trecut şi pe aici, nu?

— Câteva secunde. Un bec din cabina de proiecţie a făcut explozie şi a sărit siguranţa. Ce mă mai bucur, când păţesc seara una ca asta! Aşa că am venit să schimb siguranţa.

— Ce-aţi zice, domnule Kotouč, spuse Michal Exner prieteneşte, dacă am încerca să facem puţină ordine?

— Cum să nu.

— Apropo... n-o cunoşteaţi pe domnişoara?

— Care domnişoară?

— Ei, pe aceea..., Exner arătă cu capul spre draperie.

— Nu ştiu.

— Cum adică?

— Păi, drept să vă spun, nici nu m-am uitat la ea, răspunse domnul Kotouč cu un aer vinovat. Nu pot să văd aşa ceva. N-aş mai dormi o săptămână. Trase o duşcă de bere şi continuă. În general, nu ştiu cum o să mă împac cu chestia asta.

— Care chestie?

— Păi, că s-a întâmplat aşa ceva aici.

— Aha, spuse Exner cu înţelegere. Când aţi schimbat siguranţa, n-aţi văzut nimic?

— Nimic. Ce să fi văzut?

— Pe ea.

— Doamne fereşte! Nervii mei nu sunt ca ai doamnei de la bar. Sincer vorbind, domnule maior, pe mine una ca asta m-ar fi doborât.

— Căpitan.

— Cum?

— Sunt doar căpitan.

— Aha. Eu credeam că de crime se ocupă numai maiorii. Ei bine, zău că n-am văzut nimic deosebit. Şi pe urmă m-am închis din nou în cabina de proiecţie...

— Niciun fel de bocnituri? Uşi deschise, închise?

Josef Kotouč dădu din cap că nu.

— Apropo, întrebă Exner, cine are de fapt cheia de la uşa asta?

— Nimeni. Nimeni de la noi. E uşa agenţiei. De multe ori mi-a dat prin cap c-ar putea veni cineva de acolo, să fure ceva. Le-am şi spus-o. Dar cică ei sunt persoane importante, şi de încredere, şi bine păzite. Iar noi nu suntem, adăugă domnul Kotouč plin de înţeles. Nu-i aşa?

Michal Exner ridică din umeri.

— Chestia asta pot s-o ştie doar Dumnezeu şi sfântul Václav, nu-i treaba mea. Între şase şi şapte a fost cineva în teatru?

— Eu.

— N-aţi ieşit nicăieri?

— Din cabina de proiecţie, vreţi să ziceţi?

— În general.

— Am stat în cabina de proiecţie până s-a terminat repetiţia. Pe urmă am urcat să descui şi să încui. M-am întors în cabina de proiecţie şi acolo mi-am încropit ceva de mâncare. Am un reşou, ştiu, nu e voie...

— Într-adevăr, spuse Michal Exner cu nepăsare,

puteţi însă găti liniştit acolo, dacă vă convine şi dacă nu daţi foc.

— De jur-împrejur e numai beton, domnule căpitan. Altfel cum să suporte greutatea unui bloc cât un zgârie-nori?

— Asta aşa-i, aprobă Michal. Aşadar v-aţi încropit ceva de mâncare...

— Am mâncat... Şi m-am dus sus să le deschid casierei şi plasatoarelor...

— De unde ştiaţi că vin?

— Cam pe la ora aia sosesc de obicei. Adică doamna casieră. Aşa c-am descuiat, încă nu venise, am lăsat deci uşa deschisă, să intre puţin aer în garderobă, şi am rămas în prag să fumez o ţigară. Ei, şi când a venit şi ea, am coborât iar, să fac puţină ordine pe scenă. Să aranjez măsuţa regizorului, şi aşa mai departe...

— Şi n-aţi auzit nimic, nimic nu vi s-a părut suspect?

— Dac-ar fi fost ceva suspect, declară Josef Kotouč, cu siguranţă aş fi băgat de seamă. Jur că nu era nimic. Şi, drept să vă spun, abia acum, după discuţia cu dumneavoastră, începe să mi se pară destul de ciudat... Fir-ar să fie! Cum a apărut, de fapt, femeia asta aici?

Căpitanul Exner oftă.

— Tare-aş vrea să aflu şi eu asta, domnule Kotouč.

30

Informaţii exacte despre activitatea acelei agenţii nu se cunosc. În general agenţiile de presă diferă între ele. Cea a cărei clădire se înalţă deasupra

teatrului *În băltoacă* era o agenţie de presă importantă, o instituţie care nu numai că aduna şi oferea informaţii, dar le şi elabora, cu ajutorul angajaţilor ei. Publica tot felul de anunţuri, cum ar fi despre deschiderea unei expoziţii de monezi, apoi reclame pentru *week-end*-ul cetăţenilor la munte, sau informaţii asupra sesiunii Marii Adunări Naţionale, ca şi amănunte privind catastrofele naturale. De la surprinzătoarea noutate că un oarecare cetăţean abisinian s-a însurat pentru a cincizeci şi şasea oară, până la descrierea detaliată a atentatului împotriva şefului unui stat. Concepea articole de tot felul pentru diverse reviste şi ziare din ţară – şi din străinătate. Era, pur şi simplu, o instituţie puternică, cu un aparat vast, corespunzător dotat cu o serie de directori adjuncţi. Edita reviste, buletine, ilustrate cu oameni de stat şi cu nuduri. Era puternică şi în acelaşi timp neputincioasă, aşa cum sunt de obicei uriaşii.

În seara aceea, directorul adjunct pentru zona Africii (inclusiv Republica Malgaşă, insulele Canare şi insula Sf. Elena), Rudolf Mišar, organizase un dineu în cinstea unui oaspete de vază, director adjunct al serviciului guvernamental de presă al unui anume stat din Africa centrală de Vest. Masa a avut loc într-o atmosferă prietenească şi cordială, de înţelegere reciprocă.

Dineul, care avea loc într-o vilă de la marginea oraşului, în care respectivul adjunct era gazdă, căci acolo îşi avea el locuinţa de serviciu se apropia de sfârşit. Când doamna Mišarová tocmai se gândea dacă să dea chiar atunci dispoziţii să fie adusă cafeaua sau să aştepte un moment mai potrivit, sună telefonul.

Era portarul de la agenţia de presă, care spuse:

— Aş dori să vorbesc cu tovarăşul adjunct. Aici e portarul.

— Aici Mišarová. Despre ce e vorba?

— La noi s-a petrecut o crimă, spuse portarul. Şi miliţia vrea să intre în clădire.

— Tovarăşe, cheamă-l pe funcţionarul de serviciu.

— L-am chemat, tovarăşe, dar nu e acasă.

— Atunci pe tovarăşul Huhlásek.

Karel Huhlásek era directorul adjunct pentru probleme interne.

— La ei, tovarăşe, e telefonul defect.

— Soţul e într-o consfătuire importantă...

Chiar în clipa aceea Rudolf Mišar toasta pentru prietenia dintre oamenii de toate rasele — ...într-o consfătuire importantă. Poate că tovarăşul Erbl?

— Da’ dacă nu reuşesc să dau de nimeni, spuse portarul disperat. Şi în instrucţiuni scrie că trebuie să telefonăm când..

— Un moment, tovarăşe, să încerc...

Renunţă la cafea şi intră în cameră, aranjându-şi discret, cu amândouă mâinile, cercelul de la o ureche, semnul care însemna: telefonul.

Preluă conversaţia în locul soţului ei. Şi-i şuieră:

— Tontul de portar nu găseşte pe nimeni. S-a comis o crimă.

Mišar zâmbi încântat.

31

— Tovarăşe căpitan, îi spuse adjunctul Mišar lui Exner, poftiţi să discutăm în biroul meu.

Se aflau jos, în uşa agenţiei, lângă cabina portarului.

— Aş prefera, răspunse Exner, să văd mai întâi subsolul. Mă însoţiţi, tovarăşe adjunct?

— Nu vreau să vă deranjez în exerciţiul funcţiunii. Aştept sus. De altfel aţi fi putut să-l vedeţi şi fără mine.

— Portarul are instrucţiuni precise. La fel şi eu. Oricum, am pierdut atâta timp, că o oră nu mai contează, rosti Exner cu un zâmbet cuceritor.

Adjunctul se înclină cu chipul grav şi îngheţat, şi dispăru în lift.

Cât aşteptase această scurtă conversaţie, Michal Exner avusese o discuţie cordială cu portarul. Aparent, trăncăniseră vrute şi nevrute. În jurul lor, băieţii se plictiseau în linişte, aşteptând următorul ordin de acţiune. Clar că intrarea clădirii era de fapt păzită degeaba, căci portarul ar fi trebuit să aibă un cap de cibernetician, ca să-i ţină minte pe toţi angajaţii agenţiei de presă. Asta fiindcă niciunul nu-şi arăta, la poartă, legitimaţia de serviciu. Şi în vânzoleala de zi cu zi, în clădire ar fi putut pătrunde, treptat, un întreg regiment în civil. Portarul îşi începuse slujba la ora două după-amiaza. Şi, bineînţeles, nu putea să-şi aducă aminte cine anume şi când plecase sau venise.

Nu văzuse, bineînţeles – asta o afirma cu o îndârjire de neclintit – pe nimeni suspect. Cum ar fi trebuit să arate un asemenea suspect, nu ştia. Cu toate astea o ţinea una şi bună. Se temea, probabil, să nu aibă neplăceri cu şefii lui.

Întrucât era de datoria lui ca după ora zece seara să controleze întreaga clădire, nu-i veni greu să-l însoţească pe Exner în pivniţă.

Merse cu ei şi sublocotenentul Beránek. Exner îi arătă pe băieţi cu degetul.

— Păzesc ei între timp.

— Nu ştiu dacă au voie să rămână aici... în clădire...

— Nesupravegheaţi? Nicio grijă. Doar n-o să-i lăsaţi în stradă.

Se părea că argumentul l-a convins pe portar, căci căzu de acord. Şi cum nu era de faţă nimeni mai în măsură să-l lămurească, portarul începu să-şi dea seama de propria-i importanţă.

— Vreţi să mergem cu liftul? întrebă el.

— Nu, pe scări.

— Atunci pe aici, vă rog, arătă spre spatele liftului şi al scărilor.

— Dar teatrul e în partea cealaltă...

— Desigur, tovarăşe căpitan. Numai că, de fapt, sunt două clădiri. Una mai veche, acolo jos, unde e teatrul şi asta, cu câţiva ani mai nouă. Iar la mijloc e pasajul, înţelegeţi?

— Şi intrarea în clădirea vecină?

— Vizavi de intrarea noastră, unde e poarta. Numai că acolo e întotdeauna încuiat.

— La cine e cheia?

— La mine, la poartă.

— A luat-o azi după-amiază cineva?

— Nu. Adică, da. A luat-o mecanicul nostru. De fapt n-a luat-o, ci a adus-o înapoi. O luase încă de dimineaţă.

— De ce?

— Când are de făcut vreo cursă sau când vin montorii, foloseşte intrarea cealaltă. Ca să nu mai încurce drumul pe la mine.

— Aha... Am ajuns jos? cercetă cu privirea coridorul bine luminat.

— Nu încă. Suntem la primul subsol.

— Aici sunt birouri?

— Câteva, zâmbi portarul. Clădirea e arhiplină. Aici stau şoferii, şeful garajului, aici e atelierul mecanicului... biroul administratorului clădirii...

— Azi după ora trei a mai rămas cineva aici?

— Cred că nu. Pleacă toţi la doisprezece.

— Şi şoferii?

— Şi ei... Numai unul a fost de serviciu... Ăla însă a stat cu mine... şi pe urmă a plecat şi el...

— Vă lasă cheile?

— Nu. Ar însemna, domnule, să nu mai ştiu ce să fac cu atâtea chei!

Michal Exner se uită în toate încăperile. Nişte chichineţe, doar şoferii aveau în cameră vreo două fotolii şi o canapea. Ferestrele de lângă tavan erau mascate, să nu se vadă murdăria străzii.

— Şi sub noi ce-i? ciocăni Exner cu vârful pantofului în podea.

— Depozitul de cocs.

— Şi sala cazanelor?

— E în clădirea de alături. Există un coridor de legătură.

Sublocotenentul Beránek remarcă:

— E destul de aerisită, chiar dacă suntem la subsol.

— În zona clădirii noi e introdusă climatizarea.

— Ia te uită! se miră Beránek. Hai să vedem depozitul.

— Bună idee.

Coborâră cu un etaj mai jos. Acolo nu se găseau decât culoarul de legătură şi puţul lifturilor. Nici urmă de intrare în depozit. Portarul îi lămuri că se intră numai din sala cazanelor...

Era un loc pustiu, cu aer uşor stătut, pereţi murdari, acoperiţi cu o văruială grosolană.

Pe usa metalică, pe alocuri îndoită, de la capul coridorului scria: INTRAREA INTERZISĂ. Dincolo se afla o încăpere lunguiaţă, cu o destinaţie neclară. Câteva mese şi scaune. Dulapuri de metal pentru haine, câteva pahare nespălate, un reşou, câteva sticle în care fusese bere.

— Bar? întrebă Exner.

Portarul zâmbi încurcat. Nu era sigur dacă glumeşte.

— E un fel de garderobă. Deja ne aflăm în clădirea cealaltă, spuse el deschizând altă uşă.

Până acolo a tot trebuit să aprindă şi să stinga luminile. Aici în schimb becurile ardeau tot timpul. Erau şi două lifturi.

Până şi-n sala cazanelor, aflată în dreapta uşii, era luminat, iar cazanele erau îngropate mai adânc, sub nivelul celui de-al doilea subsol.

Beránek făcu „pst” şi duse degetul la buze.

Ascultară. De lângă cazane se auzea clar o răsuflare, întreruptă din când în când de câte un sforăit. Păşind cu grijă, traversară platforma vopsită în verde spre balustradă, ca să privească în jos. Pe podea, printre cazane, se afla o saltea de paie. Pe saltea zăcea un bărbat voinic, care dormea îmbrăcat.

— Numai de n-ar răci, şopti Exner. Cine e?

— Mecanicul, răspunse portarul, aici...

— Psst! îi atrase atenţia Exner. Doarme, văd.

— Repară lifturile.

Exner îi făcu lui Beránek semn cu capul şi sublocotenentul coborî încet şi uşurel scăriţa verde. Se opri lângă cel care dormea, rămase o clipă aplecat deasupra lui şi pe urmă, după ce aruncă doar o privire sumară prin sală, se întoarse.

— Bere, constată scurt.

Pătrunseră în depozitul de cocs printr-o gaură din perete. Era gol, într-un colţ doar se afla o grămăjoară de combustibil. Într-o parte, trei puţuri de vărsare duceau în sus. Păreau complet goale, şi erau închise cu un capac de fier.

— Dau pe trotuar, nu? întrebă Exner în şoaptă.

Portarul aprobă din cap.

Trecură încet pe lângă mecanicul adormit, apoi ieşiră pe coridor.

— Cum îl cheamă?

— Čmelík. Petr Čmelík. E la noi de vrei trei luni. Răspunse portarul. Aici, uitaţi-vă, sunt celelalte scări. Am ajuns în pasaj.

Urcară scările până la palier şi se opriră lângă o uşă grea, cu două batante.

— Duce la teatru, spuse portarul.

Cheia era în broască.

Exner îşi puse mănuşile, răsuci cu grijă cheia apoi întredeschise uşa. Dădu de o draperie.

Închise la loc şi oftă. Arătă spre subsolul de deasupra:

— Acolo ce-i?

— Un depozit de hârtie.

— Apropo: de ce tocmai cheia asta lipseşte din tablou?

— Nu ştiu. Niciodată n-a fost acolo.

— Interesant.

— Aici, mă rog, e depozitul.

Încăperea nu se deosebea prin nimic de alte asemenea depozite: lăzi, scânduri de la lăzi, ambalaje, o trotinetă, câteva vechituri şi, în spate, un lift de materiale care ducea până pe trotuar. Unul dintre lifturile acelea care se cască atât de misterios din adâncuri şi se deschid în partea de sus cu un

capac compus din două părţi. Beránek se postă lângă lift şi apăsă pe buton. Platforma începu să urce. Opri imediat liftul şi-l trimise înapoi, ca nu cumva să i se despice cuiva pământul sub picioare.

— Deasupra noastră e un magazin, le atrase atenţia portarul. De acolo nu există nicio intrare în clădire.

Nimeriră la parter. Dincolo de geamurile mate ale uşii se vedeau mişcându-se umbrele trecătorilor din pasaj. Ghereta goală şi nefolosită a portarului părea părăsită, ca o latrină ofiţerească în paragină dintr-un fost obiectiv militar. Şi aici erau câteva lăzi. Podeaua de marmură albă era zgâriată de lăzile pe care diferiţi vandali le trăseseră pe ea.

— Numai că eu, mă rog, n-am luat cheia, spuse portarul şi arătă uşa spre pasaj.

— N-are a face, răspunse Michal Exner. Ocolim pe sus. Sau nu se poate?

— Abia la etajul doi.

— Nu-i nimic.

La mezanin era un restaurant mic şi intim, în care au putut să se uite doar prin crăpătura dintre uşi, căci, după cum le explică portarul, doamna responsabilă încuiase şi cheia o lua acasă.

— Lucrează singură?

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Dacă lucrează singură sau dacă mai există personal în restaurant.

— Doamna de la bucătărie, care o ajută la gătit şi spalat vasele. Eu nu vin aici, spuse portarul, de parcă s-ar fi scuzat. E prea luxos şi prea scump. I se spune restaurantul *La adjunct.*

— Şi unde locuieşte doamna?

— Am la poartă numărul ei de telefon. Ea... la vreo

ocazie speciala, e dispusă să vină şi în afara orelor de serviciu.

Atunci, tovarăşe, vă rog s-o chemaţi, spuse Exner cu un aer fericit, de parcă l-ar fi aşteptat un banchet şi o porţie de îngheţată. Tocmai a apărut o asemenea ocazie. Şi hai să mergem la etajul doi.

32

— Nu înteleg prea bine, îi spuse lui Michal Exner Rudolf Mišar, director adjunct al Agenţiei de presă şi împinse spre el un pahar, de ce mă aflu, de fapt, aici.

— Ciudat, răspunse Exner, dar nici eu nu ştiu. Mi-a venit o idee. Duceţi-vă acasă.

— Păi dacă tot sunt aici...

— ...aşteptaţi să vedeţi ce-o să iasă.

— Eventual. Pe cine au ucis de fapt?

— Nu ştiu. N-avea acte la ea.

— Ciudat.

— Nici măcar. Apropo: e aproape sigur unde au ucis-o...

— Au ucis-o? Ei?

— Dumneavoastră, zâmbi Michal Exner, aţi folosit primul pluralul. Zău că nu v-am sugerat eu.

— Da... se prea poate... Unde adică?

— Aici la dumneavoastră.

Mišar privi încurcat prin încăpere, de parcă s-ar fi aşteptat să mai găsească urme de sânge pe mocheta albăstruie şi ar fi vrut, eventual, să le şteargă.

— Prostii, tovarăşe. Clădirea e...

— ...clădire de trecere. E de-ajuns să ridici un chepeng pe trotuar şi să sari înăuntru. Nu, o lăsă Exner mai moale, asta ar fi cam mult. Dar doi flăcăi în

salopetă, cu o scăriţă, n-ar avea probleme. Apropo: de ce cheia de la uşa care duce de la teatru la dumneavoastră stă în broască?

— Scuzaţi-mă, dar n-am de unde să ştiu.

— Mă întrebam mai curând pe mine însumi, rosti Exner distrat. Puteţi să nici nu mă luaţi în seamă...

— Aş face-o, răspunse Mišar acru, dacă nu v-aţi afla în biroul meu, în prezenţa mea şi la ora asta.

— Soarta a vrut-o, spuse Michal Exner vesel. *Karma,* dacă vreţi. Ştiţi la ce mă refer? Nu la cea din baie, ci...

— Evident, îl întrerupse Mišar morocănos.

— Filosofia indiană şi modul oriental de a privi lumea sunt azi la modă, declară Michal Exner, aşa că...

— Nu sunt specialist în problemele astea.

— Dar în ale Agenţiei sunt toţi.

— Aşa se pare, domnule.

— Aşa se pare? Eu credeam că un director adjunct...

— Lucrez aici de douăzeci de ani.

— Destul de mult, aprecie Exner dând din cap. Cine rămâne în clădire sâmbătă după-amiaza?

— Şefii de tură, operatoare, dactilografe, tehnicieni şi redactorii de serviciu.

Exner aprobă din cap, de parcă totul i-ar fi fost clar şi ar fi văzut lucrurile în profunzime.

— Asta câţi oameni înseamnă?

— Depinde. După cât e de lucru.

— Şi cât e de lucru de ce depinde?

— De evenimentele din lume, tovarăşe.

— Straşnic. Şi cum am stat azi cu evenimentele astea?

— Dar ziua de azi a fost bogată în evenimente?

— Priviţi, îi arătă Mišar, pe masă, un morman de hârtii tipărite. Aici aveţi ce am publicat azi pentru nevoile noastre. Lipsesc informaţiile pentru străinătate, articolele, fotografiile...

— Interesant, dar...

Se auzi un ciocănit în uşă.

— Dar? întrebă Mišar.

— Dar ziua de azi a fost bogată în evenimente?

— Mai puţin decât media. Începe, tovarăşe, sezonul mort. Nu se mai vorbeşte despre el cât se vorbea înainte, dar de existat există. Intră! strigă, ca să se audă de după uşa capitonată.

Un bărbat brun, zvelt, cu ochelari cu ramă aurie, arătos, curat şi cam timid aruncă o privire în birou.

— Mă numesc Buble, spuse. Doctorul Arnošt Buble. Numai două cuvinte, Mišar. Pot?

Exner îl salută cu mâna şi zâmbi şmechereşte.

— Bineînţeles.

— Doamna aceea... Chiar doamnă era... nu fecioară... Doamna aceea... cu un drug de fier destul de ruginit... fierul... Mulţumesc.

Buble închise uşa, dar pe urmă îşi mai aduse aminte de ceva:

— Vlček zicea... că un drug exact ca ăsta există în sala cazanelor... o să verific dacă sângele e din aceeaşi grupă cu al doamnei...

— Aici, în sala cazanelor? întrebă Mišar răguşit.

Buble îl privi mirat la culme.

— Da, aici, domnule. Noapte bună, adăugă şi închise încet uşa.

33

— Deci nu m-aţi crezut, tovarăşe director adjunct, rosti Exner. Şi uite ce-am găsit.

— Ce nenorocire!

— Este, aprobă Michal. Ca şi faptul că portarul n-a vrut să ne lase să intrăm înainte de venirea dumneavoastră. Altfel în clădirea asta intră cine vrei şi cine nu vrei şi am impresia că oricine poate umbla pe-aici cât vrea, după care poate s-o şteargă tot fără să-l observe nimeni.

— Nu suntem fabrică de muniţii.

— Şi nici noi nu suntem tâlhari, ca să ni se închidă uşa în nas. V-am aşteptat o oră şi jumătate. Aşa că acum, ca s-o scurtăm, vă rog să fiţi atât de amabil şi să mă puneţi, în linii mari, la curent cu activitatea oamenilor din această clădire, ţinând cont de cine a fost aici şi de ce s-a petrecut probabil azi după-amiaza şi seara. După aceea ne-am putea duce într-o scurtă plimbare.

— Plimbare?

— Da, spuse Michal Exner cu farmec în glas. Portarul mi-a arătat pivniţele, noi am putea să ne plimbăm puţin prin ambele clădiri, ca să avem o privire de ansamblu, iar la urmă ne-am putea opri împreună la o mică gustare în restaurantul *La adjunct.*

— Văd că ştiţi o mulţime de lucruri, se miră Mišar şi zâmbi dulce. Numai ultima chestie n-o să ne prea reuşească. Gestionara a închis de mult.

— Ştiţi ce? propuse Exner. Ce părere aveţi de-o mică surpriză?!

34

Expunerea lui Rudolf Mišar arăta şi demonstra că activitatea instituţiei, a cărei schemă organizatorică adjunctul o desenă prompt pe hârtie, nu reprezintă numai o problemă pe care o cunoaşte temeinic, dar că ştie s-o şi expună, având, probabil, experienţă din contactele cu oaspeţii de seamă din ţară şi de peste hotare; în esenţă însă întreaga problemă putea fi simplificată şi aranjată în câteva sertare de bază, care sertare să fie băgate în clădirile Agenţiei de presă.

Sub acoperişul clădirii şi imediat în preajmă erau amplasaţi tehnicienii. Tehnicienii de comunicaţii. Emiţătoare, receptoare ş.a.m.d. De gardă permanent în afara orelor de serviciu – un bărbat sau o femeie. Cu un etaj mai jos – serviciul pentru străinătate. Primirea ştirilor de la câteva agenţii din lume – pe bază de contract, prelucrarea informaţiilor din ţară, exportul de ştiri în străinătate, şi anume către acele agenţii cu care există contract. Două schimburi pe zi, peste noapte serviciu la telex.

Dedesubt – redacţia ştirilor de peste hotare, asta însemnând primirea şi prelucrarea informaţiilor venite din străinătate pe aceleaşi căi ca la redacţia de la etajul de deasupra. Prelucrarea acestor ştiri pentru nevoile presei naţionale. Iar mai jos – informaţii interne, adică un grup de redactori care procură pentru presa locală ştiri din ţară. Aici se află şi redacţia agenţiilor din oraşele mai mari ale ţării. Legate direct prin telex. Redacţiile principalelor cotidiene, ale televiziunii şi ale radioului legate cu agenţia în acelaşi fel.

Şi mai jos – un colectiv foto cu laboratoare şi cu tot ce ţine de el. Iar între toate acestea, la întâmplare, unde e loc – birourile administraţiei şi ale conducerii instituţiei, redacţiile a trei buletine de specialitate etc.

Pe foaia de hârtie din faţa lui Michal Exner creşteau păianjeni organizatorici cu denumiri pe care le cunoaşte întreaga lume ca Reuter, AP, FP, UPI şi cu nume absolut necunoscute, cu oraşe exotice şi încărcate de parfumul depărtărilor – dar şi Ostrava, şi Brno, şi Üsli nad Labem ş. a.

— Interesant, spuse Michal Exner. Se uită la ceas. E ora unu şi jumătate dimineaţa. Care dintre aceste linii lucrează, de exemplu, acum?

— Cablul de la Londra, care e conectat la cablul de la New York. Astea merg acum. Iar noi transmitem prin emiţătorul de la Velichovky în America de Sud, iar prin cablu la Viena, care transmite direct în State.

— Statele Unite.

— Da.

— Interesant, repetă Michal Exner, pe gânduri.

Mišar se întrerupse brusc.

— Dumneavoastră vă gândiţi la altceva!

— Da, o clipă...

— Dar...

— Aţi vrea să ştiţi, râse Exner şi îşi trecu uşor degetele peste vârful nasului, ce mi-a furat gândurile de la interesanta dumneavoastră expunere...

Directorul adjunct ridică din umeri cu o expresie din care se citea clar că văzuse atâtea în viaţă, încât nimic, cu atât mai puţin gândurile lipsite de interes ale unui căpitan de la criminalistică – nu-l prea poate interesa sau surprinde, nici scoate din răbdări.

— ...un lucru banal, continuă Exner îngândurat.

— Banal?

— Îhî, aprobă. Cum Dumnezeu aflăm cine anume a fost şi cine n-a fost azi după-amiază în clădirea asta, şi de ce tocmai nenorocita aceea arată aşa, şi ce anume căuta acolo unde au găsit-o...

35

Se crăpa de ziuă şi Michal Exner tânjea după o ţigară. Stătea în fotoliu, în spatele unei mese aflate în capătul unei săli mari în care se aflau şi alte mese de scris, aranjate ca băncile în clasă. Deasupra fiecărei mese o lampă, sub plafon, un plafon sofisticat, perforat şi amenajat în fel şi chip pentru o mai bună acustică, domnea o semiobscuritate albăstrie, fiindcă becurile ardeau încă. Liniştea era întreruptă de ţăcănitul surd al teleimprimatoarelor. Maşina informaţională se punea în mişcare.

Telexurile aflate la capătul sălii erau încă mute, la fel ca şi cele două montate în masa la care şedea.

— Deci aici lucrează douăzeci şi cinci de oameni în fiecare schimb...

Mišar confirmă. Era şi el obosit, avea cearcăne sub ochi şi hainele de seară parcă se pleoştiseră pe el; ca şi mâinile, de altfel. Arăta ca după chef.

— E înnebunitor, spuse Exner. Cum pot oamenii ăştia să gândească?

— Se obişnuiesc.

— Şi de ce trebuie să se obişnuiască?

— E eficient, explică Mišar obosit. Mai eficient decât atunci când stau răspândiţi prin diferite birouri. Concentrare mai mare şi control mai bun, cursivitatea muncii şefului de tură, la al cărui birou staţi... şi aşa mai departe...

— Eficient...

— Sistemul acesta îl întâlneşti în toate agenţiile occidentale.

În spatele lui Exner se auzi ceva şi acesta sări în

sus speriat.

— Fir-ar!...

Pornise primul telex.

— Mai aveţi nevoie de mine? întrebă Mišar.

— Aş fi vrut să ne ducem la restaurantul dumneavoastră, la o gustare.

— Aş prefera să mă culc.

— Dacă ne lăsaţi aici singuri şi nesupravegheaţi...

— Fără îndoială. Dimineaţa vine directorul. Îl voi informa. Credeam că voi afla cine e femeia.

Exner privi masa cu cele patru telefoane din faţa lui.

— De la care pot să sun restaurantul dumneavoastră?

— Cel albastru. Trei sute douăzeci şi cinci.

Formă numărul şi-l chemă la telefon pe sublocotenentul Beránek.

— Nimic nou, spuse Beránek. Nu s-a anunţat nicio dispariţie. Poate la raportul de dimineaţă.

Exner ţinea receptorul astfel ca Mišar să-l poată auzi pe Beránek.

— Vii aici? se interesă Beránek.

— Imediat. Ceva interesant?

— Poate.

Închise telefonul şi-i zâmbi lui Mišar.

— Ne despărţim?

— Spre marea mea bucurie.

— Din păcate, menţionă Exner, eu nu-mi pot permite să fiu sincer. Ştiţi, de fapt sinceritatea este un lux.

36

În mai puţin de o oră, cam în momentul în care bolta începe să pălească, restaurantul Agenţiei era plin de clienţi. Mâncau repede şi în tăcere, îşi beau iute cafeaua şi berea şi părăseau localul în grabă.

În cele din urmă mai rămăseseră doar patru clienţi. La uşă se afla un sergent în uniformă. Stătea acolo de pază. Îl păzea pe bărbatul solid care moţăia la o masă, la câţiva paşi de uşă. Pe mecanicul Petr Čmelík care, după uşoara intoxicaţie cu alcool, nu era încă în stare de vreo acţiune.

Pe scaunele înalte de la bar, ca nişte cheflii întârziaţi, şedeau locotenentul Vlček şi sublocotenentul Beránek. Beau suc de portocale.

Responsabila spăla vasele în bucătărie.

În aer se simţea un miros stătut de la ţigările fumate de băieţi; domnea o atmosferă obositoare de cârciumă de noapte.

Mišar Exner intră sprinten şi salută zgomotos.

— Bună dimineaţa, domnilor.

Cei doi de la bar nu spuseră nimic. Întoarseră doar capul spre el şi Vlček se mută cu un scaun, ca Exner să se aşeze între ei.

Se instală comod, se uită pe tejghea după un pahar curat şi când îl găsi se întinse după el şi-l umplu cu suc din cutia deschisă.

Bău cu poftă.

Arătă din priviri spre Čmelík, care moţăia:

— Fochistul?

— Mecanicul, răspunse Beránek. Un început de delirium...

— De ce nu-l lăsaţi pe bietul om să doarmă pe saltea?

— Buble... remarcă Vlček.

— Drugul? întrebă Exner.

— Da, confirmă Vlček.

— Druguri ca ăsta, spuse Mišar Exner neglijent, sunt cu duiumul în orice sală de cazane. Şi le poate lua oricine.

— Sigur, căzu de acord Beránek. Numai că acest tânăr capabil a făcut până acum de două ori puşcărie.

— Nu mai spune, se miră Exner. Pentru ce?

— Pentru repetate atacuri şi tentative de viol, spuse mohorât Beránek.

— Tentative? se miră Exner.

— Tentative.

— Atunci hai, să recapitulăm, oftă Mišar Exner şi scutură cutia în care nu mai era picătură de suc.

37

În pădurile de dincolo de Beroun, înspre Nižbor şi Zbečna, zorile erau încărcate de rouă şi de aburi uşori ce se ridicau deasupra ierbii.

Maşina lui Josef Pilous se clătina somnoroasă prin hârtoapele şoselei şi la curbe. Farurile erau stinse, dar se crăpase bine de ziuă.

La marginea coloniei de cabane fumega încă un foc mocnit. În aerul umed al dimineţii, fumul se înteţea şi se răsfira aidoma vălului duhurilor văii.

Cu motorul stins, Pilous trecu peste drumul bolovănos de câmpie spre pârâu încet, la pas, şi se opri la marginea pădurii. Coborî, se clătină uşor, probabil de oboseală, şi trânti portiera.

În liniştea acelei dimineţi timpurii, zgomotul răsună ca o lovitură de tun şi, printr-un ecou scurt, bubuitura se auzi din nou, de tresări şi Pilous. Porni prin pădure spre o cabană situată pe panta nu prea înaltă de

deasupra pârâului, o căsuţă din lemn, a cărei terasă era înconjurată de o balustradă de mesteceni tineri, albi şi veseli. Din obişnuinţă, scoase cheia din buzunar.

Dar nu o folosi. Ciocăni cu unghia în uşa masivă din şipci de zadă. Şi când auzi că înăuntru mişcă cineva, un scârţâit de pat şi un târşâit de scaun pe podea, spuse încet:

— Sunt eu... Pepa...

Îi deschise nevastă-sa, care-l întâmpină cu cuvintele!

— Ce-i cu tine, omule, ai înnebunit?

— Deloc, răspunse vesel. Pur şi simplu s-a contramandat totul... Am din nou o duminică liberă. Aş fi venit mai devreme, dar m-a reţinut o chestie neplăcută, de prost gust.

— Zău?

— Îhî. Alături, la teatru, a fost omorâtă o femeie. Aşa că au încuiat toate uşile.

38

— De-am înnebuni, încheie locotenentul Vlček ampla sa expunere asupra cazului, şi tot n-am putea afla cine anume pe unde a umblat în teatru! Forfota de aici, ridică ochii spre plafonul restaurantului Agenţiei de presă, forfota asta nu poate fi controlată.

— Sigur e, declară Michal Exner, numărând pe degete, ca un băieţel, că, în primul rând: moartea trebuie să fi survenit între trei şi şase după-amiaza...

— Corespunde, confirma locotenentul Beránek. Mai degrabă după ora trei...

— În al doilea, continuă Exner, femeia a fost ucisă

la teatru, cu drugul acela de fier pe care l-am găsit, şters ca vai de lume, în dezordinea din sala cazanelor de sub noi. O cârpă însângerată era aruncată ceva mai încolo.

— Coincide, declară Beránek. Şi în al treilea?

— Suspect ar fi unul singur, recidivistul care doarme în faţa noastră, Petr Čmelík.

— E clar ca lumina zilei, zise Vlček. Chiar prea clar.

— Numai că, reluă Exner, cine e doamna şi... amuţi, se gândi o clipă şi adăugă, de parcă ar fi încheiat fraza... oricum o să aflăm curând...

— Unul ne-a scăpat într-un mod cam ciudat, observă Beránek.

— Cum adică?

— În afara celor care erau de serviciu, seara a tot umblat prin agenţie un redactor, pe nume Pilous. Până aici, nimic ciudat. Numai că portarul pretinde că a dispărut abia după ce am venit noi şi băieţii i-au cerut să nu părăsească clădirea.

39

Morga este un loc trist chiar şi într-o strălucitoare dimineaţă de duminică.

Pe un coridor alb, Michal Exner şedea pe o bancă grosolană şi fuma îngândurat. Prin uşa deschisă se vedea strada.

Morga era înghesuită în mijlocul oraşului, între grădini şi clădirile câtorva spitale

Îşi dorea să vadă un om viu, numai că în clipa aceea, ca un făcut, pe stradă nu trecea nimeni. Iar şoferul Bohouš, moţăind la volanul maşinii de serviciu, nu putea satisface dorinţa lui Exner de a

vedea viaţa în forma ei cea mai exuberantă.

Nici Vlček, care tocmai apăru împreună cu medicul în uşă, la celălalt capăt al coridorului.

În urma lui păşea Petr Čmelík, însoţit de un paznic în uniformă. Avea mersul nesigur, iar chipul îi era galben-verzui.

— Ei, ia spune, i se adresă Exner. O veche cunoştinţă?

Čmelík înghiţi în sec:

— Vărs aici...

— Nu te jena, zise Exner calm. O cunoşti pe femeia aceasta, domnule Čmelík?

— Pe-asta n-ar recunoaşte-o nici Domnul-Dumnezeu la judecata de apoi. Mulţumesc frumos pentru ce mi-aţi arătat.

— N-ai de ce, spuse Exner amabil. Nu întrebam dac-o recunoşti la faţă.

— Da’ după ce să recunoşti o femeie? Ia ascultă! Dă-mi pace, bine? N-am absolut niciun amestec.

— Am pentru dumneavoastră o totală înţelegere, spuse Exner. Poţi recunoaşte un om, să zicem, după îmbrăcăminte. După picioare, după un inel, după pantofi... sau... după culoarea părului.

Čmelík păli şi mai mult.

— N-o cunosc... şi deodată se smuci, sări la uşa care dădea spre stradă, se sprijini de canat şi vărsă pe trotuar.

— Are o fire delicată, declară Beránek.

Michal Exner strâmbă din nas.

— Sunt curios, observă medicul, cine o să cureţe după el.

— Nu puteţi, zâmbi Exner şi se îndreptă spre Čmelík, să-i pretindeţi una ca asta. Deci, domnule, ai recunoscut-o sau nu?

— N-am văzut-o în viaţa mea.
— Unde locuieşti?
— La Rybničky.
— În gazdă?
— Da. La un cunoscut de-al meu.
— Nimereşti până acolo?
— Asta nu-i treaba dumneavoastră.
— Sincer vorbind, domnule Čmelík, ai dreptate, spuse Exner şi îl bătu prieteneşte pe mecanic pe spate. Atunci, la revedere.

Nu se auzi prea bine, dar Čmelík spuse ceva foarte urât, scuipă şi traversă strada cu pas uşor clătinat.

Beránek se scarpină în cap.

— Nu prea mă bucur că ne părăseşte...

— Ce să-i faci, oftă Exner. Nu pot să-ţi pice toate de-a gata...

— Ar mai fi ceva, spuse medicul.

— Zău? se interesă Exner.

— Da. Loviturile care i-au zdrobit obrazul şi craniul au fost date din faţă. Probabil că victima zăcea pe spate...

Exner aprobă în tăcere.

— Dar, continuă medicul, a fost lovită cu un obiect neascuţit, medicul duse mâna la cap deasupra cefei, şi aici. E fracturată baza craniului, iar în jur are o echimoză sanguinolentă. O lovitură puternică, aparent nemortală... Adică, nu obligatoriu... Sigur însă e...

— ...că a fost aplicată din spate, îl completă Exner. Ce veşti bune!...

40

Avea impresia că înnebunise. Chiar dacă

recunoştea că în el, probabil, mai e ceva alcool, simţul realităţii îi dispăruse cu desăvârşire.

— Iisuse Hristoase, Iisuse, tot repeta din clipa în care părăsise morga. Ăsta-i iad, afirmă Gustav Šoule, mecanicul Agenţiei de presă. Iisuse! Şedea în maşină lângă Exner şi avea tot dreptul să simtă că înnebuneşte. Locotenentul Beránek îl scosese în zori din pat şi, fără nicio explicaţie, îl dusese să vadă victima. Šoule se aşteptase ca în încăperea aceea rece să se trezească. Încă mai credea că nevastă-sa deschisese geamul şi el se dezvelise în somn.

Dar nu se trezise şi aşa, şezând lângă Exner în Tatra neagră ce aluneca lin pe străzi, căpătă certitudinea că tot ce vede în jur nu este decât realitatea înspăimântătoare.

— Pe toţi sfinţii, spuse Exner. Şi eu care credeam, domnule Šoule, că v-aţi trezit de-a binelea.

— Jur că m-am trezit. Trezirea asta n-o s-o uit niciodată.

— Vă cred, aprobă Michal Exner din toată inima. Aşadar n-o cunoaşteţi.

— În viaţa mea... se apără el.

— N-aţi putea să vă gândiţi puţin?

— Nici vorbă! Acum! În clipa asta! Imposibil. Da’ pe ea, zău... Sfântă Fecioară! se sperie din senin. Ca din senin.

— Ce-i? se interesă Exner.

— Unde aţi găsit-o?

— N-am găsit-o noi. A fost găsită la teatru, după uşă. Uşa aceea de lângă sala cazanelor.

— Iisuse.

— Se mai întâmplă şi de-astea, nu? remarcă Exner filosofic.

— Păi da, aşa e, aprobă iute Šoule. Se întâmplă.

Derbedei sunt pe lume berechet. Berechet. Iisuse!

Mišar Exner izbucni în râs.

— Hai, domnule Šoule, daţi-i drumul.

— Ce să vă spun, pentru numele lui Dumnezeu?

— Ce ştiţi.

— Păi eu nu ştiu nimic. Tovarăşe, domnule, vă jur pe sufletul meu...

— Aveţi suflet?

— Păi cum?! Iisuse... Šoule se apucă de mânerul din faţă al maşinii şi privi disperat drept înainte.

— Domnule Šoule... spuse Exner liniştitor.

— Ce-i?

— Nimic...

— Unde mergem?

— Să ne plimbăm un pic şi să stăm de vorbă. E o dimineaţă atât de frumoasă.

— La Ruzynĕ!?! Šoule lăsă mâinile să-i cadă în poală. Iisuse. Păi eu n-am făcut nimic!

Michal Exner îi puse mâna pe umăr.

— Dar ştiţi ceva...

— Eu? Mergem la Ruzynë?

— De ce nu? Ne putem plimba şi acolo. Eventual în parcul de vânătoare de pe Bilá hora.

Šoule îşi şterse sudoarea de pe frunte.

— Visez.

— Nu visaţi. Vreţi să vă ciupesc?

Rudolf Šoule făcu, grav, semn că nu. Nici nu-i trecea prin cap că omul de lângă el glumise.

— Nu. Eu...

— Dacă mărturisiţi, vi se uşurează sufletul.

— Ziceaţi că poate nici n-am... rosti Šoule disperat. Nu-i decât o prostie!

— Îmi place să ascult şi prostii.

— Iisuse! Păi îi fac rău unui om!

— Cui?

— Altfel e ca un mieluşel. Numai că nu-i prieşte când bea prea mult.

— Čmelík?

Şoule oftă. Dădu din cap că da.

— Sărmanul. Poate-o să mă ierte... Jur că eu am fost bine intenţionat când l-am scos din local. Mi-era frică să nu-l apuce acolo...

— Ce?

— Păi, când pileşte, uneori o ia razna. Iisuse... prostul de el...

— C-o ia razna, ştim, remarcă Exner sec. Ce s-a întâmplat ieri cu el?

— Ne-am cam făcut la *Spicul de orz.* L-am dus să doarmă în sala cazanelor.

— La ce oră?

— Iisuse Hristoase, nu ştiu. După masa de prânz. Da, da, sigur!

— De ce în sala cazanelor?

— Să fie băiatul la adăpost. Nu putea să meargă pe stradă. Era circulaţie mare. Maşini de tot felul. Mă temeam să nu păţească ceva.

— Dar ca el să nu facă vreun rău cuiva nu vă temeaţi?

— Zău că nu. E ca un mieluşel. Numai gura e de el. Aşa că l-am dus în sala cazanelor, tocmai ca să fie... izolat. Când se pileşte, e mort după femei, bietul de el. Dar de una ca asta n-ar fi în stare. Iisuse. Nu-mi vine să cred... Unde mergem?

— La dumneavoastră.

— Acasă?

— La Agenţie. Veţi spune ce mi-aţi povestit acum colegului meu şi el o să-şi noteze.

— Pai tocmai asta-i... Iisuse! Eu nu vreau să torn!

— Dragă domnule Šoule, rosti Exner, cât putu el de prieteneşte, nici n-o consider turnătorie. Aşadar, de la *Spic,* l-aţi dus pe trotuar...

— Chiar aşa, şi pe urmă am luat de la portar cheia de la uşa cealaltă, l-am băgat pe Čmelík înăuntru şi l-am instalat jos, pe saltea. Şi după ce l-am culcat şi am văzut că doarme, am dat cheia înapoi...

— Când aţi coborât şi când v-aţi întors n-aţi observat ceva neobişnuit?

— Absolut nimic. Între noi fie spus, şi eu eram cam... făcut. Îşi trecu degetele peste frunte. Poate că dacă întâlneam un elefant, l-aş fi observat... S-ar fi putut însă să observ şi pe cineva străin... Dacă nu s-ar fi ascuns.

— Şi s-a ascuns?

— Asta nu mai ştiu. Doar n-am văzut pe nimeni.

— De ce n-aţi mers cu liftul?

— Nu-l folosesc. Nu-i mult de mers... Şi pe urmă lifturile astea circulă tot timpul. Redactorii n-ar face un pas pe jos.

— Şi sâmbăta circulă tot timpul?

— Ba bine că nu!

— Aşa că n-aţi observat pe nimeni.

— Măcar să fi observat, declară Gustav Šoule, care se simţea vizibil uşurat, căci maşina oprise, într-adevăr, în faţa Agenţiei de presă. Chiar trebuie să merg să fac proces-verbal?

— Fără doar şi poate. Asta-i soarta, domnule Šoule.

— Iisuse, declară disperat Gustav Šoule.

41

Într-o cămăruţă de la parter, chiar în spatele

gheretei portarului, Vlček îl aşează pe Gustav Šoule pe un scaun şi-i ceru să aştepte o clipă. Se întoarse pe coridor la Exner.

— Vino să vezi ceva, spuse.

Îl conduse puţin înapoi, pe urmă după colţ, unde era discret ascuns un pisoar.

Intrară şi Vlček se apropie de fereastră.

— Aici, îi arăta rama – în praf şi murdărie se vedeau urme de degete.

— Dă în curte, spuse Vlček. Şi din curte poţi traversa, prin pasaje, cinci case.

— Aha, spuse Exner, dar s-ar fi putut să fie geamgiul.

— S-ar fi putut, aprobă Vlček. Numai că eu am dat amprentele la analiză.

— Şi ale cui sunt?

— După amprentele de sus, de pe birouri, ale redactorului Josef Pilous.

— Cel care a dispărut fără urmă.

— Exact. Beránek s-a dus la el acasă.

42

Soarele care tocmai răsărea lumina faţadele caselor de peste drum şi acestea reflectau lumina în mansarda soţilor Novák. Patul era gol şi neatins. Vladimír Novák dormea încă în fotoliu. Cu bărbia în piept, cu coatele pe rezemătoare. Din când în când sforăia uşor.

Un puf rătăcitor îi pătrunse în nas. Fornăi de câteva ori, se foi, vru să se întindă mai comod şi între timp deschise ochii.

Privirea îi căzu drept pe patul de două persoane,

neatins.

Îşi trecu degetele prin păr şi-şi frecă obrajii. Se simţea groaznic şi îi era sete.

Se ridică de pe fotoliu şi se dezbrăcă acolo unde se afla, lăsând lucrurile unde căzuseră. Porni, şontâc-şontâc, spre baie.

Întâi bău şi apoi încercă să-şi bage capul sub robinetul cu apă rece, dar robinetul era prea aproape de chiuvetă, aşa că nu reuşi. Luă deci apă în căuşul palmelor şi-şi stropi obrajii, şi părul, şi ceafa.

Bău iar, dar părea că apa nu-l satisface. În cămară găsi două sticle de bere călâie. Le duse pe amândouă în cameră, una o bău dintr-o suflare, pe a doua o puse lângă pat, se întinse, sorbi din bere, privi în tavan, fumă şi începu să se gândească.

Prin fereastra închisă răzbătea în cameră zgomotul nu prea puternic al dimineţii de duminică.

Contabilul şef Vladimír Novák adormi din nou. Mai apucă să stingă în scrumieră mucul ţigării, dar nu reuşi să termine şi a doua sticlă de bere...

43

Copiii se zbenguiau pe malul pârâului. De undeva, din pădurea rară de pini, se auzea muzica de la două sau trei radiouri cu tranzistori. Fumul ieşea cuminte pe coşurile cabanelor, şezlongurile se aflau aşezate la soare şi pe şezlonguri zăreai piele descoperită şi ochelari de soare, în timp ce deasupra răzoarelor se mişcau spinări mai mult sau mai puţin bronzate.

Pe verandă, dincolo de balustrada din mesteceni tineri, Josef Pilous şedea într-un fotoliu din nuiele. Pentru că mai devreme, înainte de a pleca, noaptea,

din oraş, luase o pastilă de benzedrină şi nu putuse să adoarmă.

Purta ochelari de soare cu lentile foarte întunecate, părea că citeşte, dar cartea nu-l interesa. Privea în jos, spre pârâu, la copiii care se zbenguiau, înregistra inconştient zgomotele din pădurea rară de pini. Şi se gândea cu plăcere că n-are şi el răzor, asupra căruia să-şi îndoaie spinarea.

Soţia lui stătea întinsă pe o cuvertură doi-trei metri mai jos, spre apă, dormea, iar fiica lor hoinărea cine ştie pe unde cu prietenii şi prietenele ei.

Astfel că Josef Pilous, pentru care profesia însemna un contact continuu şi fără sfârşit cu oamenii, ar fi putut simţi acum plăcerea de a fi singur şi mulţumirea de a se şti izolat.

Aproape că şi era, numai că anumite gânduri neliniştitoare din după-amiaza şi noaptea de ieri nu-i dădeau pace. Nici chiar benzedrina, care îşi făcea încă efectul, nu era în stare să aducă gândurilor lui Josef Pilous pacea înviorătoare.

Ridica ochii de la panorama pârâului şi, inconştient, privi spre scările ce duceau pe verandă. Şi încremeni. Căci pe scările acelea urca spre el un bărbat tânăr, într-un costum bej deschis, impecabil completat de cravată, de o cămaşă albă şi de nişte pantofi perfect lustruiţi. În mediul acesta estival de blugi, pantaloni uzaţi, cămăşi în carouri, tricouri, ochelari de soare ieftini, şorturi şi costume de baie decolorate, aveai impresia că o persoană care tocmai zbura cu avionul personal de la Paris la Nisa rătăcise deasupra pădurii Hercynský şi picase aici. Chiar aici, lângă pârâu.

— Bună ziua, spuse tânărul domn în cehă, să nu-ţi vină să crezi, iar Pilous, care cunoştea sute de oameni, îşi mobiliză iute cartoteca cerebrală şi puse

în funcţiune aparatul de selectat, care urma să scoată fişa corectă. Numai că fişa acestui tânăr nu se afla în creierul redactorului Pilous.

— Bună ziua.

— Domnul redactor Pilous?

— Chiar el, spuse Pilous, puse cartea deoparte şi se ridică.

— Uf, zise Michal Exner. De trei ore vă caut... Mă numesc Exner.

Pilous preferă să rămână cu ochelarii pe nas, deşi i-ar fi făcut plăcere să-l studieze pe tip într-o lumină mai clară.

— Ce doriţi?

— Să discut puţin cu dumneavoastră... şi...

— Despre ce e vorba?

— Despre o crimă, răspunse Exner într-o doară.

— Eu... scuzaţi-mă, cred că... privi în jos, spre nevastă-sa. Dormea. O cafea?

— Mai bine nu. Se spune că beau prea multe.

— Scuzaţi-mă... aveţi vreo legitimaţie?

— Bineînţeles, i-o oferi Exner. Poftim.

— Mulţumesc. Nu înţeleg însă legătura între mine şi...

— Pentru moment, domnule redactor, spuse Exner prietenos, nici eu. Ce nu-mi dă însă pace e întrebarea de ce aţi părăsit atât de nedemn locul dumneavoastră de muncă.

— Nedemn?

— Niciodată n-am considerat că s-o ştergi pe fereastra closetului ar fi demn, spuse Exner cât se poate de serios. Cafea, mai bine nu. Mai degrabă v-aş invita într-o mică excursie.

— Scuzaţi-mă, dar... aici sunt...

— La odihnă? În trei ore suntem înapoi.

— Am venit noaptea...
— Obosit?
— Da.
— Puteţi dormi în maşina noastră.
— Nu de dormit e vorba, domnule... domnule...
— Căpitan Exner.
— Ei bine, domnule căpitan... mai curând despre...
Michal Exner zâmbi:
— Da, chiar despre asta. Despre explicarea plecării dumneavoastră ciudate şi... Cred că se trezeşte soţia dumneavoastră... Doamna de acolo e soţia dumneavoastră?
— Da.
— Puteţi sa mă prezentaţi cum vreţi. Dar de mers, oricum mergem.
Aşa se face că, pentru o clipă, căpitanul Exner se transformă în doctorul Klabous de la Comitetul central al Frontului naţional.
— Doctorul Klabous, explică redactorul Pilous în drum spre şosea, se ocupă de ceremonii. Organizează depunerea de coroane de flori, funerarii naţionale şi altele asemănătoare.

44

Şoferul Bohouš trebui să meargă pe drumul acela îngust până la dracu-n praznic, dincolo de pârâu şi mai departe, până să găsească un loc unde să poată întoarce Tatra 603.
Între timp, Josef Pilous tăcea şi poate se gândea, Michal Exner privea pe fereastră şi cerceta cu interes cabanele.
— Frumos loc, observă, dar cam aglomerat.

— Merge, răspunse Pilous.

— Bine că te poţi scălda în pârâu, continuă Exner.

— Presupun, spuse Pilous, că vreţi să vă construiţi aici o cabană.

— Nici măcar, zise Exner. Şi când Bohouš ieşi din vâlcea şi ajunseră pe o şosea ca lumea, se rezemă comod într-un colţ şi întrebă:

— Nu vreţi să trageţi un pui de somn?

— Nu.

— Vorbeaţi despre oboseală, aşa că m-am gmdit...

— Sunt curios, deci nu aş putea să adorm.

— Curios? De ce? se miră Exner.

— Ce o să mă întrebaţi.

Michal Exner îşi frecă mâinile ca un negustor semit şi zâmbi mulţumit.

— E bine. Înseamnă că pot să încep.

— Bineînţeles.

— De ce aţi fugit prin pisoar?

— Fiindcă nu voiam să rămân în Agenţie.

— Chiar atât de antipatic vă e locul dumneavoastră de muncă?

— Deloc. Dar nu-mi plac interdicţiile. La armată făceam tot ce era cu putinţă ca să evit executarea ordinelor. La poartă mi s-a spus că n-am voie să ies. Dacă aş fi fost conştient că am comis ceva, aş fi rămas. Sau dacă aş fi fost convins că declaraţia mea v-ar putea ajuta. Cum nu eram nici una, nici alta, am considerat rămânerea mea în Agenţie ca fiind absolut inutilă şi am părăsit clădirea. Cam nedemn, ce-i drept, dar am părăsit-o.

— Ce-aţi făcut în după-amiaza şi seara zilei de ieri?

— Dupa-amiază, după-amiază... Mai exact.

— De la ora paisprezece.

— Am fost la redacţie. Cu puţin înainte de două am

venit de la Comitetul de Stat pentru Tehnică şi Invenţii. Am scris o notă scurtă şi m-am dus la masă.

— Cam pe la cât?

— Nu ştiu... înainte de trei... Poate îşi aduce aminte Riša Král, un coleg redactor. Ne-am ciocnit lângă lift, el venea de la masă şi l-am întrebat dacă mai au ceva de mâncare.

— Şi pe urmă?

— Cum adică, pe urmă? se miră Pilous. Am coborât la mezanin, la restaurantul nostru, am comandat ficat cu cartofi, o prăjitură şi o sticlă de Pepsi... Şi pe urmă... pe urmă m-am dus... Pilous zâmbi, alături, la cinematograf. Unde dau filme de scurt metraj şi jurnale de actualităţi.. Aveam o oră liberă... pe căldura aia n-aveam chef să fac altceva. M-am dus apoi pe jos la hotelul Excelsior, unde am participat la un dineu guvernamental, care s-a prelungit, fiindcă delegaţia cu oaspetele străin a întârziat undeva în afara Pragăi. Am isprăvit dineul, m-am întors la agenţie, acolo apăruserăţi voi...

— După ce v-aţi dat seama?.

— După maşina voastră cu girofar pe acoperiş, maşina pe care a trebuit s-o ocolesc ca să pot intra, am întrebat pe cineva ce s-a întâmplat. Mi-a spus că o crimă la teatru, am intrat în redacţie, am scris informaţia...

— De obicei ştirile se transmit telefonic... La serviciul Stenografie.

— Cum de ştiţi?

— Am întrebat.

— M-am dus la redacţie pentru că, de la Excelsior, sunt doar câţiva paşi. I-am dat ştirea şefului de tură şi am vrut să plec acasă, şi atunci s-a întâmplat că nu mi-aţi dat drumul.

— Cam cât timp aţi stat la masă?

— Cam jumătate... trei sferturi de oră.

— Şi pe unde aţi mers la cinematograf?

— Cum adică: pe unde?

— Povestiţi-mi unde aţi stat la restaurant, cu cine aţi vorbit, cine mai era acolo, în afară de dumneavoastră...

— Păi, nu-mi aduc aminte. Mai erau câteva persoane... Eu n-am vorbit cu nimeni... Nici n-am prea băgat de seamă cine e de fapt acolo... În afară de responsabilă... Era şi redactorul Simek, discuta cu o doamnă sau domnişoară, nu ştiu, stătea cu spatele la mine. O blondă... picioare destul de frumoase. Stenografa sau secretara lor... Simek lucrează la ştiri interne... iar lângă bar şedeau câteva persoane, cam cinci sau şase, din redacţia externă, Kotlasová era sigur, nu poţi să nu-i remarci părul negru cu o şuviţă albă. Pe urmă Kolár, tot de la ei, apoi unul tânăr, nou... îl ştiu numai din vedere... mai mult nu-mi aduc aminte. Mai erau două sau trei femei... operatoare sau dactilografe, nu mai ştiu.

— Cu cine aţi vorbit?

— Numai cu şefa.

— V-aţi dus singur?

— Evident. Şi tot singur am plecat. De la lift direct la restaurant şi de la restaurant la lift.

— Dar de la restaurant e mai aproape intrarea aceea încuiată decât aceea cu portar. N-aţi trecut niciodată prin uşa încuiată?

— De ce aş fi făcut-o? Chiar dumneavoastră spuneţi că e încuiată. Ar fi fost o prostie. Te obligă să urci la etajul doi şi pe urmă să cobori din nou. Ar fi trebuit să se găsească o soluţie pentru problema asta.

— Nu aţi observat nimic suspect de la uşa restaurantului şi până la lift?

— Nu. După cum, desigur, ştiţi, sunt doar patru-cinci paşi. Ce să fi fost suspect?

— Aţi aşteptat liftul, nu?

— Nici măcar! se miră Pilous. Era jos. Asta înseamnă că tot timpul cât am stat la restaurant n-a venit şi n-a plecat nimeni. Cel puţin eu n-am băgat de seamă. Deci, după ce am ieşit din lift, probabil a rămas acolo. Nu m-a mirat chestia asta. În clădirea veche e oricum mai puţină agitaţie. Iar sâmbăta, aproape deloc. Da, dădu Pilous din cap. Aşa trebuie să fie.

— Ce anume?

— Nimeni n-a mai folosit liftul, de când am coborât eu din el.

— Dar acolo sunt două lifturi.

— Am mers cu cel din stânga.

— Adică...

— Stânga, când stai cu faţa la lifturi. Am ajuns la uşă, din obişnuinţă am apăsat pe buton şi s-a luminat cabina. Aşa că m-am urcat şi am pornit.

— Ce s-a întâmplat, deci, cu al doilea lift...?

— După cum vedeţi, nu vă pot fi de folos. Aşa că: asta e tot. Şi poate că acum o să-mi explicaţi de ce mă duceţi la Praga.

Trebuie s-o vedeţi.

— Pe cine?

— Victima.

— Ce prostie! De ce?

— În primul rând, domnule Pilous: crima a avut loc în jurul orei trei, şi probabil nu departe de intrarea în restaurant. În al doilea: încă nu ştim cine e femeia ucisă...

— Nu-mi face nicio plăcere, domnule, spuse Pilous morocănos. Nicio plăcere.

— Nici mie, adesea, îl consolă Michal Exner, nu-mi prea place ce fac.

45

În spaţiul de la intrarea Agenţiei de presă – căci antreul acela modest nu se putea numi hol – lângă chichineaţa portarului, într-un colţ, cu o sticlă de bere lângă picior, şedea Gustav Šoule.

Când Exner intră cu redactorul Pilous, Šoule spuse „Iisuse” şi se ridică.

— Aveţi răbdare, zise Exner, mă întorc imediat.

— Una ca asta, domnule, tovarăşe, oftă Šoule, nu, zău că nu trebuia să-mi faceţi una ca asta.

Exner zâmbi încurcat şi-l conduse pe Pilous mai departe, în biroul lui Vlček. Acesta şedea la maşina de scris şi, cu un deget, bătea procesul-verbal al discuţiei cu portarul de noapte.

Beránek stătea la fereastră şi mâzgălea ceva în celebrul lui carnet. Înălţă capul.

— Nu mergem să ne plimbăm? întrebă.

— Putem merge, aprobă Exner. Între timp domnul redactor va fi atât de amabil şi va dicta tovarăşului locotenent ce mi-a povestit în maşină.

De lângă ghereta portarului se ridică iar Šoule. Cu o mişcare a mâinii, Exner îi dădu de înţeles că ştie că e acolo şi că va mai discuta cu el.

Šoule aprobă grav din cap şi se întoarse la scaun şi la bere.

— Cazul ăsta, remarcă Exner cu vădit dispreţ, este cazul berii. Čmelík bere, ăsta bere, ieri, azi...

Ieşiră şi începură să bată agale trotuarul din faţa

agenţiei.

— Până acum s-au dus s-o vadă opt persoane, spuse Beránek. Cei ce au fost ieri după-masă de serviciu şi pe care i-am găsit acasă. Cei mai mulţi au alibi pentru toată după-amiaza, căci datorită sălilor acelora eficiente...

— Eficiente? De unde ai mai scos-o şi pe asta?

— L-am pus pe tovarăşul director adjunct Mišar să-mi explice scopul şi sensul lor.

— Aha. Cred că s-a bucurat.

— Grozav. Dar caracter are. Nici la morgă nu s-a cutremurat. Să termin însă ce voiam să spun; majoritatea are alibi... cu excepţia unei operatoare... operatoarele lucrează la telexuri...

— Ştiu.

— Nu mă mai întrerupe... Nici portarul n-a ştiut cine e. Să-ţi spun numele lor?

— Au recunoscut-o sau nu?

— Se pare că da, admise Beránek, precaut. O oarecara Lydie Malá, operatoare la telexuri... la acelea care trimit ştirile în străinătate, crede că ar putea fi colega ei Věra Nováková.

— După ce?

— Cum adică?

— După ce şi-a dat seama?

— După pantofi. Şi rochie. A preluat, înainte de trei, serviciul de la Nováková. Aceasta i-a spus, în treacăt, că lipseşte puţin, dar nu s-a mai întors. Lydie Malá şi-a închipuit că s-a dus acasă. Şi-a luat geanta, Nováková vreau să spun, dar sacoşa a lăsat-o lângă telex.

— Din ce mai deduce că e Nováková?

— Numai din atât. Mai mult n-a vrut să vadă. Cred că am făcut bine că n-am obligat-o.

— Poate. Şi pe urmă?
— Nimic.
— Credeam că o cauţi pe Nováková.
— Te-am aşteptat pe tine, căci, adăugă Beránek, după cum văd eu cazul, aici graba nu drege nimic.

46

— Poate, admise Exner. Lydie asta e singura care a recunoscut-o?
— Nu. Şi redactorul Král a admis că ar putea fi, după cum spunea el, fata de la telex.
Minunat, se bucură Exner. A admis. Fata de la telex.
— Băieţii sunt aici, spuse Beránek, şi aşteaptă.
— Să mergem!
— Unde? se sperie Beránek de această hotărâve. Şi ei?
— Ne aşteaptă.

47

La început Vladimír Novák a crezut că sună deşteptătorul. Pe urmă i-a trecut prin minte că deşteptătorul nu poate suna cu intermitenţe, deci e cineva la uşă şi primul lucru la care s-a gândit în clipa aceea a fost că se întoarce nevastă-sa şi că va face scandal că a lăsat cheia pe dinăuntru, cum i se întâmpla uneori – parcă special exact atunci când ea se întoarce seara de la serviciu şi el doarme. Pe urmă, bineînţeles, şi-a dat seama că e duminică dimineaţa. Şi şi-a amintit tot ce se petrecuse. Şi cu toate că

membrele îi erau ciudat de înţepenite şi capul nu-i era deloc limpede, a sărit din pat şi a dat fuga să deschidă. Cel puţin aşa îşi închipuia el, că a sărit şi a dat fuga. În realitate coborâse cu greu şi se cam clătina.

Nu avea pe el decât un şort roşu ca focul.

Deschise brusc uşa şi se opri încurcat. În prima clipă crezu că veniseră de la asociaţia de locatari, să-l cheme la vreo acţiune.

Numai că unul dintre bărbaţi părea prea neserios, prea tânăr şi prea bine îmbrăcat pentru un membru al asociaţiei de locatari.

Până să se dumirească cine sunt de fapt, cei doi vizitatori scoseseră legitimaţiile.

— Miliţia. Criminalistica.

Nu era nevoie să fie prea discreţi, în jur nu exista nicio uşă cu vizorul ridicat, se aflau, pur şi simplu, în pod.

— Ce-aţi spus? zise Vladimír Novák şi păli.

Michal Exner zâmbi încurajator:

— Domnul Vladimír Novák? şi când cel numit aprobă din cap, continuă: Soţia dumneavoastră lucrează la Agenţia de presă?

— Da...

— Am dori să discutăm cu dânsa.

— Îmi pare rău... nu se poate... Adică, nu e acasă... spuse Novák încurcat.

— Dar unde e? întrebă Exner amabil. O căutăm noi.

— A intrat în vreo încurcătură? Eu nu ştiu nimic.

— De ce credeţi, spuse Exner indiferent, că a intrat într-o încurcătură?

— Aşa... Mi-a trecut prin minte...

— Soţia dumneavoastră... se opri brusc. Nu vreţi să ne poftiţi înăuntru?

— Vă rog... numai că n-am strâns...

— N-are a face, spuse Beránek şi năvăli înăuntru. Bună ziua, salută din uşă şi se îndreptă spre fereastră. Remarcă mormanul de haine de lângă fotoliu, scrumiera şi cele două sticle de lângă pat. Ridică una şi o mirosi. Bere?

— Da.

Beránek se uită la Exner şi spuse semnificativ.

— Bere!

— Soţia dumneavoastră, continuă Exner întrebarea începută, avea premisele necesare ca să intre într-o încurcătură? Mă înţelegeţi, domnule Novák? Există astfel de oameni. În general li se spune ghinionişti. De orice se apucă...

— Păi să vedeţi, spuse Novák timid, nu ştiu...

— Se pare că sunteţi un om nefericit, îl completă Exner, cu vizibilă compătimire în glas. Pentru că, probabil, ştiţi destul de puţine despre soţia dumneavoastră.

— Nu ştiu... Novák îşi aşează, neputincios, mâinile în poală. Scuzaţi-mă, domnilor, v-aş face o cafea...

— Cafea? Aţi putea să faceţi una pentru dumneavoastră... Se pare că noaptea trecută...

— Ce anume?

— Nu v-aţi îmbătat noaptea asta?

— Aseară, recunoscu Novák. Am fost în vizită la nişte prieteni.

— Cu soţia?

— Nu.

— Da’ ea unde era?

— Nu ştiu, repetă sfios Novák şi se duse să facă o cafea în chicineta din antreu.

Beránek ridică ochii la cer.

— Soarta, remarcă Michal Exner concis.

48

Aduse cafeaua, o bău fierbinte de-şi arse buzele şi limba, şi întinse mâna după o ţigară. Beránek îi dădu amabil, un foc.

— Puteţi să-mi spuneţi ce s-a întâmplat de fapt? Evident, dacă nu e secret de stat.

— Nu e, spuse Exner. Noi suntem de la criminalistică.

— Aşa-i, rosti Novák. Aşa-i.

— Deci, unde-i soţia dumneavoastră?

— Nu ştiu... ce ştiu e că... ciudat... Dar nu ştiu..

— Şi nu vă deranjează? se miră Exner.

— Aseară târziu... când am venit... tăcu.

— Ei...

— Eram beat şi... Mă înşală, izbucni deodată; şi suna ca o mărturisire. Se simţea vădit uşurat, după ce mărturisise.

— Sunteţi sigur? se îndoi Exner.

— La drept vorbind... nu prea...

— Ca să ajungem cu discuţia noastră la un cap, îi explică delicat Exner, trebuie să procedăm de o manieră sistematică.

Vladimír Novák aprobă, dar ce spuse semăna cu un protest timid:

— Păi dacă nu ştiu de ce aţi venit la mine...

— O să aflaţi totul, îl linişti Exner. Totul. Vă pot însă asigura că nu ştiu ca soţia dumneavoastră să fi intrat într-o încurcătură. Deci: când aţi văzut-o ultima dată?

— Ieri dimineaţă. La micul dejun. Am plecat la serviciu, ca de obicei, cu un sfert de oră înaintea ei.

— Ştiţi sigur că s-a dus la slujbă?

— Sigur.

— Cum adică: sigur?

— Unde să se fi dus în altă parte?

— Aţi emis bănuiala că v-ar înşela.

— Da, zâmbi Novák cu un colţ al gurii, dar aşa, dimineaţa...

— Se poate şi la cântatul cocoşilor, dădu Exner din umeri. Sau în amurg. Tot aia e, nu?

— Da, răspunse Novák aproape respectuos şi trist, numai că dacă n-ar fi mers la lucru, ar fi telefonat de la Agenţie la mine la serviciu să întrebe ce s-a întâmplat cu ea, dacă nu cumva e bolnavă.

— Sunteţi sigur?

— Da. S-a întâmplat de câteva ori. Adică... o dată am uitat să-i anunţ şi de două ori... sau de trei ori... a întâziat undeva, la cumpărături sau cine ştie pe unde.

— De curând?

— Nu. Cam în decursul ultimilor doi ani.

— Şi ultima dată?

— Nu vă supăraţi, nu înţeleg.

— Când v-au sunat ultima dată să vă întrebe ce-i cu ea?

— Cam... poate acum o lună... A stat la coadă la Casa de mode... Le veniseră nişte pulovăre...

— Iar ieri n-au sunat, de aceea sunteţi sigur că s-a dus la serviciu.

— Da. Mi-a şi telefonat la douăsprezece la birou...

— Ieri la prânz?

— Da...

— La ce oră exact?

— Nu ştiu precis... sigur însă era înainte de douăsprezece şi jumătate, fiindcă la douăsprezece şi jumătate am plecat...

— Şi pe urmă?

— Pe urmă am...
— Când aţi văzut-o după aceea?
— După aceea n-am...
— Şi nu vi s-a părut ciudat?
— Ba da... dar...
— De ce n-aţi declarat nimic?
— Credeam...
— Ce?
— Eu...
— Ce credeaţi?
— Că... că-şi bate joc de mine... Că a plecat cu cineva.
— Ca să vă gândiţi la aşa ceva, trebuia să aveţi un motiv.
— Păi, se răsuci Novák, motiv aveam eu... numai că nu ştiu... tăcu.
— Ce nu ştiţi?
— Dacă e cazul să vă spun. Cafeaua pe care o băuse începuse, se vede treaba, să-şi facă efectul, contabilul devenea mai sigur pe el şi discuţia, care până atunci îi păruse ceva ceţos şi nedefinit, începea să capete pentru el realitate. Nu vă supăraţi, dar nu ştiu prea bine... de ce ar trebui să vă povestesc, de fapt, toate astea... Înţelegeţi... N-aş vrea să... în fond şi asta poate fi o glumă.
— Soţia dumneavoastră glumea des?
— Păi...
— Uitaţi despre *ce e* vorba, spuse Michal Exner, ieri după-amiază, la teatrul *În băltoacă,* a fost ucisă o femeie. Avem motive să credem că e vorba de soţia dumneavoastră. Am fi bucuroşi dacă aţi veni cu noi să vedeţi victima...
Contabilului Novák îi căzu din mână ceaşca cu restul de cafea. Farfurioara se rostogoli, parcurgând

jumătate de cameră, până la picioarele lui Beránek, iar ceaşca se răsuci îndelung, ca o sfârleză, în faţa lui Exner, pe covor.

Mâinile lui Novák tremurau ca ale unui moşneag bolnav.

49

La început au crezut că vor trebui să-l care şi să se poarte cu el ca şi cu un copil. S-a dovedit însă că îl subestimaseră pe Vladimír Novák. Poate că după primul şoc, în el învinsese caracterul lui pedant. Poate că aşa se întâmpla ori de câte ori avea probleme; a doua faţetă a personalităţii lui îl ajuta să învingă loviturile vieţii.

Nu că s-ar fi scuturat o dată şi brusc totul ar fi fost în regulă. Dar începu să facă ordine. De parcă ar fi fost singur în cameră. Spuse doar:

— Un moment, se ridică, adună de pe jos ceaşca, linguriţa şi farfurioara şi le duse în chicinetă. Se auzea cum le spală, le şterge şi le pune la loc. Veni cu o cârpă udă şi şterse covorul acolo unde căzuse linguriţa murdară şi unde se scursese puţină cafea. Uscă apoi covorul cu o cârpă uscată. Strânse amândouă sticlele de bere, curăţă scrumiera de pe noptieră. Îşi adună boarfele, care zăceau încă grămadă lângă fotoliu, cămaşa şi şosetele le puse undeva în antreu, la rufe murdare, costumul şi cravata le aşeză, pe umeraş, în şifonier. După care mai spuse o dată:

— Scuzaţi-mă... şi dispăru în baie. După zgomotul apei, făcea probabil un duş.

Când dispăru în baie, Beránek îl privi întrebător pe

Exner. Acesta ridică din umeri. Beránek se scula şi se îndreptă încet spre antreu, ca să aibă măcar impresia că ar putea să împiedice ceva ce, eventual, s-ar petrece în baie. Era inutil. Apa se auzea clar şi din cameră, însoţită de plescăituri, de mâini plesnite pe corpul gol şi, din când în când, de câte un fornăit.

În cele din urmă se auzi limpede cum Novák se spală pe dinţi.

Ieşi din baie pieptănat şi bărbierit. Se duse să-şi ia din şifonier o cămaşă curată şi se îmbrăcă.

Îşi aranja cravata şi mai privi prin cameră, de parcă ar mai fi căutat vreun lucru care nu e la locul lui şi care trebuie neapărat aranjat.

Cum nu găsi nimic, mută fotoliul pe care, cu o clipă înainte, şezuse Exner.

Aşteptau lângă uşă.

Încuie cu grijă şi coborî alături de Beránek scările. Exner păşea agale în urmă lor.

Pe drum, contabilul nu scoase un cuvânt. Şi pe urmă, când se află lângă trupul victimei, spuse doar:

— Da, e soţia mea...

— Am vrea să vă arătăm faţa, spuse Exner încet, dar... nu există, dacă mă înţelegeţi...

— Accident? întrebă Novák, care poate încă nu pricepuse exact despre ce e vorba.

— Nu...

Aprobă din cap.

— Nu trebuie, dacă nu e nevoie...

— Dacă o identificaţi cu certitudine pe soţia dumneavoastră şi aşa...

— Da. După rochie. E rochia ei... Şi cicatricea asta de pe picior... De la genunchiul fracturat. Are un semn mare din naştere... arătă spre mijlocul pieptului, aici. Se uită la mâini. Sunt degetele ei. Şi verigheta. O

scoase pe a lui şi i-o dădu lui Exner. E gravată pe ea data.

— Putem merge.

— Mulţumesc, rosti Vladimír Novák cam absent. Se lăsă condus la maşină şi probabil că s-ar fi lăsat dus oriunde.

Dar Exner îi ordonă lui Bohouš să oprească pe chei. Când opri, nu departe de podul care ducea pe insulă, în parcul tăcut şi, la ora asta matinală, încă gol, spuse:

— Mă duc să mă plimb un pic cu domnul Novák... Întinse mâna şi deschise portiera din spate: Vă rog, domnule.

50

Căută o bancă de unde să se vadă râul. Curgea la câţiva metri de ei; închis la culoare şi murdar, scălda piatra taluzului. Dincolo de râu se ridica peretele verde al copacilor celeilalte insule – se aflau în mijlocul oraşului, dar într-un loc liniştit, unde domnea pacea.

Cu puţin înainte se deschisese ştrandul din apropiere şi câţiva nerăbdători se şi lăfăiau pe scândurile lui.

În mijlocul râului, pe o bărcuţă ancorată, un pescar singuratic medita lângă undiţa şi pluta lui.

— Ei bine, spuse Exner şi nici nu părea că ar fi pus o întrebare. Ce părere aveţi?

Novák scutură din cap.

— Niciuna?

— De ce? întrebă Novák trist. De ce?

— Până acum, răspunse Michal Exner, doar

Dumnezeu şi sfântul Václav ştiu de ce.

— Hm...

— Sau ştiţi şi dumneavoastră?

— Nu ştiu... cum adică, eu?...

— Hotărât lucru, n-aş putea să afirm că aţi avut o căsnicie fericită.

— N-am avut.

— Numai că există căsnicii, mai mult sau mai puţin nefericite, care sunt un chin pentru bărbat şi pentru femeie, şi există căsnicii care sunt un chin numai pentru unul, şi celălalt sau cealaltă vede altfel lucrurile

— Nu ştiu ce se petrecea cu ea... Era, în general, nemulţumită. De viaţă...

— De ce?

— Existau mai multe motive...

— Încercaţi să le numiţi.

— Păi nici nu e greu... Probabil era nemulţumită de mine.

— Motivul?

— Când ne-am cunoscut... Până să intre la Agenţie... eram pentru ea... în funcţia mea de contabil şef, cineva... pe care-l putea preţui şi cred că-l şi preţuia, dar pe urmă a cunoscut alţi bărbaţi, care reuşiseră mai bine în viaţă.

— Vă subestimaţi.

— Deloc. Aşa e. Nu sunt prea energic, nu fac zgomot în jurul meu... poate că, înainte, nu observase.

— Vă place să vă autocompătimiţi.

— S-ar putea.

— Vă rog să mă iertaţi... m-am uitat puţin prin dulăpiorul de sub fereastra dumneavoastră. Plin de medicamente. Sunteţi şi cam ipohondru, nu?

— Nu cred... Am probleme...

— Bine. Ea subestima problemele dumneavoastră.

— Mai degrabă nu le băga în seamă.

— Ziceaţi că v-a înşelat. Sunteţi sigur?

— Da.

— Aţi văzut-o... Vreau să spun... faţă în faţă...

— Nu, răspunse Vladimír Novák. De văzut, n-am văzut-o. Dar cunoştinţe de-ale mele au întâlnit-o de două ori cu un bărbat. Într-o cafenea. Venea acasă mai târziu decât ar fi trebuit. Ştiţi, schimbul doi se termina la unsprezece. Mă culcam cam pe la zece şi jumătate. De câteva ori s-a întors abia după două noaptea. Mă prefăceam că dorm.

— I-aţi spus?

— Ce să-i fi spus? se miră Novák.

— Păi, zâmbi Exaer, dacă i-aţi spus că vă înşală?

— Da. Mi-a răspuns: „Bineînţeles, prostuţule”. Şi a râs. Aşa că puteam s-o iau şi ca o recunoaştere, şi ca o glumă. Îi plăcea să glumească în felul ăsta.

— Dumneavoastră nu vă plăcea.

— Niciodată n-am înţeles genul ăsta de umor.

— Nici când eraţi îndrăgostit de ea? Presupun că aţi fost.

— Atunci nu era aşa. Abia în ultima vreme...

— Bine, recapitulă Exner. Deci, în primul rând: nu era mulţumită de dumneavoastră. În al doilea?

— Nu era mulţumită de locuinţă. Mult timp am locuit în gazdă... eu însă am un frate zidar, care m-a ajutat să construiesc garsoniera asta. Voiam măcar două cămăruţe, dar nu ne-au ajuns banii. Socoteam că o să adăugăm mai târziu încă una sau două, dar am preferat să începem să strângem bani de maşină.

— Mulţi oameni nu sunt mulţumiţi de locuinţă.

— Numai că ea era aşa tot timpul. În fiecare zi!

spuse Novák cu disperare în glas. Înţelegeţi?

— Poate, admise Exner. Deci, în al doilea rând, locuinţa.

— În al treilea: serviciul.

— Spuneţi-mi, ce credeţi că o mulţumea?

— Hm... oftă Novák şi se uită la Exner mirat. Da, e ciudat... Niciodată n-am privit aşa lucrurile. Nici măcar nu ştiu... poate când reuşea să-şi cumpere ceva frumos... Dar nu pentru mult timp..

— Şi la serviciu?

— N-a reuşit să găsească un post care să corespundă calificării ei.

— Zău?

— Chiar aşa. Ştiţi, avea talent la limbi străine... A urmat liceul economic, ca şi mine... Eram cu trei ani mai mare decât ea, de fapt ne-am cunoscut la şcoală. Iar după maturitate a mai urmat un curs de engleză şi rusă. Engleza îi plăcea şi o ştia foarte bine. Citea curent cărţi englezeşti, majoritatea poliţiste, i le împrumuta cineva de la serviciu. Voia să fie secretară, sau chiar redactoare, sau măcar să lucreze undeva unde să folosească limbile străine pe care le ştia, nu să stea pentru câteva coroane lângă telex şi să aibă grijă ca acolo totul să meargă bine. Se plângea şi că e prea mult zgomot...

— Avea ture de dimineaţă şi de după-masă?

— Da, alternativ.

Michal Exner tăcu, şi cu toate că probabil se gândea la ceva, nu lăsa impresia c-ar face-o. Se sprijini zdravăn de spătarul băncii, îşi întinse picioarele şi-i veni să caşte. Privi în jur. Cu excepţia a doua siluete care se plimbau ceva mai încolo, printre copaci, pe alee, şi în care-i recunoscu, fără posibilitate de dubiu, pe Beránek şi pe şoferul

Bohouš, în jur, pe pământ şi în aer, nu exista nimic care să stârnească în vreun fel gânduri criminale.

Era, pur şi simplu, o dimineaţă frumoasă de duminică de vară, pe malul râului.

— Aşa că, de fapt, vă pare bine, spuse Exner crud, că nu mai e.

— Dumnezeule, se sperie Novák, cum o să-mi pară bine! Zău că nu. Am trăit împreună multe, multe clipe frumoase... Nu aveţi dreptul să vorbiţi astfel.

— N-am vrut să vă jignesc, spuse Exner ipocrit, dar dacă sunteţi sincer, dragoste arzătoare nu mai era.

— Aşa e... Ştiţi, după zece ani de căsnicie...

— Da, zâmbi Exner, şi se părea că zâmbeşte cu înţelegere. De ce v-a telefonat soţia ieri la prânz?

Novák nu răspunse imediat. Întrebarea îl surprinse.

— Tocmai asta e ciudat... spuse şi clătină din cap, de parcă lucrul acesta ar fi avut, pentru el, o importanţă deosebită.

— Ciudat?

— Da... Ar trebui însă să vă explic de ce...

— Avem timp destul.

— Toate astea mi se par şi acum o glumă proastă...

— Ce aţi văzut, spuse Exner dur, căci sufletul acesta mărunt începuse să-l plictisească, nu cred că seamănă deloc a glumă!

— Ah... nu asta am vrut să spun, se sperie Novák, voiaţi însă o explicaţie.

— Ascult.

— Acum câteva zile, poate o săptămână, zicea Věra...

— Soţia dumneavoastră...

— Da, deci zicea că vom avea, cât de curând, bani de maşină, că face rost ea...

— Ce bani?

— De maşină, înţelegeţi? Zicea, nici mai mult nici mai puţin, că face rost de bani de maşină.

— Păi parcă strângeaţi...

— Nu aveam încă destui. Acum vreo săptămână, poate ceva mai mult, nu mai ştiu, numai ce-mi spune: „Ascultă, ce-ai zice dacă aş face rost de douăzeci de mii”. Eu am râs...

— ...aţi considerat că şi de data asta e o glumă...

— Da. Şi i-am zis: „Păi, ar fi grozav”, sau ceva de genul ăsta.

— Şi ea.

— Nimic. „Ai să vezi”, mi-a spus. „Dacă reuşesc, ai să rămâi paf”. Şi pe urmă a mai declarat de câteva ori că probabil va reuşi.

— Şi n-aţi luat-o în serios.

— Bineînţelesc că nu. Sâmbătă la prânz mi-a telefonat să merg neapărat s-o iau de la serviciu, că nu vrea să vină singură acasă. Am întrebat-o de ce. Mi-a răspuns că ştiu eu de ce, că mi-a zis ea. Că a reuşit. O clipă n-am înţeles despre ce e vorba, ea însă a repetat de două ori, nerăbdătoare, acelaşi lucru şi mi-a trecut prin minte că vorbeşte despre bani. Aşa că i-am spus numai: „Douăzeci” şi am râs. Mi-a răspuns: „Bineînţeles, şi lasă discuţiile”. Am închis telefonul... şi...

— V-aţi dus la masă, spuse Exner în locul lui.

— Da. De unde ştiţi?

— La cantină?

— Da, bineînţeles.

— Şi v-aţi gândit că vă ia peste picior.

— Evident. Da’ de unde ştiţi? se miră Novák. Nu era adevărat?

— De unde să ştiu eu, domnule!?! se sperie Michal Exner. Şi după ce aţi mâncat?

— Nu înţeleg.

— Unde v-aţi dus după ce aţi mâncat?

— Să mă plimb puţin. Un medic pe care îl cunosc m-a sfătuit să mă plimb în fiecare zi. M-am dus în parcul de lângă Gara Centrală şi m-am plimbat pe o alee. La două jumătate mă dureau deja picioarele şi mi-am zis că aş putea să merg să beau o cafea. La restaurantul din faţa Agenţiei, ca s-o văd pe nevastă-mca când iese. M-am dus, am băut o cafea, pe urmă un pahar de apă minerală...

— Şi pe urmă?

— Nimic... Fiindcă n-a ieşit şi eu... Am încercat să-i telefonez la birou. Colega ei mi-a spus că Věra a plecat...

— Putea ieşi prin altă parte.

— Nu... Am uitat să vă spun că ne-am dat întâlnire chiar în restaurantul acela. De fapt acolo ne dădeam totdeauna întâlnire...

— Dar mi-aţi spus că vi s-a făcut poftă de o cafea şi de-aia v-aţi dus acolo.

— Da. De-aia m-am dus mai devreme... Altfel, întotdeauna comandam doar o apă minerală. Ştiţi, zâmbi Vladimír Novák, când strângi bani de maşină...

— Deci n-a venit.

— N-a venit. Şi eu m-am enervat. Credeam... înţelegeţi, eram aproape sigur... că toate astea...

— ...erau o glumă.

— Da, spuse Novák nesigur. Poate-i o prostie, dar zău că nu vă mint.

— Nici nu mă îndoiesc, domnule Novák. Deci aţi crezut că soţia glumeşte din nou şi...

— M-am enervat. Am telefonat unui prieten. Îl cheamă Roček. Lucrăm împreună. Merge regulat la fotbal. M-a poftit de multe ori să merg cu ei. Adică să

mergem cu ei, numai că nevestei mele nu-i plăcea fotbalul.

— Nu mă mir.

— Nu vă interesează sportul?

— Nu fotbalul. Şi v-aţi dus la meci?

— Da. Cu prietenul meu, cu Roček şi cu nevasta lui.

— Nu li s-a părut ciudat că n-aţi venit cu soţia?

— Nu. La început, le-am spus că e de serviciu... pe urmă însă... cred c-au bănuit ceva...

— Ce să bănuiască?

— Că între noi lucrurile nu merg cum trebuie... M-au invitat la ei la cină şi pe urmă am băut... Poate că le-am spus totul... când m-am îmbătat.

— Care tot?

— Păi... că, probabil, nevasta mă... că poate mă înşală. Că poate e cu cineva... Au fost buni cu mine... m-au pus pe picioare şi Milan m-a condus până la tramvai... Iar eu, mergând spre casă, mă gândeam că e... şi nu era... bărbia contabilului şef căzu un pic în jos.

— Şi atunci?

— Atunci... am adormit... Cred c-am şi plâns... Era clar că i se umezesc ochii, probabil de milă pentru propria-i nefericire. Pe urmă m-am trezit... se lumina de zi... mi-era sete, aşa c-am băut berea aia şi-am adormit...

— Să mergem, domnule Novák, spuse Exner.

— Unde? se sperie.

— Să scriem tot ce mi-aţi spus... Vă deranjează dacă vă percheziţionăm locuinţa?

— Nu, deloc. Dar nu ştiu de ce...

— Putem?

— Bineînţeles... e ciudat.

Se întoarseră la maşină. Beránek şi Bohouš veneau

agale în urma lor.

— Ciudat?

— Că dintr-o dată am rămas singur... exclamă Novák, se rezemă de parapetul podului şi izbucni în plâns.

51

Îl conduseră pe Vladimír Novák până lângă maşina de scris şi îl lăsară pe mâna lui Vlček.

Alături, într-un fel de parloar, şedeau redactorii Král şi Pilous. Nu prea aveau chef de vorbă. Răsfoiau diferite reviste şi pe feţele lor se citea plictiseala. Venirea lui Michal Exner nu le schimbă dispoziţia.

— Şi eu care credeam, le spuse acesta cordial, că aţi şi ajuns acasă.

— Tovarăşul de alături, declară Král scârbit, ne-a cerut să vă aşteptăm.

Pilous se uită la ceas.

— Mi-aţi promis...

— Ştiu... Vă rog să mă scuzaţi. Zău că n-am putut mai repede.

Îi conduse în faţa clădirii.

Pe Pilous îl urcă în maşină, îşi luă rămas bun de la Král şi când acesta deschise portiera maşinii lui, Exner îşi aduse aminte de ceva şi o luă la fugă după el.

— Scuzaţi-mă, spuse. Noi doi, de fapt, n-am stat de vorbă...

— Da. Ştiu... Numai că... Nu cred, declară inocent, că am timp şi că mă pot concentra suficient...

— Pot să vă mai văd astăzi?

— Astăzi, nu.

— Atunci mâine?

— La nouă sunt la redacţie.

— E în ordine, spuse Michal Exner, atunci la nouă.

— Vă mulţumesc.

Zâmbi ca un ambasador la o recepţie şi se îndreptă spre Tatra lui Bohouš.

52

Pilous era vizibil supărat că fusese reţinut.

— Unde mă mai duceţi?

— Cred, meditä Exner, de parcă ar fi vorbit de unul singur, că identitatea victimei este demonstrată. N-aveţi idee câtă bătaie de cap ne-a dat...

— Trebuie să înţelegeţi... deşi sunt un om destul de curios, grijile dumneavoastră nu mă pot interesa.

— Sigur, aprobă cordial Exner. M-ar bucura totuşi dacă... dacă ne-aţi ajuta. Şi de la Institutul de medicină legală vă ducem direct la cabană.

— Să mă recreez, completă Pilous ironic. Lucra la noi?

— Cine?

— Aceea pe care atât de frumos o numiţi: victima.

— Nu vă pot răspunde nici da, nici nu.

— Ca să verificaţi.

— Exact.

— Nu înţeleg de ce mă deranjaţi cu atâta ostentaţie.

— Ostentaţie? se miră Exner. Nici vorbă. Au fost acolo şi portarul, colegul dumneavoastră redactorul Král, responsabila restaurantului agenţiei...

— De ce tocmai colegul Král, pentru numele lui Dumnezeu?

— Pentru că, întocmai ca şi dumneavoastră, în jurul orei trei circula prin agenţie.

— Eram acolo o mulţime.

— Aşa-i... Numai că pe el l-am găsit acasă. Şi noi avem nevoie de identificare. Ne-au mai ajutat şi alţii...

Maşina se opri.

— Iată-ne ajunşi în acest lăcaş al tristeţii, spuse Exner cu satisfacţie în glas.

53

Se uită la masa de piatră şi se înroşi uşor.

Exner se afla în spatele lui, privea undeva, pe fereastră, în grădina verde şi tăcea de mult. În cele din urmă, spuse:

— Ştiţi, şi pe noi ne-a mirat fuga dumneavoastră...

— Ce?!? tresări Pilous.

— Şi noi ne-am mirat de graba mare în care aţi şters-o, sâmbătă seara, de la agenţie.

— V-am explicat doar...

— Orice se poate explica. O recunoaşteţi?

— Nu.

— Vă mulţumesc, spuse concis Exner, putem pleca. Şi când uşa se închise în urma lor şi mergeau pe coridor, remarcă:

— Probabil aţi greşit.

— Cum adică?

— Necunoscând-o... vreau să spun, nerecunoscând-o..:

— Nu înţeleg...

— Era frumoasă. Şi nu era proastă. Şi lucra de câţiva ani pe acelaşi culoar, în aceeaşi redacţie cu dumneavoastră.

— Cu toate astea nu era obligatoriu s-o cunosc.

— Nu era, zâmbi trist Michal Exner, ca de fiecare dată când auzea o minciună inutilă. Numai că – nu vă supăraţi pe mine, domnule redactor – chiar acum aţi comis o greşeală.

— Prostii. Doar nu-mi pot aminti de fiecare...

— Nu spuneţi asta! îl opri Exner. Despre morţi, numai bine, domnule...

Se opriră în faţa intrării în clădire, pe trotuarul umbros al acestei străzi liniştite.

— Asta aşa-i... spuse prosteşte Pilous. Adio, adăugă şi trânti portiera atât de tare, că Bohouš se încruntă.

54

Rămase locului, până dispăru maşina. Apoi o porni agale înapoi, spre centrul oraşului. Îi era foame şi era mulţumit.

Şi ştia că nu foamea e principala cauză a mulţumirii lui. Îşi aduse aminte de antropoloaga Hodačová, care se plictiseşte la Libice, în hanul *La Kořínek* şi i se făcu somn.

Intră în prima cabină telefonică ce-i ieşi în cale. Nu funcţiona. Aşa că intră în alta, dar când şi al doilea automat îi înghiţi moneda, fără să-i fi fost de vreun folos, porni, oftând, spre Agenţia de presă.

Vlček şi Beránek citeau raportul autopsiei.

— A recunoscut-o? se interesară.

— Nu, spuse posomorât. Şi mi-e un somn... Ce mai e nou?

— Vrei să citeşti?

— Nu. Pe scurt, despre ce e vorba.

— Până acum, totul e normal, spuse Vlček. Nimic

interesant. Nu era nici însărcinată, nici bolnavă, nici otrăvită, nici sub influenţa cine ştie cărui drog sau medicament. Nimic. Numai lovitura aceea pe la spate, în cap.

— Recapitulăm? întrebă Beránek.

Exner luă în mână declaraţia lui Vladimír Novák.

— Acum, spuse, n-avem ce recapitula. Cine era de serviciu împreună cu ea? Malá?

— Da. Lydie Malá, bătrâne, spuse Beránek semnificativ, douăzeci şi doi, necăsătorită, cu domiciliul în Troja.

— Eu am plecat, spuse Exner, citind, pe sărite, declaraţia lui Novák.

— Unde te duci? se miră Beránek. E duminică.

— Tocmai de-aia, spuse Exner. Duminica se merge la Grădina zoologică, nu?

55

— E la râu, îi explică lui Exner Rudolf Malý, proprietarul vilei. Nu mi-a spus că aşteaptă pe cineva.

— Ah, spuse Exner, care-l lăsase pe Bohouš pe chei, să se bronzeze, am trecut din întâmplare. Dar... nu sunt sigur... că o să reuşesc s-o găsesc...

— Vă însoţesc, spuse amabil domnul Malý. Se vede că Exner îi plăcea. Unde v-aţi cunoscut?

— Ne-am văzut numai o dată, spuse Exner cu modestie. În treacăt...

Coborâră din cartierul de vile, spre râu. Dinspre grădina zoologică, vântul aducea miros de animale sălbatice.

— E frumos aici, spuse Michal Exner cu ipocrizie.

Domnul Malý îl privi cu atâta atenţie, încât aproape

că nu auzi ce spune.

— Frumos? întrebă distrat. Da, în special vara. Dumneavoastră nu sunteţi din Praga?

— Ba da, numai că voiajez mult.

— În străinătate?

— Şi acolo uneori.

— Ştiţi, fiica mea nu prea e azi în apele ei... S-a întâmplat un lucru îngrozitor: imaginaţi-vă, colega ei de serviciu a fost ucisă.

Ar fi trebuit să spună că ştie şi să se prezinte. Dar nu-i veni. Aşa că dădu vag din cap, într-un fel care putea să însemne orice.

— Au chemat-o pe Lydie şi a fost nevoită s-o identifice. La morgă. Or ea nu văzuse niciodată în viaţă un mort.

— Ce neplăcut.

— Când s-a întors acasă, înainte de prânz, era albă ca varul. Voia să se încuie la ea în cameră. Dar am gonit-o afară. Trebuie să stea printre oameni. E mai bine decât să se închidă singură în casă şi să se gândească la povestea asta.

— Aveţi dreptate, aprobă Exner.

— Nu înţeleg de ce silesc o fată aşa tânără să vadă ceva atât de cumplit cum e o prietenă moartă.

— Spuneaţi că trebuia identificată, remarcă Exner nevinovat.

— Existau mulţi alţii care ar fi putut să-i ajute la fel de bine. Întâmplător o cunoşteam şi eu. O femeie frumoasă şi energică. A fost de trei sau patru ori la noi. Frumoasă, energică. Se zice că ar fi făcut-o un mecanic. Un criminal recidivist, condamnat de câteva ori.

— Ce lucruri se mai întâmplă şi pe lumea asta, constată Exner cu un aer vag.

Ajunseră în lunca de pe malul râului. Apa uşor tulbure curgea spre apus. Lunca era presărată de cuverturi, pe care erau întinse corpuri avide de soare.

— De obicei stă lângă mestecănaşul acela... Malý îşi puse mâna streaşină la ochi. Uite-o! Vedeţi costumul alb cu roşu? Era prezbit din cauza vârstei, aşa că la distanţă avea o vedere de vultur.

— Da. Vă mulţumesc. Şi-şi luă, ceremonios, rămas bun.

Inginerul Malý procedă la fel şi, la despărţire, adăugă:

— Veniţi pe urmă la noi, la o cafea. Vă aşteptăm cu plăcere.

56

Privea spre el, dar în locul ochilor văzu nişte ochelari întunecaţi, cu ramă albastru deschis, ca nişte ochi de gândac. Îi trecu prin minte că probabil costumul de baie al Lydiei Malá, alb cu bordură roşu cu albastru, a cărui croială şi dimensiuni erau cât se poate de expresiv ajustate, ascundea mai mult decât privirea. Iar mică[4] nu era deloc; cât despre păr, îl avea blond cenuşiu şi tuns băieţeşte. Michal Exner simţi o undă de interes şi se învioră.

Stătea lângă ea, o privea şi aşteptă să înceapă să vorbească prima. Dar nu se întâmplă aşa. Cu un chip împietrit, Lydie îşi lăsă în jos ochelarii ca de gândac.

Se aşeză deci pe vine lângă cuvertura ei, ca să fie mai aproape.

— Seuzaţi-mă, şopti sfios, domnişoara Malá?

[4] Malá – mică, în limba cehă (n.t.).

Tonul modest şi zâmbetul timid, care nu se potriveau deloc cu îmbrăcămintea cam prea elegantă a lui Michal Exner, o înşelară.

— Da, confirmă ea spusele acestui om politicos care, la prima vedere, corespundea imaginii unui bărbat cum trebuie.

— Eu sunt Exner, zise. Michal Exner... tăcu şi se scuză din nou că o deranjează. Am venit într-o problemă neplăcută...

— Nu înţeleg... spuse, dar nu prea neprietenoasă.

— Astăzi aţi trecut... nu vreau să vă aduc aminte...

— Sunteţi...?

— Da, spuse cu un zâmbet aproape gingaş căpitanul Exner. Sunt chiar de la criminalistică... Probabil n-o să mă credeţi... iată legitimaţia mea... Nu vreau să zgândăr memoria dumneavoastră, continuă iute, m-ar interesa numai câteva amănunte neînsemnate...

— Nu ştiu cum v-aş putea ajuta...

— Doar aţi fost prietene, Exner se instală pe marginea cuverturii. Permiteţi? întrebă şi-şi scoase haina. E zăpuşeală... Doar aţi fost prietene...

— Cum vrei s-o iei. Mai degrabă colege.

— Colege apropiate?

— Nici măcar... Nicicând n-ar fi bănuit că poate să se confeseze cu sufletul atât de uşor unui criminalist de profesie. Cum se întâmplă la serviciu...

— Era mulţumită?!

— Nu. Niciodată nu era prea mulţumită. Dar bănuiesc că noi toţi, unul mai mult, altul mai puţin...

— Ce-o nemulţumea cel mai tare?

— Că zace la telex, când ar putea face o muncă mai interesantă, râse. Ce-i neobişnuit în asta?

— Şi dumneavoastră ce părere aveţi?

Tresări. Nu ştiu, pe loc, ce să răspundă.

— La drept vorbind, nu m-am gândit niciodată.

— Înţeleg, spuse neglijent. Câte nu se spun aşa, într-o doară.

— Cam aşa.

— Dar dacă v-aţi gândi?

— Era, într-adevăr, deşteaptă... Dar n-avea decât bacalaureatul, ca şi mine, de altfel, doar englezeşte ştia mai bine, şi tocea tot timpul... cum fac şi eu. Numai că era mai ambiţioasă. Dar nu făcuse nimic... sări brusc la altă idee, ca un copil.

— Bineînţeles că nu. Pentru ce?

— Atunci de ce i-au făcut ce i-au făcut?

— Doar Dumnezeu, spuse Exner cu evlavie în glas, doar Dumnezeu şi sfântul Václav pot să ştie. Până una-alta, aţi fost împreună în ultima zi. De dimineaţă, până când a plecat. Nu vi s-a părut nimic suspect?

— Absolut nimic. Spuneţi-mi, oftă, ce-ar fi trebuit să mi se pară suspect?

Păi, de exemplu, dacă doamna Nováková era neliniştită sau distrată, tristă sau veselă. Mai mult sau mai puţin ca altă dată.

— N-aş putea să vă spun. Neliniştită... Poate mai tăcută. Pe de altă parte... se opri brusc. Cred că e de foarte prost gust să vorbeşti de rău pe cineva care nu se mai poate apăra. Dar aşa e. Cu soţul ei a vorbit mai drăguţ ca de obicei.

— Ce înseamnă: mai drăguţ?

— De cele mai multe ori îi vorbea destul de dur. Ieri aproape că era veselă, sau victorioasă. L-a chemat să vină s-o ia. Nici nu-mi amintesc să-şi mai fi dat vreodată întâlnire...

— Vorbea des la telefon?

— Nu prea.

— Atunci, poate vă amintiţi... Exner se opri.

Îl privi întrebător.

— Ascultaţi, spuse, de parcă i-ar fi venit o idee cu totul excepţională, m-am gândit la ceva. Dădu drumul genunchilor pe care, până atunci, îi îmbrăţişase ca un băieţandru, şi se aplecă intim spre Lydie Malî. Foarte intim. M-am gândit la ceva. O chestie atât de banală...

— Un iubit? întrebă ea, calmă.

— Da...

— Aşa e. O chestie atât de banală.

Aprobă din cap şi-şi îmbrăţişă iar genunchii cu mâinile. Nu era o puştoaică chiar atât de naivă pe cât părea.

— Cine? întrebă cu indiferenţă.

— Nu ştiu.

57

Râse.

— Nu se poate. Doar lucraţi împreună. Ce vă putea rămâne ascuns?

— Numele.

— Cum adică?

— Nu l-a rostit niciodată.

— Bine. Atunci cum de ştiţi că exista?

— Simplu.

— Dumnezeule, oftă şi se întinse lângă ea, ca un băieţandru când paşte oile. Cum?

Lipsa de ocolişuri sau obrăznicia – uneori sunt destul de greu de deosebit şi asta depinde de ce simţi pentru celălalt – nu numai că n-o scoase din fire, dar nici n-o supără. De se miră şi ea. Se întinse lângă el, întoarse în direcţia lui lentilele intens colorate ale

ochelarilor şi spuse:

— Ar trebui să vă explic mai pe larg. Oricum, probabil dumneavoastră credeţi că mint.

— Cred.

— Zău că nu mint, domnule căpitan.

— Dovada?

— N-am.

— Atunci explicaţia pe larg.

Şovăi.

— De exemplu: de câteva ori a venit cu o scrisoare în mână. O citea şi o rupea.

— Şi o arunca la coş.

— Da.

— Şi curiozitatea feminină?

— A mea?

— Sigur, spuse cu o fermecătoare obrăznicie.

— Prostii. Chiar atât de curioasă nu sunt. Am observat însă că pe plic nu era nici adresă, nici timbru. Doar numele.

— Aşa că vă imaginaţi că o luase de la poartă.

— Nu-mi pot imagina nimic. Poate. Poate că nu. N-am de unde să ştiu.

— Da' ce v-aţi zis?

— Nimic. Nu mă interesa.

— Şi acum?

— Mi-e frică, spuse sincer. Jur că mi-e frică.

— De ce?

Pentru c-aş putea să am şi eu un iubit, şi să primesc scrisori, şi pe urmă...

— Prostii.

— Nu. Nu-s prostii. Mai mult: iubitul acela e în preajma mea...

— Cum adică?

— În agenţie.

Oftă.

— Ce-aţi păţit?

— Aş dori să vă puneţi puţină ordine în idei. Nu ştiţi cine e, şi deodată afirmaţi că e în agenţie şi în preajma dumneavoastră.

— Dacă nu mă lăsaţi să mă gândesc în linişte şi să termin ce am de spus.

— Vă rog, aprobă din cap. Tac.

— Da, continuă Lydie Malá. Mi-e destul de frică. Putea s-o facă, dar nu e obligatoriu să fie el. Probabil o să aflaţi dumneavoastră, dar şi când veţi afla, tot groaznic va fi, căci la gândul că o persoană anume e criminalul, ţi se face părul măciucă. Obişnuinţa...

Negă din cap.

— Nu?

— Curiozitatea. De exemplu.

— Tot aia e. Pur şi simplu: chiar dacă nu e cel care-i scria, care-i telefona. Ea îi vorbea cu dumneavoastră. Oricum însă îţi poţi da seama. Când vorbea cu el, avea alt glas, cum adică, nu vă pot explica, fiindcă nu ştiu, dar i se schimba glasul...

— Nemţii spun: *„Der Ton macht die Musik”*[5].

— Da... cam aşa ceva. Sigur. Uneori îl chema şi ea. Forma numărul... la noi în agenţie, cu trei cifre. Spunea câteva cuvinte nesemnificative... Sau nu spunea nimic şi închidea... când era ocupat sau, poate, când răspundea altcineva... Ce vă rog eu... acum, în sfârşit, îşi scoase ochelarii şi Exner văzu că are ochi cenuşii şi pleoapele umflate, probabil de plâns. V-am văzut venind cu tata... Nu-i spuneţi nimic. Crede că sunt atât de impresionată fiindcă am văzut-o. Bineînţeles că e şi asta. Dar mai mult sentimentul

[5] Tonul face muzica (germ.)

acesta. Pur şi simplu, frica.

— Nu-i spun. Sâmbătă a vorbit cu el?

— Da.

— Când?

— Dimineaţa. Cam pe la nouă.

— Ce i-a spus?

— Da... se opri. Nici nu m-aţi întrebat de ce îmi aduc aminte că a vorbit cu el chiar sâmbătă dimineaţa... A fost o convorbire destul de lungă... Insista... La noi e gălăgie mare, n-am putut auzi despre ce era vorba şi de ce... Nici n-am ascultat. Numai câteva cuvinte: „Nu pot azi... exclus...” Îşi puse la loc ochelarii. Asta e tot. Numai impresii. Şi-mi pare bine că sunt numai impresii.

— Vă pare bine?

— Da. Sună ciudat, ştiu, dar îmi pare bine că nu vă pot spune lucruri concrete. Nu-mi plac vânătorile. De oameni.

— Prostii. Un *om* a făcut ce aţi văzut azi.

— Ştiu. Dar mai era oare om?

Genul ăsta de consideraţii nu-i plăcea.

— Pe urmă n-a mai vorbit cu el? întrebă aproape dur.

— Cred că nu, se opri. Sau... Poate înainte de plecare. Căci cu puţin înainte de trei a dispărut, fără să-mi zică pa, ba şi-a lăsat şi sacoşa... geanta însă a luat-o... Până să plec... cam pe la zece fără ceva, a căutat-o cineva... Poate soţul... Şi cineva după-amiaza.

— Când?

— După ora trei. Puţin după ce a plecat.

— Un bărbat?

— Da. Nu ştiu dacă era acelaşi, sau au fost doi...

Aprobă din cap, de parcă ar fi ştiut de mult.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă, nimic.

— Păcat că trebuie să plec.

— Păcat? imită tonul întrebărilor lui.

— E frumos şi aş avea chef să rămân. Tatăl dumneavoastră nu ştie cine sunt, poate de-aia m-a invitat la o cafea. Transmiteţi-i că-i mulţumesc. Zâmbi. Ce-ar fi dacă i-aţi spune că vin. Când voi găsi un moment mai potrivit.

58

— Nu mi-e bine, spuse Josef Pilous după masa de prânz.

Stătea la o măsuţă din colţul verandei, era cam palid. Şi avea cearcăne sub ochi.

Nevastă-sa strângea masa.

— Ar trebui să dormi, zise. Nu înţeleg de ce a fost nevoie să te trambalezi până la Praga, când îl putea ajuta oricine de la agenţie.

— Da, răspunse istovit. Numai că, aşa cum ţi-am mai spus, mă aflam în redacţie după-amiaza şi seara.

— N-arc importanţă. Da’ să fugi ca un puşti – prin closet şi pe fereastră! – e oricum o prostie. Puteai să pui pariu că... plecă cu vasele în bucătărioară.

— Ce? Pentru ce puteam să pun pariu?

— Că o să vină după tine şi o să ai neplăceri. Chiar era de la voi?

— Trebuie să fi fost, spuse posomorât. Altfel nu se poate.

— Prostii. Oricine de pe stradă poate atrage pe oricine în pivniţă.

— Pe oricine, poate. Dar oricine, nu. Numai cine

ştia despre uşă.

— Să admitem. Se întoarse pe verandă. Chiar n-ai recunoscut-o?

Strânse din umeri.

— Cred că n-o s-o uit până la moarte. Am cunoscut-o – n-am cunoscut-o... Nu avea faţă... păli vizibil. Îmi părea cunoscută, dar e o prostie... Cunoscută! Asta nu înseamnă nimic. Şi o chelneriţă pe care o văd de trei-patru ori la restaurant mi-e cunoscută. Sau o fată de la cafenea! Plec după ciuperci.

— Singur?

— Aş vrea... Trebuie să-mi revin, cât de cât. Mai avem votcă?

— Mai e un strop.

Se duse în bucătărioară, ridică chepengul unei pivnicioare şi coborî, pe o scăriţă, într-o cămăruţă mică şi întunecoasă. Bâjbâi printre sticlele de pe policioară. Când avu impresia că dăduse de cea care-i trebuia, o luă şi o ţinu în sus, către lumină.

Era ce căuta. Pilous deşurubă capacul şi trase cu sete o duşcă zdravănă, direct din sticlă.

59

Trei maşini suspect de nesuspecte se opriră lângă casa la a cărei mansardă locuia Vladimír Novák. Cei ce veniseră nu coborâră. Singurul ce ieşi din maşină a fost locotenentul Vlček. Aruncă o privire în jur.

De pe o băncuţă aşezată la umbră, sub un copac, în mica piaţă ce se afla ceva mai încolo, se ridică cu greu sublocotenentul Beránek. Porni agale spre Vlček.

— Doarme, zise.

— Ce-ai spus?

— Doarme, repetă calm Beránek. Când am venit, dormea, a întredeschis ochii când l-am rugat să ne dea voie să percheziţionăm locuinţa, mi-a turnat o bere, s-a aşezat în faţa mea în fotoliu şi deodată a adormit.

— L-a răpus.

— Aşa se pare. Uite cheia. E încuiat. Ai grijă să nu-l speriaţi. Bietul de el nici nu şi-a dat seama că am ieşit la aer. Unde e căpitanul?

— *Blondina,* fredonă Vlček, *blondina îmi place cel mai mult...*

— În Troja, pe malul râului?

— Îhî.

Se despărţiră făcându-şi semn din cap. Vlček privi spre maşini şi învârti cheile pe degetul arătător.

Dispăru în casă.

Băieţii se strecurară, unul câte unul, în urma lui. Ca o bandă de conspiratori.

60

Se lăsa seara şi se săturasesă de el până peste cap. Mišar îl însoţise la dejun, şi pe urmă, întrucât acest reprezentant al unei mari agenţii de presă cunoştea Praga şi n-aveau unde să-l ducă (la Karlštejn fusese, la Konopiště fusese, la Slapy fusese, în Cetate fusese şi la Hubertus fusese), directorul adjunct hotărâse să se sacrifice şi să-şi petreacă după-amiaza împreună la vila lui. Acea vilă care aparţinea întreprinderii şi unde era reşedinţa lui oficială. Sus, deasupra studiourilor Barrandov. Şi fiindcă se gândise: de ce toate obligaţiile astea să cadă numai pe capul meu? invitase după-masă, la o discuţie

prietenească, şi doi redactori, care se executaseră scrâşnind din dinţi. Pe Král şi pe Šimr.

Căci neobositul reprezentant al agenţiei străine venise ca să discute ce anume din domeniul ştiinţei şi tehnicii noastre interesează agenţia sa. De problema asta, în redacţia care lucra numai pentru străinătate, se ocupa Král, iar Šimr, de zece ani, culegea şi difuza ştiri din acest domeniu pentru presa internă şi pentru celelalte mijloace de informare în masă. Situaţia lui era mai proastă decât a lui Král, căci ştia franţuzeşte la nivelul unui absolvent de liceu pe care limba respectivă nu numai că-l plictisise, dar îl şi obosise.

Se ţinea însă tare.

Şi Mišar şi Král erau convivi cu experienţă.

Toţi laolaltă însă îi mulţumeau doamnei Mišarová care, cu un zâmbet fermecător, menţinea conversaţia la un nivel agreabil.

Şedeau în fotoliile de nuiele din grădină, aşezate direct pe iarbă, sub un castan. Şi pe măsură ce soarele înainta pe traseul lui ceresc, toţi, cu măsuţă şi fotolii, se mutau odată cu umbra copacului, descriind astfel un sfert de cerc.

Oaspetele, probabil, îşi spunea: să mă plictisesc la hotel sau aici, unde măcar e aer curat? şi părea că nu se lasă dus.

Nici cafeaua pe care doamna Mišarová o servise ostentativ cu o oră în urmă nu reuşi să-l facă să se ridice de pe scaun.

Pur şi simplu se făcuse că nu observă această aluzie.

Precum şi faptul că Mišar petrecuse mult timp la telefon şi, după convorbire, era vădit neliniştit.

Abia când umbra copacului se întinse până la gardul grădinii, când era de mult ceasul cinei,

oaspetele se ridică şi, odată cu el, cu o uşurare mai bine sau mai puţin bine ascunsă, toţi ceilalţi.

Mišar cu oaspetele porniră înainte, urmaţi de soţia lui cu Šimr şi Král.

— Mai rămâneţi un minut, le ceru ea. Rudia a primit o informaţie interesantă...

Se despărţiră, deci, la poartă.

— Ştiu, le spuse Mišar, că vă grăbiţi, dar n-aş vrea să nu vă spun şi vouă ce-am aflat... Trebuie să-mi revin un pic...

— I-am promis soţiei... spuse Král timid.

— Eventual îi dai un telefon... Mă trec fiori... Ca să ştiţi despre ce e vorba... Mi-au telefonat de la criminalistică... Unul dintre cei care anchetează crima aia...

— A fost crimă? Chiar a fost crimă? întrebă Šimr.

— Sigur, spuse Mišar. Cred că, în privinţa asta, nu mai există niciun dubiu... Doar că nu ştiau cine e... Au aflat...

— Criminalul? se interesă Král.

— Nu. Identitatea victimei. E Vera Nováková, operatoare la telex.

— Asta-i bună, spuse Šimr. Dar de ce?

— Nu ştiu nici ei...

Redactorul Král fluieră încetişor, a mirare.

61

— Încet, îl întâmpină Vlček pe Exner, în uşa podului.

Doarme.

— Dar...

— E ca un copil, spuse Vlček cu compătimire. N-a

rezistat şi a adormit în fotoliu.

— La ce n-a rezistat?

— La tensiunea asta, îi explică Vlček în şoaptă şi-l conduse pe Exner în locuinţa lui Vladimír Novák. Fiecare om, îl instrui el pe Exner, are un sistem nervos diferit. Ne-a dat voie să cotrobăim peste tot, s-a aşezat în fotoliu şi a mai băut o bere. Pe urmă a adormit.

— Unde sunt băieţii?

— Au plecat.

— Şi?

— Nimic.

— Ce veşti bune! oftă Mišar Exner şi se uită la Vladimír Novák, culcat pe pat şi respirând mulţumit. Ziceai c-a adormit în fotoliu...

— Aşa-i. Dar am controlat şi fotoliul, aşa că l-am rugat să se mute.

— Sper că n-aţi sfâşiat husele.

— Da' de unde... Am căutat numai prin haine şi prin dulapuri, chestii de-astea. Acolo e corespondenţa, biletele, notiţe. N-am avut timp să le citim.

Exner se aşează lângă Novák şi îl scuturã uşor.

— Pentru Dumnezeu, domnule Novák, nu puteţi dormi tot timpul...

Contabilul deschise ochii:

— Vă rog să faceţi ce vreţi. Totul vă stă la dispoziţie.

— N-aţi luat un somnifer?

— Nu. Nu iau din principiu. Se ridică în şezut, îşi aşează, fără vlagă, mâinile în poală.

— Aveţi vreun prieten? întrebă Exner amabil.

— Am... pe Milan Roček... Cel cu care am fost la fotbal...

— Ar trebui să vă duceţi azi în vizită la el.

— Aş putea, admise contabilul cu amărăciune. Aşa e.

— Ca să vă mai schimbaţi gândurile.

— Poate... Dac-oi reuşi... Aţi găsit ceva?

— Ce credeţi c-ar fi trebuit să găsesc?

— Nu ştiu. Niciodată n-am umblat printre lucrurile ei... Avem sertare separate...

— Nu, n-am găsit nimic... Dar am dori, dacă permiteţi, să luăm pentru câtva timp pacheţelul ăsta. Vă facem o listă şi...

Dădu din mână.

— Luaţi ce vreţi.

— Mâine vi le dăm înapoi, făgădui Vlček. Măcar să le numărăm...

— Nu-i nevoie... Mă duc pe la Milan...

— Bine faceţi, îl lăudă Exner. Dar, domnule Novák, sincer şi între noi: chiar nu ştiţi cine şi de ce ar fi putut face una ca asta?

Scutură din cap.

— Nici nu vreau să mă gândesc... E o prostie. Arată... parcă ar fi... o crimă sexuală.

— De ce? se miră Exner.

— O dată, la birou, am discutat despre crimele sexuale. Colegii spuneau că poate să-l apuce nebunia pe oricine, şi cel care-o comite e greu de găsit, aşa că m-am gândit că dacă n-aveţi, cum spuneţi dumneavoastră, motiv, că dacă, pur şi simplu, nici eu nu ştiu de ce, atunci poate numai asta... Domnilor... e de neînţeles...

— Este, aprobă, din toată inima, Mišar Exner.

62

Culesul ciupercilor nu-l linişti defel pe Josef Pilous. În loc să-i abată gândurile, ele îi reveniră şi se instalară cu disperată încăpăţânare, şi nu era chip să fugă de ele.

De obicei se ascundea în pădure de familie şi de oameni. Ca să rămână câteva ore singur, să nu fie silit să răspundă nimănui, să nu discute cu nimeni, să nu pară într-un fel sau altul, pur şi simplu ca să nu-l deranjeze tovărăşia oamenilor de care, datorită profesiei lui, era sătul până în gât.

Acum se simţea mai neliniştit decât fusese după-masa. Ceea ce înainte îi făcea plăcere – parfumul de lemn care arde, forfota aşezării stingându-se încet, pârâul, care se auzea de pe verandă – acum parcă îl apăsa.

Erau acolo soţia şi fiica şi cu toate astea, sau poate tocmai de aceea, simţea, gata să-l înăbuşe, apăsarea singurătăţii. Vorbea într-o doară despre tot felul de prostii.

— Eşti prea sensibil, îi spuse soţia.

— Trebuia s-o fi văzut, răspunse morocănos. Mă duc la culcare, declară după cină.

Urcă în dormitor, dar ştia că nu va reuşi să adoarmă. Aprinse veioza, luă prima carte care îi căzu în mână şi citi. Se strădui să citească. Era o încercare de evadare cu gândul din agitaţia şi realitatea zilei care tocmai trecuse. Evadare ce nu-i reuşi absolut deloc.

63

— Prostii, Mišarová se juca cu paharul în care se

rostogolea un coniac parfumat. Alibiul e o prostie... pentru o clădire ca a agenţiei, şi ar fi o prostie să vrei să stabileşti un alibi pentru oricine tocmai după-masa.

— De ce tocmai? întrebă Šimr.

— Fiindcă e ora schimbului. Oamenii merg la masă – şi, ştiu eu? – cine nu umblă degeaba prin clădire.

— Bineînţeles, aprobă Mišar. Motivul. Asta e cel mai important.

— Seamănă... spuse redactorul Král, deşi nu mă pricep, cu o crimă sexuală.

— Cineva dinafară? se miră Mišar. Cred că portarul l-ar fi observat.

— Ăla nu observă niciun elefant, oftă Mišarová. Ţi-ai găsit. Şi era, sigur, un bărbat?

— Dac-aţi fi văzut cum arăta... Nu putea fi decât un bărbat...

— Dumneavoastră n-aţi recunoscut-o?

— Nu v-aţi mira, dacă aţi fi văzut-o. Mai bine să nu mai vorbim despre asta, spuse Král scârbit. Nicio plăcere să-ţi aduci aminte de asemenea spectacol...

— Eu unul, recunoscu Šimr, eu unul aş fi picat lat.

— Mult n-a lipsit. Nováková... Věra o chema, nu? întrebă Král.

— Cred, răspunse Mišar. Věra, da, cred că Věra. De ce?

— E absurd să nu-ţi aduci aminte de cineva cu care te întâlneai aproape zilnic pe culoar...

— Lucra de la şapte dimineaţa, la trei pleca, spuse Šimr.

— Sau venea la trei şi pleca la zece, la unsprezece. Şi cât stăm noi în redacţie? După cum se nimereşte. Pe câţi oameni din agenţie nu-i cunosc!

— Sigur, aprobă Král. De fapt ăsta-i adevărul. Numai că, în legătură cu asta, mi-a venit o idee cu

totul ciudată...

— Şi anume? se interesă Mišarová, căci i se păru că tăcerea lui Král durase cam prea mult. Şi ea era nerăbdătoare. Şi tulburată de acest caz. Ce idee?

Nu ştiu nici ziua, nici ora, spuse Král prosteşte şi se corectă. Adică: oricare dintre noi poate să se trezească într-o situaţie foarte neplăcută, fără vina lui. O clipă, o admonestă pe Mišarová, care se pregătea să-l întrerupă din nou, aş dori să-mi termin ideea. Mai bine să dau un exemplu. Uite, Šimr. E însurat. Totul e în ordine şi normal, ca la oricare altul. Întâlneşte întâmplător o femeie. Măritată, să zicem. Nováková era măritată? Era. Deci o femeie măritată. Şi trăiesc împreună una din acele mici aventuri inutile. Poate nu e prima oară, asta n-are nicio importanţă. Şi deodată cineva, Dumnezeu ştie unde şi Dumnezeu ştie de ce, o ucide. Iar Šimr se află, din întâmplare, implicat. Şi orice alibi, după cum recunoaşteţi, e foarte incert. Şi uite-aşa Šimr e băgat în chestia asta până-n gât.

Interesant, declară redactorul Šimr, vrei prin asta să afirmi că presupui că Nováková avea pe cineva aşa cum sunt eu?

— Da.

— De unde poţi să ştii?

— Să ştiu, suta la sută, nu pot. Dar îmi pot imagina.

— Dovezi?

— Foarte vagi.

— Cuvinte goale, domnilor, declară Mišarová. Spune-odată, ce naiba, dacă ştii că avea un iubit sau nu.

— Tot ce ştiu, spuse Král alene, e că, în ultima vreme, un bun cunoscut al meu vorbea des la telefon cu o femeie care, sigur, nu era nevastă-sa. Că, ce-i

drept, în prezenţa mea îi spunea întotdeauna, la telefon, dumneavoastră, dar în acelaşi timp vorbea cu un ton care nu excludea, ba dimpotrivă, confirma că acest dumneavoastră era formal. Iar conţinutul? Ce să vă spun?! Oamenii care se cunosc bine se înţeleg din aluzii.

— Vrei să spui, rosti Mišar rar, că ştii pe cineva care era...

Král aprobă din cap.

— Dar nu pot dovedi.

— Şi cine anume?

— Responsabilitatea rostirii unui nume, în acest caz, este atât de mare, încât nu îndrăznesc...

— Prostii, îi întrerupse Mišarová. E clar ca lumina zilei. Nu poate fi decât cel care lucrează în birou cu tine. Pilous!

Redactorul Král, după o oarecare ezitare, aprobă din nou din cap.

64

Mišarová dădu pe gât restul de coniac şi îşi turnă iute altul.

— Ce prostie... protestă timid Šimr.

— Nu ştiu... rosti Mišar nesigur, dar e prea grav...

— Le-ai spus? întrebă Mišarová.

— Celor de la criminalistică? se miră Král. Nu. De ce?

— Evident. Nu are dovezi.

Mišar dădu din mână.

— Nu are, se codi Šimr, cu toate astea...

Amuţiră şi tăcură îndelung, până când Mišarová sparse tăcerea. Vorbea rar şi se uita din nou la

coniac, cum se rostogoleşte în pahar.

— Cred că ar fi, într-adevăr, mai bine să tăcem...

— Tăinuirea nu rezolvă nimic, declară Mišar. E o prostie. N-a făcut-o Pilous.

— Bineînţeles, aprobă nevastă-sa, dar poate chestia asta ar ajuta la descoperirea unor legături...

— E mai rău decât credeţi, zâmbi Král cu amărăciune. Crima s-a petrecut în jurul orei trei. Şi exact atunci l-am întâlnit pe Pilous, repezindu-se la lift... la liftul care duce la uşa aia...

65

Strălucirea farurilor maşinilor ce veneau din sens opus îl lovea în ochi. Un şir nesfârşit de lumini. Excursioniştii se întorceau în oraş.

Şoferul Tatrei 603 oficiale, Bohuslav Vok, conducea, în consecinţă, prudent. Pe bancheta din spate dormea liniştit Michal Exner. O luară apoi pe o şosea lăturalnică şi, pe un drum prăfuit de ţară aproape peste câmp, ajunseră în piaţa satului Libice. Exner îşi îndreptă cravata, se întinse, îşi luă rămas bun de la Bohouš şi aşteptă până când maşina dispăru într-un nor de praf.

De undeva dintre coroanele castanilor, o singură lumină galbenă simboliza iluminatul stradal şi tulbura noaptea liniştită.

Ca şi fereastra deschisă a hanului *La Koříinek.* În lumina ei tulbure, sub copacii de peste drum sclipeau din când în când lacul şi cromul Mercedesului lui Exner.

La fel ca în urmă cu câteva săptămâni, când venise aici pentru prima dată, liniştea era tulburată doar de

un lătrat îndepărtat şi, când se apropie de han, de plescăitul cărţilor de joc.

Urcă treptele de piatră – tocite de generaţii de cheflii – şi intră în local. Hangiul Kořínek, ca de obicei, se afla în spatele tejghelei vechi. Ştergea tabla roşie de aramă. Când Exner intră şi salută vesel şi zgomotos, Kořínek îi răspunse cam încurcat şi arătă, din priviri, spre uşa bucătăriei.

Exner îl ascultă bucuros, căci îi era foame. Dar când rămaseră singuri în bucătăria goală şi curată, lângă masa mare, bine frecată, când se aşeză, aşteptând nerăbdător să audă ce are domnul Kořínek să-i spună, întţepeni brusc.

— Vi s-a înlâmplat ceva, zise.

— Viaţa, rosti Kořínek, nu-i întotdeauna veselă.

— Ce vă frământă?

— Aş avea nişte şniţel de viţel. L-am păstrat de ieri.

— Bine, dar de ce nu-i viaţa veselă?

— Sunt situaţii... menţionă Kořínek. Diferite şi neaşteptate. Ce-ar fi să aruncaţi o privire în cameră, până pregătesc eu aici...

— Dar...

Kořínek strânse, nesigur, din umeri.

66

În zilele de duminică, restaurantul *La spicul de orz,* de la colţul străzii de lângă Agenţia de presă, părea întotdeauna mai elegant. Căci instalatorii, mecanicii, fochiştii şi toţi ceilalţi care, în zilele lucrătoare, veneau din cele câteva blocuri cu instituţii de primprejur, nu mai erau aici.

Ba s-ar putea spune ca *Spicul de orz* semăna cu un

local intim. Clienţii erau, în cea mai mare parte, oameni care veniseră să-şi petreacă duminica la Praga şi nu ştiau ce să mai facă până la plecarea autobuzului sau a trenului.

La tejghea stătea Gustav Šoule, fochistul agenţiei.

— Iisuse, zău că nu ştiu, îi repeta, poate pentru a şasea oară, responsabilului. Jur, omule, că habar n-am.

Acesta întinse mâna în spate, pe un raft, şi îi oferi lui Šoule o ţigară scurtă de foi.

— Am primit după-masă o cutie de la un neamţ. Eu n-aş suporta chestia asta.

— Ce anume?

— Vina, spuse cârciumarul posomorât. Sau conştiinţa încărcată, Gustav, tot una-i. Aprinse un chibrit şi-l ţinu sub vârful ţigării lui Šoule. Ţigara de foi se mişca neliniştită.

— Nu-i de colea, ce zici?

— Cine?

— Ţigara. Cine credeai?

— Čmelík.

— De când îl cunoşti?

— De câteva săptămâni. Un om de treabă.

— Dar când se pileşte...

— Aşa-i. Asta aşa-i. De n-ar trăncăni tot timpul despre femei. Iisuse! S-a stins. Mai dă-mi un chibrit.

— Ţine cutia. Cumpăneşte în sufletul tău. Uite cum trebuie să judeci: Aici sunt eu. Şi aici ceilalţi. Şi cămaşa e mai aproape de corp decât haina. Umplu un semicerc de halbe şi se duse să le împartă pe la mese. Gustav Šoule îl urmări cu o privire stinsă. Responsabilul se întoarse şi începu să spele alte halbe.

— Mie mi se părea, începu Šoule nesigur, un

nătărău de treabă...

— Condamnat pentru acte de violenţă, grozav nătărău, n-am ce zice!

— Păi dacă ei, oricum, ştiu totul...

— Care ei?

— Ăia... criminalistica, nu? Iisuse, păi ei au cartoteci. Trebuie să aibă.

— Cartoteca înseamnă fişe moarte, Gustav.

— Ştiu c-a dormit în sala cazanelor.

— Faptul că un om doarme undeva, nu dovedeşte nimic.

— Dumnezeule, rosti Šoule disperat, iar mi s-a stins.

— Ţigara e bună, dar s-a umezit... Au vorbit cu el şi i-au dat drumul...

— Eşti singurul, spuse dur cârciumarul, şi eu pot depune mărturie în faţa întregii lumi că e aşa, care l-a întovărăşit în sala cazanelor – şi asta chiar în perioada critică. Şi să nu-ţi închipui, prietene, că pe tine nu te sondează..

— Cum, pe mine?

— Clar. Eşti băgat în treaba asta ca şi el. N-ai impresia?

— Da’ cu mine au vorbit foarte frumos... spuse, nesigur, Šoule. Prieteneşte.

— În felul ăsta ţi-au arătat precis că eşti şi tu printre fişele alea.

— Iisuse! Ce fişe?

— Ale suspecţilor.

— Da’ ce să le fi spus? Eu n-o cunoşteam.

— Pe lumea asta, i se adresă sever responsabilul, există şi crime sexuale.

— Iisuse!

— Gustav, te sfătuiesc ca prieten, eu m-aş duce şi

le-aş spune tot ce ştiu. De la *a* la *z.* Uite-aşa.

— Da’ eu, pentru numele lui Dumnezeu, nu ştiu nimic!

— Ştii ce zicea. Şi mi-ai mărturisit că asta nu le-ai spus-o. Pot depune mărturie.

— Despre ce, pentru Dumnezeu? Eu ţi-am zis că nu le-am zis nimic? Dă-mi o... ei...

— Secărică?

— Îhî.

— Mică.

— Mare. Ai depune tu mărturie împotriva mea?

— Nu împotriva ta, pentru adevăr. Pentru liniştea mea sufletească, Gustav. Sau pentru conştiinţă, spune-i cum vrei.

Šoule dădu paharul pe gât.

— Aşadar mă sfătuieşti să-i caut eu.

— Aşa ar trebui, Gustav.

— Iisuse, spuse Gustav Šoule, distrus.

67

Peste arinii de lângă pârâu şi peste întreaga vale coborâse liniştea însingurată a nopţii.

Forfota care culminase în primele ore ale serii, când locuitorii temporari îşi părăsiseră cabanele şi plecaseră pe la casele lor, se domolea treptat. Josef Pilous nu mai avea ce să asculte şi se străduia să fugă de povara propriilor gânduri. N-ar fi reuşit să se concentreze asupra unei cărţi. Ghicea cine din ce cabană anume porneşte maşina, pe unde iese în şosea, şi în gând urmărea drumul maşinilor după zgomotul cu care se îndepărtau.

După ora zece se culcară şi, desigur, adormiră şi

soţia şi fiica lui. Erau obişnuite să rămână, din când în când, singure. Poate că nici nu le displăcea. Iar Pilous era bucuros că reuşea – atunci când voia – să fie departe de ele, ba chiar era convins că e avantajos pentru toate părţile implicate.

Numai că niciodată nu-şi dăduse seama de un lucru pe care îl pricepea abia azi. Şi anume că aici, în familie, nu există nimeni cu care, în afara *plăcerii* singurătăţii, să poată purta şi *povara* ei.

Şi cu cât înainta seara, cu cât se împlinea noaptea, purta acea povară din ce în ce mai greu; îl înăbuşea şi i se părea că tavanul de lemn şi grinzile coboară din ce în ce mai jos, ca să-l strivească de podea ca pe o muscă.

Deschise încet uşa de la balcon, îşi luă un scaun şi se aşeză afară, învelit într-o cuvertură.

Din lunca umedă din vale, acolo unde pârâul îşi pierdea ritmul şi mişcarea, răsuna orăcăitul broaştelor. În coroanele arinilor, din când în când, se foia ceva. Stelele nu se vedeau, un aer umed umplea valea, aer care spre dimineaţă se preschimbă în aburi de ceaţă.

Voia să chibzuiască, dar nu putea.

Să doarmă – nici gând de aşa ceva.

Voia să vorbească, dar nu avea cu cine. Cu broaştele? Prostie! Cu arinii? Ridicol! Dar o salcie găunoasă? Unde să găsească o salcie găunoasă?

Deşi se străduia să bagatelizeze problema, nu reuşea. Chiar dacă anii petrecuţi într-o muncă ce-i oferea – cum nu oferă multora – posibilitatea să trăiască într-un mediu care, pentru un cetăţean normal nu va fi nicicând normal, despre care acesta va afla întotdeauna numai din veşnic repetatele comunicate cum că cutare şi cutare au organizat o

recepţie în onoarea lui cutare şi cutare şi că acea recepţie s-a desfăşurat într-o atmosferă prietenească, cordială, foarte prietenească, foarte cordială sau pur şi simplu s-a desfăşurat, şi că la ea au participat cutare şi cutare şi câţiva membri ai corpului diplomatic, sau corpul diplomatic sau... ş.a.m.d., chiar dacă aceşti ani îi oferiseră prilejul de a cultiva în el un cinism nemărginit, nu putea aplica acest cinism la situaţia în care se afla. Nu era cu putinţă să rămână aici, în balconul vilei, să asculte noaptea şi să tacă.

Tensiunea în care trăia era atât de puternică, încât lumea începu să se clatine sub ochii lui. Nu putea nici măcar să se ridice şi să se plimbe. Le-ar fi trezit pe cele două femei care dormeau jos. Nu putea umbla încolo şi încoace, nu putea vorbi de unul singur, bate din picior, fuma şi ciocăni cu degetul în pereţi şi în lucruri.

Nu-i rămânea decât să stea liniştit sau să doarmă.

Să stea liniştit sau să doarmă liniştit.

Să fumeze în tăcere şi să privească întunericul. Şi să asculte pălăvrăgeala broaştelor.

Se ridică, duse încet scaunul şi pătura la loc, mâzgăli pe o bucată de hârtie că a trebuit să plece şi în clipa aceea îi era perfect egal dacă soţia îl va crede sau nu, dacă-i va pretinde mai mult sau mai puţin energic explicaţii sau amănunte.

Se îmbrăcă, stinse lumina, coborî încet şi o clipă ascultă dacă dorm amândouă. I se păru că da.

Aşeză, pe dibuite, biletul pe masă, scoase încet legătura de chei din broască şi o puse lângă bilet. Folosi apoi cheia lui şi încuie cu grijă şi fără zgomot cabana pe dinafară.

Roua căzuse din belşug. Până să ajungă la maşină, pantofii îi erau uzi şi pantalonii jilavi.

Pentru prima dată de când avea cabana asta era bucuros că e silit să lase maşina departe.

Porni, şi musculiţele şi fluturii de noapte îşi începură dansul în faţa farurilor.

Maşina se hurduca pe drum. Luă viteză şi se simţi uşurat pentru că, în sfârşit, trebuia să fie atent la altceva decât la gândurile lui.

Se descurcă printre serpentinele strânse, ieşi din vale şi sus, pe drum drept, acceleră. Vântul şuiera pe lângă fereastra întredeschisă.

Noaptea era mai plăcută în mişcare decât în repaos. I se părea numai. Noaptea era la fel, el însă se simţea mai bine, fiindcă se hotărâse să se urnească din loc.

68

Îşi făcea bagajul.

Michal Exner era singur în camera hanului *La Kořinek* şi-şi făcea bagajul, se mişca sprinten şi fluiera încetişor.

Pe patul aşternut zăcea un plic rupt în grabă şi lângă el se lăfăia o scrisoare. Era scurtă, aproape ştiinţific de aridă:

Iartă-mă,

n-ar fi trebuit, probabil, să pleci. A venit cineva, un om pe care-l cunosc mai de mult decât pe tine. A aflat unde sunt. N-are a face. A dormit în oraş, a venit până aici, ca să mă vadă, şi m-a găsit singură. Azi m-a convins. Probabil are dreptate.

E. H.

Pentru căpitanul Exner era o lovitură, dar nu tragică. Când primul val de durere trecu, simţi chiar o oarecare uşurare şi se apucă, cu poftă, de împachetat.

Chemă Praga şi-i comunică lui Beránek că, datorită importanţei cazului, se întoarce chiar în noaptea aceea.

— E întunecoasă, menţiona Beránek.

— Nu prea, îi spuse.

— Pot să-ţi cânt?

— De ce nu? De obicei însă îmi cântă Vlček. Are ureche şi voce mai bune.

— *Mâine dimineaţă, fix la no-ouă,* cântă sublocotenentul Beránek, *am întâlnire cu un în-geer, păru-i luminează ca* o *flacără de aur...*

— Puşlama ce eşti!, spuse înverşunat Michal Exner şi închise.

69

Telefonul sună pe noptiera de lângă doctorul Erlich Bouda. Bouda întinse mâna după receptor. Nici nu se sperie, nici nu sări în sus, nici nu întredeschise ochii, cu siguranţă că nici nu se trezi de-a binelea. Când era de gardă, cam pe la ora asta de după miezul nopţii începea, în mod curent, ziua lui de lucru.

Căci doctorul Erlich Bouda era ginecolog.

Duse receptorul la ureche, pe pernă.

— Azi nu sunt de gardă, spuse. Deşi, de fapt, dormea încă, în capul lui era clar care-i sunt îndatoririle.

— Aici poarta, zise glasul din receptor.

— Azi nu sunt de gardă, repetă doctorul Bouda cu

răbdare şi calm. Doctoriţa...

— Domnule doctor, vă caută domnul Pilous.

— Ce? abia acum începu Bouda să se trezească. Ce-i?

— Vă caută domnul redactor Pilous şi eu ştiu că nu sunteţi de gardă, dar el spune că n-a venit cu vreo femeie care naşte...

— Atunci dă-i drumul.

— Nu vă supăraţi domnule doctor, dar eu nu pot să las poarta. Nu e...

— Nimereşte el, spuse Bouda şi închise telefonul.

Aprinse lampa şi se dădu, cu greu, jos din pat. În zece ani de spital nu se obişnuise încă să se trezească iute şi, vioi, să se poată apuca imediat de treabă. Merse clătinându-se până la lavabou, se spălă pe dinţi (spălatul pe dinţi îl trezea întotdeauna cel mai bine) şi se clăţi pe faţă. Toate astea le făcu pe jumătate adormit.

Abia pe urmă îşi dădu seama că e o prostie, de ce să vină Pilous la el la miezul nopţii?!

Deschise uşa chiar în momentul în care Pilous cotea de pe culoarul principal. Îi făcu doctorului semn cu mâna, îl salută şi până să intre, îi spuse scurt, din prag.

— Iartă-mă, Erlich, dar am dat de belea.

Bouda strânse ochii şi, neînsufleţit parcă, se duse la lavabou şi bău multă apă. Pe urmă puse de cafea.

Avea impresia că visează încă. Dar din comportamentul lui Pilous înţelesese că nu-i vorba de un fleac.

Se aşezară la o măsuţă, redactorul bău şi se strâmbă fiindcă îşi arse limba..

— Fir-ar... Scuză-mă, Erlich.

— Te simţi prost?

— Eu? Nu. Adică da. Dă-mi o ţigară... Şi-o aprinse. La noi a fost ucisă... Vera e moartă.

— Ce?!?

— A omorât-o cineva, omule.

— Prostii!

— Nu, nu, prietene. Am văzut-o. Nu ştiau cine e, aşa că ne-au arătat-o câtorva... Am crezut că leşin.

— La morgă.

— Da.

— Şi cum au omorât-o, pentru numele lui Dumnezeu?

— Nu ştiu. Oricum, groaznic. Înţelegi, prietene, cine a făcut-o, i-a zdrobit toată faţa. N-am putut rezista, aşa c-am venit la tine...

— Vrei un calmant? Sau să-ţi fac o injecţie?

— Cred c-aş adormi pe loc.

— Exact ce-ţi trebuie.

— N-am dormit de două nopţi. N-am dormit ca lumea de două nopţi. Numai că trebuie să discut cu cineva, pentru că... N-am mărturisit.

— Ce anume?

— În general. Nimic.

— În cazul ăsta. Prietene, spuse doctorul Erlich Bouda, chiar c-ai dat de belea.

70

Noaptea era atât de caldă, încât nici n-a fost nevoie să ridice capota maşinii. Ce-i drept, îi cam sufla vântul în ceafă, dar rezolvă problema punându-şi pe cap o pălărioară fistichie din piele, cu care ziua n-ar fi îndrăznit să iasă pe stradă.

Era bucuros că e noapte şi că e singur şi-şi poate

face ordine în gânduri. Numai că gândurile erau atâtea, încât aproape că nu merita osteneala să încerce să le ordoneze.

Aşa că preferă să respire aerul curat; nu se grăbea şi se bucura de drum. Mercedesul aluneca asemenea unui cărăbuş negru, iar căpitanul Michal Exner fluiera încetişor şi fals.

Străzile oraşului erau aproape pustii şi tramvaiul de noapte se plictisea la cap de linie.

Opri în faţa casei unde locuia şi se duse să deschidă poarta, ca să intre cu maşina în curte, sub streaşină. O umbră neagră se dezlipi dintr-un colţ întunecat şi se îndreptă spre el.

Observă umbra şi aşteptă cu cheia în mână.

— Bună seara, spuse sfios umbra; era Gustav Šoule. Nu ştiu dacă vă aduceţi aminte de mine.

— Sigur că îmi aduc. Dar de ce îmi păziţi casa, domnule Šoule?

— Păi dacă vreau să vă spun ceva...

— Puteţi să-mi spuneţi şi mâine.

— Nu pot. Eu...

— Ba puteţi. S-a întâmplat ceva?

— Iisuse Hristoase, nu! Adică... M-a trimis domnul Beránek.

— Atunci spuneţi, ce-i?

— Păi e cam greu, domnule, domnule...

— Căpitan, spuse Michal Exner. Pe lumea asta sunt multe lucruri grele, domnule Šoule. Ca, de exemplu, bara aia de fier din sala cazanelor de la voi.

— Aici nu-i vorba despre bara aia, domnule căpitan.

— Atunci despre ce e vorba?

— Despre Čmelík. Despre Petr.

— În cazul ăsta ştiţi ce, domnule Šoule, spuse

Exner amabil. Alături e un parc, haideţi la o mică plimbare. O să ne facă bine.

71

Aici, în mijlocul unor clădiri vechi, ce-au fost construite cu economie, nu rămăsese loc şi pentru un parc. Erau doar câţiva copaci, câteva bănci, un gazon cu iarbă ofilită şi nişte straturi de floricele.

Începură să se plimbe în jurul acestor straturi.

— Mă mustră conştiinţa, declară Gustav Šoule. Tovarăşe, doar e vorba despre o crimă...

— E, aprobă Exner.

— În viaţa mea n-am turnat pe nimeni. Numai că, Iisuse, asta nu-i turnătorie.

— Ce nu-i turnătorie, domnule Šoule?

— Dacă spun ce-am auzit.

— Nu-i turnătorie. Dar nici ca mărturie nu prea are valoare.

— Iisuse, e clar. Nu pot depune mărturie, tovarăşe căpitan, fiindcă n-am văzut nimic. Da’ eu am fost cu Čmelík la restaurant.

— Când?

— Sâmbătă după-amiază.

— La ce oră?

— Cum v-am mai spus. Se potriveşte. Numai că eu – fără vreo intenţie, Dumnezeu mi-e martor...

— Sigur că e, spuse Exner cu evlavie în glas. Sigur. Ce n-aţi spus?

— Ce tot trăncănea Čmelda...

— Čmelda?

— Aşa-i spun eu, Čmelda.

— Aha. Şi ce trăncănea. O amenința?

— Pe cine?

— Pe doamna de la telex.

— Pe fata ucisă? Iisuse, n-am spus una ca asta? se sperie Gustav Šoule. Nu amenința pe nimeni. Avea chef de-o femeie. Înțelegeți? Turuia întruna că merge după fete.

— Care fete? întrebă Michal Exner interesat.

— Așa, în general. Între noi: când se cherchelea, Čmelda era ca un taur. Să nu-i fi stat nimeni în cale. Și, ce-i drept, cum vede o femeie...

— Interesant, menționă Exner. Și pe urmă?

— Păi, nimic. Nu vă trece nimic prin cap?

Michal Exner dădu din mână.

— Mie îmi trec o mulțime de lucruri prin cap, domnule Šoule. Dar dumneavoastră?

— Nici măcar. Dar, drept să vă spun, chestia asta m-a dat gata. Uneori vorbesc și eu așa, cu mine. La fel și acum. Iisuse, e groaznic!

— E.

— Iisuse!

— Așadar, domnule Šoule, dumneavoastră credeți că după ce l-ați culcat pe Čmelík și ați plecat, Čmelík s-a trezit și s-a dus să caute o femeie. A întâlnit-o pe Věra Nováková, s-a dat la ea, ea i s-a opus și asta o fost.

— Da, ridică Gustav Šoule mâna, cu un gest larg, Dumnezeu din ceruri știe că eu nu cred nimic. Čmelda mi-e prieten...

— Un bătăuș, remarcă Exner. Condamnat pentru acte de violență.

— Totdeauna i s-a opus câte cineva. Eu nu cred nimic. Pe mine, conștiința...

— Și sufletul.

— Și.

72

La cântatul cocoşilor, pe Michal Exner îl trezi un glas gingaş. Deschise ochii.

Pe patul lui şedea sublocotenentul Beránek şi fredona încetişor.

— *Mâine dimineaţă. Fix la no-ouă...*

— Ce banc prost! spuse Exner dezgustat. Dacă nu eram singur?

— Aş fi tras cu ochiul, răspunse Beránek şi aş fi şters-o pe nesimţite. N-am vrut să te trezesc brusc, cu telefonul.

— Ce frumos din partea ta! declară Exner. Mulţumesc pentru vizită şi noapte bună. Dacă ai chef, poţi să-mi faci o cafea. Închise ochii.

— A fost Šoule la mine...

— Ce coincidenţă. Şi la mine. Dorm.

— Şi acum o jumate de oră a telefonat Pilous.

— E la cabană.

— Nu.

— Ia te uită.

— Ar vrea să discute cu tine.

— Unde e? După uşă?

— Nu, spuse Beránek zâmbind galeş, la maternitate.

73

Căpitanul Michal Exner se ridică în capul oaselor.

— Tovarăşe sublocotenent, ia suflă-ncoace!

Berának îi suflă drept în faţă.

— Nu beau niciodată când sunt de serviciu.

— Unde e Pilous?

— La maternitate, răspunse calm Berának. Cel puţin aşa pretindea.

— Şi tu l-ai crezut?

— De ce nu? Am telefonat acolo şi portarul mi-a spus că, într-adevăr, un oarecare domn Pilous a venit după miezul nopţii la un oarecare doctor Bouda. Erlich Bouda.

— De ce tocmai la maternitate?

— Asta nu mi-a mai spus. Presupun însă, adăugă Berának, că avea el un motiv.

— Probabil, aprobă Exner şi se dădu jos din pat.

— Altceva?

— Mai întâi a telefonat la noi şi de-acolo i-au dat numărul meu. A sunat imediat după ce am ajuns acasă. Am stat toată seara cu Vlček.

— La restaurant?

— Da. La Melbasy, într-un separeu.

— Singuri?

— Cu cutia cu hârtii de la Novák.

— Şi?

— Să recapitulăm?

— Eventual.

74

Sublocotenentul Berának frunzări celebrul său carneţel.

— De fapt a fost o mare plictiseală. Am făcut un fel de mică statistică preliminară... Dacă te interesează... Câte scrisori, câte vederi, de la cine... Numele mic.

Prieteni comuni Jitka şi Jirka, Milada, Vojtěch... alţi câţiva. Da, aş bea ceva. Am văzut că ai nişte suc în frigider. Aşa.

— Martell nu vrei?

— N-ai tu Martell. De vrut aş vrea.

— Nu am. Mai departe?

— Un pachet mare, căruia i-am putea da titlul general: învăţarea limbii engleze. Notiţe, cuvinte, traduceri şi altele. Tot aici, câteva reviste. Numai că eu nu ştiu englezeşte, aşa că n-am putut citi nimic şi, bineînţeles, nici Vlček. Deci dacă printre ele există unele însemnări, urmează să le dezlegi tu. Pe urmă vreo două reţete, câteva chitanţe. Da. Ceva interesant poate ar fi. Date.

— Ce anume?

— Date, repetă Beránek cu încăpăţânare. O mulţime de date. Cincisprezece, douăzeci. Şi la patru date, câte un nume.

Beránek râse încetişor.

— I-am telefonat din nou sărmanului Novák. Nu cunoştea numele alea.

— Ai hârtia la tine?

— N-o am. Ţi-o dau mâine.

— Date! Exner strânse din umeri. După cum ştii, femeile...

— Îşi fac, de obicei, cerculeţe în agendă. Dar nu scriu date pe hârtie. Şi mie mi-a dat prin cap deşteptăciunea asta. Numai că nu corespunde.

— Ce ştii tu.

— Nu corespunde, se încăpăţână Beránek. Vezi tu mâine.

— Atunci o fi vreun fleac. Rufele date la spălat sau aşa ceva.

— Poate. Dar şi-aşa pare cam ciudat. Ştii ce, hârtia

asta o prezint separat, ca pe-o enigmă. Bine?

— Eventual. Mergem?

Coborâră scările şi Beránek continuă cu glas scăzut:

— Lista aia mi-a atras atenţia fiindcă nu intră în nicio categorie. Mai departe... Prea multe n-am găsit. Scrisorile de dragoste ale lui Vladimír Novák.

— Interesant...

— Nu. Nu-s deloc interesante.

— Nu la asta m-am referit. Că le-a păstrat.

— Aşa se obişnuieşte în toate familiile, nu?

— Scuză-mă, strânse Exner din umeri. N-am experienţă. Vrei să deschizi poarta?

— Se-nţelege.

Beránek nu numai că deschise poarta, dar o şi închise cu o grijă inutilă. Se aşeză lângă Exner.

— Încotro? întrebă Michal.

— Ţi-am mai spus. La maternitate.

— La care anume?

— La sfântul Sebastian. Apropo – ce ţi-a zis domnul Šoule?

— Simţea nevoia să-şi descarce sufletul.

— Hm... Beránek se scărpina după ureche. Am impresia că nu e singurul...

75

Maternitatea La sfântul Sebastian se numără printre cele mai cunoscute. Nu numai datorită unei tradiţii respectabile şi bunei ei reputaţii, ci şi datorită arhitectului care o proiectase aici, în Europa centrală, ca pe o veche abaţie engleză din cărămizi roşii, înconjurată de un gard înalt din acelaşi material.

Astfel că, în afara scopului pentru care fusese construită, slujea ca unic decor pentru cineaştii Europei centrale care voiau să prezinte autentica *merry old England*[6].

Opriră în faţa intrării gotice şi, până să coboare din maşină, poarta se şi deschise, portarul ştiind că trebuie să acţioneze prompt şi plin de grijă.

Rămase însă cam mirat când văzu în faţa porţii doi bărbaţi.

— În vizită, spuse Exner. La doctorul Bouda.

— Îl chem imediat.

Beránek cercetă cu privirea plafonul boltit.

— Eu mă duc să mă culc, declară visător.

— Unii, au noroc, spuse Exner şi căscă. La agenţie vin abia după-amiază. Dacă mă trezeşte cineva înainte, îl împuşc.

— Apropo: ai primit muniţii?

— Ce fel? se miră Exner. Eu nu trag.

— Trebuia să le ridicăm, spuse Beránek. Acum o lună.

— Am destulă, n-am pus mâna pe revolver de când mi l-au repartizat. Cred c-a ruginit... Somn uşor, îşi luă rămas bun şi ieşi în întâmpinarea unui bărbat în alb.

— Doctorul Bouda?

— Da. Dumneavoastră?

— Căpitanul Exner. Michal Exner. Poftiţi legitimaţia mea.

— Nu-i nevoie. Vă rog să poftiţi...

Îl conduse pe Exner pe culoarele tăcute, în partea din spate a clădirii.

— Frumoasă clădire, remarcă Exner. N-aş fi crezut niciodată că voi veni aici la ora asta.

---

[6] Bătrâna Anglie veselă (în engl. în original).

— Nu spuneţi vorbă mare, rosti doctorul Bouda. Vi se poate mtâmpla foarte uşor ca, exact la ora asta, să pendulaţi şi dumneavoastră pe coridor. Aici locuiesc.

— Celibatar?

— Nu. Dar n-avem locuinţă în Praga.

— Bună dimineaţa, îl salută Michal Exner cordial pe redactorul Pilous. Pentru Dumnezeu, ce căutaţi aici?

Pilous se ridică şi, cam şovăitor, îi întinse lui Exner mâna.

— Doctorul... Bouda... E prietenul meu... am fost colegi... de şcoală...

— Un moment nepotrivit pentru vizite, remarcă Exner. La cântatul cocoşilor, e cam nepotrivit...

— E ceva... serios...

— Să vă las singuri? întrebă Bouda.

— De ce? se miră Michal. Presupun că domnul redactor v-a informat deja, în amănunt, aşa că s-ar putea să vă plictisiţi. Dacă nu aveţi unde să vă duceţi, încercaţi să mai suportaţi odată.

— Din păcate nici nu vă pot oferi nimic.

— Nu-i o regulă, domnule doctor, spuse Exner, ca în asemenea împrejurări să mi se ofere ceva. Se tolăni satisfăcut în fotoliu. Pot fuma aici? E voie? Mulţumesc. Despre ce e vorba, domnule Pilous?

Pilous se foi neliniştit.

— Într-adevăr, am discutat despre asta cu prietenul meu, pentru că e întrucâtva... întrucâtva mai bine informat de problemele mele personale... oricum voiam să vin la dumneavoastră... eventual mâine... dar Erlich m-a sfătuit că poate ar fi mai indicat să nu aştept dimineaţa... Mă aflu, într-adevăr, într-o situaţie foarte dificilă... vorbea cu greu, dar lui Exner nicio clipă nu-i trecu prin gând să-l ajute cu un cuvânt amabil. Aşa că v-am chemat... Ieri eram distrus... şi

nu v-am spus adevărul. O cunoşteam.

— Pe cine? întrebă Michal.

— Pe Věra... adică, da. Pe Věra Nováková... Am fost prea surprins... A fost, pentru mine, o lovitură... O cunoşteam foarte bine.

— Foarte?

— Da... adică: eram prieteni...

— Vreţi să spuneţi, domnule redactor, întrebă amabil Michal Exner, că victima era amanta dumneavoastră?

— Da.

— Se ştia?

— Adică... la ce vă referiţi?

— Dacă ştiau la serviciu, soţia dumneavoastră, cunoştinţele.

— Nu. Nimeni. Poate cineva băgase de seamă... Nu ştiu. De ştiut ştia Erlich.

— Întrerupere de sarcină?

— Da.

Exner se adresă doctorului Bouda.

— Când?

— În primăvară, pe la jumătatea lui februarie. Bineînţeles, legal. Prin comisie.

— Desigur, spuse Michal Exner. Şi în termen.

— Da, spuse Erlich Bouda, Aşa cum se procedează în asemenea cazuri...

— Discret, îl completă Exner. Asta, evident, schimbă situaţia, domnilor. Tovărăşia dumneavoastră e plăcută, dar trebuie să ne despărţim. Când am venit, doctore, v-aţi oferit să ne lăsaţi singuri. Permiteţi-mi să accept acum oferta dumneavoastră. Sigur înţelegeţi de ce.

— Sigur, răspunse doctorul Erlich Bouda, dar la drept vorbind, la ora aceea şi după o noapte albă,

capacitatea lui de înţelegere se tocise neobişnuit de mult. Mă găsiţi la numărul două sute cincisprezece.

— După ce termin de discutat cu domnul Pilous, o să vă rog să-mi acordaţi şi dumneavoastră câteva minute.

76

După ce Bouda ieşi, Exner se ridică sprinten şi se întinse.

— Aşa. Acu-i acu'. Ce-i de făcut? Ştiţi că v-aţi aflat exact în momentul critic într-un loc neobişnuit de nepotrivit.

— Numai că eu sâmbătă seara. Nu ştiam...

— Ce nu ştiaţi?

— Cine e...

— Ce să fie?

— Cine e... cine e victima...

— Puteaţi să ştiţi, spuse Exner cu uşurinţă, şi nu e obligatoriu să fi ştiut. Nu se poate dovedi.

Pilous roşi.

— Într-adevăr, nu se poate. E de rău...

— E, consimţi Exner din toată inima. Să încercăm să recapitulăm, ce părere aveţi?

— Vă rog... cum...

Îl întrerupse:

— Când aţi cunoscut-o?

— Cam acum o jumătate de an.

— Cam?

— Da...

— Ştiţi ce, de obicei îndrăgostiţii ţin foarte bine minte când s-au cunoscut.

— Da... aşa e... adică...

— V-aţi încurcat destul până acum, spuse Michal Exner rece. Încercaţi să vă descurcaţi cât mai bine.

— De Anul Nou. Era de serviciu. Ne-am întâlnit lângă reşoul de pe culoar. Nu aveam mult de lucru, pretutindeni oamenii petreceau şi n-aveam chef să mă duc acasă. Pe urmă, însă, când am plecat... Împreună... Nu acasă, ne-am plimbat mult timp prin oraş. Cum se întâmplă, şi apoi...

— Cât de des vă întâlneaţi? Nu mă refer la serviciu.

— De două-trei ori pe săptămână.

— Unde?

— Mergeam cu maşina afară din oraş. Pe urmă un coleg, care a plecat în străinătate, mi-a dat cheia locuinţei lui. Habar n-avea cu cine voi merge acolo. Zău – şi încă nu s-a întors. E în Orientul mijlociu.

— Vă înţelegeaţi?

— Da... altfel n-am fi fost împreună.

— Nu e cu putinţă să nu fi avut şi certuri.

— Nu ne certam.

— Ce gândeaţi despre ea? O clipă, mai clar: nu aveţi vârsta la care să vă îndrăgostiţi prosteşte, romantic. Cu siguranţă că o judecaţi într-un fel.

— Vă mărturisesc că îmi impunea destul de mult. Era curajoasă, răzbătătoare, poate prea dură, interesată...

— Rece?

— Nu în relaţiile cu mine. Uneori însă aveam impresia că e cam închisă.

— Deci nu genul ce-i în guşă şi-n căpuşă.

— Nu, poate că şi asta îmi făcea bine. Şi nu era hipersensibilă.

— Dar soţul ei?

— Nu vorbeam despre el. Aveam impresia că îl cam dispreţuieşte.

— Voiaţi să vă luaţi?

— N-am discutat despre asta. Cred însă că aş fi luat-o, dacă împrejurările... obligaţiile, mi-ar fi cerut-o.

— Copilul acela nenăscut?

— Spunea că e al meu.

— Spunea?

— Nu ştiu ce relaţii avea cu soţul ei. Cred că dacă n-ar fi fost al meu, nu s-ar fi ostenit să se supună procedurii aceleia neplăcute cu comisia pentru întreruperi de sarcină.

— S-ar putea să aveţi dreptate. Şi în ultima vreme?

— Era vizibil mai bine dispusă.

— Mai bine dispusă?

— Da, spuse Pilous, surprins parcă. Ba chiar mai veselă. Da, sigur era mai veselă.

— Ştiţi de ce?

— Am întrebat-o. Da, chiar am şi întrebat-o, fiindcă era foarte vizibil.

— Şi ce v-a răspuns?

— Mi-a spus: Nimic special – închipuieşte-ţi, e ca şi cum aş fi câştigat la Pronosport.

— Textual.

— Da.

— Cam ciudat.

— Da. Chiar aşa. Şi eu i-am cerut explicaţii, dar a râs şi mi-a spus că o să aflu eu. Cu timpul.

— Când aţi discutat despre asta.

— Joi. Joi seara. Atunci ne-am întâlnit ultima dată. Stabiliserăm să ne vedem sâmbătă după-amiază şi să rămânem şi seara împreună. Credeam c-o să-mi spună, nu avusesem timp să insist, vorbiserăm despre asta la despărţire. Iar vineri, pe culoar, mi-a spus că nu ştie dacă va putea veni sâmbătă. Că urmează să sosească părinţii soţului în vizită.

Sâmbătă am vorbit cu ea la telefon, să aflu cum a rămas...

— Ce?

— Nu înţeleg.

— Cum a rămas ce?

— Aha! Păi, dacă vin părinţii. Mi-a răspuns foarte vag... că-mi lasă ea vorbă. Sau la şeful de tură, sau pe masă, în biroul meu. Era cu totul neobişnuit. Nu voiam să afle cineva despre noi. Pentru prima dată propunea aşa ceva, am vrut să obiectez, dar a închis telefonul M-am jenat s-o chem din nou.

— Când aţi mai vorbit pe urmă cu ea?

— Pe urmă n-am mai vorbit deloc.

— Aţi văzut-o?

— Nu. Ultima dată ne-am văzut vineri, pe culoar, după cum v-am zis...

Michal Exner zâmbi trist:

— Ar mai trebui să-mi spuneţi ce mi-aţi ascuns referitor la deplasările dumneavoastră prin agenţie sâmbătă după-masă şi seara. Mă interesează îndeosebi, domnule redactor, perioada între orele două şi cinci.

— Fiindcă nu mi-a telefonat, m-am dus la telex...

— Când?

— Cam în jur de trei, nu ştiu exact ora.

— Aţi riscat una ca asta?

— Să risc? De ce?

— Tăinuirea, domnule Pilous! Secretul. Secretul legăturii dumneavoastră!

— Da. Am riscat.

— Motivul?

— Eram nerăbdător... Pe scurt, mă bucurasem la gândul acelei după-amieze şi seri, rareori aveam la dispoziţie atâta timp pentru noi.

— Deci vă bucuraţi, v-aţi dus la ea şi ea?

— Nu era ocolo. Bineînţeles n-am întrebat ce face, unde o găsesc.

— Da. Bineînţeles. Şi pe urmă?

— Pe urmă am mai telefonat o dată, când m-am întors de la masă, şi încă o dată, când am venit de la recepţie... m-am dus şi la şeful de tură, dar nu aveam niciun mesaj, nici pe birou nu era nimic...

— Aşa că v-aţi hotărât, aţi ieşit ca un hoţ pe fereastra closetului şi aţi şters-o prin curte.

Pilous zâmbi nesigur.

— Păi...

Michal Exner oftă.

— Mare bucurie, domnule Pilous. Găsiţi-mi-l pe doctorul Bouda şi, dacă sunteţi atât de amabil, aşteptaţi-mă eventual afară, la maşină. Într-o clipă vin şi eu.

77

— Ce întâmplare dezagreabilă, spuse doctorul Erlich Bouda posomorât.

— Aşa e, admise, din toată inima, Michal Exner. Mai mult decât dezagreabilă, domnule doctor. E vorba despre o crimă. V-o amintiţi pe Nováková?

— Puţin.

— Hm...

— Destul de frumoasă... Inteligentă... Evident, o părere... Am schimbat, de exteva ori, câteva cuvinte. Banalităţi.

— Femeile au încredere în dumeavoastră.

— De unde ştiţi?

— Pur şi simplu, zâmbi Michal Exner, sunteţi genul.

Un domn doctor tăcut, atent, amabil şi curat. Ce i-aţi spus soţului ei?

— Am inventat un chist.

— Mă veţi scuza, desigur, dacă voi trimite pe cineva foarte discret să se uite la documentele acestui caz.

— Vă rog.

— Şi redactorul Pilous?

— Îl cunosc de ani de zile. Ghinion. Un om paşnic, liniştit.

— Despre apele liniştite, rosti Michal Exner cu înţelepciune, există un proverb...

— Numai că el, cu-adevărat...

— Chiar dacă aţi jura...

— Pricep, spuse Erlich Bouda, nefericit, e vârât până-n gât, bietul de el.

— Numai Dumnezeu şi sfântul Václav ştiu că aşa e, declară Exner într-o doară.

78

Dimineaţa era senină şi veselă.

Redactorul Pilous se plimba pe trotuar prin faţa maternităţii, fuma neliniştit şi semăna perfect cu un viitor tată. Când îl văzu pe Exner, aruncă ţigara şi se îndreptă spre el.

— Ce-o să faceţi acum?

— Nu ştiu, spuse Exner calm şi strânse ochii de prea mult soare. Mă duc la Agenţie. Nu vreţi să veniţi cu mine? Ce-i drept, n-am dormit amândoi toată noaptea dar cred că mai rezistăm noi câteva ore.

— Vreţi să mă arestaţi?

— Unde vă e maşina? Acolo? îl luă pe Pilous de braţ

şi-l duse spre maşină. E foarte complicat. Mai de mult mi s-a întâmplat să mă enervez pe un tip. Era, cam în situaţia dumneavoastră...

— Proastă?

— Depinde de modul subiectiv de a privi lucrurile. Unul e optimist şi altul e pesimist, răspunse Exner glumeţ. Atunci m-am enervat pe tipul ăla şi o merita. Aşa c-am pus să-l ţină închis o noapte, ca să vadă şi el ce grea e viaţa. Şi închipuiţi-vă că un procuror... fir-ar să fie... cum îl chema... Malásek... Nu, altfel. Avea un nume caraghios... Kublásek... nici aşa. Hulhánek. Da, procurorul Hulhánek, ăsta nume, nu? Ei bine, m-a atacat pe chestia asta într-un ziar de avangardă. Şi până să apuc să-i dau un răspuns ca lumea, ziarul, pentru că era prea de avangardă, a fost desfiinţat şi pe redactori i-au dat afară şi mie mi-a părut atât de rău, încât n-am mai luat poziţie împotriva lui Hulhánek ăsta în alt ziar, deşi mi s-a propus. Nu trebuie, conchise Michal Exner, să te montezi tu însuţi. Asta e valabil şi pentru mine, şi pentru Hulhánek. Aşa ne-a fost scris.

79

Oamenii sunt curioşi şi le plac emoţiile tari. Curiozitatea, deci, e omniprezentă. Nu numai la cei curioşi ci în primul rând la cei care provoacă curiozitatea. Şi care ţi se încurcă printre picioare.

Michal Exner era obişnuit. Şi se mişca cu deosebită plăcere într-un mediu în care domneau emoţiile tari. Lui Vlček îi era perfect egal, iar Beránek le suporta ca pe o povară, care-l împiedica să se concentreze total asupra observaţiilor, graficelor şi rebusurilor sale,

atunci când întocmea o schemă: unde anume şi când anume se afla o anume persoană. Schema asta o numea jocurile de-a alibiul. De obicei, ce-i drept, nu-i serveau la nimic, dar poate că pentru Beránek însemnau singura şi modesta lui distracţie.

— Află, îl întâmpină el pe Exner la agenţie, că instituţia asta e nemaipomenită.

— Nu mai spune! se miră Exner.

— Oamenii de aici nu sunt deloc puşi pe palavre şi nici curioşi nu sunt.

— Prostii. Sunt obişnuiţi cu de toate, aşa că prezenţa a doi sau trei dintre noi nu-i poate tulbura.

Se aflau din nou în micul parloar de la parter, vizavi de ghereta portarului. Beránek stătea tolănit în fotoliu, iar Exner umbla prin cameră şi căsca de-i trozneau fălcile.

— Ar trebui să mergi să te culci, îi atrase atenţia Beránek. Nu arăţi prea grozav.

— Şi tu ai o figură de maimuţă necăjită. Mai bine povesteşte ce impresie ţi-au făcut.

— Am început cu redacţia unde lucra. La ora aia nu erau mulţi acolo. În general nu prea au chef de vorbă, îţi răspund la întrebări şi salut! De altfel, oricum rezultatul e slab... Să-ţi enumăr cu cine am vorbit?

— Încă nu.

— Tot degeaba. Cam trei persoane m-au asigurat, toate la fel, că nici nu prea ştiu că în preajma lor lucra o oarecare Nováková. De fapt telexul este o instalaţie destul de bine ascunsă. Vine puţină lume, sunt doar câţiva cei pe care-i interesează această ultimă frază, în care...

— Ştiu, îl întrerupse Exner. De ce i-ar interesa?

— La restaurant era multă lume, declară Beránek posomorât. Chestia asta mi-au confirmat-o toţi cei cu

care am discutat până acum.

— Prea mulţi nu erau.

— Destui, strânse Beránek din umeri, pentru condiţiile lor. E cam ciudat, dar nici aici nu se observă între ei, sau pur şi simplu n-au chef de vorbă.

— Oricine din cantină ar fi putut s-o facă. Sau cei ce colindau prin clădire.

— Nováková lucra aici de doi ani.

— Şi înainte?

— Secretară într-o întreprindere de comerţ exterior.

— Ar trebui să arunci şi acolo o privire.

— Acum?

— După ce discutăm cu Vlček. Dă-mi hârtiuţa aia cu date şi nume. Mă duc după Pilous. Şi la nouă am întâlnire cu Král.

— Am vorbit cu el. L-a întâlnit pe Pilous la lift. Cu atât mai rău pentru Pilous.

— Aşa cred şi eu.

80

Încăperea se afla la un colţ al culoarului şi semăna cu un coteţ de găini. Două mese şi trei redactori. Pilous, Král şi, după cum i-au spus lui Exner, al treilea, Hlína, trebuia să apară dintr-o clipă în alta.

— Dar, adăugă redactorul Král, colegul dumneavoastră a discutat cu mine.

— N-are importanţă, spuse Exner neglijent. Eu, oricum, am venit numai să mai stăm şi noi de vorbă.

— Ancheta, deci...

— S-a împotmolit, zise Exner drăgălaş, într-un punct mort, cum se spune. Aşa. Şi se uită la Pilous.

Acesta tăcea sfios.

— Care este părerea dumneavoastră, domnilor?

— Mi s-a spus întotdeauna, zise Král, că criminaliştii lucrează cu fapte, nu cu păreri. Cu indicii, nu?

— Atunci când, Exner zâmbi aproape încântat, există vreunul. Iar când nu există...

— Şi nu există? întrebă Král.

— Ce credeţi? se adresă Exner lui Pilous. Există sau nu există?

— Nu ştiu, declară Pilous obosit. Pe cuvânt de onoare.

— Atunci ne aflăm în aceeaşi situaţie, declară Exner mulţumit. Pe noi rutina asta...

Nu isprăvi, căci în cameră intră un bărbat care semăna grozav a turist neamţ aflat în camping. Sandale pe piciorul gol, pantaloni scurţi, cămaşă albă cu mânecă scurtă, păr blond tuns scurt, peri arămii pe mâini şi pe picioare.

— Salut, domnilor, spuse. Pardon. Avem musafiri...?

— Cam aşa ceva, spuse Král. Colegul Hlína. Tovarăşul căpitan Exner.

— Criminalistica? Îmi pare bine. A căzut de pe scări, nu-i aşa?

— Cine? întrebă Exner.

— Operatoarea aceea.

— De ce credeţi că de pe scări?

— Aşa mi-a venit. Eu nici nu eram aici. Ce ziceţi ce căldură?

Se tolăni în fotoliul de lângă fereastră.

— E absolut sigur că a fost crimă?

— Absolut, confirmă Exner. Altfel m-aş duce la Zofin, să mă bronzez.

— N-aţi terminat ce spuneaţi, îi aduse aminte redactorul Král.

— Da... De fapt de-aia m-am şi oprit la dumneavoastră... Duse mâna la portofel şi cu o grijă specială faţă de comportamentul lui neglijent, scoase o foaie de hârtie împăturită şi o puse în faţa lui. Care dintre dumneavoastră, domnilor, cunoaşte aceste nume: Kyselý, Tereba, Machoň, Bílek?

Părură destul de surprinşi.

— Păi, spuse rar Hlína, cu un Tereba am fost coleg de şcoală...

— Kyselý sunt o groază, zise Král. Aproape tot atâţia câţi Novák sau Novotný...

— Şi Bílek la fel, remarcă Pilous, un Kyselý, de exemplu, a lucrat cu ani în urmă la agenţie, cunosc şi un Tereba la Hradec Králové, Machoň nu, e un nume destul de rar...

— N-are nicio importanţă, oftă Exner, împături cu grijă hârtia şi o puse înapoi în portofel, pe care îl vârî atent în buzunar. Asta-i situaţia.

Hlína scotoci în sertarul mesei până ce scoase o pipă, în care, sub scrum, mai era tutun. Răspândea un miros tare plăcut.

— Pot să vă întreb de ce vă interesează tocmai aceste nume?

— Pentru că sunt misterioase, răspunse Exner. Cu toate că sunt nişte nume obişnuite, sunt misterioase.

— Rebus, spuse Král vag.

— Un rebus al doamnei Nováková.

— Noi, aici, spuse Hlína, nu-l putem dezlega. Aproape că n-o cunoşteam, domnule.

— Păi, rosti Exner cu un zâmbet fermecător, ai zice că n-o cunoştea nimeni. Aici e tot hazul, domnule.

— Nici nu-i de mirare, îşi dădu cu părerea Král. Instituţie mare. Şi conţinutul muncii foarte diferit. Ce fac eu, munca independentă de reporter, adică ce

facem noi trei, e complet diferit de ce se face în sală, de ce face direcţia...

— În esenţă, spuse Hlína, facem ce face şi redacţia de informaţii interne. Alergăm şi adunăm.

— Numai că, îl completă Pilous, chiar şi ei lucrează în altă redacţie şi, vă spun sincer, de acolo cunosc exact trei băieţi, cei cu care m-am angajat, cu ani în urmă, în agenţie. Pe ceilalţi, doar din vedere. Iar telexul...

— ...ăsta Dumnezeu ştie unde se află, îl completă candid Exner. Aproape ca şi cum ar fi o altă planetă.

Hlína ridică ameninţător luleaua.

— Dumneavoastră glumiţi sau credeţi că ne batem joc, dar aşa e. Pe cuvântul meu. Uitaţi, de exemplu îi cunosc pe băieţii de la redacţia externă, pentru că am lucrat acolo acum câţiva ani. Pe urmă am fost corespondent la Berlin şi acum un an, când m-am întors, m-au plasat aici. Aşa că nu-i cunosc decât pe cei de la externe, care au lucrat cu mine. Asta-i situaţia.

— Ce de enigme, spuse Exner mirat. Atunci, la revedere, domnilor.

81

— Domnilor, declară Hlína şi se plesni peste coapsele goale. Ce metode!

— Da, prietene, spuse Král, numai că noi le tot constatăm de sâmbătă şi ne-am săturat până-n gât.

— Prostii, răspunse Hlína. Ce vă pasă vouă că cineva, dracu’ ştie de ce, a omorât o operatoare de la telex. Mă rog. General uman sună crud şi cinic, dar nu vă supăraţi, ce avem noi comun cu treaba asta?

— Numai faptul, spuse Král, că întâmplător sâmbătă eram amândoi aici.

— Numai faptul, adăugă Pilous mohorât, că cineva a omorât-o în pivniţa de sub cantină, exact când eu mergeam să mănânc, iar Richard tocmai se întorcea de la masă.

— Vai de mine, spuse Hlína vesel, aşa că sunteţi amestecaţi amândoi. Ce bucurie! Felicitări.

— Un moment, un moment, prietene, îl întrerupse Král. Dar tu unde erai?

— Aveam recuperare.

— Asta ştim, dar unde te aflai sâmbătă, în jurul orei trei?

— În jurul orei trei? Un moment... Îmi aduc eu aminte... Dimineaţa am stat cuminte acasă până la zece, pe urmă am mers cu băiatul la Cetate, căci avea loc un turnir, la unu ne-am întors, prânzul în cercul familiei, pe urmă mi-a telefonat prima mea soţie, că a venit cu fiica. Şi... Hlína se opri brusc. Ei bine, domnilor, am păţit-o!

— Cum adică? întrebă Král.

— Pentru că, adăugă Hllna, mi-am dat întâlnire cu fiică mea la ora trei după-amiaza aici jos, în pasaj, lângă teatrul *În băltoacă.*

82

În uşa telexului, Michal Exner se ciocni de o fată complet necunoscută.

— Scuzaţi-mă, spuse, o caut pe domnişoara Malá.

— E înăuntru, dar n-aveţi voie să intraţi.

— Dumneavoastră lucraţi acolo?

— Da.

— În locul doamnei Nováková?

— De unde ştiţi?

— Uite că ştiu, spuse. Eu am voie să intru. La revedere. Şi intră. O găsi pe Lydie Malá fardându-se lângă telexuri. Nu-l auzi şi-şi continuă toaleta. Bună ziua, strigă. Soarta v-a scos în calea mea.

Fetei îi căzu rujul din mână. Şi se rupse în două, la picioarele lor.

— Au! strigă. Soarta?

Exner ridică rujul rupt. Avea, într-adevăr, picioare destul de frumoase.

— Scuzaţi-mă. Vă cumpăr unul nou.

— Aveţi fonduri şi pentru aşa ceva?

— Cine? Aha...

— Presupun că aţi venit în interes de serviciu.

— Bineînţeles. Avem. Le prezint cele două jumătăţi de ruj şi capăt suma respectivă în bani. Evident că rujul rupt trebuie păstrat ca dovadă.

— Îl puteţi păstra, domnule... domnule...

— Exner. Michal. Mulţumesc. Dar zău că am venit în interes de serviciu. Uitaţi-vă... privi în jur, până descoperi în colţ o măsuţă şi pe ea desfăcu cu mare grijă portofelul şi foaia de hârtie. Citi numele scrise pe ea. Vă spun ceva?

Strânse din umeri.

— Nimic.

— Cam puţin, zise posomorât. Le-a scris doamna Nováková.

— Croitoreasa sau croitorul... numără pe degete, instalatorul, electricianul...

— Poate, consimţi. Şi datele astea?

Se aplecă peste umărul lui.

— Nu ştiu. Pot să însemne orice.

— Minunat, aprobă. Aşa e. Într-adevăr, pot să

însemne orice. Dumneavoastră n-aveţi idee ce înseamnă?

Dădu din cap că nu.

— Sunt scrise alandala. Nici la o săptămână, nici la o lună, nici la paisprezece zile. Alandala.

— Da. Aşa că nu vă sugerează nimic?

— Absolut nimic. Ridică ochii spre el, fermecători. Dar dumneavoastră vă sugerează ceva?

83

Magazinul era de mare lux şi se afla la încrucişarea de Aur a Pragăi. Un covor discret, lemn lustruit, dincolo de tejghea un om care încă nu uitase că clientul e stăpân.

— Domnule Exner, spuse. Ce ne mai coasem acum? Doar hainele de vară le-am făcut în primăvară.

— Închipuiţi-vă, spuse Michal Exner, că am uitat de pantaloni. Pantaloni scurţi, înţelegeţi. Şort.

— Nu ştiu dacă azi...

— De ce nu? Pentru maşină, nu există nimic mai comod.

— Îl chem pe domnul...

— Pe domnul Roček, da?

— Mă rog, cum doriţi. A mai lucrat pentru dumneavoastră? Nu-mi aduc aminte. Până acum...

— O dată, spuse Michal Exner cu curaj. Cu ani în urmă. Chiar nişte pantaloni de ăştia şi mi i-a croit foarte bine, cu ani în urmă.

— Mă rog, cum doriţi, spuse bărbatul şi întinse mâna după telefonul interior.

Croitorul Milan Roček, care sâmbătă, în pantalonii lui cam lălâi şi într-un tricou, nu se deosebea defel de

ceilalţi microbişti de pe stadion, era la serviciu un bărbat elegant, impecabil îmbrăcat, căruia cravata colorată îi dădea un aer de cochetărie. Îi întinse lui Exner mâna şi îl invită în cabină.

— Sper, spuse Exner, când uşa se închise în urma lor, că domnul Valha n-o să se simtă jignit...

— De ce?

— Eu n-am venit pentru pantaloni, ci pentru Věra Nováková.

— Scuzaţi-mă, domnule...

— Sunt căpitanul Exner, poftim legitimaţia mea.

— Aş vrea numai, dacă îmi permiteţi, să vă spun că un coleg de-al dumneavoastră...

— Ştiu. A vorbit cu dumneavoastră. E în ordine. Dacă-mi permiteţi... Michal se aşează pe un taburet şi-şi desfăcu portofelul în poală. Cunoaşteţi numele astea? Adică?... mai mult ca sigur cunoaşteţi vreun domn cu unul din aceste nume. Ce mă interesează, e dacă nu le cunoaşteţi în legătură cu familia Novák. Dacă se întâlneau cu ei, dacă nu cumva sunt rude, cunoştinţe, pe scurt, cineva din preajma lor. Înţelegeţi?

— Bineînţeles. Îmi permiteţi... Nu... din păcate... nu vă pot ajuta. Într-adevăr... Pe Vladimír îl cunosc de ani de zile, da... Nu, zău ca nu ştiu, dar... eventual...

— Eventual?

— Aş putea să îndrăznesc să vă întreb cum aţi obţinut aceste nume?

— Dumnezeule, rosti Michal Exner. Sunteţi cam curios, domnule Roček. Le-am găsit printre hârtiile rămase de la Véra Nováková.

— Zău... nu vă pot fi de folos.

— Dacă vă aduceţi aminte de ceva, telefonaţi-mi. Poftim, îi dădu lui Roček cartea lui de vizită, numărul

meu de telefon.

84

Chiar şi în lumina soarelui şi sub un cer senin, maternitatea La sfântul Sebastian avea un aer neobişnuit de englezesc, de-ţi făcea impresia că deasupra oraşului atârnă ceaţa care va coborî dintr-un moment în altul.

Doctorul Bouda îi propuse lui Exner o plimbare prin grădină.

— E absolut inutil, îi spuse direct lui Exner. Zău că n-am cunoscut-o prea bine şi vă asigur că Josef nu mi-a spus prea multe despre ea. Evident că întreruperea putea s-o facă oriunde, dar Pilous are încredere în mine şi i-a transmis şi ei încrederea asta.

În grădină, în ziua aceasta însorită, se plimbau destul de multe paciente. Doctorul Bouda îl duse pe Exner într-un loc umbrit, ascuns de ienuperi bătrâni şi bogaţi. Se învârteau în jurul unui bazin părăginit şi secat.

— Nici măcar nu mă interesează ea atât de mult, spuse Exner pe gânduri, cât, mai curând, nişte enigme din jurul ei.

— Enigme? se miră Erlich Bouda. Nu cumva e o boală profesională să vezi enigme în jurul oamenilor şi lucrurilor obişnuite?

— Sunt destul de imun la enigme, zâmbi Michal Exner. Ca şi la minuni. Trebuie însă să admiteţi că în viaţa oamenilor apar, din când în când, lucruri inexplicabile. Că pur şi simplu ţi se întâmplă, cum gândea şi Čapek acum mulţi ani, să descoperi în zăpadă, în mijlocul străzii sau pe câmp, urma unui

singur picior.

— Să admitem. Eu n-am văzut încă o asemenea urmă.

— Nu urma e importantă, spuse Exner, important e ce consideraţii poţi face legat de ea. O asemenea urmă poate fi, de exemplu, o broşă. O broşă veche, ieftină, cum nu mai poartă de mult nimeni, o broşă crăpată şi călcată în picioare pe covor, între scaune, în avionul de pe linia Copenhaga – Tokio, deasupra Polului Nord.

— Aţi găsit vreo broşă?

— N-am căutat-o. Am găsit, în schimb, altceva: o bucată de hârtie pe care e scris ceva.

— Câte nu sunt!

— Da, admise Exner şi căută o bancă. Uitaţi-vă.

— Date, câteva nume. Nicio enigmă, domnule căpitan.

— Lucrul în sine, nu. Dar sensul...

— Ce sens anume?

— Tocmai pentru asta, stimate doctore, am făcut drumul până aici, la dumneavoastră.

85

Doctorul Erlich Bouda râse.

— Aţi venit degeaba. Cum aş putea eu, un biet ginecolog, să vă ajut să dezlegaţi o enigmă?

— Asta nu ştiu, recunoscu Michal Exner. Numai că, la disperare, cel ce se îneacă se agaţă şi de un pai, îndrugă el. Ce părere aveţi?

— Niciuna!

— Păi, spuse Exner cu reproş în glas, nici măcar nu

v-aţi gândit, şi asta mă supără la dumneavoastră.

— Şi dacă m-aş gândi? Nu ştiu pe cine aţi mai întrebat, dar, la urma urmelor, puteţi să vă daţi seama şi singur că sunt nişte nume obişnuite, că în ţara asta le poartă mulţi oameni. Ajunge dacă răsfoiţi cartea de telefon.

— Va trebui, probabil, s-o fac.

Se părea că lui Erlich Bouda i se făcu milă de Michal Exner. Îi luă hârtia din mână şi o studie.

— Bílek... am avut un coleg Bílek... Machoň... Din întâmplare, nu cunosc niciun Machoň. Tereba... Tereba e fotograful.

— Fotograful?

— Nu l-am văzut în viaţa mea. Dar, din când în când, îi citesc numele în ziare. Foto Tereba.

— Numai că sunt mulţi Tereba...

— Aşa-i. Şi Kyselý... Pot începe ca Svejk. Cunosc doi. Unul în casa unde locuiesc, portar, iarna afirmă întotdeauna că i-au dat cocs prost, aşa că să zicem mersi că avem cincisprezece grade, al doilea e ginecolog, docent, acum la Amsterdam, fiindcă a uitat să se întoarcă de la specializare. Şi mai cunosc un Kyselý, Frantisek, tatăl soţiei mele.

— Ia te uită.

— Trăieşte în Moravia, la Slavonice, dacă ştiţi unde e?

— Stil *Renaissance.* Monument ocrotit. La graniţa cu Austria.

— Exact. E director la şcoala generală de nouă ani.

— Ce chestie!

— O soartă obişnuită, strânse din umeri doctorul Bouda. Băiat sărac din Vysočina...

— Da, da, rosti Exner şi era clar că se gândeşte la cu totul altceva. Mi-e somn, ce-aş mai dormi...

împături hârtia şi o puse în portofel. Numai bine, domnule doctor, şi vă mulţumesc pentru preţioasele informaţii.

— Preţioase?

— Nu se ştie niciodată, zise Michal Exner resemnat.

86

— Deci, să recapitulăm, spuse Michal Exner. Se aflau într-un loc cam nepotrivit şi nedemn pentru un consult criminalistic.

Erau într-o barcă, în mijlocul lacului de acumulare de la Hostivař. Strigătele şi larma de pe mal ajungeau până la ei, dar săltaţi pe valuri, aici, se aflau într-o minunată izolare. Beránek vâslea iar toate lucrurile de pe el, în afara şortului, zăceau alături, într-o grămăjoară. Arnošt Buble era la proră, într-un costum de baie cu doi nasturi aurii, cu ochelari cu ramă aurie pe nas, dar de data asta, din cauza soarelui şi vremii bune, purta lentile fumurii. La încheietura mâinii lui albe, de doctor, lucea brăţara unui ceas antiacvatic.

Această plimbare fusese ideea lui Vlček care stătea pe băncuţa din spate, şi îşi expunea la soare pieptul păros. Alături de el era Michal, pentru care invitaţia picase pe neaşteptate, aşa că nu avusese timp să-şi aleagă costumaţia adecvată. Îşi scosese doar haina şi-şi slăbise nodul la cravată. Haina o pusese între el şi Vlček, după ce se asigură că portofelul e la locul lui, iar buzunarul bine încheiat.

— Deci, să recapitulăm i repetă el.

— O operatoare telex de la Agenţia de presă, începu Vlček, care avea totul atât de bine orânduit în cap, încât părea că citeşte un proces-verbal, a fost

găsită sâmbătă seara... Pe scurt? Bine. Deci a fost găsită sâmbătă seara, în împrejurările cunoscute vouă, de către barmaniţa teatrului *În băltoacă.*

Conform procesului-verbal medical, a murit de moarte violentă, în jurul orei trei după-amiaza. Loviturile au fost aplicate din faţă, şi anume cu un drug de fier. Probabil, înainte de a fi ucisă, a fost ameţită cu o lovitură aplicată din spate, pe partea inferioară a craniului, cu un obiect neascuţit. Vlček privi spre doctorul Buble. Corespunde?

— Da, spuse Buble şi îşi aranjă pe nas ochelarii cu rame aurii. Aş adăuga numai că altfel era o femeie sănătoasă şi normală. Înainte de moarte nu a trecut prin vreun şoc psihic, de unde, domnilor, mi-aş permite să deduc că nu se aştepta la atac şi probabil nici nu s-a apărat.

— Când, rosti Beránek în timp ce dădea la vâsle, loveşti pe cineva în cap, pe la spate, probabil că nu se aşteaptă...

— Continui, spuse Vlček. S-a mai constatat că respectiva fusese la serviciu până aproape de încheierea programului, adică ora cincisprezece.

— Aproape... spuse morocănos Beránek.

— Domnilor, aici, după părerea mea, alibiul nu e concludent. Îmi permit să demonstrez. Aşa că cinci minute în sus, cinci minute în jos nu joacă niciun rol.

— Nu se ştie niciodată, declară Michal Exner, dar continuă.

— Chiar înainte de a pleca, a chemat-o cineva la telefon şi a ieşit atât de repede, încât a lăsat câteva lucruri la serviciu. Intenţiona, probabil, să revină să le ia.

— Sau, observă doctorul Buble, voia să le lase până luni.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă Vlček disperat, Michal, spune-le să nu complice şi mai mult lucrurile.

— Nu complicaţi lucrurile, strigă Michal Exner. Şi fără observaţiile voastre, suntem în pom. Continuă şi nu te lăsa întrerupt.

— Permiteţi-mi să enunţ prima ipoteză: Vërei Nováková i-a dat cineva întâlnire. Sau n-a ajuns, şi pe drum a fost surprinsă de asasin, sau a ajuns, şi cel care i-a dat întâlnire e criminalul. Înclin spre veridicitatea celei de-a doua ipoteze, pentru că, până acum, nu s-a aflat că ar fi căutat-o cineva.

— Soţul, menţionă Exner. A telefonat de la restaurant.

— De unde nu s-a urnit.

— Poate că nu, poate că da.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Michal, nu complica lucrurile.

— Viaţa, prietene...

— Atunci continui, exclamă Vlček. S-a dus şi s-a întâlnit cu asasinul. Acesta a lovit-o mai întâi pe la spate, în cap...

— Când te întâlneşti cu cineva, spuse Beránek, stai de vorbă cu el. Şi e cam greu să-l loveşti fără să vadă, pe la spate, în cap.

— Dar dacă te duci undeva cu el, spuse Vlček, atunci poate s-o facă. În uşă, când te lasă să treci înainte, ceea ce, în cazul ăsta, e logic, fiind vorba despre o doamnă, sau când coboară înaintea ta pe scări... sau... Se opri.

— Sau, zâmbi Michal Exner, când stă în faţa ta, în lift, şi apasă pe buton.

— Şi gata, spuse Arnošt Buble. Dar de ce?

— Pentru moment să lăsăm întrebarea asta

deoparte, îi răspunse Vlček. Să rămânem la simplul fapt că făptaşul necunoscut a atacat-o pe Věra Nováková în clădirea Agenţiei de presă, după care a târât-o, pe scări, în subsol... pe scări erau nişte dâre, care puteau fi lăsate de picioarele ei. A deschis uşa ce duce la teatrul *În băltoacă,* a aşezat-o după perdea şi acolo a lovit-o până a desfigurat-o. Pentru această comportare putem stabili două versiuni: sadism sau dorinţa de a nu lăsa urma. Sau amândouă. În orice caz, asasinul conta pe faptul că va dura un timp până ce se va găsi corpul şi încă un timp, până când victima va fi identificată. Lucru care, tovarăşi, cu siguranţă sunteţi de acord cu mine, i-a reuşit. Victima a fost găsită abia la şase ore după faptă şi până să descoperim cine e, am irosit mult timp. Ştim, deci, cine a fost ucis şi cum a fost înfăptuită crima. Cunoaştem instrumentul cu care s-a comis. Un obiect bont, neted, care n-a lăsat nicio urmă pe cap. Nicio tăietură, nicio zgârietură, nici resturi de vopsea sau de alte substanţe chimice. De acord, Arnošt?

— De acord. O bilă netedă de marmură.

— De unde ştii? întrebă Exner.

— Nu ştiu. Mi-am spus şi eu o părere.

— Mai departe, spuse Exner. Şi mai dă din vâsle, Beranek, să ne apropiem un pic de mal. Nu sunt oameni şi e umbră.

Beránek, căruia îi şiroia sudoarea pe piept şi pe spinare, apucă vâslele.

— Motivul, spuse. Motivul, căpitane?

— Încetişor, răspunse Exner. Vlček, continuă!

— Îmi permit să dezvolt teoria, spuse Vlček, dacă a fost vorba despre o crimă premeditată sau nepremeditată. Dacă Věra Nováková a fost victima unei întâmplări nefericite, a unei erori, sau

dimpotrivă, căci, declară Vlček, aproape cu disperare, nu putem exclude nimic, fiindcă ştim teribil de puţin. Uitaţi-vă; prin agenţie circulă un om, să zicem un sadic, care aşteaptă de mult o ocazie. Şi când o vede pe Nováková, pricepe că a sosit momentul. Urcă după ea în lift, sau o loveşte pe culoar şi o trage în lift, restul probabil l-a gândit de mult. Ştiu, recunoscu, pare cam brutal, dar viaţa, adăugă cu înţelepciune, ne pregăteşte surprize incredibile.

— Nu comenta, îl întrerupse Exner, şi ipoteza asta exclude-o.

— Bine. A doua posibilitate. Asasinul aştepta pe altcineva, care semăna cu victima...

— Exclude.

— Probabil ai dreptate. Asasinul şi-a pregătit fapta. A chemat-o pe Nováková într-un loc în agenţie şi acolo a trecut brusc la acţiune. Aşa.

— Ciudat, remarcă Exner, că ea ştia dinainte.

— Cum adică, dinainte? întrebă Buble.

— Păi se aştepta la ceva, îi explică Exner. În ziua aceea trebuia să se întâmple ceva, de aceea îşi dăduse întâlnire cu soţul în restaurantul din faţa agenţiei. Şi, după câte ne-a spus Novák, urma să se întâmple ceva plăcut. Ceva îmbucurător. Şi Lydie Malá ne-a confirmat buna ei dispoziţie de sâmbătă dimineaţa.

— Când o fată de genul Lydiei Malá vorbeşte cu un bărbat de genul tău, spuse Beranek sec, pentru fata aceea despre orice se vorbeşte e frumos şi îmbucurător.

— Evident, aprobă Exner distrat. Bineînţeles. Ia-l, măcar, în consideraţie pe soţ.

— Îl iau, spuse Beranek. Ai dreptate, căpitane. Şi am ajuns la motiv.

— Nici gând, îl întrerupse Vlček. Am ajuns la: cine?

— E totuna, spuse Beranek. Exact acelaşi lucru. Aceeaşi monedă, cu un cap şi o pajură. Mi-am notat totul în carneţel. Unde a fost fiecare dintre ei sâmbătă. Cu cine a vorbit fiecare. Asta înseamnă treizeci, treizeci şi cinci de oameni, de la redactorul Pilous la şeful de tură Karel Váňa şi la doamna Mišarová, şi până la fochistul Gustav Šoule. Beránek aşează vâslele pe marginea bărcii şi începu să scotocească prin lucrurile lui, până găsi carneţelul. Să luăm, de pildă, cantina aia a lor. Sau restaurant, cum vrei să-i spui. Au fost acolo la oameni! Şi oricare dintre ei putea să dispară o clipă în subsol. Zece minute ar fi fost de-ajuns. Şi de jur-împrejur! La cele cinci etaje de deasupra – ce de oameni! Îmi place mie munca de furnică, băieţi, dar asta-i prea de tot. Motivul! De ce era Nováková bine dispusă, de ce îl chemase pe bărbat-su, deşi, după cum se ştie, nu-i prea păsa de el, de ce plecase atât de grăbită de la telex şi nu-şi luase lucrurile? N-o să aflăm dacă a chemat-o undeva sau dacă a fost o întîlnire întâmplătoare. Motivul! Domnul redactor Pilous e vârât până-n gât. Eu cred, băieţi, că pasiunea e un sentiment mare.

— Şi cum rămâne cu buna dispoziţie?

— I-a promis că divorţează. De aceea era bine dispusă şi l-a chemat pe bărbatu-su, ca să-i spună. Din punctul ei de vedere, în acest caz, buna dispoziţie e de înţeles. Sau nu e?

— E, admise Exner. Numai că domnul redactor Pilous e cam prea amestecat. Şi are conştiinţă.

— Conştiinţa nu e un indiciu. A promis că divorţează, ea se bucură, îşi cheamă bărbatul ca să discute cu el, numai că Pilous se sperie – şi noi ştim

ce poate frica – o cheamă în subsolul agenţiei şi acolo... E clar ca lumina zilei.

— De ce s-ar fi întors la agenţie, întrebă calm Vlček, de ce ar fi fugit atât de prosteşte prin closet, de ce ar fi venit, noaptea, să mărturisească că e amantul ei? Nu ştiam şi cu greu am fi aflat...

— Pentru că, spuse Beránek, îşi camufla urmele. Ştim oare ce urme camufla? Că e amantul ei, oricum am fi aflat. Şi ar fi fost mai rău pentru el.

— Ascultaţi, zise Arnošt Buble, şi mecanicul acela, Čmelík? Am auzit că e un delincvent notoriu şi o haimana.

Michal Exner oftă.

— Trage la mal, spuse. Dacă vreţi, scăldaţi-vă, eu unul mă duc acasă să mă culc. Primul lucru de care am nevoie e somnul.

87

În primul moment avu impresia că e foarte de dimineaţă, la crăpătul zorilor, când bolta începe să prindă culoare.

Se gândi că e o porcărie să trezeşti pe cineva la ora asta atât de matinală şi speră că telefonul se va opri din sunat.

Dar nu se opri.

Era decis să ridice receptorul şi imediat să-l aşeze la loc în furcă. Şi aşa va avea linişte.

Dar curiozitatea nu-l lăsă, aşa că nu puse receptorul în furcă.

— Da? spuse.

— Domnul căpitan Exner?

— La aparat.

— Aici e Mišar, de la Agenţie. M-aş bucura dacă mi-aţi putea face chiar acum o vizită.

— Atât de devreme?

— Devreme? E nouă şi un sfert.

— Aha...

Îşi dădu seama că e seara, şi lucrul ăsta îi cam înrăutăţi dispoziţia.

— Despre ce e vorba?

— Despre lista şi datele pe care mi le-aţi arătat. Vă rog să o luaţi cu dumneavoastră. Mi-a venit o idee.

— Vă rog... vru să mai întrebe ce idee, dar nu apucă. Puse şi el receptorul în furcă, se întoarse pe o parte, decis să doarmă mai departe.

Nu se putea concentra. Trezit din somnul cel mai adânc era enervat, năuc şi neliniştit. Coborî de pe studio şi se duse, împleticindu-se până în baie, intră sub duş, ca să-şi mai revină. Se bărbieri. Iluzia că e dimineaţa devreme persista.

Numai că se întunecase repede. Când se întoarse în cameră, afară era noapte.

Bău un suc de portocale, se îmbrăcă impecabil, ca să-i facă o impresie bună doamnei Mišarovă, care (se gândi ceva mai mult la ea) hotărât lucru nu era lipsită de interes, ba chiar dimpotrivă.

Alergă în curte şi trebui să deschidă poarta, căci portarul o închidea la nouă, iar uneori şi mai devreme.

După ziua de drum, Merccdesul era acoperit de praf. Îşi puse mănuşile, căută o cârpă în portbagaj şi şterse cu grijă scaunele, volanul şi marginea portierei de care îşi sprijinea cotul.

Iar când porni, nu era încă complet dezmeticit, altfel cu siguranţă ar fi închis poarta în urma lui.

O luă spre râu şi apoi dincolo de râu, pe urmă la

deal, spre Barrandov.

Aerul era cald şi noaptea parcă se scălda în propria-i sudoare.

88

— Ce doriţi? hârâi difuzorul de lângă soneria de la poarta vilei.

— Exner, spuse căpitanul scurt.

Difuzorul încetă, şi în locul hârâielii se auzi o sonerie de lângă broasca porţii.

Exner o luă pe aleea albă, pietruită. Ienuperii negri se înălţau ca nişte paznici sumbri.

Lumina de deasupra intrării se aprinse. Ieşi Mišar şi o porni în întâmpinarea lui Exner.

— Bună seara, spuse Michal. Mai curând noapte bună.

— Nu ne culcăm înainte de unsprezece. S-a întâmplat ceva deosebit?

— Nu ştiu. Sper că nu. Cred că la dumneavoastră...

— La noi? De ce? cu un semn al mâinii îl pofti pe Michal să treacă înaintea lui.

În holul mare, şedea doamna Mišarová, într-un fotoliu comod, degajând un aer ce se potrivea cu măreţia decorului.

În clipa aceea se cădea să-i sărute mâna elegantă, lucru pe care Michal Exner îl şi făcu.

— Îmi pare bine, declară şi se lăsă să alunece în fotoliul de lângă ea, că vă văd din nou.

Zâmbi.

— Dacă ne-aţi fi anunţat vizita, aş fi avut timp să pregătesc o gustare. Beţi Hennesy, Martell sau un whisky?

— Cola, răspunse trist. Sunt cu maşina.

Zâmbi din nou, se ridică şi porni spre bucătărie, ca să aducă, cu siguranţă, nu citronadă, sau alt înlocuitor, ci o Coca-Cola veritabilă, direct din frigider.

— Ei bine? spuse Michal Exner mulţumit. Despre ce-i vorba?

— Habar n-am, spuse Mišar.

Michal Exner scoase, în tăcere, hârtiuţa din portofel. Gestul acesta îl făcuse de multe ori în ziua aceea.

— Da, spuse Mišar. O cunosc. Despre ce e vorba, vă rog?

Doamna Mišarovă puse în faţa lui Exner un pahar perlat şi se aşeză din nou în fotoliu.

Zâmbi. Răspunse şi el cu un zâmbet fermecător.

Mišar privea rece datele şi numele. Şi-i dădu hârtia înapoi lui Michal.

— Bineînţeles, nu-mi spune nimic.

— Aha, zise Michal Exner, împături hârtia şi o puse la loc în portofel şi în buzunar. Aha. Bău. E minunat de rece. Îi oferi doamnei Mišarovă o ţigară, aceasta acceptă, i-o aprinse şi-şi aprinse şi lui una. Nu v-aţi gândit la nimic când aţi văzut cifrele şi numele acestea?

— Nu.

— Nici prima dată, nici acum?

— Nu.

— Îmi pare rău, zâmbi Michal Exner îngândurat, că v-am deranjat. Credeam că poate peste zi v-aţi mai gândit.

Se uită la Exner, de parcă ar fi căzut din nori.

— Nu ştiu, spuse calm, la ce ar fi trebuit să mă mai gândesc...

— Se mai întâmplă, spuse Exner distrat şi bău atât

de repede băutura de la gheaţă, de simţi cum i se strânge gâtul. Nu vreau să vă mai reţin. Rămâneţi cu bine şi scuzaţi-mă de deranj.

89

Pe terasa Barrandov, pentru că vremea era frumoasă n-aveai loc să te mişti.

Sub stele luminau becurile, sub becuri lămpiţele de pe mese. Membrii orchestrei erau transpiraţi, chelnerul şef şi chelneriţele înnebunite.

Ringul de dans ticsit.

Fuseseră împreună toată seara, şezuseră la masă şi voiau să fie singuri, dar nu aveau cum. Îşi atingeau pe sub masă mâinile şi picioarele, asta însă le făcea şi mai rău.

— Hai să ne plimbăm puţin, spuse el în cele din urmă. Aici e prea mult zgomot...

— Bine... Dar roagă-l pe domnul acela să ne păstreze locurile. Nu voia să piardă măcar certitudinea existenţei unui port, a unui loc de odihnă.

Domnul fu de acord.

La ieşire arătară biletele şi spuseră că se întorc.

Parcarea din faţa restaurantului era cufundată, într-un întuneric plăcut. Muzica se auzea aici înăbuşit şi paznicul cu banderolă roşie pe mânecă rătăcea însingurat printre maşini.

— Pe aici, spuse şi arătă la dreapta, e o cărare...

Poate că era.

Dar, în primul rând, era întuneric beznă.

Ea îl crezu că e vorba de o cărare.

90

Pe linia simplă, în jos, spre Zlichov, trecu un marfar. Vagoanele vechi trosneau şi zdrăngăneau pe suprafaţa mişcătoare a şinelor.

La barieră stătea un taxi negru. Şoferul lui, care până atunci se sprijinise calm şi răbdător de portieră, dădu drumul la motor. Aprinse faza scurtă şi aruncă mucul ţigării pe fereastră. Femeia de la barieră privi în urma ultimului vagon, se apropie de manivelă şi ridică bariera.

Volga săltă lin peste şine. Apoi şoferul taxiului acceleră, ca să aibă viteză la deal.

Pe bancheta din spate călătorii, un bărbat şi o femeie dădeau din cap, în ritmul legănării maşinii.

După a treia serpentină farurile luminară o porţiune de şosea lungă şi dreaptă, care urca. În stânga, o pantă acoperită de tufişuri şi copaci înalţi, în dreapta, un şir de borne unite prin traverse, vârfurile copacilor de pe pantă se îndoiau mult spre calea ferată.

Bărbatul de pe bancheta din spate se aplecă să se uite la aparatul de taxat. Duse mâna la buzunarul din spate al pantalonilor şi îşi pregăti portofelul.

Maşina se înclină, când luă o curbă, apoi încă una, părăsind şoseaua şi intrând în parcare.

91

Paznicul se uită după îndrăgostiţi. Îşi puse mâinile la spate şi se plimbă mai departe printre maşini.

Nu sunt multe seri calde ca asta! Avea ceva ani şi ştia să şi-i preţuiască. Nu-i invidia pe cei doi. Şi-i

amintea trabantul cenuşiu era al lor.

Din restaurant ieşi un bărbat şi în faţa intrării se clătină uşor.

Privi în jur, probabil îşi spuse ceva lui însuşi, apoi dădu din mână şi se îndreptă spre cărăruie.

— Alo, domnu'! strigă paznicul.

Individul îşi opinti picioarele, continuă să meargă, veni cu corpul înainte, pe urmă însă se opri.

— Ce-i? întrebă bărbatul. Maşina o ia soţia mea! Cheile... Aha... Cheile... se scotoci prin buzunare. Uite. Dă-i cheile... Eu plec... E o bestie, domnule, soţia asta a mea, îi mărturisi direct şi fără ocolişuri.

Paznicul, ca să fie sigur, luă cheile.

— I le dau, spuse, dar nu v-aş sfătui s-o luaţi pe drumul acela.

— Îl cunosc. Îl cunosc de ani de zile. Noapte bună.

Ridică mâna în semn de salut şi se răsuci pe călcâie.

Paznicul îl apuca de mânecă.

— La ultima inundaţie, l-a luat apa. Şi nici prea sigur pe picioare nu sunteţi, de enervare! Luaţi-o pe şosea.

— E mult de mers!

— Poate trece un taxi.

— Crezi?

— Hmm!

Bărbatul se lăsă greoi pe zidul de piatră.

Paznicul se plictisea. Îi părea bine că poate schimba câteva vorbe măcar cu un beţiv. Numai că până la urmă o să dea năvală soţia tipului, o să-l îmbarce în maşină şi o să pornească trufaşă, cu bărbia ţanţoş ridicată în sus. De câte ori nu văzuse el scene de-astea. Încărcarea soţilor, de parcă ar fi fost saci cu nisip, nu-i plăcea, el făcea parte din altă

generaţie.

De jos se auzea venind o maşină. O Volga, cu siguranţă un taxi.

Îl suie pe tip în taxi şi-l trimite în oraş.

Era ca un fel de complot împotriva soţiilor energice, care se poartă cu bărbaţii de parcă ar fi saci cu nisip.

Alergă în faţa taxiului. Se apropie de fereastră şi aşteptă să plătească clienţii.

— Uite ce-i, spuse, am aici un... arătă spre umbra ce se clătina pe zidul scund. De sus venea o maşină *şi* reflectoarele ei măturară parcarea. Arătară că beţivul e destul de roşu în obraji.

— E făcut, zise şoferul. Prietene, nu-l iau.

— E o cunoştinţă de-a mea, minţi paznicul. Veche.

— Are bani la el?

— Pot să-l întreb. Se întoarse spre beţiv. A venit un taxi, domnule!

— Grozav, spuse cu greu bărbatul şi se ridică. Haide.

— Întreabă dacă aveţi bani...

— Uite, spuse bărbatul şi scoase din buzunar o bancnotă de cincizeci de coroane şi ceva mărunţiş. Ajunge?

Şoferul dădu din cap că da şi paznicul amabil deschise portiera din spate a maşinii. Şi zâmbi, închipuindu-şi cum o să-l caute nevasta, demnă, înţepată, scoţând scântei.

Dar zâmbetul paznicului îngheţă...

De pe şosea, de jos, se auzi un zdrăngănit de metal îndoit şi de ţăndări de geam.

92

Şoseaua era abruptă, dar Michal Exner nu lăsă frâu liber Mercedesului. Nici nu se gândea atât la drum, cât la glumeţul care-l scosese din pat, care-l mânase la lăsatul nopţii prin toată Praga şi care, în ochii lui Mišar şi ai soţiei lui, făcuse din el un caraghios.

Şoseaua cotea ca un şarpe.

Glasul nu l-a putut recunoaşte, căci era adormit.

Luminile de la parcare licăriră în dreptul maşinii.

Dar chiar dacă n-ar fi fost adormit, tot nu şi-ar fi dat seama şi nici n-ar fi suspectat nimic şi tot aici, sus, ar fi dat fuga.

Căci omul poate să pice în plasă, chiar dacă e şiret şi adulmecă intrigile din jur, ca şi-atunci când e socotit campionul mondial al fraierilor.

În faţa lui se întindea o pantă, luminată de becurile din ramurile copacilor.

Ofiţerii mei nu fac asemenea glume.

Fir-ar să fie, un cauciuc! îi trecu prin minte, căci maşina derapă puternic într-o parte.

Trase, instinctiv, volanul spre dreapta.

Maşina însă se îndrepta vertiginos spre stânga, spre borne, ca pe o suprafaţă dată cu săpun.

— Fir-ar să fie! spuse şi se gândi: s-a sfârşit, tinere, atenţie! Dădu drumul volanului şi se sprijini cu mâinile de bord.

Mai auzi cum maşina se lovi de o bornă care zbură cu un ţăcănit ciudat.

93

Pe şosea se vedeau două dâre albe, care se frângeau brusc şi duceau la Mercedesul ce atârna deasupra prăpastiei. Se aflau acolo o maşină a

Salvării, două maşini de miliţie şi câţiva gură-cască.

Pe povârniş şi mai jos, lângă şine, rătăceau două reflectoare. După trosnetul arbuştilor şi după înjurăturile ce se auzeau din când în când, era clar că cei de la circulaţie căutau de zor ceva.

Un locotenent porni în fugă spre o Tatra 603 oficială, din care coborî sublocotenentul Beránek.

— Tovarăşe...

— Bine, bine, răspunse Beránek. Se aplecă înapoi în maşină şi-i spuse şoferului Bohoùs, arătând Mercedesul.

— A dat de dracu'...

— Victima e în spital şi pe al doilea nu-l putem găsi.

— Al doilea?

Conform depoziţiilor martorilor, în maşină erau doi, spuse locotenentul.

— O femeie?

— Nu am întrebat.

— N-are importanţă. Cum s-a petrecut?

— Tocmai asta e ciudat... spuse, nesigur, locotenentul. Veniţi să vedeţi. Îl duse pe Beránek spre dârele albe. Mergea normal, aici probabil a adormit – altfel nu îmi pot explica – şi-a revenit, dar prea târziu. După cum vedeţi, a încercat să readucă maşina pe şosea. N-a reuşit însă. Nu înţeleg de ce. Vom vedea când vom controla maşina...

— Probabil a adormit, spuse Beránek, ca să zică şi el ceva. A avut noroc, nu?

— Mergea destul de încet. Altfel nimic nu l-ar fi putut opri şi ar fi ajuns jos.

— A avut noroc, spuse cu înţelepciune Beránek. Unde sunt martorii?

— Vă aşteaptă sus, în restaurant.

— Bine... spuse Befânek-distrat. Şi el?

— Medicul pretinde că s-ar putea să nu fie prea grav. S-a lovit cu capul de rama parbrizului. Aici, lângă volan. Dar s-a mai lovit şi când a căzut din maşină.

— A căzut?

— Da. Şi s-a rostogolit până aproape de şine.

— Aşadar, numai fleacuri!

— Dacă maşina nu se răstoarnă, spuse locotenentul calm, ai mare noroc. Uitaţi-vă, băieţii tocmai au urcat, cred că l-au găsit pe al doilea...

Aşteptară până când cinci bărbaţi în uniforme se căţărară pe şosea. Tinerii răsufâau din greu şi arătau oricum, numai puşi la punct nu.

— Ce porcărie, spuse cel ce se căţără primul şi scuipă cu năduf. Nimic. Sau şi-a luat zborul, sau a sărit într-un tren. Mai departe decât am căutat noi nu putea să cadă nimeni.

94

Şedeau cu toţii în jurul unei mese lungi, ca la o nuntă tristă, căci în capul mesei erau cei doi îndrăgostiţi care se duseseră să se plimbe pe cărare, iar rolul unchiului vesel şi beat îl juca beţivul care se hotărâse să fugă de nevastă-sa. Întrucât nunta era tristă, şi unchiul acesta nu era decât beat.

Mai întâi Beránek îşi notă cu grijă numele şi adresele.

— Aşa, spuse mulţumit şi lăsă creionul din mână. Se adresă şoferului din taxi: Probabil vă grăbiţi...

— Mă grăbesc. Eu n-am văzut nimic. Eram aici, sus.

— Sigur, aprobă Beránek. Ce mă interesa era dacă n-aţi observat ceva când veneaţi în sus, sau pe urmă,

când v-aţi dus să vă uitaţi. Aţi ajuns printre primii.

— Nimic. Ce-ar fi trebuit să observ?

— De pildă starea şoselei.

— Normală. Uscată. Şi nici ulei nu era nicăieri. Cred c-a adormit.

— Probabil, admise Beránek. Dar...

— Un moment, spuse şoferul. Dacă nu mă înşel, nu sunteţi de la Circulaţie?

— Nu.

— Aha.

— De ce aha?

— Păi aşa, spuse şoferul misterios. Am mai observat o chestie, care pe cei de la circulaţie nu i-ar interesa.

— Ce anume?

— Când am urcat, am trecut peste un cablu negru.

— Cablurile, spuse Beránek, sunt de regulă negre.

— Numai că nu era cablu, spuse şoferul. M-am uitat pe urmă dinadins pe şosea. Era o dâră de gudron. Se ridică. M-am dus. O dâră proaspătă de gudron. Îi arătă lui Beránek mâna. După cum vedeţi, sunt încă murdar de gudron. La revedere!

— Un moment, spuse Beránek.

— Ce-i?

Beránek arătă spre beţiv.

— Domnul de aici... nu cumva să-l uitaţi. E, totuşi, clientul dumneavoastră.

— Da, spuse şoferul, fără urmă de amabilitate. Mergem, domnule! şi-l luă pe bărbatul cel trist de braţ.

Beţivul se opri în uşă şi ridică un deget.

— Soţia mea, domnilor...

Nu termină ce avea de spus, căci şoferul îl trase după el, iar paznicul sări la uşă şi o trânti cu putere.

95

Îi lăsă mâna şi începu să se foiască.

Se uită la ea şi ea ridică ochii spre el.

Beránek oftă. Considera că nu prea ai la ce să te uiţi. Tânărul era slab, roşcovan, distrat. Păr lins şi ochi umezi.

— Ei bine?

— Noi ne-am dus să ne plimbăm puţin... începu, nesigur, tânărul. Ne-am dus să ne plimbăm pe cărarea aceea... Nici nu ştiu cât am stat acolo...

Beránek dădu cu înţelepciune din cap, fiindcă pricepuse că acea cărare despre care era vorba putea fi bună pentru orice, numai pentru plimbare nu. Nu spuse însă nimic.

— Mai întâi a trecut o maşină în sus... probabil taxiul...

— Probabil?

— N-am observat... N-am observat nici a doua maşină, care mergea la vale... am auzit un şuierat şi când m-am întors, am văzut cum maşina o ia spre marginea şoselei. Am văzut-o de fapt în clipa în care era la margine şi a doborât borna. Am luat-o la fugă la vale... Pe când alergam, am observat cum al doilea...

— Cine?

— Al doilea bărbat vrea să-l ajute pe şofer, dar când am ajuns jos, eu am ajuns primul, nu mai era acolo. Probabil a dat fuga să telefoneze.

— Încotro?

— Asta nu ştiu, spuse tânărul mirat. N-am de unde să ştiu... aici, sus, probabil că nu... Ar fi trebuit să-l întâlnesc. Cred că în jos, spre calea ferată.

— Probabil, spuse Beránek. Cum arăta tipul ăla?

— Nu ştiu... L-am văzut numai din spate... Sigur însă purta un costum închis la culoare.

Beránek se întoarse spre fată.

— Dumneavoastră ce părere aveţi?

— Aşa e. M-am uitat pe şosea să văd dacă nu i s-a întâmplat ceva celui de-al doilea, dar nu l-am mai zărit nicăieri... Şi pe urmă a sosit în fugă domnul... arătă spre paznic.

— Ascultaţi, spuse Berânek sever. Sunteţi absolut siguri că erau doi?

— Clar, spuse fata. Cel de la volan avea haine de culoare deschisă şi celălalt de culoare închisă.

— Când v-aţi uitat spre şosea? În ce moment?

— Când am auzit zgomotul, spuse fata.

— Şi aţi văzut cum maşina o ia spre prăpastie?

— Da.

— Ce făcea şoferul*?*

— Asta nu se vedea... E destul de departe... Şi sunt ramuri. Am luat-o imediat la goană în jos... Pe cei doi i-am văzut abia când fugeam pe cărare. Nu înainte.

— Şi dumneavoastră? se adresă Beránek tânărului.

— La fel, afirmă tânărul. Ce-i ciudat în asta?

Beránek îi spuse fetei:

— Şi când aţi ajuns la şosea, v-aţi uitat după al doilea, ca, eventual, să-i veniţi în ajutor. Dar n-aţi văzut pe nimeni. Aşa-i?

— Da... spuse şi deodată căscă, mirată, ochii.

— Păi...

— Şi cât aţi fugit spre şosea, n-aţi pierdut nicio clipă maşina din ochi.

— Aşa ceva nu se poate, spuse tânărul. Sunt copaci şi în general... Poteca e în zig-zag şi...

— Am mers şi eu pe ea, îl întrerupse Beránek şi se

întoarse, amabil spre fată. Mi se pare că dumneavoastră aţi priceput ce vreau să spun.

Fata clipi din ochi, dându-şi seama că era ceva grav la mijloc.

96

— A dispărut, spuse.

— Corect, o lăudă Beránek, bucuros că a înţeles. Probabil sub impresia şocului. Se întâmplă. Te sperii şi pe urmă o oră, de pildă, faci numai prostii. Poate a dat o fugă până-n Smíchov, la gară. Sau s-a repezit acasă după trusa medicală. Dar cum anume l-a ajutat pe şofer?

— Nu ştiu, spuse fata. Eram departe.

Tânărul se uită la Beránek cu un uşor dispreţ:

— A încercat să-l întoarcă pe spate, pe scaun, ca să-i vadă rănile de pe obraz. E logic, nu?

— Aţi văzut dumneavoastră?

— Bineînţeles. Abia reuşea, căci maşina era aplecată în faţa. L-a tras destul de brutal. Probabil că avusese într-adevăr un şoc, cum aţi spus.

Beránek dădu de mai multe ori din cap:

— Probabil. Dacă o să fie nevoie, o să întocmim un proces-verbal. Mulţumesc.

Îl salută şi se întoarse spre paznic.

— Cum e, merg afacerile?

— Nu prea, spuse moşul. Ce afacere e şi asta?! Eu, domnule, oricum nu pot să vă spun nimic. Din întâmplare am observat maşina când mergea în sus şi, după câteva minute, s-a întors.

— Cine era în ea?

— La distanţa asta, domnule, n-ar distinge niciun

vultur, darămite eu, la cei şaptezeci şi unu de ani ai mei

97

— O uşoară eomoţie cerebrală, spuse medicul, câteva cucuie şi zgârieturi, contuzia toracelui şi o rană produsă prin sfâşiere la cap. I-am cusut-o acum o oră. Vorbea încet, mergea pe culoarul tăcut al spitalului cu Vlček într-o parte şi cu Beránek în cealaltă, ca o strajă sau escortă. Nu ştiu dacă va avea chef să discute eu dumneavoastră. Să fiu în pielea lui, eu n-aş avea.

— N-are de ales, spuse Vlček dur.

— N-am putea discuta singuri cu el? întrebă Beránek. Nu e vorba de vreun secret de stat, dar n-am dori să deranjăm şi alţi bolnavi.

— Cu el în cameră e un moş pe care nu-l mai poate deranja nimic pe lume.

Era o cameră strâmtă, în care abia încăpeau două paturi. Medicul mută noptiera şi aduse scaune.

— Domnule căpitan, spuse, adresându-se bărbatului din pat, înfăşurat în bandaje, aveţi musafiri.

Michal Exner gemu şi întredeschise ochii.

— Salut, ofiţerilor!

— Ai dat de dracu', spuse Beránek amabil. Cum de ai adormit la volan, căpitane?

— N-am derapat, spuse Michal Exner. Asta-i o prostie.

— E. Aprobă Beránek.

— Atunci de vină a fost direcţia.

— De ce direcţia? se interesă Vlček.

— Mergeam spre prăpastie şi nu puteam întoarce.

Vlček strânse din umeri.

— Cine era cu tine?

— Nimeni.

Vlček se adresă medicului.

— Ar fi putut să uite?

— Dumnezeule, spuse Michal Exner. Doar sunt întreg la minte. Numai că mă doare bila. Eram singur-singurel. Jur, ofiţerilor. De ce vă interesează?

— Pentru că, spuse Beránek, martorii au mai văzut pe cineva lângă tine, străduindu-se să te ajute.

— Atunci acel cineva, spuse Exner, trecea din întâmplare pe acolo.

— Cred că era îngerul tău păzitor, deduse Beránek, căci a dispărut ca un abur. Altfel, se adresă medicului, îi merge mintea, domnule doctor.

Michal Exner se ridică în capul oaselor.

— Fir-ar să fie. Hainele mele!

— Culcă-te liniştit, îi atrase atenţia Vlček. Le-am controlat. Am găsit pe ele pete de gudron. Şi ne-am mai întrebat, adăugă, unde o fi dispărut hârtiuţa din portofelul tău?

— Ce hârtiuţa?

— Aia pe care am găsit-o la Nováková. Cu lista de nume. Pe care o arătai în stânga şi în dreapta...

98

Când soarele roşu răsări deasupra orizontului, sub povârnişul Barrandovului era deja agitaţie mare. La prima vedere părea că pe acolo bântuie vreo douăzeci de căutători de ciuperci nebuni, îmbrăcaţi în uniforme, care au urcat până aici pe jos, după

schimbul de noapte. Mergeau de-a lungul şoselei, urcau povârnişul şi se cocoţau pe stânci. Câţiva dintre ei băteau şoseaua veche spre sud şi spre nord, spre Chuchle şi spre Zilchov. Locotenentul Vlček stătea sus, la curbă, pe o bornă, ca să aibă o privire de ansamblu. Moşul de la parcare se apropie de ei, mergând pe traverse; slujba lui tocmai luase sfârşit.

De sus se auzea scârţâitul portierei maşinii de depanare. Şi scrâşnet de tablă, cum trăgeau Mercedesul pe şosea.

— Ce căutaţi? întrebă moşul.

— Pe al doilea, răspunse Vlček.

— Doar nu-i un ac cu gămălie.

Vlček strânse din umeri.

De sus veni la vale maşina depanării, remorcând, pe o macara, Mercedesul cu roţile din faţă săltate. Alături de şofer şedea Beránek.

Se opriră lângă Vlček şi sublocotenentul sări din maşină.

— Vino să vezi.

Se apropiară de Mercedes şi Beránek întinse mâna spre volan. Cu cealaltă mână arăta spre botul ridicat al automobilului.

Vlček se aşeză pe vine şi se uită la direcţie. Beránek smuci volanul.

— Hm... spuse Vlček.

— A început să frâneze la doi metri de parcare.

Sublocotenentul deschise uşa şi se strecură la volan. Apăsă pe frână. Încearcă şi tu!

— Hm... spuse Vlček şi-şi şterse mâinile cu batista. Porneşte. Bara a rezistat, nu glumă...

— Asta a fost bafta lui. A doborât borna ca pe-o scobitoare. Trânti portiera. Ia te uită... Îi arătă câteva locuri de pe masca maşinii şi de pe aripi.

Vlček ciocăni locurile acelea cu degetul, uşor şi cu grijă.

— Gudron...

— Îhî. Sau mai degrabă bitum-cauciuc.

Pe cealaltă şosea, sub serpentină, era o oarecare agitaţie.

— Cred, spuse moşul care stătea încă pe balustradă, că vă caută cineva, domnule.

Jos, trei bărbaţi stăteau pe buza prăpastiei şi sergentul Vaňátko făcea semne cu mâna şi striga ceva.

Beránek se sui în cabină, lângă şofer.

— Mergem la noi, s-o vadă băieţii şi s-o repare. Noaptea arăta mai rău.

Vlček se cocoţă pe scara maşinii de depanare şi se ţinu de portieră. Când ajunseră jos, sări şi o luă iute spre Vaňátko.

În şanţ iarba era înaltă, proaspătă, umezită de rouă. În iarbă zăcea o cutie de metal cu bitum-cauciuc, care se vărsase în iarbă. Lângă cutie şi peste ea erau azvârlite nişte mănuşi noi, cum poartă motocicliştii, o haină şi nişte pantaloni cu dungi, ponosiţi, nişte pantofi vechi scâlciaţi, ciorapi de lână de iarnă şi o funie de nailon, mânjită cu bitum-cauciuc.

— A lucrat temeinic, spuse Vanâtko. A împrăştiat în jur trei pungi de piper şi o pungă mare de boia. Uite-acolo pungile goale.

Vlček se posomorî. Înălţă capul şi privi în jur. Arbuştii camuflau locul încât nu se putea vedea de pe şosea. De cealaltă parte a drumului creşteau nişte salcâmi piperniciţi. Aşa că nici de pe calea ferată nu se prea vedea mare lucru. Drumul era pavat cu calupuri mari îngălbenite. În praful umed al bordurii

erau nişte urme, dar fiind neclare, nu ajutau la nimic.

Vlček privi pustiul dimineţii proaspete şi-şi muşcă buza de jos.

99

Exact sub stânca abruptă, şoseaua veche şi puţin circulată de la Barrandov este delimitată de două pasaje de cale ferată. Pe strada Na Zlíchově, linia spre gara Hlubočepy, iar dincolo de podul Intelectualilor, lângă Malá Chuchle, linia spre Černošice. Ambele treceri sunt prevăzute cu bariere vechi, manuale şi lângă fiecare dintre ele se află câte un canton. Lângă cea de pe Zlíchov stătea o Tatra 603 oficială şi în ea dormea şoferul Bohouš. Femeia care se ocupa de barieră nu era în căsuţa ei. Se sprijinea de balustrada de fier şi privea agitaţia neobişnuită, care începuse încă din zori.

Vlček salută respectuos şi se aşează alături de ea pe balustradă.

— Aţi fost aseară de serviciu?

— Sunteţi cu ei? întrebă femeia sec.

Îi arătă legitimaţia.

— Am fost.

— Trec pe-aici o groază de maşini, nu?

— Trec.

— În special seara.

— N-aş zice. Cel mai mult, taxiuri.

— Hm... încuviinţă Vlček şi întrebă: Aţi auzit de accidentul de sus...?

— Lovitura am auzit-o, spuse femeia apăsat. Dar să nu încercaţi să mă convingeţi că a fost un simplu accident.

— Accidentul...

— Prostii. N-aţi fi dumneavoastră aici, se uită semnificativ la hainele lui civile. Aşa.

— Accident, spuse Vlček, cu o expresie cât se poate de neutră, care putea să însemne că e convins sau dimpotrivă. Suntem aici fiindcă în maşină erau doi. Şi nu ştim unde a dispărut unul dintre ei. Ne temem să nu fie pe undeva pe aici, rănit.

— Prostii.

— Se mai întâmplă. Tovarăşul de drum aleargă după ajutor şi abia pe urmă se constată că rănile lui, aparent neglijabile...

— Gogoşi.

Se întoarse cu spatele la Vlček şi se apropie de manivelă, ca să coboare bariera.

Porni agale după ea.

Piedica lovi tamburul cu zgomot.

— Gogoşi, repetă. Tânărul era singur în maşină.

— De unde ştiţi, doamnă?

— Fiindcă l-am văzut. Se aşează nepăsătoare cu fanionul lângă barieră.

— Tânărul?

— Da. Treizeci, treizeci şi cinci.

Din vale se auzea vuietul trenului care se apropia. Era un marfar cu vagoanele goale şi trecu pe dinaintea lor cu un zdrăngănit infernal.

Femeia apucă manivela din nou.

— La deal, spuse Vlček calm, s-ar fi putut să fie singur, iar la vale să fie doi. Poate s-a dus să ia pe cineva.

— O femeie, spuse ea cu siguranţa omului care are o experienţă bogată şi ştie că viaţa se repetă numai în cadrul anumitor scheme.

— De unde puteţi să ştiţi? întrebă Vlček disperat.

— Era genul ăla.

— Aha. Şi cum arată un om care e genul ăla?

— Fante. Un filfizon într-o maşină veche lustruită. De parcă s-ar fi dus sus să filmeze pentru americani. Ce de tipi de-ăştia mai trec pe aici!

— Probabil, admise Vlček. Numai că pe aici trec şi maşini...

— Vi se pare ciudat că l-am observat Nu-i de mirare. Aveam uşa deschisă, aeriseam coteţul. Şi nu se putea să nu bagi de seamă maşina aia a lui.

— Mergea repede?

— Nu. Încet. Conform regulamentului. Oricum, s-a întâmplat abia când s-a întors.

— De unde ştiţi, pentru numele lui Dumnezeu?

— Fiindcă, îi spuse lui Vlček femeia, rar şi apăsat, ca unui copilaş, fiindcă am auzit izbitura.

— S-ar fi putut deci ca în maşină să fie doi.

— Aşa-i, recunoscu ea. Şi cum s-a întâmplat?

— Derapaj.

— Pe şoseaua uscată? întrebă caustic.

— Se poate întâmpla şi aşa, menţiona Vlček. Şi pentru că nu reuşise niciodată (nici nu ţinea, de altfel), să-şi însuşească capacitatea de trăncăneală a lui Exner, spuse direct:

— Uitaţi-vă ce e, doamnă. Avem motive să bănuim că accidentul ăsta a fost pus la cale de către cineva. Şi acel cineva trebuie să fi umblat pe lângă calea ferată, pe scurt, pe aici, unde cercetăm noi acum, fiindcă a lăsat câteva lucruri uite-acolo, îi arătă el. Or acolo nu putea ajunge altfel decât pe şosea sau pe aici, pe lângă dumneavoastră, care-l puteaţi vedea.

— N-am văzut pe nimeni. Imediat după accident a trecut un tren. Şi nu sunt pusă aici ca să spionez ce se petrece prin împrejurimi.

— Nu v-o iau în nume de rău, spuse Vlček posomorât şi se duse să-l trezească pe Bohouš.

100

De bariera de la Malá Chuchle răspundea un unchiaş cu şapca adânc înfundată pe cap şi cu o lulea arsă între dinţi. Pe aici treceau trenuri tot timpul aşa că, faţă de femeia de la Zlíchov, unchiaşul era ocupat până peste cap.

— N-am timp, îi spuse lui Vlček direct, să casc prea mult ochii în jur. Aici e agitaţie, tovarăşe.

— Văd, consimţi Vlček. Poate pe calea ferată. Dar pe şosea, nicio mişcare.

— Puţină, aprobă unchiaşul. Aseară, în jur de zece... Nu-mi aduc aminte. Ce-a făcut?

— Cine?

— Ăla pe care îl căutaţi.

— Hm... răspunse Vlček neobişnuit de nesigur.

— Pungaş mare?

— Foarte...

Unchiaşul ţinea în gură luleaua stinsă şi începu s-o sugă, îngândurat şi delicat, cu proteza. Privi peste ochelari în sus, la Vlček. Pe urmă la maşina oprită la mică distanţă de şine, cu faţa spre şoseaua principală şi spuse:

— Un moment, vine un tren. Vârî luleaua în buzunar şi se duse să-şi îndeplinească demn, misiunea.

Încremeni lângă manivelă drept ca un par, cu fanionul la picior, şi salută cu seriozitate trenul care trecea.

Vechea şcoală feroviară austro-ungară!

Când ridică bariera, puse luleaua înapoi în gură şi, privind printre gene spre stânca Barrandovului, spuse:

— Ceva ciudat s-a petrecut aici cam pe la ora la care ziceţi... E-adevărat că pe şoseaua asta de cum se lasă seara, rar se rătăceşte câte cineva. Doar domnii cu maşină, cu domnişoare, la întâlnire. Asta aşa-i. Ceva ciudat a fost... Dacă-mi îngăduiţi, v-aş explica.

— Bineînţeles.

— Uitaţi cum stă treaba, cantonierul scoase luleaua din gură şi folosi tija ei ca arătător. Când vine cineva noaptea de la Barrandov încoace, se vede destul de bine. Luminile. Înţelegeţi? Aşa. Nu poţi să nu le observi. Mai ales că atunci când ia curba aia, farurile mătură şinele în toată regula, dacă nu circulă cu faza mică, şi puţini merg cu ea. Aşa că văd de departe fiecare maşină, iar cei mai mulţi, derbedeii, mă şi orbesc cu luminile. Mărturisesc că de două ori, de furie, am lăsat bariera cu câteva minute mai devreme decât era neapărat nevoie. Îmi scoţi ochii, atunci aşteaptă.

— E voie?

— Siguranţa circulaţiei, tovarăşe!

— Aha.

— Ei bine, continuă unchiaşul cu această expresie neobişnuită lui şi, pentru că îi plăcu, o repetă: Ei bine, aseară las bariera, mă întorc şi deodată văd, lângă barieră, o maşină ca o fantomă. Nu avea aprinse decât luminile alea mici.

— De poziţie.

— Da. Aşa li se spune. De parcă ar fi picat chiar atunci din cer. Ce pricepeţi dumneavoastră de-aici?

— Dumneavoastră ce credeţi?

— Că nu-i mergeau decât luminile de poziţie. Dar farurile nu erau stricate. Căci, după ce a trecut de calea ferată, a dat bice şi dus a fost spre Zbraslav. Ardeau normal. Ştiţi ce, e o prostie sau, poate, mi s-a părut. Sau nu eram atent. Dar nu-i adevărat – sunt mereu atent – însemna deci că tipul ăla s-a apropiat încet, numai cu luminile de poziţie. Sau cu luminile stinse.

— Era singur?

— Singur. Eu, cel puţin, n-am zărit pe altcineva în maşină.

— Ce maşină era?

Unchiaşul strânse din umeri.

— Greu de spus, eu nu mă pricep. Dar nu era una din alea mici şi moderne. O maşină mai mare, tipului nu i se vedea decât capul pe fereastră.

— Aţi recunoaşte maşina în fotografie?

— Poate... dar chiar sigur n-aş fi.

— Să încercăm, spuse Vlček. Spuneţi că mergea spre Zbraslav.

— Asta e sigur.

101

În sala ştirilor pentru străinătate era agitaţie mare. Începea schimbul de dimineaţă cu tot personalul prezent, şi redactorul Karel Váňa, şef de tură, nu-şi vedea capul de treabă. Maşinile de scris şi telexurile ţăcăneau. Se desfăşurau suluri de hârtie şi benzi perforate. Datorită acusticii ingenioase, zgomotul era ceva mai mic decât cel dintr-un laminor de ţevi.

Lydie Malá venise să întrebe ce-i cu un rând încurcat dintr-o ştire. Se opri lângă masa uriaşă, plină

de aparate, a şefului de tură, şi aşteptă ca Váňa să-şi facă timp şi pentru ea.

Două telefoane sunară simultan.

Váňa ridică receptorul telefonului pe care îl avea mai aproape, se uită la Lydie şi cu degetul îi făcu semn să-l ridice pe celălalt.

Se execută.

— Da? spuse în receptor.

— Sala? întrebă o voce.

— Da.

— V-aş ruga cu tovarăşul Váňa.

— O clipă. Puse receptorul în faţa lui Váňa. Şi deodată simţi cât se poate de clar că îi tremură genunchii.

102

Din garajul subteran venea o răcoare plăcută. Beránek Şedea pe băncuţa de lângă intrare şi adulmeca mirosul de ulei. Ba aici, de la lumina zilei, părea că jos e întuneric beznă şi prin întuneric sclipeau neclar stativul cricului, iar pe el, sus, cromul Mercedesului lui Exner.

Din penumbra garajului apăru un mecanic, îşi aprinse o ţigară şi se aşeză lângă sublocotenent.

— Vrei în scris, nu?

— Nu ştiu nici eu, spuse Beránek. Dacă merită...

— Depinde ce anume te interesează.

— Era în regulă?

— Era. Şi e. Dacă îndrepţi aripa, ajungi cu ea până la Lisabona.

— De ce tocmai acolo?

— Sau la Bagdad. Tot una.

— Direcţia?
— În ordine.
— Frânele?
— Perfecte.
— Am auzit, spuse Beránek, că dacă ţi se blochează o roată, poţi derapa cât ai zice peşte.
— Aşa-i. Numai că trebuie să se blocheze roata. Datorită nouă, prietene, maşina lui Exner e întotdeauna în perfectă stare tehnică.
— Asta aş vrea în scris.
— Bine. Şi ar mai fi un fleac.
— Da?
— Maşina asta s-a ciocnit de ceva.
— Nu mai spune, se miră bucuros Beránek. Pe toţi dracii, nici nu se observă!
Mecanicul trecu peste această observaţie ca peste un banc prost. N-ar fi fost de demnitatea lui să-i dea atenţie.
— Vino să vezi.
Coborâră la subsol.
Trecu ceva timp până când ochii lui Beránek se obişnuiră cu semiobscuritatea şi cu luminile galbene ale becurilor.
— Aici, spuse mecanicul şi arătă masca radiatorului.
— N-ai o lanternă?
— Ba da. Aduse una şi lăsă Mercedesul mai jos, cu radiatorul la nivelul ochilor. Uite; aici masca e şifonată.
— Îndoită.
— Îndoită, dacă vrei. Iar împrejur e gudron. Şi aici, şi pe aripi.
— Uneori, între borne sunt cabluri...
— Între. Dar în cazul acesta, mecanicul ciocăni în

radiatorul îndoit, borna a fost aici. Întreabă-l pe Exner de ce anume s-a sprijinit.

— Îl întreb. Ascultă, Frantisek, spuse Beránek îngândurat, hai să punem să-i fotografieze botul.

— Crezi...?

— Cred.

103

Medicul de gardă o măsură pe Lydie Malá cu o privire inexpresivă, pe care şi-o opri un timp mai mult decât necesar în locul unde se termina rochia şi începeau genunchii.

— Nu e zi de vizită, repetă. Şi la urma urmelor, mâine îl externăm pe căpitanul Exner. O spuse cu un ton de parcă ar fi vrut să adauge: cred că rezişti până mâine.

— Ştiu, spuse ea aspru, că nu e zi de vizită. Iar la el la serviciu mi-au comunicat că mâine îl externaţi. Dar fiindcă am... o comunicare importantă, mi-au recomandat să-l vizitez. Minţea cu mult calm şi cu o privire obraznică.

Poate ca medicul ştia el ce ştia. Poate că o şi crezu. Mai degrabă însă fu indulgent faţă de regulamentul spitalului fiindcă îl considera pe Exner un pacient neinteresant din punct de vedere medical, ca şi din alte puncte de vedere. Sau că a vrut, pur şi simplu, să-i facă pe plac fetei cu farmec feminin pe care o avea în faţă.

Strânse din umeri şi îi spuse Lydiei să-l urmeze.

Fereastra camerei de spital era deschisă şi din grădină pătrundea un aer fierbinte, parfumat. Moşul din celălalt pat dormea dus. Căpitanul Exner, pe

jumătate culcat, privea tavanul alb şi medita.

Cu toate că, în locul meditaţiei, ar fi trebuit să acţioneze.

Loviturile încasate erau vizibile şi subalternii lui se distrau de minune. Semăna cu un naufragiat salvat din grşeală.

Îi crescuse barba, iar capul îl avea bandajat. Pe faţă câteva fâşii de plasture şi nişte pete de tinctură de iod pe zgârieturi. Purta pijamaua spitalului, cu bluza mult prea mică şi cu câţiva nasturi lipsa. Mânecile acestei elegante haine îi ajungeau până la jumătatea antebraţelor. Pantalonii, în schimb, erau cam lungi şi mult prea largi.

Chiar dacă durerea surdă de cap trecuse, gândurile căpitanului Exner erau sumbre.

— Cum? O vizită? Să intre.

Medicul se uită la pieptul descoperit al lui Exner, pe care se odihnea braţul stâng în ghips, la picioarele desculţe, aşezate cu nonşalanţă unul peste celălalt, aşa cum se iţeau din pantalonii prea largi.

— Mă rog, spuse şi ochii îi sclipiră ca de o bucurie ascunsă.

Se întoarse pe culoar:

— Poftiţi, stimată domnişoară.

Deschise larg uşa şi-i făcu semn Lydiei Malá să intre.

Lydie pătrunse în cameră cu paşi mici şi legănaţi, din ce în ce mai rari, până încremeni.

— Dumnezeule! spuse Michal Exner. Sunteţi foarte amabilă că aţi venit. Ce bucurie, adăugă şi din expresie şi ton nu era prea clar ce înţelege el prin bucurie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă ea şi îşi duse, involuntar, mâna la gură.

— Accident, spuse, luaţi loc.

Îl ascultă şi o făcu cu dezinvoltura unei neveste, care a venit să-şi viziteze soţul.

— Tata a întrebat de dumneavoastră.

— Tata? Tatăl dumneavoastră?

— Da.

— Aha... Sunteţi sigură că vorbea serios când m-a poftit la voi?

— Sigur. Şi eu tot serios vorbesc.

— Despre ce?

— Păi... păi, despre nimic... se opri brusc. Privi spre uşă, unde se afla încă doctorul, zâmbind acru. N-am venit în vizită, domnule căpitan, spuse sobru şi destul de tare, ca să înţeleagă omul de la uşă.

Dar nu înţelese. Rămase calm acolo unde se afla.

Michal Exner încercă să zâmbească.

— Desigur, spuse şi îşi mişcă mâna imobilizată în ghips, numai că aici nu e locul potrivit.

— E foarte important.

— Zău?

— Dacă n-ar fi, n-aş fi venit să vă caut. N-a fost prea plăcut.

— Aş merge cu dumneavoastră să ne plimbăm în grădină, dar mă tem...

— Bine faceţi că vă temeţi, spuse medicul. Sper să reuşesc să vă ţin în pat măcar până mâine. La revedere, domnişoară. Dădu din cap, poate în semn de salut, şi dispăru.

Se simţi încurcată.

— Scuzaţi-mă, cred că e furios, nu?

— Probabil, aprobă Michal. Asta ne e soarta. În sfârşit, singuri.

Zâmbi şi se uită la moşul care dormea în patul de alături.

— Chiar suntem singuri, o asigură el. Nu se trezeşte decât să mănânce. Se întâmplă, continuă vesel, să fiţi prima vizită plăcută pe care o primesc. Părea că încearcă să arate mulţumit. Dar pe chipul zgâriat şi bandajat mulţumirea nu se distingea prea clar. Să stăm de vorbă. Eu nu prea reuşesc, aşa că povestiţi dumneavoastră.

Se aplecă spre el şi spuse cu jumătate de glas:

— L-am recunoscut.

Clipi.

— Pe cine?

— Pe el... Nu ştiu... Pe scurt, azi eram la şeful de tură şi am răspuns la telefon, fiindcă Váňa nu avea timp. Şi cel ce sunase... Era aceeaşi voce, aceeaşi persoană care o căutase... care o căutase, sâmbătă, pe Věra.

— Cum v-aţi dat seama?

— După felul în care întreba. După ton, pur şi simplu... parcă m-a lovit ceva în cap.

— Şi cine era?

— Nu ştiu... Vedeţi...

— De ce nu aţi întrebat?

— Eu... Nu ştiu... M-am speriat îngrozitor... Nu mi-a dat prin minte...

— Deci, rosti Michal Exner, v-a lovit ceva în cap. Am păţit amândoi acelaşi lucru, dragă Lydie.

104

Când trecu pentru a patra oară peste podul Palacký, şoferul Bohouš declară că acum ar putea, eventual, s-o ia prin Bohnice.

— Altă dată, spuse Vlček, mai avem de controlat

direcţia nord.

Erau pe drumuri din zori.

Cu toată că lui Vlček nu-i plăceau dorinţa de sistematizare a lui Beránek şi carneţelul lui cu grafice frumos liniate, desenă şi el pe o bucată de hârtie câteva coloane şi porniră de la trecerea de nivel de cale ferată de la Malá Chuchle în direcţia Zbraslav. Înaintea podului de peste Berounka, Vlček ceru să o ia la dreapta spre Badotin. Traversară oraşul, şi lângă hipodrom o luară spre râu. Vlček îşi notă timpul.

Şi iar porniră spre Zbraslav. În piaţă şi spre podul de peste Vltava, trecură râul şi merseră spre Modrany, şi peste Podoli direct spre podul Palacký, şi la Malá Chuchle. Vlček îşi notă timpul.

Şi iar la Zbraslav. Şi iar în piaţă, şi peste pod, şi la Modrany, numai că în oraş o cotiră în sus spre Libuše şi de aici la Krč în Pankrác, şi din nou la calea ferată şi la podul Palacký. Vlček şi-a notat la Malá Chuchle timpul şi Bohouš a declarat că încă puţin şi îl loveşte damblaua. Au pornit din nou spre Zbraslav, au trecut Vltava şi nu s-au mai dus la Modrany, ci drept la deal, prin valea Břežanský, la Břežany, şi pe şoseaua spre Benešov şi la Krč şi aşa mai departe spre podul Palacký.

S-au întors la Chuchle şi au pornit-o iar spre Zbraslav. În sus spre Jiloviště şi la Dobřichovice, Černošice şi înapoi la Chuchle. Hârtiuţa lui Vlček se umpluse de însemnări. Căci îşi nota locurile unde, în seara aceea, o maşină ar fi putut fi văzută dintr-o poziţie fixă. Poziţii fixe erau staţia de benzină şi trecerile de cale ferată. Plus câteva fabrici mai mici.

Un alt drum ducea de la Velká Chuchle în sus spre Slivenec şi, prin Barrandov, înapoi şi din nou la deal, la Slivenec, şi mai departe spre Repy şi Smíchov.

Întorcându-se la Malá Chuchle spre bariere, Vlček medita, uitându-se la hârtiuţa lui, iar Bohouš se întreba dacă n-o iau, prin Slapy, spre Benešov, sau prin Karlštejn spre peştera Koněpruske, căci e o vreme tocmai bună de excursii.

105

O cutie de tablă de bitum-cauciuc, stropită şi murdară. Era pe jumătate goală. O pensulă. Un costum bărbătesc, de culoare închisă, mănuşi de motociclist. O funie de nailon mânjită. Cizme de cauciuc. Un basc.

Toate astea se aflau pe tejghea, înaintea lui Beránek. Sublocotenentul luă hârtia cu expertiza amănunţită. O citi pe sărite şi o puse în carneţel. Apucă cu două degete costumul şi îl despături.

— Pentru un lungan, şi gras pe deasupra, îi spuse bărbatului care făcea expertiza. Cunosc eu unul. A fost la noi mai de mult când am cercetat cazul unui aviator ucis.

— Păi atunci e ca şi cum l-ai avea în buzunar, spuse bărbatul de dincolo de tejghea.

— E nevinovat. Licenţiat în pedagogie. Ciocăni cu un deget în carneţel. Ceva interesant?

— Cel mai interesant mi se pare, spuse bărbatul care făcea expertiza, că funia de nailon e destrămată într-un loc şi acolo e şters şi bitum-cauciucul. De parcă funia s-ar fi frecat de ceva.

— Sau ceva s-ar fi frecat de funie.

— Eventual.

106

Bătrânul cantonier de la Malá Chuchle era un om conştiincios. Albumul de maşini pe care i-l aduseseră să-l cerceteze îl studia în pauze, încercând să găsească măcar o marcă asemănătoare cu cea a maşinii care trecuse de barieră în jurul orei zece, în seara precedentă. După orele de serviciu, rămase pe loc şi continuă să-l răsfoiască.

— Uite cum stau lucrurile, îi spuse, îngrijorat, lui Vlček, eu sunt om bătrân şi nu mă prea pricep la maşini. Şi mai era şi întuneric. Şi ca să am conştiinţa împăcată, m-am oprit la patru maşini... pentru că...

— De ce? se interesă Vlček.

— Pentru că am impresia că nu cercetaţi un accident obişnuit. Nu v-aţi da atâta osteneală. Şi ca nu cumva să fac cuiva vreun rău.

— Bine. Care sunt maşinile?

Cantonierul îşi pusese semne în album.

— Astea, arătă.

Erau: o Warszawa, o Pobeda, o Pragovka veche, cum se fabricau la începutul războiului, un Horch vechi.

— Vă mulţumesc frumos, spuse Vlček. Mâine seară aveţi puţin timp?

— Sunt de serviciu domnule... domnule...

— Locotenent.

— Domnule locotenent.

— Atunci o să trecem, probabil, să vă vedem.

107

— Să recapitulăm, spuse Michal Exner.

Era spre prânz. Soarele bătea cu putere în storurile trase de la fereastra garsonierei. În cameră era suportabil, fiindcă Beránek deschisese fereastra şi uşa de la baie şi pe cea de la chicinetă şi făcuse curent. Numai Exner transpira. Pe cap avea un bandaj nou, arătos – şi curentul de aer ocolea studioul aşezat în colţ.

— Să recapitulăm, deci, repetă Exner. Băieţi, daţi-mi un litru de apă.

Primi un pahar şi apropiară scrumiera de el. Ce-i drept, putea să meargă şi să se servească singur, dar se vede treaba că lor le plăcea să se poarte ca nişte samariteni, iar lui – ca un bolnav.

— Ai dat de naiba, repetă Vlček ideea principală. Michal Exner oftă.

— Am mai auzit chestia asta.

— Discutăm obiectiv, nu?

— M-aş bucura grozav, rosti Exner. Dă-i drumul.

— Nu a fost, începu Vlček, nu a fost prea rău gândit. Conform mărturiei tale, pe la nouă jumătate seara te-a trezit cineva din somn, a declarat că e Mišar, adică directorul adjunct al agenţiei, şi te-a chemat la el, la Barrandov. Întrebare: puteai să recunoşti vocea lui Mišar?

— Cu greu, şi eram încă adormit.

— Poate că făptaşul ştia că vei fi adormit.

— Puţin probabil.

— Bine. Te-ai urnit anevoie, te-ai dus la Barrandev, nu te grăbeai…

— Deloc.

— În jur de zece ai aflat că Mišar nu te chemase. Că, probabil, nimeni din vila lui nu telefonase la tine acasă. Sau te chemase şi a negat.

— Asta doar Dumnezeu, spuse Michal Exner, şi

sfântul Václav pot s-o ştie. Dar nu cred. Ar fi fost amestecaţi prea mulţi. Nevastă-sa, mama, dacă are, copiii, şi încă un derbedeu. E cam mult pentru o singură pereche de mâini şi un singur creier, dar se poate realiza. Până în prezent, slavă Domnului, nu trăim într-o ţară de gangsteri.

— Aş cam fi de acord, spuse Vlček. Te-ai întors şi ai luat-o la vale. Te grăbeai?

— Nu. Fiindcă mă gândeam.

— Când ai mers la deal, n-ai observat nimic neobişnuit pe şosea, în faţa restaurantului?

— Nu. Mă gândeam.

— Cred că pe viitor va trebui să te gândeşti mai puţin şi să priveşti mai mult. Şoferul taxiului a văzut o dâră sau un cablu.

— Eu nu, şi poate că nici nu era încă.

— Se prea poate.

— Cred că aşa e. A aşteptat să trec în sus, ca să fie sigur.

— Probabil ai dreptate. Consider că te-au salvat două lucruri: în primul rând că mergeai încet, în al doilea lipsa de experienţă a tipului. Căci a întins prost funia. Era prea liberă, şi poate s-a şi dezlegat, aşa că, în loc să aluneci pe ea frumuşel şi iute spre borne şi, peste ele, la vale în prăpastie, funia te-a frânat şi borna a ţinut atât cât să rămâi agăţat pe marginea şoselei. Dacă însă ai fi mers repede, zob te făceai. Din depoziţiile celor de acolo, de sus, numai mărturia îndrăgostiţilor referitoare la tovarăşul tău de drum are valoare.

— Dar asta-i o prostie.

— Sigur, admise Vlček. Nici noi nu ne îndoim că-i aşa. Nu era o doamnă. Dimpotrivă, era un domn în haine de mamut. Credem că aştepta ascuns după un

fag, ca să te buzunărească. Crimă cu furt, pentru o hârtiuţă.

— A dispărut fără urmă.

— Da. Din fericire, încă de la percheziţia din casa lui Novák, preagrijuliul nostru Beránek şi-a notat lista în faimosul lui carneţel. Dar nu s-a lăudat cu ea cum ai făcut tu şi n-a arătat carneţelul în stânga şi-n dreapta.

— Nu în stânga şi în dreapta, se apără Exner. Numai lui Pilous, lui Král, celuilalt redactor, care e cu ei în birou, Lydiei Malá, lui Novák, lui Roček, croitorul.

— Da’ ei cui i-au mai spus? răbufni Vlček patetic. Cui i-au spus ei, asta nu te întrebi?!? Aha!

— Aha, aprobă Exner.

— Vezi? Mai bine să ne întoarcem la Barrandov. Când te-ai oprit, tipul a venit la tine şi te-a buzunărit. Mă mir că nu te-a omorât. Sau n-a avut timp, sau a crezut că oricum ai păţit-o. Ori l-a deranjat ceva. Poate că îndrăgostiţii, care veneau fuga la vale, spre şosea, făceau zgomot mare. Poate, continuă Vlček cu duritate profesională, că voia să-ţi vină de hac abia pe povârniş, lângă maşină. Nici nu avea nevoie să te arunce, ajungea dacă deschidea portiera, că ai fi căzut tu şi singur. Şi pe urmă ar fi dispărut. Aici acţiunile tale au luat sfârşit. În ce priveşte acţiunile şi intenţiile lui, presupunem: lista era foarte importantă pentru el. Acum ştim ce nu ştiam. Lista e legată de asasinarea Vërei Nováková. Nu ştiam, acum ştim. De aceea trebuia să ne fie sustrasă. Cu preţul unui anumit risc. Cu toate că, remarcă Vlček sarcastic, riscul legat de premeditarea acţiunii de pe şosea era minim.

— În ce priveşte acţiunile şi intenţiile lui...? devie Exner spusele lui Vlček într-o direcţie care-i era mai

puţin neplăcută.

— ...presupunem că, în timpul zilei, se pregătise temeinic. Neapărat în timpul zilei, căci înainte nu ştiuse de listă. A trebuit să se pregătească în grabă. Şi a reuşit. A făcut rost de funie. Sau o avea. Subliniez că făptaşul era destul de bine informat despre ce se petrece în lume. Încă nimeni de la noi n-a încercat trucul ăsta. După ce s-a întunecat, a încărcat recuzita în maşină, s-a îmbrăcat adecvat şi a luat-o pe şoseaua veche spre Malá Chuchle. Pe drum ţi-a telefonat dintr-o cabină. Şi-a luat lucrurile şi a pornit-o pe şosea. Risca să-l vadă cineva. Poate a folosit vreo potecă, a mers mai la vale, greu de bănuit că ar fi venit dinainte cu maşina chiar la locul faptei, căci s-ar fi putut ca să observe cineva maşina părăsită pe şosea.

— Nu era obligatoriu, spuse Exner.

— S-ar fi putut.

— Puteau fi doi. Unul în tufişurile de pe marginea şoselei, al doilea la telefon şi în maşină. Sau trei.

— Poate că aşa e mai plauzibil, aprobă Vlăek, şi putem admite ipoteza. Cantonierul de la Malá Chuchle a văzut unul singur, la volan.

— Al doilea era pe podea.

— Posibil. Tipul din tufiş a legat un capăt al funiei de bornă şi a aşteptat să treci în sus. Pe funie a turnat bitum-cauciuc. Când a văzut că te-ai prins şi te duci la Mišar, a trecut fuga de partea cealaltă a şoselei, lăsând funia pe jos. Din întâmplare, a observat-o şoferul taxiului. Funia. Dar a crezut că-i un cablu sau cine ştie ce, pur şi simplu nu i-a dat importanţă. Făptaşul a văzut pe urmă farurile maşinii tale...

— Ar fi putut, îl întrerupse Exner, să vadă farurile oricărei maşini şi...

— Ar fi putut, dar cu greu s-ar fi înşelat. Dacă ţii minte, şoseaua e luminată, mai ales sus, la serpentină. Maşina ar fi recunoscut-o, chiar dacă poartă patru dioptrii. Te-a văzut, a întins funia şi a legat-o de un copac. Se grăbea, de-aia funia era întinsă atât cât fusese el în stare, poate e şi neîndemânatic. Dacă ar fi reuşit s-o facă să zbârnâie ca o strună, cred că n-am mai fi discutat noi atât de agreabil.

— Mai departe.

— După comiterea faptei... auzi, nu-i aşa că nu sună rău? se întrerupse Vlček. După comiterea faptei.

— Ce vezi tu bun în asta? întrebă Beránek.

— Expresia. Fraza. După comiterea faptei... repetă Vlček încântat.

— Sună frumos, aprobă Exner. Continuă.

— Presupun, deci, c-a pornit pe povârniş spre Zlíchov, a traversat jos şoseaua, aici s-a expus din nou pericolului de a fi văzut.

— Cred că era atent, observă Beránek.

— Să admitem. Dar, în orice caz, e un risc. A mers pe şoseaua veche spre Chuchle, acolo şi-a scos hainele îmbrăcate pe deasupra şi a lăsat totul, împreună cu recuzita, în şanţ. Era sigur că nu aveam cum să mergem cu câinii pe urmele lui. Cred că şi-a pus costumul peste hainele de zi, căci era cam mare. A mers un timp cu farurile stinse, şoseaua veche fiind pustie, cineva care ar fi venit din spate, de la Zlíchov, ar fi putut observa luminile. Şi le-a aprins abia înainte de bariera de la Malá Chuchle Pe urmă a luat-o spre Zbraslav. De ce?

— Poate locuieşte pe undeva pe acolo, spuse Beránek.

— Ori s-o fi dus să-şi destindă nervii în aerul umed

al serii, interveni Exner ironic. Hoţul prost, când dă de bani, intră în prima cârciumă şi-i cinsteşte pe toţi. Hoţul uns cu toate alifiile e tăcut şi modest şi se străduieşte să evite chiar şi coincidenţele. De pildă moşteneşte o maşină şi preferă s-o vândă pe şest, ca nu cumva cineva din anturajul lui să înceapă să se intereseze de unde a procurat banii. Din fericire pentru noi, hoţi proşti sunt mai mulţi. Cei deştepţi evită şi coincidenţele. Pe domnul acesta îl cunoaştem, ne cunoaşte şi el pe noi. Şi eu, dacă aş fi în pielea lui, aş proceda, probabil, la fel. M-aş feri de legea coincidenţelor, care ar face cu siguranţă să ne întâlnim în Smíchov, la cârciuma *Îngerul.* Poate că are în direcţia aceea o căsuţă, sau locuieşte pe undeva pe acolo. Cred însă mai degrabă că a ocolit în tăcere toată Praga, numai ca să nu-l vadă cineva venind, nevoie-mare, din sud.

— Am luat-o în toate direcţiile, spuse Vlček. Am mers, cu Bohouš, cu o viteză potrivită, diferenţele sunt de ordinul minutelor. Aşa că pentru alibi nu-i de-ajuns.

— Cine are alibi? îl întrebă Exner pe Beránek.

Sublocotenentul scoase carneţelul şi-l răsfoi până la ultima pagină scrisă.

— Ca de obicei, toţi.

108

Ultimele însemnări din carneţelul lui Beránek erau rodul unei activităţi minuţioase de câteva ore.

Conform aşteptărilor, rezultatul fusese slab.

— Ca sa fie mai uşor pentru mine şi pentru bolnavul aici de faţă, rosti Beránek, îmi permit să

încep cu Lydie Malá. Indiferent de relaţiile noastre sociale... începu el să turuie. Vrem sau nu, trebuie să ne ocupăm de toată lumea. Asta e...

— Ei, ce-i cu ea? întrebă Exner ursuz. Unde a fost?

— Acasă. Aşa pretind ea şi tăticul. Mămică nu are. Orfană.

— Fără valoare, declară Vlček.

— De acord, aprobă Beránek. Domnul Novák. Fostul soţ al victimei. A fost la domnul Roček. Cică îi era urât. Confirmă domnul Roček şi soţia sa. Fără valoare şi asta. Să nu uit de maşină. Domnul croitor Roček are un Volkswagen vechi, din anul 1936, domnul Malý are o Škodă cu două uşi.

— Cine poate confirma spusele celor trei? întrebă Exner.

— Nimeni.

— Atunci continuă.

— Domnul redactor Král a petrecut cu prietenii.

— Unde?

— În vila sa din Spofilov. A fost un fel de *garden-party.* Král serba împlinirea a patruzeci de ani. Erau la ei Pilous şi Hlína, cu soţiile, plus alţii de la agenţie. Şi Váňa, şeful de tură, şi un austriac Vomačka cu soţia – Vomačka ăsta e de la o agenţie din Viena. Am discutat cu el, vorbeşte bine ceha. Există o înţelegere între agenţii privind transmiterea de ştiri. În cazul acesta, ştiri din domeniul ştiinţei. A mai fost şi prietenul acestui Vomačka, un oarecare Baum, corespondent al unui ziar austriac la Praga, pe urmă...

— Cine a mai fost de la agenţie, în afară de Pilous, Šimr şi Váňa?

— De la redacţia externă, Kadlec şi Holeček, Kolárová. Am vorbit cu toţi. Treabă nu glumă, oftă Beránek.

— Şi rezultatul?

— Zero şi cu zero fac zero. Bineînţeles că n-au stat toată seara la masă. Ba din contră. În cursul serii s-au format diferite grupuleţe şi când buna-dispoziţie era în toi, unii au şi pornit-o într-o excursie nocturnă în pădurea Krč. Cu acest prilej l-au pierdut pe domnul Pilous, care, pe de o parte nu cunoştea terenul şi, pe de alta, nu prea era, după cum afirmă toţi, în stare să se orienteze.

— Maşini.

— O groază. Numai că, în afară de austrieci, nimeni n-a plecat cu maşina proprie. Au luat taxiuri sau tramvaiul, Petrecerea s-a spart cam pe la ora unu. Concret: Pilous, după cum ştii, are o Škoda Oktavia, Král o Pobedă şi Hlína o Warszawă. Nimic ciudat în asta pentru că, după cum am aflat, sunt maşinile pe care le-a vândut Agenţia de presă salariaţilor ei. Hârburi. Despre Mišar nu e cazul să mai vorbim, are un Fiat 1500.

— Mišar are cel mai bun alibi de pe lume, remarcă Michal Exner, iar pe mine mă doare capul. Uite-acolo în haină, în buzunar, am nişte tablete. Înghiţi două deodată. Ce maşini mai erau acolo?

— Un Ford vechi şi două M.B. Austriacul are o Porsche.

— Şi celălalt?

— Au venit împreună.

— Eu, băieţi, mă culc, spuse Michal Exner. Poate adorm. Şi deseară merg cu voi în excursie la Malá Chuchla.

109

Declarase că va dormi, îi era somn, încercă să adoarmă, dar nu reuşi. Nu pentru că în mintea lui se învălmăşeau gânduri obsedante sau pentru că sistemul lui nervos ar fi fost tulburat. Dimpotrivă. Michal Exner era neobişnuit de bine-dispus. Era mulţumit şi calm, dar, mai ales: în spital, în sfârşit, dormise pe săturate.

Aşa că acum îşi putea lăsa gândurile să curgă lin, libere şi aşa cum aveau ele chef.

Îşi aprinse o ţigară, îşi aşeză scrumiera pe burtă, ca s-o aibă la îndemână, şi începu să privească fisurile din zugrăveala de pe tavanul alb. Stătu aşa neobişnuit de mult.

Până când liniştea şi activitatea monotonă şi neinteresantă îl aduseră în acea stare vecină cu somnul.

La urma urmelor, era plăcut.

Întinse mâna în spate, pe birou, după cartea de telefon. Părea că vrea să se amuze citind-o. Răsfoi îndelung sfârşitul acelei cărţi ferfeniţite. La rubrica Ocrotirea Sănătăţii. Puse cu grijă scrumiera pe jos şi în locul ei aşeză telefonul. Formă numărul şi întrebă:

— Ginecologia? V-aş ruga cu doctorul Bouda. Nu e? Azi are gardă de noapte. Da. De la ce oră? De la douăzeci şi două. Mulţumesc.

110

Probabil că tot circul de sub stânca Barrandovului nu era inutil. Sigur e însă că atât lui Michal Exner, cât şi sublocotenentului Beránek le plăcea ceea ce ei numeau reconstituire, iar locotenentul Vlček numea, generic, jocurile psihologice ale căpitanului Exner.

Încă de la lăsarea serii, sub Barrandov, dincolo de ştrand, în direcţia Malá Chuchle stăteau pregătite cinci maşini: O Pragovka veche, o Warszawa, o Pobeda, o Aerovka 50, o maşină americană şi, în plus o Tatra 603 în care se afla sublocotenentul Beránek.

Ziceai că e un recuziter din atelierele cinematografice de sus, de deasupra stâncii.

Pe Michal Exner îl conduse şoferul Bohouš spre casa cantonierului.

— Parcă m-aş fi transferat la Salvare, spuse Bohouš, când îşi ajută căpitanul să coboare din maşină. N-aş putea spune că eşti uşor.

Vlček aştepta în canton şi le ieşi înainte cu un scaun.

— Avem noroc că nu plouă. Nu mi-am luat umbrela. Azi arăţi ceva mai bine.

— Bună seara, spuse Michal Exner amabil şi se lăsă să cadă pe scaun, de-l făcu să scârţâie. Au! Fir-ar să fie! Îşi puse bastonul între genunchi şi se sprijini de el cu mâna sănătoasă. Noi nu ne cunoaştem, îi spuse cantonierului. Eu sunt Exner.

— Holeček, răspunse cantonierul în poziţie de drepţi. Domnule, domnule...

— Exner.

— Domnule Exner.

— Credeţi că e destul de întuneric?

Unchiaşul zâmbi nesigur.

— Păi...

— Vă rog?

— Păi... Aseară mi s-a părut mai puţin întuneric.

— E înnorat, oftă Michal Exner. Deci putem începe?

Lucrurile se desfăşurau ca la teatru. La semnalul făcut de Vlček cu o lanternă, dinspre podul Intelectualilor răsări o maşină cu luminile stinse care,

în faţa barierei, aprinse farurile. Trecu mai departe.

Pe urmă apăru alta.

Cantonierul elimină Tatra, Aerovka şi Pragovka. Maşina americană i se păru prea mare. Despre celelalte spuse că s-ar putea să fie.

— Dar, domnilor, n-aş putea să jur. E grav?

— Desigur, rosti Michal Exner. Altfel, vă daţi seama, n-am face tot teatrul ăsta.

— Atunci vă rog să luaţi ce vă spun sub rezervă. Permiteţi, vine un tren.

— Cel pentru care aţi lăsat bariera alaltăieri, când...

— Da.

— Atunci îl aşteptăm şi noi. Să mai vină o dată Bohouš încoace cu maşina, ordonă Exner.

Postară în faţa barierei Warszawa cu şofer, iar lângă şofer mai aşezară un băiat. S-a dovedit că se putea ca unchiaşul cantonier nici să nu-l vadă.

În întunericul de la barieră, în maşină ar fi putut fi un grup întreg.

— Aşa, spuse Michal Exner şi se scula cu grijă. La culcare, băieţi. Eu mă duc la spital.

— Acum? se miră Beránek. Dă-ţi seama, e aproape miezul nopţii.

— N-are a face, răspunse Michal vesel şi porni, şontâc- şontâc, spre maşină. Lucrează toată noaptea.

— Nu ţi-e bine?

— Merge.

— N-ai febră?

— Nu. De ce?

— Pe bune, spuse Vlček sever. Unde mergi?

— În Troja? se interesă Beránek.

— Nu. La maternitate.

111

În pasajul de la intrarea clinicii de ginecologie era curent. Pe Exner îl deranja haina, aşa că o lăsase în maşină şi acum îi era cam frig. Se sprijinea în parte de baston, în parte de ghereta portarului.

— Ce s-a mai bucurat domnul doctor, spuse bărbatul din gheretă glacial. Dormea.

Exner dădu din cap mulţumit.

— Mă bucur că s-a bucurat.

— Scuzaţi-mă, spuse portarul, n-aţi vrea să-mi mai arătaţi o dată legitimaţia?

— De ce nu. Dacă vă interesează atât de mult...

— Nu se prea obişnuieşte...

— Nu mă duc să mă tratez.

— Mă rog. Oricum...

Prin uşa turnantă apăru în pasaj doctorul Erlich Bouda.

— A, dumneavoastră sunteţi, îi spuse lui Exner şi se vedea că încă nu se trezise de-a binelea. E frig. În ce hal arătaţi. Aici nu suntem la chirurgie, domnule căpitan.

— Am aflat că sunteţi de gardă, rosti Exner şchiopătând în întâmpinarea lui Bouda. Aşa c-am venit să discut cu dumneavoastră. Chestia asta, făcu o mişcare cu mâna cu bastonul, prin care îşi arătă din cap până în picioare silueta schilodită, n-o luaţi în seamă. Un mic accident.

— Zău? se miră Erlich Bouda mai mult din politeţe, decât cu compătimire. De altfel părea că, în clipa aceea, nu-l interesa decât un singur lucru. Îl exprimă indirect:

— Din păcate, n-am strâns patul.

— Nu face nimic, spuse Michal Exner şi porni

şchiopătând spre uşa turnantă. Nu mă deranjează.

Porniră pe coridoarele slab luminate. Doctorul Bouda se trezea treptat. Şi când intră, în urma lui Exner, în camera lui, îşi reveni complet.

Exner se lăsă în fotoliu şi aşeză bastonul alături pe jos.

— Vreţi o cafea?

— Nu.

— Sau aveţi nevoie de un adăpost discret, ca să vă puteţi ascunde de o bandă de răufăcători? Aici nu-i rău. Nu e cine ştie ce confort, dar ţinând cont de starea dumneavoastră...

— Starea mea?

— Mă refer la sanătatea dumneavoastră. Om găsi noi o soluţie. Ce face bietul Pilous? Îl mai prigoniţi?

— Noi, rosti Exner aproape trist, nu prigonim, de fapt, pe nimeni. Întotdeauna am gândit că acela care săvârşeşte o infracţiune începe, în primul rând, prin a se prigoni pe sine însuşi.

Doctorul Bouda strânse din umeri. Gândurile căpitanului Exner, se vede treaba, nu-l interesau.

— Cu ce vă poate fi de folos un ginecolog? întrebă impersonal.

— Kyselý, Tereba, Machoň, Bílek.

— V-am mai spus, domnule căpitan, că numele astea nu-mi zic nimic. Kyselý e un fost coleg.

— De când nu mai e aici?

— În februarie a plecat la o specializare la Rotterdam. Pe urmă am fost informaţi că a cerut azil de la guvernul olandez. Sau de la alt guvern. Nu-mi mai aduc aminte. Ginecologi buni, domnule, nu sunt prea mulţi în lume.

— Domnule doctor, vă mulţumesc frumos, spuse Michal Exner şi întinse mâna după baston.

112

Doctorul Erlich Bouda se ridică.

— Pot să vă rog ceva, domnule doctor?

— Poftim...

— Michal se sculă cu greu din fotoliu şi se duse şchiopătând spre masă.

— Pot să dau un telefon?

— Poftim...

Exner formă zero şi pe urmă numărul lui Beránek de acasă.

— Aici Exner, spuse. Dormi?

— M-am trezit, îi răspunse Beránek.

— E-n regulă, declară Michal Exner satisfăcut. Îmbracă-te şi vino la mine. Sunt la maternitate.

— Unde?

— La maternitate, repetă Exner cu răbdare. La domnul doctor Bouda. Şi grăbeşte-te. Cred că avem foarte puţin timp. Telefonează-i lui Vlček, să se ducă la serviciu.

— Mergem undeva?

— Vlček să afle numele şi adresele şefilor serviciilor de personal ale Academiei de ştiinţe, Universităţii şi Politehnicii.

— Se execută, căpitane. Să-i trezim?

— Îi trezim.

— Unde să vină?

— La locurile lor de muncă.

— Plimbări nocturne...

— Da. Trimiteţi maşinile după ei. Sau maşina. Ce găsiţi.. Avem în pălărie cam zece nume.

— Nici măcar. Să le număr pe degete?

— Inutil. Anunţă punctele de frontieră. Lasă, mai bine s-o facă Vlček. Asta-i tot.

— Terminat, căpitane, răspunse Beránek sec.

Michal Exner închise telefonul. Şi porni, şchiopătând, spre uşă.

— Nu-i nevoie să mă conduceţi, îi spuse doctorului Bouda. Nimeresc eu.

113

Urcă în maşină. Şoferul Bohouš clipi spre el întrebător.

— Dormi mai departe, spuse Exner.

Strada era de modă veche, cu felinare cu gaz. Tăcută ca piaţa unui sat. De după zidul lung al grădinii fostei mănăstiri se auzea foşnetul copacilor.

O salvare aduse o viitoare mamă. Pe mamă o duseră la poarta abaţiei engleze, care la Praga e maternitate, salvarea plecă. Exner se uită la ceas.

— Ce-i? întrebă Bohouš, care dormea numai pe jumătate.

— E zor mare.

— Văd, spuse Bohouš şi închise ochii.

114

După douăzeci şi trei de minute apăru sublocotenentul Beránek. Veni într-un taxi şi avea întipărită încă pe chip expresia speriată a omului trezit din somnul cel mai dulce. Era ciufulit şi vorbea neclar.

— Eu, o na, ei... îi spuse lui Exner, prin fereastră.

Michal arătă, fără să spună o vorbă, cu degetul în spate.

— Pornim, Bohouš. Trebuie să organizăm cumva totul.

— E grabă mare? întrebă neclar Beránek.

— E. Oamenilor noştri trebuie să le dăm câte un „înger”. Să-i urmărească şi dacă pleacă din oraş.

— Pe toţi?

— Îhî.

— Şi pe Lydie Malá?

— Nu se ştie niciodată.

— Deci (Beránek, în sfârşit, îşi recăpătase glasul), de fapt, încă nu ştii nimic.

— Nu.

Beránek se lăsă mulţumit pe spate şi-şi puse capul pe perniţa de lângă spătar.

— Aşadar s-ar putea să dăm de dracu’?

— S-ar putea, declară Michal Exner. Dar n-o spuse nici cu durere, nici cu hotărâre. Mai curând distrat.

115

Amploarea unei acţiuni este direct proporţională cu ruşinea sau gloria iniţiatorului. Dacă un hoţ de buzunare izbuteşte să şterpelească un portmoneu, nu are parte nici măcar de o notiţă în ziar, iar insuccesul lui trece şi el neobservat. O mare tâlhărie, indiferent dacă e înfăptuită strălucitor sau prosteşte, se bucură de publicitate şi intră, pentru un timp, în conştiinţa oamenilor. O lovitură de stat reuşită intră în conştiinţa publică, iar o invazie militară sau un război ratat politic şi moral devin o ruşine veşnică pentru

iniţiatori, faţă de care vor clătina din cap, sau vor râde, sau pe care îi vor dispreţui zeci şi (să sperăm) sute de generaţii.

Acţiunea pe care o iniţie Michal Exner nu era de asemenea amploare, ca să poată sensibiliza o ţară, dar ajungea ca să-l tulbure plăcut pe sublocotenentul Beránek la gândul celor ce se pun în mişcare, cât o să coste şi, dacă nu va servi la nimic, la imaginea ruşinii ce-i va urma.

Într-un eventual succes nu îndrăznea încă să spere.

— Băieţi, le spuse grav Michal Exner bărbaţilor care urmau să devină „îngerii” celor din preajma acestui caz ciudat. Băieţi, repetă şi atinse cu grijă bandajul de pe cap. Îi venea să se scarpine, dar nu reuşea. Nu produceţi panică, decât în cazul în care unul dintre ei pleacă din Praga. Atunci, urmăriţi-l.

— Şi-l arestăm? întrebă cineva.

— Doamne fereşte! Dacă va fi nevoie, inventaţi ceva şi reţineţi-l. Reţineţi-l cu orice preţ, inventaţi orice prostie. Dar asta va fi treaba băieţilor din provincie. Împrăştierea!

Şi iar apărură zorile unei noi zile.

— Anunţă numele şi datele personale grănicerilor, îi spuse Exner lui Beránek. Şi discută cu ei.

116

Locotenentul Vlček, cu cearcăne sub ochi, circula harnic prin Praga. Îi ducea pe şefii buimăciţi ai serviciilor de personal, în pijamale, în birourile din instituţiile lor şi, cu altă maşină, îi trimitea înapoi în pat.

Lista cadrelor ştiinţifice şi didactice universitare

care, în ultima vreme, plecaseră din ţară şi nu se mai întorseseră creştea.

Cam pe la cinci şi jumătate, Vlček termină şi îi prezentă lista lui Exner.

— Ce părere ai? întrebă Michal.

— Numele care ne interesează, spuse Vlček sec, sunt pe listă. Numai data plecării nu corespunde cu...

Sună telefonul. Exner ridică receptorul.

— Căpitanul... Cine? Mišar? În direcţia Plzeň? Aflaţi scopul călătoriei. Dincolo de Plzeň, reţineţi-l.

— Te comporţi ca un bandit, declară Vlček. Dacă se află...

— Păi dacă mi-e frică să nu-mi fugă... Deci datele plecării din ţară nu corespund cu datele scrise de Nováková alături de nume. Am dat de dracu.

— Nu chiar, îl încurajă Vlček. Te doare capul?

— Nu. Continuă.

— Datele notate de Nováková preced cu câteva zile – trei, aici patru, aici două, aici tot trei data la care, conform informaţiilor din paşaport, aceste patru persoane au trecut graniţa.

— De ce călătoreau?

— Kyselý la o specializare în Olanda, Tereba – ăsta-i dentist...

— Dentist?

— Clinica de chirurgie maxilo-facială. Un dentist mai de soi. De înaltă calificare. S-a dus la un congres în Elveţia. Conform unor informaţii neverificate, de la facultate, lucrează într-o clinică din München. Pe urmă Machoň de la Academia de Ştiinţe. Fizician. Matematician. A plecat, în concediu, în Italia. Se spune că ar fi găsit de lucru în Statele Unite.

— Se vede că era tare priceput.

— O capacitate. Un om tânăr cu o minte – brici.

Domiciliul necunoscut. Normal.

— Mai departe.

— Bílek. Tot de la Academie. Biochimist. A plecat în vizită, la prieteni, în Anglia. Şi i-a plăcut acolo.

— Ia te uită!

— Şi acum explică-mi cum a aflat o operatoare de la Agenţia de presă, cum a aflat femeia asta, Nováková...

— Mă duc să descopăr, spuse Michal Exner.

— De la cine?

— De la domnul Pilous.

117

Lângă studio, pe jos, sună deşteptătorul. Redactorul Král, cu ochii închişi, întinse mâna şi-l băgă sub pătură. Căci nu reuşea niciodată să găsească imediat butonul care opreşte soneria. Bâjbâi sub pătură, până-l găsi.

Deşteptătorul tăcu şi Král deschise încet ochii.

Dincolo de perdelele de creton era lumină. Se uită la soţia lui. Dormea. Se sculă şi se duse în camera copilului.

Fiica lor, în vârstă de şase ani, dormea şi ea. Răsuflă uşurat că nu trezise pe nimeni. Şi era mulţumit că afară e frumos.

Nu-i plăcea să conducă pe ploaie. Cu ani în urmă, avea altă maşină, derapase în timpul unei ploi de vară şi numai mulţumită prudenţei sale (mergea foarte încet) nimerise în şanţ aproape neatins. Dar întâmplarea lăsase urme adânci, aşa că nimic nu izbutea să-l facă pe Král să conducă, pe o şosea umedă, cu mai mult de şaizeci la oră.

Astăzi se ducea la Brno, la întâlnirea slaviştilor.

Întrucât ştia că, imediat după ce s-a trezit, e incapabil să organizeze ceva, ca de obicei, se pregătise din ajun. În antreu, sub oglindă, o valiză de piele, pe scaun în bucătărie hainele, pe frigider o tabletă albă – ca să rămână treaz şi să fie ager la drum. Ştia că efectul tabletei va ţine până la Brno.

Mâncă zdravăn. Îi plăcea să mănânce bine dimineaţa devreme şi înainte de un drum lung. Câteva sendvişuri, trei clătite, rămase de la masa de seară, lapte şi, la sfârşit, o ceaşcă uriaşă de cafea tare.

Când se aşeză în maşină, se simţea bine şi era mulţumit.

Se strecură pe străzile Pragăi.

Nici în dimineaţa aceasta nu se putu abţine să nu se mire câţi oameni erau în picioare şi activi dis-de-dimineaţă.

Merse spre Žižkov şi ieşi din oraş în direcţia Kolin şi Čáslav. Şoseaua era plină de camioane şi de maşini oficiale. La staţia de benzină de la Jarov era o coadă de zece maşini.

Din sens opus, maşină de maşină.

Král abia aştepta să treacă de Kolin. Pe urmă şoseaua va fi mai liberă şi se va relaxa.

Încetini şi traversă cu viteza reglementară Dolní Počernice. În urma lui se târa încet o maşină de lapte, albastru cu alb, maşina Miliţiei.

Král nu bănuia că-l va urmări până la Kolin, unde îi va lua locul o Škoda-Spartak oarecare.

118

Croitorul Roček şi soţia lui Naděžda târau pe scări un sac uriaş. În urma lor venea încet Vladimír Novák, care poate de trist şi indispus ce era văzând cât de prost e orânduită lumea, primise invitaţia la o excursie în Austria, chiar dacă în sinea lui se îndoia că automobilul lui Roček e în stare să facă acest lung drum. Novák avea în spate un rucsac şi în fiecare mână câte o valiză. Sub fiecare braţ mai ţinea şi câte un pachet, probabil sacii de dormit.

— Mă tem, se văicări Ročková, că nu încape pe acoperiş.

— Încape, icni Roček, care mergea înainte şi care ducea greutatea mai mare.

— Ai să vezi că portbagajul e prea mic.

Se vede că portbagajul de pe acoperişul maşinii fusese încă mult înainte obiectul unei certe, căci Roček i-o tăie supărat:

— Păi sacul e cusut special pentru el.

Novák tăcea, învăluit în gânduri triste.

Tăcea atunci când aşezară cu greu sacul pe acoperişul maşinii, tăcea atunci când îl fixară cu o curea, în tăcere ajută la aranjatul lucrurilor în portbagajul maşinii şi pe bancheta din spate.

Se înghesui, oftând, în maşină.

Motorul porni şi începu să bolborosească.

Şi automobilul, pe amortizoare ca vai de lume, zdrăngăni pe pavajul ca vai de lume, ieşind din Praga pe şoseaua ca vai de lume spre Benešov.

Ročková dădu drumul radioului cu tranzistori şi scoase antena pe fereastră. De afară îi înviora aerul proaspăt al dimineţii, înăuntru tonurile plăcute ale fanfarei. Muzica se prelingea din maşină şi copacii bătrâni ce străjuiau drumul îşi aminteau de tinereţea lor, când pe această şosea mărşăluia veselă armata

crăiască.

119

— Întotdeauna în viaţă am avut ghinion, îi spuse redactorul Josef Pilous lui Michal Exner. Atâta am aşteptat, anul ăsta. Concediul.

— Încotro porniţi?

— Spre Italia. Nu prea am chef, recunoscu Pilous, dar soţia a insistat. Bine măcar că am convins-o să mergem în Italia. Ştiţi... am urmat liceul clasic...

— Şi când plecaţi?

— Peste o săptămină.

— Vedeţi! spuse Michal Exner vesel. Încă puţin şi gata!

— Numai că nevastă-mea, îi mărturisi Pilous pe un ton intim, nu prea e bine dispusă. Bănuieşte că nu-i în ordine ceva.

— Cu dumneavoastră?

— Cu mine, recunoscu Pilous. Nu ştia, bineînţeles, de Věra... şi acum am tot timpul de-a face cu dumneavoastră...

— Păi aveţi cum să-i motivaţi. Aţi lucrat pe acelaşi culoar, în timpul când s-a comis crima eraţi aproape de locul faptei... îl învăţă Exner. Nu?

— Aşa am şi făcut. Numai că... vorbeşte cu nevasta dacă poţi...

— N-am experienţă, recunoscu Michal. Poate mai târziu.

Şedeau pe bancheta din spate a maşinii oficiale.

— Bănuiesc c-aţi vrea să ştiţi, spuse Exner şi-şi aranjă mâna bandajată comod, în poală, de ce v-am sculat atât de devreme din pat.

— N-o să mă credeţi, răspunse resemnat redactorul, dar nici nu mă prea interesează. Am trecut prin atâtea şocuri şi surprize...

— Mă bucur că vă păstraţi calmul. Ei bine, domnule Pilous, dumneavoastră – şi nu numai dumneavoastră, ci şi ceilalţi redactori din agenţie – aveţi o privire de ansamblu asupra sectoarelor de care vă ocupaţi. Asta înseamnă că sunteţi în legătură permanentă cu instituţiile şi oamenii despre care scrieţi, despre care agenţia dumneavoastră transmite ştiri.

— Desigur.

— Domeniul dumneavoastră sunt ştiinţele umaniste şi arta. Domnul Hlína se ocupă de economie şi de agricultură, domnul Král de ştiinţă şi tot ce e legat de ea. Aveţi o privire de ansamblu şi asupra domeniilor colegilor dumneavoastră?

— În linii mari.

— În linii mari? Nu în amănunt? Ce înseamnă: în linii mari?

— Din când în când ne ajutăm între noi. De pildă, când unul dintre noi e în concediu sau are altă treabă mai importantă, redactăm actualităţile din alt domeniu. Aşa, de exemplu, chiar azi redactorul Král s-a dus în locul meu la Brno, la un congres al slaviştilor. Fiindcă eu am o conferinţă de presă importantă despre reconstrucţia teatrelor pragheze, seara două premiere – una la Teatrul Negru, e foarte cerut în străinătate, un teatru foarte popular, mâine e vernisajul expoziţiei de scenografie, cu o conferinţă de presă, deschiderea festivă, două-trei interviuri, recepţie. Avem o scenografie excepţională, solicitată şi ea în străinătate. Iar colegul Hlína, de pildă, merge azi în locul lui Král la vernisajul unei mici expoziţii a invenţiilor noastre în domeniul metalurgiei. Dacă

găseşte ceva interesant, informează. Nu se transmite o ştire despre vernisaj. Cunoaştem secţiile de presă din fiecare instituţie şi pe cei ce lucrează în ele. De atâţia ani, domnule, de când lucrăm împreună...

— Da, dar... Ştiţi dumneavoastră. Dar ceilalţi oameni din agenţie?

— Intră în consideraţie şi redactorii redacţiei interne. Cu ei colaborăm... dar – între noi fie vorba – destul de formal. E mai bine să nu ne amestecăm unii în treburile celorlalţi.

— Cu siguranţă, admise Exner distrat. Şi mai cine?

— Ce anume?

— Cine mai poate avea o asemenea privire de ansamblu.

— Redactorii de la ziare, reviste...

— Mă refer la cei din agenţie.

— Greu să fie cineva...

— Şi dacă acel cineva s-ar interesa?

— Atunci ar afla.

— De la dumneavoastră?

— De la mine sau de la oricine altcineva.

— Şi s-a interesat cineva de domeniul dumneavoastră?

— Nu-mi aduc aminte.

— În ultima vreme...

— Nu... într-adevăr, nu ştiu...

— Când aţi început legătura cu doamna Nováková?

— De Anul Nou... doar...

— Se vede că apropierea a decurs rapid.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Fac şi eu socoteala. De Anul Nou v-aţi cunoscut, în a doua jumătate a lunii februarie, doamna Nováková a şi fost internată la domnul doctor Bouda.

— Da, recunoscu Pilous modest. A mers destul de

repede... Věra voia să mă ia... Eu însă... bineînţeles, am familie, aşa că...

— Cine vă tratează dinţii?

— Dinţii?

— Dinţii.

— Toţi mergeam la doctorul Tereba.

— Toţi?

— Cei din redacţie.

— Aha. Mergeaţi?

— Da.

— De ce nu mai mergeţi?

— La sfârşitul anului trecut a plecat în străinătate şi nu s-a mai întors...

— Aha.

— Aveţi nevoie de un dentist?

— Nu. Îl am pe al meu. În general, nu prea am nevoie de dentist.

— Da, spuse la modul general Pilous şi probabil se gândi ce turnură ciudată ia discuţia.

— L-aţi cunoscut pe doctorul Kyselý?

— Desigur. Era prietenul lui Bouda.

— Şi el a plecat în străinătate şi nu s-a mai întors.

— Da, aşa e. Numai că azi, din ăştia...

— Desigur, consimţi Exner. Doamna Nováková, după cât am auzit, era destul de ambiţioasă.

— Destul. Era deşteaptă.

— Aha. Pricep. Voia să ajungă redactor, din câte mi s-a spus.

— Da.

— Se pregătea în vreun fel?

— Cred că nu. Ştia limbi străine şi se perfecţiona, altfel însă...

— O interesa munca de redacţie?

— Habar n-am. Poate. Bineînţeles, vorbeam despre

redacţie. De obicei, oamenii vorbesc despre serviciul lor.

— Aşa că ştia ce mi-aţi povestit. Împărţirea domeniilor, cine de ce se ocupă şi aşa mai departe...

— Evident... Probabil... Nu am discutat problema asta sistematic. De altfel cred că e un lucru general cunoscut.

— Unde să vă conduc, domnule redactor?

Pilous se uită la ceas.

— Dacă permiteţi, pe Pařižská.

— La Cedok[7]?

— Da, vă rog.

Exner se aplecă spre Bohouš.

— Mergem pe Pařižská! Când vezi o cabină telefonică, opreşte. Îşi aranjă în poală mâna rănită.

— Accident? îndrăzni abia acum să întrebe Pilous.

— O ciocnire, spuse Michal scurt. Am o maşină veche. Mi-a cedat direcţia. Soarta.

Bohouš frână.

— Uite o cabină.

Cu ajutorul lui Pilous, Exner coborî cu greu din maşină. Împrumută de la fiecare câte o monedă de douăzeci şi cinci de haleri şi merse, şontâc-şontâc, spre cabina de sticlă. Formă numărul Agenţiei de presă.

— Vă rog, spuse, cu domnişoara Lydia Malá. Bună, Lydie, zise tare, când i se răspunse. Aici Michal. Michal Exner, bineînţeles. Cum mă simt? Binişor, binişor. Ascultaţi-mă, ştiţi ce face, în general, redactorul Pilous? Nu, nu acum. Cu ce se ocupă? Nu? Dar Šimr sau Král? Nici ei nu vă interesează. Dar colega dumneavoastră ştie? De ce ar trebui să ştie!?

[7] CEDOK – Oficiul de turism cehoslovac.

Întâmplător! Întrebaţi-o. Nu ştie. Puţin vă pasă. Atunci, pa! Închise şi se strecură afară din cabină.

Urcă cu grijă în maşină şi-i înapoie lui Pilous moneda.

— Mi-a ajuns una, mulţumesc. Ce vreme frumoasă!

— Aşa-i... admise Pilous, pe care, după cum se pare, nu-l mai putea mira nimic.

120

— Este o greşeală incredibilă, strecură printre dinţi directorul adjunct Mišar. E o greşeală incredibilă.

Se afla pe şoseaua spre Plzeň. Îl oprise un echipaj de la Circulaţie. Adjutantul răsfoia leneş carnetul de conducere.

— Credeţi? spuse şi adăugă semnificativ. Asemenea greşeli nu au loc.

— Timpul meu...

— Coborâţi, vă rog. Mišar se execută.

— Hmm... spuse rar adjutantul. Buletinul...

— Nu am.

— Ia te uită! Nu cunoaşteţi regulamentul, domnule conducător auto?

— Îl cunosc, i-o tăie Mišar. Merg în interes de serviciu în Germania Federală. Poftiţi paşaportul meu.

— Aaaa! E-n ordine... Compară, exagerat de atent, fotografiile de pe documente cu chipul lui Mišar. Nu prea semănaţi în fotografiile astea.

— Nu e treaba dumneavoastră.

— Ba este.

— Ştiţi ce, eu mergeam...

— Mergeaţi, spuse adjutantul şi schimbă o privire semnificativă cu cei doi colegi ai săi, cu viteză

nepermisă.

— Prostii.

— Ba deloc. Ne-au anunţat de la Loděnice, Beroun, Cerhovice, Mýto, Rokvcany şi din Plzeň. Aşa.

— Eroare, domnule. Am plecat.

— Mergeţi cu noi.

— Mă grăbesc. Notaţi-vă adresa. Când mă întorc...

— Şi dacă nu vă mai întoarceţi!?!

— Cum vă permiteţi, domnule?

— Sunteţi cam prea agitat, domnule conducător auto. František, îi făcu semn colegului. Proba!

— Ce probă?!? urlă Mišar.

— Fiola!

— Ştiţi cine sunt eu!?

— Nu mă interesează, spuse calm adjutantul. Pentru mine sunteţi un conducător auto nedisciplinat.

— Bine, plătesc amendă...

— Suflaţi!

Mišar se execută disciplinat.

— În ordine, anunţă František.

— Încuiaţi maşina şi veniţi cu noi.

— De ce?

— Să încheiem un proces-verbal.

— Pentru încălcarea unei reguli de circulaţie!?!

— Repetată! accentua adjutantul cu degetul ridicat. František, încuie maşina domnului.

František se execută.

— Am în servietă documente importante.

— Rămân aici. Cu un tovarăş de-al nostru lângă maşina. Puteţi fi liniştit, domnule conducător auto.

— Uitaţi ce e, încercă Mišar cu binişorul, zău că mă grăbesc. Sunt aşteptat la frontieră. Plătesc, sau notaţi-mi numele. Timpul meu e preţios, tovarăşe!

— Da, spuse grav adjutantul. Pentru

dumneavoastră e preţios timpul. Dar vieţile omeneşti pe care, prin mersul dumneavoastră imprudent, nebunesc, le-aţi pus în primejdie? Pentru dumneavoastră nu înseamnă nimic! Strigă. Vă rog să urcaţi!

Mišar, deşi director adjunct (sau poate tocmai de aceea) era foarte obişnuit să asculte. Aşa se întâmplă la noi.

— Veţi fi tras la răspundere, reuşi o ultimă formă de rezistenţă, când urcă în maşina hodorogită.

Adjutantul nu scoase o vorbă. Se aşeză lângă Mišar şi trânti portiera.

— Mergem, Václav. František ne aşteaptă aici.

121

Trecu cu viteza legală, zdrăngănind, peste calea ferată de lângă bariera de la intrarea în Čáslavî. Căci văzuse un echipaj de la Circulaţie ceva mai încolo de barieră. De aceea era foarte liniştit când în faţa lui apăru paleta roşie rotundă.

Întinse carnetul de şofer şi buletinul şi îşi spuse datele personale.

— S-a întâmplat ceva? întrebă cu curiozitate profesională.

— Aţi trecut prin Kolin?

— Da.

— Atunci mergeţi cu noi, spuse cu răceală locotenentul.

— De ce, mă rog? Ce s-a întâmplat?

— În Kolin aţi lovit un om în vârstă şi aţi fugit.

— Asta-i o prostie! Eroare. Nici n-am văzut un om în vârstă.

— Probabil că nu l-aţi văzut, altfel nu l-aţi fi lovit. Aţi fugit de la locul accidentului.

— Dar...

— Coborâţi şi urmaţi-ne. Cheile maşinii!

— Dar...

— Vă rog...

— Vă rog? Zău că n-am fost eu. Probabil e vorba...

— Dacă s-a comis o eroare şi lucrurile se clarifică, vă vom fi recunoscători pentru colaborare...

— Dar...

— Vă rog. Domnule conducător auto, îl îndemnă locotenentul pe redactorul Král.

122

Beránek se instală comod în Agenţia de presă, închipuindu-şi că va avea de furcă. Avea la dispoziţie un redactor care ştia engleza şi un teanc de ştiri de la arhivă.

Termină înainte de venirea lui Exner. Îşi copiase cu grijă patru ştiri, îi mulţumise traducătorului pentru colaborare, înapoiase materialul la arhivă şi telefonase la poartă că dacă apare căpitanul Exner, să i se spună că sublocotenentul Beránek e la restaurant.

Intrase în acea sală care era şi bar şi cantină, comandase de două ori ouă umplute cu homar şi un corn, trei pişcoturi „Praga”, o cafea cu frişcă şi exact când începuse Coca-Cola, în cameră intră Exner şontâcăind. Apariţia lui bandajată trezi, printre cei prezenţi, atenţia meritată.

— Iei ceva? întrebă Beránek, când Exner se lăsă pe scaun.

— Ce să iau?

— Un coniac?

— Martell?

— Desigur.

— Arată-mi.

— Oricum nu poţi să citeşti. Îţi fac eu un rezumat. Ridică mâna spre chelneriţă. Un Martell!

— Avem numai... se scuză.

— Atunci o Coca-Cola, se resemnă Exner. Dă-i drumul.

— În zilele ale căror date le trecuse Nováková în însemnările ei, începu, cu jumătate de glas, Beránek, s-au transmis în total...

— Pe scurt.

— Ei bine. În douăzeci şi două a douăsprezecea, agenţia a transmis o ştire cum că la o anume întrunire a specialiştilor în chirurgie facială a plecat o delegaţie din Cehoslovacia, din care face parte şi doctorul Tereba. În cincisprezece februarie, agenţia a transmis o ştire în care se vorbeşte, în linii mari, despre succesele ginecologiei cehoslovace.

— Kyselý?

— Nu e numit. A părăsit ţara la două zile după transmiterea acestei ştiri. Zece aprilie. Ei bine, în zece aprilie a fost transmisă o ştire despre contribuţia specialiştilor noştri la ştiinţa mondială în domeniul fizicii şi al astronauticii. După patru zile pleacă doctorul Machoň în Italia. În optsprezece mai pleacă în Anglia doctorul Bílek. În aceeaşi zi, agenţia transmite o ştire despre câteva din problemele la care lucrează Institutul de biologie; în ştire sunt numiţi câţiva oameni de ştiinţă, ultimul fiind doctorul Bílek.

— Coincidenţe, spuse Exner şi goli sticla de Cola din două înghiţituri.

— Crezi?

— Nu. Ce-i asta? arătă două litere scrise apăsat şi încercuite.

— Sigla autorului.

— Aha. Mergem.

— Unde?

— Să aşteptăm.

— Îl mai prindem?

— Sigur. Trebuie.

— Pot s-o facă în locul nostru grănicerii...

— Nu m-ar deranja, îl întrerupse Exner şi ridică braţul în ghips. Şi nici nu mă deranjează. Mergem. Telefonează-i lui Vlček să vină iute. Şi să anuleze ordinele de reţinere.

123

Într-un loc potrivit de pe şoseaua spre Votíce stăteau doi bărbaţi în uniformă şi căşti albe. Motocicletele albastru cu alb erau sprijinite de bornă. Paletele roşii în cizme. Lângă ele opri o maşină oficială, care venise din oraş.

— Băieţi, puteţi pleca, îi anunţă şoferul.

— Bine, spuseră.

Şoferul întoarse maşina şi o porni înapoi spre oraş. Cei doi se duseră lângă motociclete şi îşi puseră mănuşile.

— Ia te uită, spuse cel mai tânăr şi arătă pe şosea.

Pe ea venea un Volkswagen, cu un sac uriaş pe acoperiş.

— Fir-ar să fie. Cred că sunt ei!

— Îi oprim?

— Aşteaptă să vedem numărul. Da! Îi oprim! şi

scoase paleta.

— Dar s-a revocat...

— Ca să avem conştiinţa împăcată...

Maşina frână şi, la semnul miliţianului, trase în locul de parcare. Milan Roček scoase capul pe fereastră ca o gâscă printre scândurile gardului.

— Control tehnic. Permisul de conducere, domnule conducător auto.

Roček se scotoci nervos prin buzunare.

— Spune-mi, te rog, o certă pe nevastă-sa, unde ai pus toate documentele? Carnetul de conducere nu e la mine.

— Nu mai spuneţi... se miră agentul.

Naděžda Ročková întinse mâna după poşetă. Scoase carneţelul roz şi i-l dădu.

— Poftim.

— Hm! îl frunzări. Aprindeţi farurile!

Se duse în faţa maşinii şi al doilea miliţian se aşeză în spate.

— Faza mică! Luminile de poziţie! Semnalizatoarele! Frânele!

Cel din spate ridică degetul.

— Lumina de frână din stânga nu arde.

— Dumnezeule, nu se poate, se miră Roček. La Praga am contro...

— Vă rog să vă convingeţi.

— Naděžda, apasă pe pedala de frână! spuse Roček, sări din maşină şi dădu fuga să se uite. Chiar aşa. Cred că de vină e becul.

— Se poate. Vă rog să reparaţi defecţiunea.

Roček se enerva văzând cu ochii.

— Naděžda, cheile. Nu astea! De la portbagaj! Scotoci printre bagaje, până găsi şurubelniţa. Gândea că proştii ăştia doi ar putea să se ducă la naiba. Cu

mâini tremurânde slăbi şi scoase rama farului din spate.

Era, într-adevăr, becul.

— Hehe, spuse şi îl scoase. Era bucuros că nu e ceva la firele electrice. Ar fi fost mai rău, fir-ar să fie. Uitaţi-vă, hehe, becul.

— Înlocuiţi-l!

— Bineînţeles... Adică... Sigur... Hm... Tocmai pe ăsta nu-l am la mine...

— Cunoaşteţi regulamentul?

— Da, dar...

— Cumpăraţi becul la Votíce. Dar aşa să faceţi. Mergem în urma dumneavoastră şi controlăm.

— Poftiţi...

— Unde mergeţi? întrebă cel mai în vârstă, mai împăciuitor.

— În Austria.

— Aha... Nu ştia de ce primiseră ordin să reţină maşina asta. Ar fi fost atât de uşor. Nu ştia nici de ce fusese ordinul revocat. Murea de poftă să se uite în sacul de pe acoperiş. Şi nu vă temeţi?

— De ce? se miră Roček.

— De drum. Cam riscant, cu maşina asta.

— Tovarăşe, e în perfectă stare teh...

Miliţianul dădu din mână. Îi înapoie lui Roček permisul.

— Puteţi pleca!

Era clar că Milan Roček ascultă acest îndemn foarte bucuros. Maşina porni, legănându-se pe şosea.

— Ar fi trebuit să controlez direcţia şi frânele, spuse visător miliţianul mai în vârstă...

Cel tânăr dădu din mână.

— Cu siguranţă n-ar mai fi plecat de-aici, continuă miliţianul mai vârstnic.

124

Ţinutul era neted şi mănos. Grânele îngălbeneau şi viile înverzeau vesele.

Spre apus, soarele începea să se înroşească.

Tatra 603 se târa pe asfaltul încins.

— I-a cam trebuit ceva timp, spuse Bohouš. Poate că nici nu e el, poate că merge în excursie.

— Sigur că se poate, admise Exner.

În faţa lor mergea o Škoda-Oktavia, al cărei şofer le făcu semn cu mâna.

— Îl depăşesc, spuse Bohouš. Băieţi, ascundeţi-vă.

Se purtară exact ca nişte băieţandri şi se culcară sub banchetă.

Motorul şuieră. Cărăbuşul negru fornăitor gonea pe şosea şi depăşea maşină după maşină.

Maşina urmărită o depăşiră în oraş.

Bohouš, aparent singur, traversă oraşul, atent la oglinda retrovizoare şi, în clipa în care văzu că a ajuns la colţul străzii cu indicatorul: Viena, acceleră, astfel că urmăritul, care era în urma lor, nu putea să vadă dacă Tatra neagră cotise.

— E o prostie, bombăni Vlček de pe podea. O să tragă.

— Sper că nu-i chiar atât de nebun, se consolă Bohouš. Maşina e după reparaţii generale. N-aş vrea ca haimanaua asta să mi-o strice. Uite, aici e un loc tocmai bun. Spuse şi începu să întoarcă foarte încet. Băieţi, pregătiţi-vă.

Băieţii se aşezară pe banchete şi duseră mâna la buzunar.

— E încărcat? îl întrebă Vlček pe Exner, ca să fie

sigur. Şi asigurat?

— Cine? Revolverul?

— Nu! Bastonul! Vine!

— Am uitat să-l iau, spuse Exner nepăsător. Nu-mi plac armele de foc... La o adică, îl pocnesc cu ghipsul ăsta. Un moment, Bohouš, să pot să mă dau jos.

Coborâră cu toţii şi, exact în clipa în care lângă ei opri o Pobedă cenuşie, se aflau pe şosea.

Bărbatul de la volan şedea nemişcat.

Nu putea trece: Tatra bara şoseaua. De mirare, dar nu scoase capul şi nu începu să injure.

Michal Exner îl interpelă cu bucurie:

— Domnule redactor! De unde Dumnezeu aţi răsărit?... se îndreptă şchiopătând spre maşină. Imaginaţi-vă că şoferul a încurcat drumul. Mergem la Bratislava. Dar dumneavoastră? În Austria?

— Da, în Austria. Vreţi să fiţi atât de amabili şi să-mi eliberaţi drumul?

— Desigur. Bohouš! făcu Exner semn cu mâna. Mişcă-te.

Bohouš coborî din maşină.

— Ce-i? Ăsta e drumul, nu?

Exner se postă lângă portiera din spate a Pobedei şi se aplecă spre fereastră. Observă că mâinile omului aceluia se odihneau absolut calme pe volan.

— Să lăsăm teatrul, spuse Michal. Actori proşti, un amator care nu face doi bani. Richard Král, în numele legii vă arestez ca suspect de crimă împotriva Verei Nováková şi pentru tentativă de omor împotriva căpitanului Michal Exner. Adică eu. Coborâţi din maşină.

Král cercetă şoseaua. Şanţ, borne, Tatra 603, şanţ. N-avea pe unde să treacă. Puse mâna pe clanţa portierei.

— Şi, când coborâţi, zâmbi Michaî Exner trist, nu băgaţi mâinile în buzunare. Se retrase, ca să-i facă loc lui Beránek.

— Du-te în oraş, Bohouš, şi cere-le să trimită o escortă. N-o să ne stricăm noi societatea. Se aşeză pe marginea banchetei maşinii lui Král. Şi vino înapoi să mă iei. Cu un şofer, care să ducă maşina asta la noi. E seară, băieţi, şi ce zăpuşeală...

125

— Dumnezeule, îi spuse Lydiei Malá la telefon, sunt bolnav, sunt bolnav şi mă doftoricesc de zor.

— Zău?

— Zău. Zac în pat şi citesc. La drept vorbind, spunea adevărul. S-a întâmplat ceva?

— Nu, nimic, tata şi-a adus aminte de dumneavoastră şi vă invită la o cafea.

— Ştie că sunt bolnav?

— Nu ştie, de ce? I-am spus că mă duc la cinema.

— Şi unde sunteţi acum?

— În cabina telefonică din colţul străzii dumneavoastră.

— Iisuse, oftă, cum aţi aflat unde locuiesc?

— M-am uitat în cartea de telefon.

— Atunci urcaţi, spuse, dar să ştiţi că sunt în pijama.

— N-are importanţă şi...

— Un moment, se întrerupse. Voise să spună ceva, dar se răzgândi.

— Ce-i?

— Nimic. Aştept.

Se urni cu greu şi se duse să întredeschidă uşa de

la intrare. După care se întoarse pe studio.

Apăru gătită şi cu flori în mână. În cealaltă mână ţinea o sacoşă voluminoasă. V-am adus ceva de mâncare.

— Fără dumneavoastră, spuse, recunoscător, aş muri de foame. Dacă sunteţi atât de bună să vă duceţi până în antreu, uşa din stânga, acolo e cămara mea.

Se duse şi scoase un strigăt, de uimire.

— Vedeţi! strigă mândru. Provizii pentru câţiva ani. Sticla din stânga, de sus, ar trebui băută.

— Ce-i în ea?

— Lichior de ananas, direct din Cuba. În frigider e gheaţă. În bucătărie, în dulăpiorul de deasupra mesei, sunt paharele. Ce bine că nu trebuie să mă târăsc eu prin casă.

Aduse o măsuţă lângă studio.

— Trebuie să mâncaţi ceva cald, declară. Am adus muşchi. Se opri brusc. Nu credeţi că sunt obraznică?

— Cred, confirmă. Dar n-am de ales. Chiar mi-e poftă de muşchi.

126

În lichiorul gălbui pluteau cuburi de gheaţă. Michal Exner clătina îngândurat paharul şi cuburile se loveau, cu un clinchet, unul de altul şi de pahar.

— Mă mir că vă interesează o asemenea ticăloşie.

— Fiindcă era un om de treabă şi delicat. Tăcut şi politicos. Adevăraţi e că destui bărbaţi nu-mi dau pace. El, nici cu privirea...

— Nici cu privirea... repetă. Despre mine nu se poate spune acelaşi lucru.

— Nu, aprobă. Cum a fost?

— Ea a început. S-a băgat într-o treabă care a costat-o viaţa. Ar fi trebuit să aibă mai puţină încredere în ea. Să fie mai înţeleaptă. Asta, însă, nu se învaţă. Înţelepciunea? Nu. Uite ce e, Lydie, ea n-o să ne spună niciodată cum a fost. Eu însă cred că aşa: Trăia, cu soţul ei, modest şi în relativă sărăcie. Fără să se întrevadă, în general, vreo schimbare. Conştiinţa acestui lucru, pentru unii, poate să însemne nefericire. Cred că era morocănoasă şi inaccesibilă...

— Nu întotdeauna şi nu cu toţi.

— Desigur. Poate voia să divorţeze şi să ia pe cineva cu care să aibă o viaţă mai uşoară. Se gândea la maşină, la călătorii pe mare, la cine ştie ce. La maşină, cu siguranţă. Cam pe la sfârşitul anului trecut, probabil atunci – mă refer la Anul Nou – a auzit că un chirurg nu s-a întors din Elveţia. Şi cum avea memorie bună, şi-a amintit că despre acel chirurg – dentist se transmisese chiar şi o ştire, îi rămăsese în minte.

— Se poate.

— Niciodată n-o să ne spună nici de ce a început s-o intereseze Pilous. Sau credeţi că el a început să se intereseze de ea?

— Mai degrabă ea de el.

— S-ar putea ca asta să fie doar răutate femeiască. Dar, mai curând, e adevărul, nu răutate; aşa cum l-am cunoscut pe domnul Novák – era destul de plictisitor şi meschin pentru femeia asta dură.

— Dură?

— Desigur. La jumătatea lunii februarie a fost internată la maternitate. Ghiciţi, desigur, de ce... Da, aşa e. A tratat-o prietenul lui Pilous. În timpul şederii

în spital au discutat, adesea, în trei – Pilous, Bouda şi ea. În perioada aceea a plecat în Olanda docentul Kyselý. La o specializare. Plecase cu puţin înainte de internarea ei în spital. Auzise povestindu-se despre docentul Kyselý. Probabil era şi neîncrezătoare, suspicioasă. Cunoaşteţi oameni care, dincolo de lucrurile obişnuite, văd mii de alte complicaţii, dincolo de o acţiune simplă, posibilităţi, mobiluri, scopuri fantastice. Probabil se număra printre cei suspicioşi. Pentru că, se pare, a reuşit să facă o legătură între Kyselý şi Tereba şi ştirile pe care le transmisese agenţia. A fost atentă şi a descoperit încă două cazuri. Nu există altă explicaţie pentru lista de patru nume şi datele transmiterii ştirilor despre aceste persoane sau despre aspecte din domeniul lor de specialitate. Poate există. Dar n-o ştiu şi e greu s-o aflu. Pentru moment, trebuie să presupun că a descoperit ea singură. De altfel nu e niciun păcat să descoperi anumite fapte. Ba chiar, dacă privesc din punctul de vedere al profesiei mele, e chiar util. În măsura în care anunţi Miliţia.

— Da. Şi ce-i cu asta? Bine, nu sunt coincidenţe, spuse Lydie Malá. Ce-i rău în asta?

— În ce?

— Să constitui obiectul unei ştiri.

— Obiectul, sigur, nu-i rău să fii.

— Sau cel ce o transmite, autorul.

— Nici el. În măsura în care nu e legat de o activitate organizată, pe care, în cazul nostru, am putea s-o numim recrutarea de creiere. Probabil că acum aţi înţeles despre ce e vorba...

— Probabil.

— Scuzaţi-mă: *cu siguranţă* aţi înţeles ce înţelesese şi Věra Nováková. Aşa, spuse mulţumit Michal Exner.

Şi acum avem certitudinea relativă că lucrurile au decurs astfel.

— Certitudinea relativă?

— Da. Fiindcă este vorba despre fapte din depoziţia lui Richard Král. Le putea denatura, se putea înşela în ce priveşte amănuntele, dar cred că a spus, cât de cât, adevărul. Nu există nimic prin care ar putea să se apere sau să se scuze. Nu de mult, Nováková s-a aşezat la masa lui la cantină şi, fără menajamente, i-a spus că ştie că face parte dintr-o grupare care organizează plecarea intelectualilor noştri de frunte peste hotare.

— Pare exagerat.

Avea o listă de patru nume. Un creier ascuţit într-un cap încăpăţânat.

— Şi el?

— A râs de ea. A luat-o în glumă. Ea i-a pus în faţă. Fără sa scoată o vorbă, numele celor patru oameni şi datele respective. Şi a plecat. A început un război al nervilor.

— Avea dreptate?

— În parte. Nu există nicio organizaţie. Richard Král singur era de-ajuns, datorită profesiei şi relaţiilor sale. Se învârtea de mulţi ani în cercurile ştiinţifice. Cunoştea o mulţime de oameni şi ştia ce îşi poate permite. O schemă sumară, ca să înţelegeţi: Există o anumită organizaţie, de a cărui structură Král cică n-are idee (cred că-i adevărat, în asemenea situaţii ţi-e egal cât spui şi despre cine), care aranjează transferul specialiştilor în Vest. Unul dintre experţi este un oarecare domn Vomačka, de la o mică agenţie de presă din Viena, cu care agenţia noastră are unele colaborări. S-au înţeles. Pentru o anumită retribuţie, Král avea trei obligaţii: în primul rârad – să

urmărească tinerele cadre ştiinţifice din anumite domenii de care se ocupa el, în al doilea – să câştige direct anumite persoane selectate (după prezentarea anumitor fapte despre ele) pentru emigrare. Asta înseamnă să convingă un anumit bărbat sau o anumită femeie să emigreze şi să-l pregătească pentru drumul în străinătate. Dacă respectivul era de acord şi pleca, decis să nu se mai întoarcă, Král transmitea o ştire din specialitatea emigrantului. Organizaţia avea numele, ştia că doctorul Balabousék, de exemplu, pleacă într-o scurtă excursie în Austria şi, în majoritatea cazurilor, îi lua în primire pe aceşti doctori Balabousék încă din prima zi, căci doctorii Balabousék aveau instrucţiuni precise unde să se cazeze şi să aştepte. Cică treaba asta mergea strună. Era, ca să spunem aşa, avantajos pentru ambele părţi. Şi a treia obligaţie a lui Král: să evalueze un specialist şi, la plecarea lui în străinătate, să transmită o ştire care să cuprindă specialitatea şi numele. Aceştia erau oamenii despre care Král nu era convins că s-ar lăsa tentaţi direct de el. Avea impresia că l-ar turna, sau că n-ar avea încredere, sau cam aşa ceva. Cu aceştia, organizaţia încerca, în străinătate, prin oamenii ei. Král era acoperit şi nu risca nimic. Sistemul ăsta, după câte spune, funcţiona în proporţie de treizeci-patruzeci la sută. O activitate foarte lucrativă. O făcea de câţiva ani şi nu putea fi descoperit, căci Richard Král era neobişnuit de prudent şi de grijuliu, nu-l cunoaşteţi bine, eu îl cunosc acum mai mult decât îmi face plăcere. Nu lăsa să i se trimită banii în ţară, îi depuneau pe numele lui, în trei bănci diferite. Îi aducea din deplasările lui în interes de serviciu în străinătate şi îi folosea cu mare prudenţă şi foarte discret. Nu trăia peste posibilităţi

ci, aparent, cât îi permitea salariul. Şi-a cumpărat o maşină veche, deşi putea uşor să-şi permită un Mercedes ultimul tip, ba chiar a cumpărat o maşină mai ieftină decât era absolut necesar, din când în când împrumuta de la prieteni câteva coroane. Pretinde că familia lui nu ştia nimic. Adică soţia. Nu cred, nu pot dovedi. Pur şi simplu şi-a organizat un mic birou, mai exact un fel de birou de plasare. Dacă n-ar fi fost curioasa de Nováková! Era aproape sigur că ştie destule. Nu-şi dădea seama de unde. Acesta era primul lucru pe care trebuia să-l afle. Şi-a dat întâlnire cu ea într-un restaurant din Dejvice. Cine ştie ce şi-au spus. Dar au căzut de acord. El a aflat că descoperise totul singură. Şi că nu spusese nicio vorbă nimănui. A crezut-o. Poate că se baza pe perspicacitatea lui sau pe cine ştie ce, sau creierul nu-i mai lucra chiar atât de precis. Căci, după cum vedeţi, perfect nu-i lucra. Se pare însă că ea, într-adevăr, nu spusese nimănui. Verosimil sau nu, n-are importanţă. Nu avea încredere în nimeni. Soţul? Michal Exner dădu din mână. Nu-l cunoaşteţi! Pilous? Nici gând. Cine altcineva? Era prea încrezută şi sigură de ea. Şi el a mizat pe asta şi a câştigat, iar ea şi-a pierdut viaţa. Aşa. Se instală mai comod pe studio. Nu vă supăraţi, mi s-a făcut groaznic de sete. N-am altceva decât apă de la robinet.

— În frigider e suc.

— E prea rece şi vreau să beau pe săturate. Fiţi atât de amabilă, apă de la robinet. Se vede treaba că-i făcea plăcere că are în casă asemenea samariteană. Bău paharul pe nerăsuflate.

— Cu ce au căzut de acord?

— Cu şantajul. Va tăcea, dacă-i dă douăzeci de mii, ca să aibă bani de maşină. Negustorie. S-a codit –

bineînţeles, în cele din urmă a consimţit. Cu o condiţie. Într-o săptămână îi dă răspunsul definitiv şi ea a făgăduit să aştepte.

— Şi a aşteptat.

— Se vede că dorinţa de bani era mai puternică decât prudenţa. Probabil că aceeaşi dorinţă sau alte împrejurări au făcut-o să se simtă în siguranţă şi să nu se gândească că Richard Král ar putea răspunde la lovitură printr-o altă lovitură. Sau s-a gândit, dar probabil că locul şi condiţiile în care îi vor fi înmânaţi banii au liniştit-o. Căci, pentru numele lui Dumnezeu, ce se putea întâmpla între pereţii Agenţiei? Nimic. Şi i-a acordat o săptămână, ca să se gândească la toate. Era pedant şi crima a pregătit-o cu grijă.

— De ce nu i-a dat banii?

— Ştia că poate să nu se oprească aici. Să mai vrea douăzeci de mii, cinci sute de mărci, o sută de dolari. Şi că, oricum, n-ar proceda cu aceeaşi prudenţă ca el. Şi s-ar afla.

— Şi asasinul e prins de obicei.

— Un asasin obişnuit. De obicei. El nu era unul obişnuit şi şi-a adus la îndeplinire planul cu îndemânare. Dacă n-ar fi comis alte greşeli, pe urmă, când a intrat în panică, probabil că acest caz l-am fi pus deoparte şi ne-am mai fi întors la el, din timp în timp, douăzeci de ani, până să-l lăsăm baltă. Apropo, totuşi ea nu l-a crezut cu-adevărat. Altfel de ce şi-ar fi chemat soţul, s-o aştepte în restaurant? N-o mai făcuse niciodată. De ce discutase cu soţul, pe ocolite, despre nişte bani! Îi era totuşi puţină frică. Altfel, zâmbi trist Michal Exner, totul a mers ca pe roate. El a telefonat de la un telefon public, după câteva minute ea a părăsit încăperea, a luat celălalt lift din clădirea veche, a mers cu un etaj mai jos, acolo o aştepta şi a

consimţit să-i dea banii, zice că i-a dat de-adevăratelea. Când îi punea în geantă, a lovit-o în cap cu un prespapier rotund. Am ţinut şi eu prespapierul ăsta în mână. M-am jucat cu el. Un instrument ideal, care nu lasă urme. Reclama unei fabrici de rulmenţi. Un rulment mare.

— Groaznic...

— Încă nu e tot. Avusese timp o săptămână să studieze terenul. Ştia că uşa din subsol duce în foaierul teatrului *În băltoacă.* Ştia că în uşă, de ani de zile, se află cheia. A luat-o cu câteva zile înainte, ca să fie sigur că n-o ia nimeni. A târât-o pe Nováková după draperie, în foaier, şi ca să încurce un pic lucrurile, a luat un drug de fier, pe care, ca şi cheia, îl dosise cu două zile înainte. Îl pusese lângă pragul uşii din foaier, sub covor. Şi-a continuat opera, ca să fie perfectă, şi anume faţa ei să nu mai fie de recunoscut. Ca să dureze un timp până să se descopere cine e de fapt. A închis uşa, cheia a lăsat-o în broască, a urcat în lift, s-a dus la restaurant, seara, după serviciu, la recepţie, de la recepţie la teatrul *În băltoacă.*

— De ce, pentru numele lui Dumnezeu!?!

— E adevărat că asasinii revin la locul faptei. Poate teama că n-au făcut totul bine. Sau altceva. Nu ştiu. Spunea că a crezut c-o vor descoperi abia a doua zi. În pauză, a controlat cu piciorul dacă Nováková mai e acolo. Zice că doar a trecut pe lângă draperie, ca să nu pară suspect. Şi nici n-a părut.

— Staţi puţin, Michal, spuse. Staţi puţin. Era un om normal, cumsecade.

— Numai că există momente când oamenii normali, cumsecade, încep să gândească anapoda. Parcă le ia cineva minţile. Şi nu e chiar nebunie. Poate că e ceva

care există, într-un fel, în ei. Cele patru nume pe care le-am găsit pe hârtiuţa Novákovei nu ne spuneau nimic. Le-am arătat cui vrei şi cui nu vrei, şi dumneavoastră. Nu spuneau nimănui nimic. Numai lui. Şi pentru că le cunoştea sensul, şi-a imaginat că s-a zis cu el. Că nu există nimic mai primejdios în mâinile mele decât tocmai acele patru nume... Chiar dacă le-am fi priceput semnificaţia şi importanţa, ce greu ar fi fost să dovedim legătura dintre nişte ştiri şi nişte emigranţi! Dar el nu şi-a dat seama că legături atât de primejdioase pentru el există numai în capul lui. Nu într-al meu. Altă eroare de gândire. Prima: hotărârea de a ucide, a doua – mersul la Teatrul *În băltoacă,* a treia – asta. Să pună mâna pe listă şi să mă elimine. Lucru care, de asemeni, i-a reuşit de minune. Cunoaşteţi cartierul Libeň.

— Foarte puţin.

— Nici eu nu-l prea cunosc. Dar ştiu că în jurul Palmovkăi sunt o mulţime de prăvălii cu vechituri.

— Vechituri?

— Se numesc magazine cu lucruri folosite, înainte, după modelul oriental, li se spunea bazare. Dar sunt, pur şi simplu şi ceheşte, magazine cu vechituri. Mişună acolo la oameni! Poţi cumpăra un costum vechi care nu ţi se potriveşte şi cine te mai ţine minte. Cum, la fel de bine, poţi cumpăra vopsele, o cutie de bitum-cauciuc.

— De ce-i trebuiau?

— Pentru umila mea persoană, spuse Michal Exner. Recuzită ciudată, dar eficientă. Priviţi, arătă spre el. Opera lui. Şi mergeam încet, şi funia a întins-o ca vai de lume. A cumpărat-o la Tehnometal, pe Dlouhá Třida.

— Eu tot nu înţeleg ce-a făcut.

Îi explică. De la telefon, până la accident.

— Şi n-ar fi trebuit s-o facă. Prietenul şi subalternul meu Beránek scrie totul într-un carneţel. Chiar şi prostii. Ca de pildă, cele patru nume. Întâmplător, n-a fost o prostie, zâmbi Michal, de parcă i-ar fi cerut scuze lui Beránek. Richard Král ne-a atras, în primul rând, atenţia asupra importanţei acestor nume. Şi asta e tot.

— Nu e, spuse încăpăţânată, pentru că importanţa numelor poate să nu însemne nici ea nimic.

— Poate, admise Michal, numai că atunci când cineva îţi spune că un anumit lucru e foarte important, fără să vrei începi să te gândeşti la lucrul acela. Fără să vrei. Or eu voiam. Dar cum? La ce? Mereu de la capăt, care dintre cei care văzuseră lista ar fi putut, ar fi putut fi.

— Inclusiv eu?

— Bineînţeles. Şi pe dumneavoastră am pus să vă urmărească. Şi v-am verificat alibiul. Asta-i rutina. Král a organizat o petrecere la care a venit şi şeful lui, sau intermediarul, sau cel ce-i dădea indicaţii de la Viena, care l-a sfătuit să lase totul baltă şi să dispară. Bine l-a sfătuit. Numai că a intervenit o nouă şovăire în gândire. Nehotărârea. Să termine totul perfect şi precis. Dacă şi-ar fi luat picioarele la spinare imediat după Barrandov, în mai puţin de trei ore ar fi fost dincolo de graniţă. În patru. Viză avea. Se temea însă că în felul acesta va atrage atenţia asupra lui.

— Ce-ar fi, Michal, dacă aţi reveni la faptul că v-aţi tot gândit...

— Aha, Michal? Bine, Lydie. Priveşti ceva dintr-un anumit unghi. Dar dacă ai încerca exact din partea opusă? Şi în viaţă e bine să faci aşa. Crezi despre cineva că e un ticălos. Încearcă să gândeşti ce

gândeşte ticălosul ăla despre el însuşi. E un exemplu cam tâmpit. Eu, în glumă, mi-am spus: bine, îi avem pe cei care au văzut lista – îi lăsăm deoparte pe cei care ar fi putut să afle de la ei. Dar cei care n-au văzut-o deloc? Mărturisesc că la acest gând m-a dus legătura întâmplătoare, în acel moment lipsită de sens, cu o anume întrerupere de sarcină – februarie. Lângă un oarecare Kyselý de pe listă – data – februarie. Aşa că l-am vizitat pe domnul doctor Bouda. Prietenul suspectului numărul unu.

— Al cui?

— Al lui Pilous, bineînţeles. Amantul e întotdeauna suspectul numărul unu. Un oarecare Kyselý stătuse în aceeaşi cameră cu Bouda. Ce coincidenţă. Asemenea coincidenţe apar rareori. Şi mi-a dat prin minte să caut altă coincidenţă. Să discut din nou cu Pilous. Şi pe urmă mi-a venit o idee cumplită: şi anume că persoana sau persoanele suspecte pot fugi. Erau de la voi, de la Agenţie. Sau din acelaşi mediu. Paşapoarte şi vize, berechet. Pentru mai multă siguranţă, am anunţat punctele de frontieră. Şi am discutat cu Pilous. Se discută bine cu el. M-a îndreptat către ce era esenţial. Nováková putea auzi numele dentistului Tereba adică nu dentist, specialist în chirurgie maxilo-facială. Dar pentru cercul prietenilor şi cunoştinţelor lui era dentist, cel care-ţi pune calificat o plombă, îţi face o punte sau îţi scoate o măsea. Putea auzi despre Kyselý. Putea să-şi închipuie legătura. Am aruncat o privire în ştirile transmise de agenţie. Şi... Michal Exner întinse mâna în spate, pe birou, şi-i dădu Lydiei câteva hârtii. Priviţi şi dumneavoastră. Astea sunt ştirile. Iar data transmiterii, aceeaşi ca pe hârtiuţa Novákdvei. Un lucru ca ăsta nu mai e coincidenţă. Şi iniţialele autorului. Exner oftă. Dacă nu

m-ar fi schilodit şi nu mi-ar fi făcut maşina zob, nu m-aş fi înfuriat pe el. A greşit că n-a şters-o mai devreme. A greşit că a încercat prea târziu. Ultima greşeală din gândirea lui. Atâtea procese-verbale şi anchete! Ce cerc vicios! Dovezi am fi găsit până la urmă, poate că băieţii au şi descoperit ceva. Vreun fir de păr, cizmele de cauciuc pe care le-a încălţat pentru atentat erau ale lui, le-am cercetat atent. Atâta muncă! S-a dus, ce-i drept, la congresul slaviştilor de la Brno, dar imediat de acolo a pornit-o spre graniţă. Nervii. Şi asta e tot, Lydie. Dumnezeule, de ce v-am povestit dumneavoastră totul? Poate, declară amuzat, fiindcă simţeam nevoia să mă confesez, îmi face bine.

— Pun pariu că vă e foame.

Îl cam scoase din fire modul elegant în care schimbase vorba.

— Mi-e.

— Rămâneţi în pat.

— E târziu, spuse. Până în Troja! Până găsiţi un taxi!

— Aveţi dreptate. Telefonez acasă... că...

— Că... Studioul ăsta se desface şi devine pat pentru două persoane.

— Că dorm la o prietenă.

— Desigur, aprobă bine crescut. Bineînţeles.

Zâmbi şi se duse spre uşa chicinetei. La jumătatea drumului se opri. Se întoarse spre Exner şi îl privi, dusă pe gânduri.

— Ce s-a întâmplat? se miră el. Aţi uitat ceva?

— Nu. Mă gândeam.

— Zău?

Făcu o figură de parcă voia să scoată limba la el şi spuse:

— Mă gândeam dacă ne vom tutui vreodată.

— Se pare că da, răspunse resemnat. Asta ne e soarta.

SFÂRŞIT